

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Θ Ε Μ Α

«Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ.
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΟΜΑΔΑ: ΜΑΝΤΖΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
ΣΑΡΑΝΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ, 2003

ΑΡΙΘΜΟΣ	5731
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
-----------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. Ιστορική αναδρομή	2
1.2. Χαρακτηριστικά του σύγχρονου τουρισμού	3
1.3. Έννοια και φύση του τουρισμού	6
1.3.1. Ορισμός του τουρισμού	6
1.3.2. Ανάλυση των στοιχείων του τουρισμού	7
1.3.2.1. Ο τουρισμός ως κοινωνικό φαινόμενο	7
1.3.2.2. Ο τουρισμός ως μετακίνηση	8
1.3.2.3. Ο τουρισμός ως ψυχαγωγία	9
1.4. Μορφές τουρισμού	11
1.4.1. Η τυποποίηση και διάκριση του τουρισμού σε βασικές κατηγορίες	11
1.4.1.1. Από πλευράς αριθμού περιηγητών	12
1.4.1.2. Από άποψης φυσικών ορίων	12
1.4.1.3. Από άποψης χρονικών ορίων	14
1.4.2. Οι ευρύτερα διαδεδομένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1. Επιδράσεις του τουρισμού	32
2.2. Οικονομικές επιδράσεις	32
2.2.1. Γενικά	32
2.2.2. Οφέλη του τουρισμού στην οικονομία	33
2.2.3. Κόστος του τουρισμού	34
2.2.4. Τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη	35
2.2.5. Τουρισμός και ισοζύγιο πληρωμών	35
2.2.6. Συναλλαγματικές ροές	37
2.2.7. Ο τουρισμός και το ακαθάριστο εθνικό προϊόν	38

	Σελ.
2.2.8. Τουρισμός και απασχόληση	38
2.2.9. Πληθωρισμός και αξία γης	39
2.2.10. Υπερεξάρτηση από τον τουρισμό	40
2.3. Κοινωνικές επιδράσεις του τουρισμού	40
2.3.1. Ο τουρισμός και η κοινωνική αλλαγή	40
2.3.1.1. Αλλαγές στα ήθη και έθιμα	41
2.3.1.2. Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις	42
2.3.1.3. Αλλαγές στη χωροταξία – περιβάλλον	42
2.3.1.4. Αλλαγές στην οργανωτική-διοικητική δομή	42
2.3.1.5. Αλλαγές στην τοπική οικονομία	43
2.3.1.6. Αλλαγές που αφορούν συγκεκριμένες κοινωνικο- επαγγελματικές κατηγορίες στην κοινωνία υποδοχής ...	43
2.4. Πολιτιστικές επιδράσεις του τουρισμού	45
2.4.1. Ο τουρισμός και η πολιτιστική αλλαγή	45
2.4.2. Οι επιδράσεις του τουρισμού στον πολιτισμό	47
2.4.3. Η διαπολιτιστική επικοινωνία στις τουριστικές περιοχές	49
2.4.4. Η πολιτιστική αλαζονεία	51
2.5. Περιβαλλοντικές επιδράσεις του τουρισμού	52
2.5.1. Ο τουρισμός και το περιβάλλον	52
2.5.2. Βασικές αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος	54
2.5.3. Οι επιδράσεις του τουρισμού στα οικοσυστήματα	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. Τουριστική ανάπτυξη	57
3.1.1. Γενικά	57
3.1.2. Τουριστική πολιτική	57
3.1.3. Διαστάσεις τουριστικής πολιτικής	58
3.1.3.1. Χωροταξική διάσταση της τουριστικής πολιτικής	58
3.1.3.2. Επενδυτική διάσταση της τουριστικής πολιτικής	59
3.2. Φορείς που συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη	61
3.2.1. Τοπική αυτοδιοίκηση	61
3.2.2. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.)	63
3.2.3. Η συνεισφορά του ΕΟΤ στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	63

	Σελ.
3.2.4. Η υποστήριξη της Ε.Ε.Τ.Α.Α.....	64
3.2.5. Η φροντίδα του Υ.Χ.Ο.Π.....	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.1. Γενικά στοιχεία Νομού Πρεβέζης.....	67
4.2. Δήμοι Νομού Πρεβέζης.....	68
4.2.1. Δήμος Πρέβεζας.....	68
4.2.1.1. Γενικά στοιχεία.....	68
4.2.1.2. Ιστορία Πρέβεζας.....	69
4.2.2. Δήμος Πάργας.....	72
4.2.2.1. Γενικά στοιχεία.....	72
4.2.2.2. Ιστορία Πάργας.....	74
4.2.3. Δήμος Ζαλόγγου.....	75
4.2.4. Δήμος Φιλιππιάδας.....	76
4.2.5. Δήμος Φαναρίου.....	77
4.2.6. Δήμος Λούρου.....	78
4.2.7. Δήμος Θεσπρωτικού.....	79
4.2.8. Δήμος Ανωγείου.....	80
4.2.9. Κοινότητα Κρανέας.....	81
4.3. Βιομηχανική περιοχή.....	82
4.4. Αξιοθέατα.....	83
4.4.1. Γενικά στοιχεία.....	83
4.4.2. Μουσείο Νικοπόλεως.....	85
4.4.3. Κασσώπη.....	86
4.4.4. Ζάλογο.....	88
4.4.5. Ορράον.....	89
4.4.6. Εφύρα.....	91
4.4.7. Αρχαία Βατία.....	92
4.4.8. Πεδιάδα Αχέροντα.....	93
4.4.9. Αρχαία Πανδοσία.....	94
4.4.10. Νεκρομαντείο του Αχέροντα.....	95
4.4.11. Το Ασπροχάλικο.....	97

	Σελ.
4.4.12. Λούρος.....	98
4.5. Φρούρια – Κάστρα	101
4.5.1. Γενικά στοιχεία	101
4.5.2. Κάστρο Αλή Πασά.....	102
4.5.3. Προμαχώνας – Πευκάκια, Πρέβεζα.....	103
4.5.4. Κάστρο Ρωγών	104
4.5.5. Κάστρο της Μπούκας.....	105
4.5.6. Κάστρο Αγίου Ανδρέα, Πρέβεζα.....	106
4.5.7. Κάστρο Ρηνιάσας, Λυγιά.....	107
4.5.8. Κάστρο Παντοκράτορα.....	109
4.5.9. Κάστρο Πέντε Πηγάδια.....	110
4.5.10. Κάστρο Αγίου Γεωργίου, Πρέβεζα	111
4.5.11. Κάστρο, Πάργα	112
4.6. Εκκλησίες και Μονές	114
4.6.1. Γενικά στοιχεία	114
4.6.2. Ιερά Μονή Αγ. Δημητρίου.....	116
4.6.3. Ιερά Μονή Αβάσσου.....	118
4.6.4. Ιερά Μονή Παντάνασσας (Φιλιππιάδα).....	118
4.6.5. Ιερά Μονή Κοζίλης	119
4.6.6. Ιερά Μονή Βλαχέρνας στην Πάργα	120
4.6.7. Ιερά Μονή Αγ. Δημητρίου (Κυψέλη).....	121
4.6.8. Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου	122
4.6.9. Ιερά Μονή Ιωάννου του Προδρόμου, Ρωμιά.....	123
4.6.10. Ιερά Μονή Λεκατσά.....	124
4.6.11. Ιερά Μονή Ταξιάρχη.....	126
4.6.12. Ιερά Μονή Αγίας Πελαγίας	126
4.6.13. Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία (Ν. Κερασούντα)	127
4.6.14. Ιερά Μονή Κοίμησης Θεοτόκου στο Πολυστάφυλλο	128
4.6.15. Ναός Αγίου Αθανασίου, Πρέβεζα.....	129
4.6.16. Ναός Αγίου Χαραλάμπους, Πρέβεζα	129
4.6.17. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Κάστρο Ρωγών.....	131

	Σελ.
4.6.18. Ναός Αγ. Βαρνάβα, Λούρος	132
4.6.19. Ναός Αγ. Δημητρίου στο Γοργόμυρο	133
4.6.20. Ναοί Αγ. Βησσαρίωνα και Αγ. Αθανασίου (Φιλιππιάδα)	134
4.6.21. Ναός Αγ. Αθανασίου (Πρέβεζα)	135
4.6.22. Ναός Αγ. Γεωργίου Κλεισούρας	136
4.6.23. Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου (Θεσπρωτικό)	137

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1. Τουριστική υποδομή του Ν. Πρεβέζης	138
5.1.1. Γενικά στοιχεία	138
5.2. Ξενοδοχεία	138
5.3. Ενοικιαζόμενα δωμάτια – Bungalows	159
5.4. Πίνακες	165
5.5. Παραλίες	188
5.5.1. Γενικά στοιχεία	188
5.5.2. Κυανή Ακτή	188
5.5.3. Αλωνάκι Πρέβεζας	189
5.5.4. Μύτικας	190
5.5.5. Μονολίθι	191
5.5.6. Κανάλι	192
5.5.7. Καστροσυκιά	193
5.5.8. Αρτολίθια	194
5.5.9. Λυγιά	195
5.5.10. Βράχος	196
5.5.11. Λούτσα	196
5.5.12. Αλωνάκι Φαναρίου	197
5.5.13. Κερέντζα	198
5.5.14. Αμμουδιά	198
5.5.15. Λίχνος	199
5.5.16. Κρυονέρι	200
5.5.17. Βάλτος	201

	Σελ.
5.5.18. Σαρακίνικο.....	202
5.6. Μετάβαση.....	203
5.6.1. Ζεύξη Ακτίου – Πρέβεζας.....	203
5.6.2. Αεροδρόμιο Ακτίου.....	205
5.6.3. Κ.Τ.Ε.Λ.....	205
5.6.4. Οδικά δίκτυα.....	205
5.6.5. Εκδρομές – Κρουαζιέρες.....	205
5.7. Πολιτισμός.....	206
5.7.1. Πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	206
5.7.1.1. Δήμος Πρέβεζας.....	205
5.7.1.2. Δήμος Ζαλόγγου.....	208
5.7.1.3. Δήμος Θεσπρωτικού.....	208
5.7.1.4. Δήμος Λούρου.....	208
5.7.1.5. Δήμος Φαναρίου.....	209
5.7.1.6. Δήμος Πάργας.....	210
5.8. Το κλίμα του Νομού Πρέβεζας.....	210

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1. Προοπτικές ανάπτυξης τουρισμού.....	212
6.1.1. Γενικές κατευθύνσεις.....	213
6.2. Προοπτικές ανάπτυξης Ν. Πρεβέζης.....	214
6.2.1. Γενικά.....	214
6.2.2. Μέτρα ανάπτυξης.....	214

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	217
---------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	218
------------------------	-----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή ξεκινάει με μια γενική εικόνα του τουρισμού και των επιδράσεών του στον τόπο προορισμού. Στη συνέχεια αναλύεται η τουριστική υποδομή του Νομού Πρεβέζης και οι προοπτικές ανάπτυξής του. Σκοπό έχει να δώσει αρχικά στον αναγνώστη την ευκαιρία να γνωρίσει καλύτερα το Νομό, όπου η Ιστορία χάνει την αρχή της και συνεχίζει την πορεία της στους αιώνες. Ευελπιστούμε η εργασία αυτή να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για όσους ντόπιους και ξένους επισκέπτες θέλουν να γνωρίσουν το Νομό και τις ομορφιές του.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή του τουριστικού φαινομένου και αναλύονται όλες οι μορφές τουρισμού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εμφανίζονται οι επιδράσεις του τουρισμού στα κυριότερα επίπεδα (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, περιβαλλοντικό).

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρει την τουριστική πολιτική και τη συμβολή των σημαντικότερων φορέων στην ανάπτυξη του τουρισμού.

Το τέταρτο κεφάλαιο στοχεύει στη γνωριμία του αναγνώστη με το Νομό Πρεβέζης, αναλύοντας κάθε δήμο ξεχωριστά. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από μια προβολή όλων των αξιοθεάτων που περιέχονται στο Νομό.

Το πέμπτο κεφάλαιο παρέχει πληροφορίες για τη διαμονή, τη μετάβαση, τον καιρό, καθώς επίσης και για τις παραλίες που υπάρχουν στο Νομό.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται μια σειρά από γενικές προτάσεις που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη του τουρισμού και ειδικότερα εμφανίζονται οι προοπτικές ανάπτυξης του Νομού Πρεβέζης.

Σας ευχόμαστε καλή περιήγηση στις σελίδες μας και ελπίζουμε η γνωριμία σας με το Νομό να αποτελέσει ερέθισμα να επισκεφθείτε από κοντά την περιοχή αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι πρώτες μετακινήσεις του ανθρώπου για λόγους τουριστικούς, με τη σημερινή έννοια του όρου, άρχισαν να εμφανίζονται στην περίοδο της Αρχαίας Ελλάδας. Η μετακίνηση σε άλλους τόπους, μακριά από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους, πραγματοποιούνταν για λόγους εμπορικούς, θρησκευτικούς, αθλητικούς και ικανοποίησης της έμφυτης περιέργειας του ανθρώπου για κάτι νέο.

Στην Αρχαία Ελλάδα το αίσθημα της ξενίας ήταν έντονα αναπτυγμένο. Αυτό το παρατηρούμε στα πολλά γραπτά κείμενα των αρχαίων συγγραφέων, όπου οι αναφορές για ταξίδια είναι πάρα πολλές. Ο Ηρόδοτος έκανε περιηγήσεις στις ελληνικές πόλεις, ταξίδεψε στη Σικελία, στην Αίγυπτο και σ' άλλες χώρες με σκοπό να γνωρίσει τα ήθη και τα έθιμά τους, τα ιστορικά μνημεία, τον πολιτισμό τους κ.ά. Πολλά άτομα επίσης ταξίδευαν για ευχαρίστηση αλλά και για να γνωρίσουν νέες φιλοσοφικές δοξασίες, άλλους ανθρώπους, νέες τεχνικές και γενικά να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής άλλων κοινωνικών ομάδων που στηριζόταν σ' άλλα συστήματα.

Τουριστικές περιοχές γνωστές της εποχής εκείνης, με τα σημερινά δεδομένα, μπορούν να χαρακτηρισθούν η Ολυμπία, οι Δελφοί, η Επίδαυρος, η Αιδηψός, δηλαδή περιοχές που αποτελούσαν κατά διάφορες χρονικές στιγμές πόλο έλξης ταξιδιωτών λόγω των διαφόρων γεγονότων με διαφορετικά ενδιαφέροντα, όπως αθλητικές, θρησκευτικές εκδηλώσεις ή λόγω αποκατάστασης της υγείας. Παρόλα αυτά, η συχνότητα των ταξιδιών και η συμμετοχή των ταξιδιωτών δεν πλησιάζει σε κανένα σημείο τη σημερινή κινητικότητα και συμμετοχή.

Στα ρωμαϊκά και βυζαντινά χρόνια οι μετακινήσεις γίνονται περισσότερες και αρχίζουν να υπάρχουν κανόνες όσον αφορά την ασφάλεια του ταξιδιού και τα διάφορα καταλύματα που προσφέρονται για την εξυπηρέτηση των ταξιδιωτών, που είναι ο χαρακτηρισμός του μετακινούμενου της εποχής εκείνης.

Στην περίοδο του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης οι μετακινήσεις γίνονται περισσότερες και σε μια προσπάθεια να γνωρίσουν οι άνθρωποι άλλους λαούς, άλλες περιοχές, αλλά πάντα με τις δυσκολίες της μετακίνησης της εποχής εκείνης. Υπήρχαν μετακινήσεις που είχαν σχέση με την ψυχαγωγία, τη μόρφωση, τη θρησκεία και τα επαγγέλματα. Μεγάλη βοήθεια στον τουρισμό έδωσαν τα διάφορα σωματεία που εμφανίστηκαν κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα στη Γαλλία, στην Αγγλία και σ' άλλες ευρωπαϊκές χώρες, που στις δραστηριότητές τους περιελάμβαναν και τουριστικές μετακινήσεις, αποδεικνύοντας ότι άρχιζε μια ανοδική πορεία για την εξέλιξη του τουρισμού.

Η τουριστική εξέλιξη, παρατηρώντας τη διαχρονικά, διαπιστώνουμε ότι έχει μια βραδεία πορεία μέχρι το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Τα βασικά αίτια βρίσκονται στο ότι ο τουρισμός αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο και σαν κοινωνικό φαινόμενο άρχισε να αναπτύσσεται στις οργανωμένες κοινωνίες και επόμενο ήταν να επιτευχθεί η ανάπτυξη αυτή συγχρόνως με την κοινωνική.

1.2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός σαν σύγχρονο πια φαινόμενο έχει λάβει χαρακτήρα μαζικό και διαφοροποιείται από τις «πρωτόλειες» μορφές του. Η μαζικοποίηση των ανθρώπινων μετακινήσεων συνδέεται άμεσα με τη δημιουργία μαζικών μέσων μεταφοράς. Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι η εξέλιξη του τουρισμού ταυτίζεται με την εξέλιξη των συγκοινωνιακών μέσων. Τα ιστοφόρα, τα

υποζύγια και οι άμαξες της παλιάς εποχής δεν ευνοούσαν τη μετακίνηση των ανθρώπων. Μόνο με τη χρησιμοποίηση του ατμού για κίνηση και την κατασκευή των πρώτων ατμοκίνητων πλοίων και σιδηροδρόμων δημιουργήθηκαν κάποιες προϋποθέσεις για πολυαριθμότερες μετακινήσεις. Έτσι, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ο Thomas Cook ιδρύει στην Αγγλία το πρώτο πρακτορείο ταξιδιών και οργάνωσε τις πρώτες μαζικές περιηγήσεις, στην αρχή στο εσωτερικό της Αγγλίας κι έπειτα στο εξωτερικό. Η ανακάλυψη της μηχανής εσωτερικής καύσης, στα τέλη του περασμένου αιώνα, προώθησε την εξέλιξη των συγκοινωνιακών μέσων με τη «λαϊκοποίηση» στις μέρες μας του αυτοκινήτου και του αεροπλάνου. Το αυτοκίνητο σήμερα έγινε «εργαλείο» για τις μετακινήσεις του εργαζόμενου ανθρώπου, είτε αυτές είναι επαγγελματικές είτε ψυχαγωγικές είτε ταξιδιωτικές – τουριστικές και το αεροπλάνο σαν μεταφορικό μέσο «λαϊκοποιήθηκε», κάνοντάς το προσιτό και στον «κοινό ταξιδιώτη». Η «λαϊκοποίηση» της αεροπορικής μεταφοράς πρέπει να αποδοθεί και στο σχετικά χαμηλό ναύλο, που κατορθώνουν να διατηρούν τα μεγάλης μεταφορικής δυναμικότητας αεροσκάφη των ημερών μας, με τη δρομολόγηση των «ιπτάμενων ελεφάντων» (jumbo jets), που μπήκαν στο κύκλωμα των ομαδικών τουριστικών ταξιδιών με τις ναυλωμένες πτήσεις (charter flights) και διακινούν σήμερα το μεγαλύτερο μέρος του διεθνούς τουρισμού. Έτσι, λοιπόν, η εξέλιξη των μεταφορικών μέσων προώθησε τον τουρισμό, προσδίδοντας σ' αυτόν, εκτός από τη μαζικότητα και την ομαδικότητα και τη διεθνιστικότητα, τρία βασικά χαρακτηριστικά του σύγχρονου τουρισμού.

Βέβαια, η ανάπτυξη μόνο των συγκοινωνιακών μέσων δεν θα προωθούσε τον τουρισμό, αν παράλληλα δεν σημειώνονταν και ορισμένες ευνοϊκές συνθήκες στον οικονομικό και κοινωνικό χώρο, όπως η αύξηση του

εισοδήματος και η δικαιότερη κατανομή του ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές τάξεις, η βελτίωση των όρων εργασίας και αμοιβής των εργαζομένων, η εξασφάλιση κοινωνικών παροχών στις ευρύτερες εργαζόμενες τάξεις, η απλοποίηση των διατυπώσεων στις μετακινήσεις των ανθρώπων και η ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων. Δυο είναι οι πιο εντυπωσιακές περιπτώσεις. Η «βιομηχανία φιλοξενίας» (hospitality industry) και οι «οργανωτές ταξιδιών» (tour operators). Η επιχείρηση φιλοξενίας τουριστών είναι σήμερα οργανωμένη σε βιομηχανική βάση και έχει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της αναπτυγμένης υπερεθνικής δραστηριότητας. Υπάρχουν περιπτώσεις που ο υπερεθνικός τους χαρακτήρας έχει πάρει διαστάσεις πολυεθνικής μορφής, με τα γνωστά συγκροτήματα διεθνών αλυσίδων ξενοδοχείων (Hilton, Intercontinental, Sheraton, Holiday Inn κ.λπ.). Η άλλη περίπτωση τουριστικής επιχείρησης είναι οι οργανισμοί ταξιδιών, που παίζουν το ρόλο του «χονδρέμπορου» του διεθνή τουρισμού και παρεμβαίνουν σαν «μεσάζοντες» ανάμεσα στους τουρίστες και τους «παραγωγούς» τουριστικών υπηρεσιών στους τόπους προορισμού. Τρίτη «τουριστική» επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί η «βιομηχανία αερομεταφορών» (air transport industry), που σ' ένα μεγάλο ποσοστό εξαρτάται από τον τουρισμό. Δεν είναι άσχετο το γεγονός ότι η TWA και η Panamerican ελέγχουν ή συμμετέχουν στις παραπάνω διεθνείς αλυσίδες ξενοδοχείων αμερικανικών συμφερόντων.

Οι διαστάσεις που πήρε το τουριστικό φαινόμενο και κυρίως οι επιπτώσεις που προκαλεί στα οικονομικά των ανεπτυγμένων τουριστικά χωρών, οδήγησε τις χώρες αυτές στη λήψη μέτρων υπέρ του κλάδου. Ακριβώς στη φάση αυτή της κρατικής παρέμβασης, άρχισε να διαμορφώνεται μια τουριστική πολιτική, που κυρίως απέβλεπε στη θέσπιση μερικών βασικών

κανόνων, για την ανάπτυξη του τουρισμού μέσα σε ελεγχόμενα πλαίσια. Η έντονη αυτή παρουσία του κράτους στην τουριστική ανάπτυξη είτε άμεσα με την ανάληψη πρωτοβουλιών σε έργα υποδομής ή και ανωδομής, όπου διστάζει ο ιδιωτικός τομέας, είτε έμμεσα μέσω του μηχανισμού των χρηματοδοτήσεων και των κινήτρων γενικότερα, αποτελεί ένα ακόμα χαρακτηριστικό γνώρισμα του σύγχρονου τουρισμού.

1.3. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.3.1. Ορισμός του Τουρισμού

Τουρισμός είναι το κοινωνικό φαινόμενο που συντελείται, όταν ο άνθρωπος, στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου του, μετακινείται και διαμένει πρόσκαιρα σε ξένο από τον τόπο κατοικίας του γεωγραφικό χώρο, έχοντας την ψυχαγωγία σαν βασικό και άμεσο στόχο.

Αναλύοντας τον ορισμό του τουρισμού στα κύρια στοιχεία του, θα έχουμε την ευκαιρία να διευκρινίσουμε πολλά του σημεία, πετυχαίνοντας έτσι τη βαθύτερη κατανόησή του. Ο ορισμός του λοιπόν, όπως τον δώσαμε πιο πάνω, μας οδηγεί στις ακόλουθες σκέψεις – στοιχεία:

- α) Ο τουρισμός είναι φαινόμενο κοινωνικό.
- β) Τουρισμός υπάρχει εκεί που εντοπίζεται μετακίνηση ανθρώπου (ή ανθρώπων) και πρόσκαιρη διαμονή του σε άλλους τόπους. Πάντοτε όμως στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου που διαθέτει.
- γ) Τουρισμός υπάρχει εκεί όπου ο μετακινούμενος άνθρωπος έχει σαν βασικό και άμεσο σκοπό την ψυχαγωγία του.

1.3.2. Ανάλυση των στοιχείων του τουρισμού

1.3.2.1. Ο τουρισμός ως κοινωνικό φαινόμενο

Ο τουρισμός, σαν αποτέλεσμα διαφόρων πιέσεων πάνω στον κοινωνικά οργανωμένο άνθρωπο, έχει έντονο κοινωνικό χαρακτήρα. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στην εποχή μας, όπου η αλληλεξάρτηση των ανθρώπων είναι πιο στενή και πυκνότερες οι συνιστώσες του κοινωνικού βίου. Η άποψη των βιολόγων ότι δεν υπάρχουν δυο όντα όμοια στην Πλάση δεν μπορεί να πρυτανεύσει στην κοινωνικά στεγασμένη ανθρωπότητα, που οι ανάγκες της συμβίωσης των ανθρώπων δημιούργησαν πλαίσια κοινής συμπεριφοράς, άρα κοινά σημεία συνάντησής τους. Ο κάθε άνθρωπος έχει το ατομικό αλλά και το κοινωνικό του παρόν. Ανάλογα με τις εποχές και τις συνθήκες ζωής του το κοινωνικό παρόν έχει διαφορετική ένταση. Στη μεγάλη ένταση η εξάρτηση του ενός από τον άλλο άνθρωπο είναι πιο στενή και πιο αναγκαία. Αυτό συμβαίνει στην εποχή της αποθέωσης της τεχνολογίας, που είναι η εποχή μας.

Είπαμε, λοιπόν, ότι κοινωνικά αίτια και «αντιθέσεις περιβαλλόντων» ή αλλιώς πνευματικές περιέργειες και ψυχοσωματικές ανάγκες σπρώχνουν τον άνθρωπο στην προσωρινή εγκατάλειψη του μόνιμου περιβάλλοντος και στην αναζήτηση της ψυχαγωγίας που προσδοκεί ότι θα του δώσει κάποιος άλλος τόπος. Αυτόν όμως τον «άλλο τόπο» μπορούμε να τον τοποθετήσουμε έξω από το πλατύτερο κοινωνικό περιβάλλον; Ασφαλώς όχι. Κι αυτό δεν είναι βέβαια ανεξήγητο, αρκεί να σκεφτούμε το κοινωνικό παρόν του ανθρώπου που προαναφέραμε. Στην τουριστική στιγμή του ανθρώπου συναντιέται η ψυχαγωγία του ενός με τη δημιουργία και τη βιοπάλη κάποιου άλλου. Πράγμα που σημαίνει ότι η τουριστική στιγμή δεν μπορεί να σταθεί έξω από το κοινωνικό πλαίσιο. Αυτό φαίνεται πιο καθαρά στον οργανωμένο τουρισμό,

όπως είναι ο σημερινός στη μεγαλύτερη έκτασή του. Αλλά και εκεί που το φαινόμενο του Τουρισμού εκδηλώνεται σε ξεχωριστά άτομα (ατομικός τουρισμός), δεν παύει να έχει την παρουσία του το κοινωνικό στοιχείο, μια που τα άτομα αυτά ενεργούν και συμπεριφέρονται σαν μέλη του κοινωνικού περιβάλλοντος. Ακόμη και στις πιο ακρινές περιπτώσεις του αναχωρητικού, ας πούμε, τουρισμού, το άτομο σπρώχνεται από αίτια και αναζητήσεις που προϋποθέτουν κοινωνικό βίο. Είναι λοιπόν αδιανόητος ένας εξωκοινωνικός τουρισμός, αφού η ύπαρξή του είναι υπόθεση ομαδικής συμβολής ανθρώπων και επιδράσεων οργανωμένης κοινωνίας.

1.3.2.2. Ο Τουρισμός ως μετακίνηση

Τουρισμός υπάρχει όπου συναντάμε μετακίνηση ανθρώπου ή ανθρώπων και πρόσκαιρη διαμονή τους σε άλλους τόπους, στα πλαίσια πάντα του ελεύθερου χρόνου.

Η μετακίνηση ή η πρόσκαιρη διαμονή σε άλλους τόπους είναι το δεύτερο στοιχείο του ορισμού του τουρισμού. Μετακίνηση και πρόσκαιρη διαμονή συνυπάρχουν. Χωρίς αυτά τα στοιχεία τουρισμός δεν εννοείται. Ο άνθρωπος, για να κάνει τουρισμό, θα πρέπει να μετακινηθεί από το γεωγραφικό χώρο της μόνιμης κατοικίας του σε άλλο γεωγραφικό χώρο, όπου θα διαμείνει πρόσκαιρα, καταναλώνοντας μέρος ή όλο τον εξωεργασιακό του χρόνο.

Το στοιχείο αυτό του ορισμού που εξετάζουμε είναι απαραίτητο, γιατί μ' αυτό απομονώνεται η έννοια του τουρισμού από παρόμοια μ' αυτόν φαινόμενα, που είτε γίνονται στον κοντινό περίγυρο της μόνιμης κατοικίας του ανθρώπου είτε έξω απ' αυτόν, αλλά χωρίς καμιά διάρκεια απουσίας, θυμίζουν τουρισμό. Σαν τέτοια σημειώνουμε τους περιπάτους, τις επισκέψεις σε φίλους, γνωστούς

ή συγγενείς – έστω με πρόσκαιρη διαμονή – στα περίχωρα λόγου χάρη της πόλης που μένουμε μόνιμα ή σε γειτονικές περιοχές της. Η έννοια του «κοντινού περιγύρου» είναι κατ' ανάγκη ρευστή, αφού οι περιοχές της μόνιμης κατοικίας των ανθρώπων δεν έχουν την ίδια έκταση ή τις ίδιες δυνατότητες πρόσβασης προς τις γειτονικές περιοχές. Άλλες εκδηλώσεις που θυμίζουν τουρισμό είναι οι εκδρομές και οι έξοδοι κατά τα Σαββατοκύριακα, τα γνωστά γουήκ εντ. Αυτές, αν και έχουν πολλά κοινά σημεία με τον τουρισμό, διαφέρουν όμως βασικά από αυτόν στο σημείο της διάρκειας και της ψυχολογικής και γενικότερης προετοιμασίας του φορέα τους. Είναι ένα είδος ψευδοτουρισμού, χωρίς ιδιαίτερες φροντίδες και απαιτήσεις. είναι περισσότερο μετακίνηση – ανάπαυλα στη ρουτίνα του καθημερινού βίου. Σαν εκδρομές με περιοδικότητα πιο συγκεκριμένη, που παρατηρούνται όλο το χρόνο και σπάνε την εποχικότητα του τουρισμού θα πρέπει να χαρακτηριστούν τα γουήκ εντ.

Απ' όσα αναφέραμε πιο πάνω, γίνεται φανερό πως χρειάζεται μετακίνηση σε άλλους τόπους και πρόσκαιρη ταυτόχρονα παραμονή σ' αυτούς, στα πλαίσια του ελεύθερου πάντα χρόνου, για να έχουμε το δεύτερο στοιχείο του ορισμού του τουριστικού φαινομένου. Η πρόσκαιρη αυτή όμως παραμονή στον άλλο γεωγραφικό χώρο, προδιαγράφει την επιστροφή του τουρίστα στη μόνιμη κατοικία του, που είναι η αφετηρία και το τέρμα του συγκεκριμένου τουριστικού του χρόνου.

1.3.2.3. Ο τουρισμός ως ψυχαγωγία

Τουρισμός υπάρχει εκεί που η ανθρώπινη μετακίνηση και η πρόσκαιρη παραμονή σε άλλους τόπους γίνεται για λόγους άμεσα και καθαρά ψυχαγωγικούς, στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου.

Είναι το τρίτο στοιχείο του ορισμού του τουρισμού, που χρειάστηκε να μπει για να ξεχωρίσει τον τουρισμό από άλλες ανθρώπινες εκδηλώσεις που μοιάζουν μ' αυτόν. Την έννοια της ψυχαγωγίας θα πρέπει να την πάρουμε πλατιά, έτσι που να ικανοποιεί τον άνθρωπο πνευματικά, να τον τέρπει ψυχικά και να τον ξεκουράζει σωματικά. Στην περίπτωση του τουρίστα δεν είναι ανάγκη να συνυπάρχουν οπωσδήποτε και οι τρεις αυτές κατευθύνσεις της ψυχαγωγίας. Μπορεί και μια ή και οποιοσδήποτε δυο από αυτές να θεμελιώσουν τον τουρισμό. Η ψυχαγωγία, που πιστεύεται ότι μπορεί να δημιουργηθεί από την επαφή του ανθρώπου με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον που θα επισκεφθεί, θα δει φευγαλέα ή θα παραμείνει πρόσκαιρα κοντά του, είναι ανάγκη να είναι ο βασικός και άμεσος στόχος του. Με το στοιχείο αυτό αποφεύγουμε τη σύγχυση ανάμεσα στον τουρισμό και στα διάφορα άλλα γεγονότα που του μοιάζουν. Σαν αυτό είναι και τα ιαματικά λουτρά λόγου χάρη, που δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι είναι μια μορφή τουρισμού, γιατί ο σκοπός τους δεν είναι άμεσα ψυχαγωγικός αλλά θεραπευτικός. Αν δεχόμαστε το αντίθετο, τότε και η πρόσκαιρη παραμονή του ανθρώπου σ' ένα νοσοκομείο άλλου τόπου θα ισοδυναμούσε με τουρισμό.

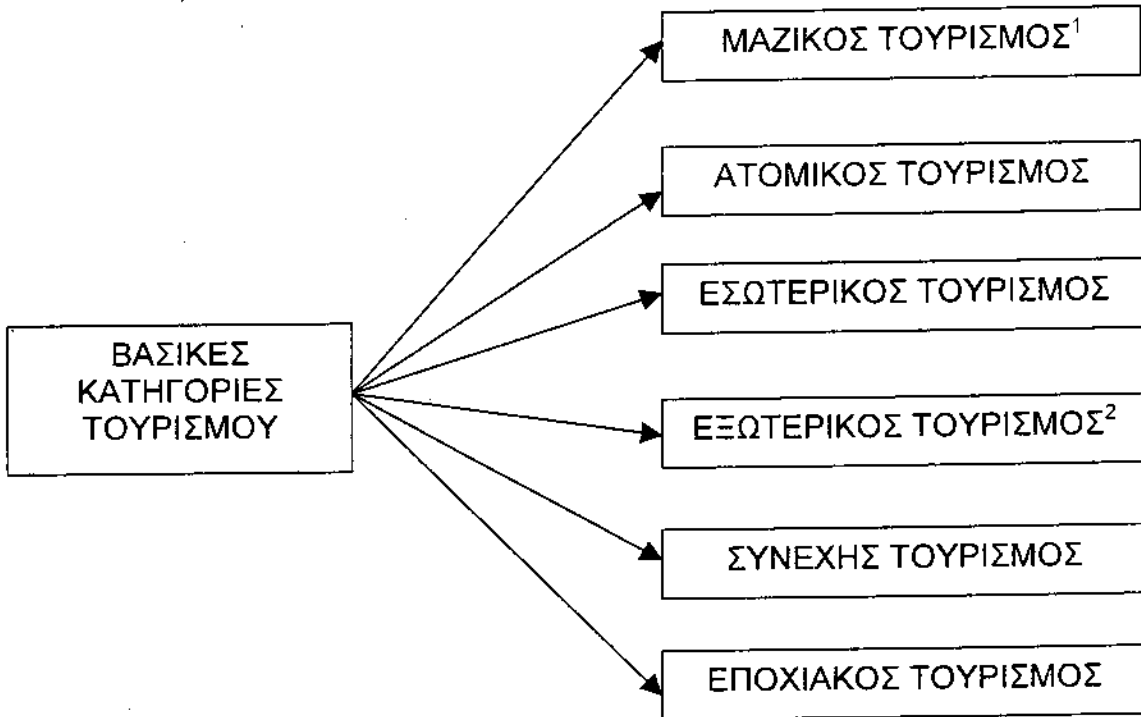
Το τρίτο λοιπόν στοιχείο του ορισμού θέλει την ψυχαγωγία όχι μόνο άμεση, αλλά και στόχο βασικό του ανθρώπου που θα θελήσει να κάνει τουρισμό. Η προϋπόθεση αυτή κρίθηκε σαν αναγκαία για να γίνει ο διαχωρισμός του τουρισμού από μια σειρά από άλλα φαινόμενα, που παράλληλα με τους κύριους στόχους συνδυάζουν περιθωριακά και την ψυχαγωγία. Σαν αυτές είναι οι επαγγελματικές, επιστημονικές, αθλητικές, για λόγους κοινωνικών υποχρεώσεων και άλλες μετακινήσεις και πρόσκαιρες διαμονές του ανθρώπου σε άλλους τόπους.

1.4. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.4.1. Η τυποποίηση και διάκριση του τουρισμού σε βασικές κατηγορίες

Η τυποποίηση και διάκριση του τουρισμού σε έξι βασικές κατηγορίες εξαρτάται, κατά κύριο λόγο, από τους παράγοντες που προσδιορίζουν το φαινόμενο. Αμέσως πιο κάτω θα επιχειρηθεί να αναλυθούν αυτές συνοπτικά.

Οι βασικές κατηγορίες τουρισμού

1 Ο μαζικός τουρισμός χαρακτηρίζεται και σαν οργανωμένος ομαδικός ή ομαδικός.

2 Ο εξωτερικός τουρισμός ή διεθνής, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς, διακρίνεται σε ενεργητικό και παθητικό.

1.4.1.1. Από πλευράς αριθμού περιηγητών

Από πλευράς αριθμού περιηγητών, ο τουρισμός διακρίνεται σε μαζικό και ατομικό.

α) Ο μαζικός τουρισμός πραγματοποιείται από πολλά άτομα με βάση γνωστό πρόγραμμα. Ο μαζικός τουρισμός οργανώνεται κυρίως από διάφορα γραφεία συλλόγων ή οργανισμών, παρουσιάζει πλεονεκτήματα για τους περιηγητές, όχι όμως και για τη χώρα στην οποία ενεργείται. Αυτό γιατί οι δαπάνες του ταξιδιού είναι σημαντικά μειωμένες λόγω των επιτυγχανόμενων εκπτώσεων στα μέσα συγκοινωνίας, διαμονής κ.λπ. Παρά όμως το σοβαρό αυτό μειονέκτημα, οι διάφορες χώρες είναι υποχρεωμένες να αντιμετωπίζουν τον ομαδικό τουρισμό, γιατί με την κατανάλωση επέρχεται το κέρδος.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβάλλουν οι οργανωτές ταξιδιών ομαδικού τουρισμού για να εκπληρώνονται οι υποσχέσεις που έδωσαν στους περιηγητές.

β) Ο ατομικός τουρισμός πραγματοποιείται από ένα ή περισσότερα άτομα, φιλικά ή συγγενικά συνδεδεμένα. Οι περιηγητές της κατηγορίας αυτής αποτελούν τον αντιπροσωπευτικό τύπο τουρισμού, οι οποίοι παραμένουν περισσότερο χρόνο σε μέρη που παρουσιάζουν ενδιαφέρον, λόγω δε της μεγαλύτερης παραμονής τους δαπανούν περισσότερα χρήματα. Γι' αυτό ο ατομικός τουρισμός από οικονομικής άποψης είναι ο επωφελέστερος για τη χώρα στην οποία πραγματοποιείται.

1.4.1.2. Από άποψης φυσικών ορίων

Από άποψης φυσικών ορίων μιας χώρας ο τουρισμός διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό.

α) Ο εσωτερικός τουρισμός πραγματοποιείται από τον ντόπιο πληθυσμό μιας χώρας μέσα, πάντα, στα φυσικά της όρια, δηλαδή μέσα στην επικράτειά της.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού είναι η ύπαρξη ορισμένων άλλων προϋποθέσεων. Και πρώτα απ' όλα θα πρέπει να δημιουργηθούν τα κατάλληλα και ταυτόχρονα οικονομικά προσιτά στους ντόπιους τουρίστες μέσα φιλοξενίας, η ανυπαρξία ή / και ανεπάρκεια των οποίων αποτελεί, αν όχι τον κυριότερο, τουλάχιστον έναν από τους κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες ανάπτυξης της κατηγορίας τουρισμού για την οποία ο λόγος, δηλαδή του εσωτερικού τουρισμού.

Όπως είναι γνωστό, η τουριστική πολιτική ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών και του συνόλου των αναπτυσσόμενων έχει σαν κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση του εξωτερικού συναλλαγματοφόρου τουρισμού. Έτσι λοιπόν όλα τα κύρια, τουλάχιστον, μέσα φιλοξενίας, δηλαδή τα διάφορα τουριστικά καταλύματα που δημιουργήθηκαν ή δημιουργούνται, είτε με κεφάλαια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας είτε με κρατικά κεφάλαια, απευθύνονται σχεδόν αποκλειστικά στην ξένη τουριστική πελατεία που έχει τις οικονομικές δυνατότητες να αγοράσει τις υπηρεσίες που της προσφέρουν αυτά και έτσι να ικανοποιήσει τις τουριστικές της ανάγκες ή επιθυμίες.

Άλλη βασική προϋπόθεση είναι τόσο η βελτίωση όσο και η ανάπτυξη των διάφορων δικτύων και μέσων συγκοινωνίας, ώστε οι μετακινήσεις των ντόπιων τουριστών στην επικράτεια της χώρας που κατοικούν μόνιμα να είναι ταχύτερες, ανετότερες και ασφαλέστερες.

β) Ο εξωτερικός τουρισμός πραγματοποιείται από άτομα που διαμένουν μόνιμα σε μια χώρα και την εγκαταλείπουν προσωρινά για να επισκεφθούν

κάποια άλλη ή κάποιες άλλες χώρες για τουριστικούς σκοπούς και με αυτόν τον τρόπο να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες τουριστικές ανάγκες ή επιθυμίες του. Κατά συνέπεια, εξωτερικό τουρισμό έχει οποιαδήποτε χώρα, όταν μόνιμοι κάτοικοι άλλων χωρών την επισκέπτονται ή όταν μόνιμοι κάτοικοί της επισκέπτονται άλλες χώρες για τουριστικούς σκοπούς.

1.4.1.3. Από άποψης χρονικών ορίων

Από άποψης χρονικών ορίων ο τουρισμός διακρίνεται σε συνεχή και εποχιακό.

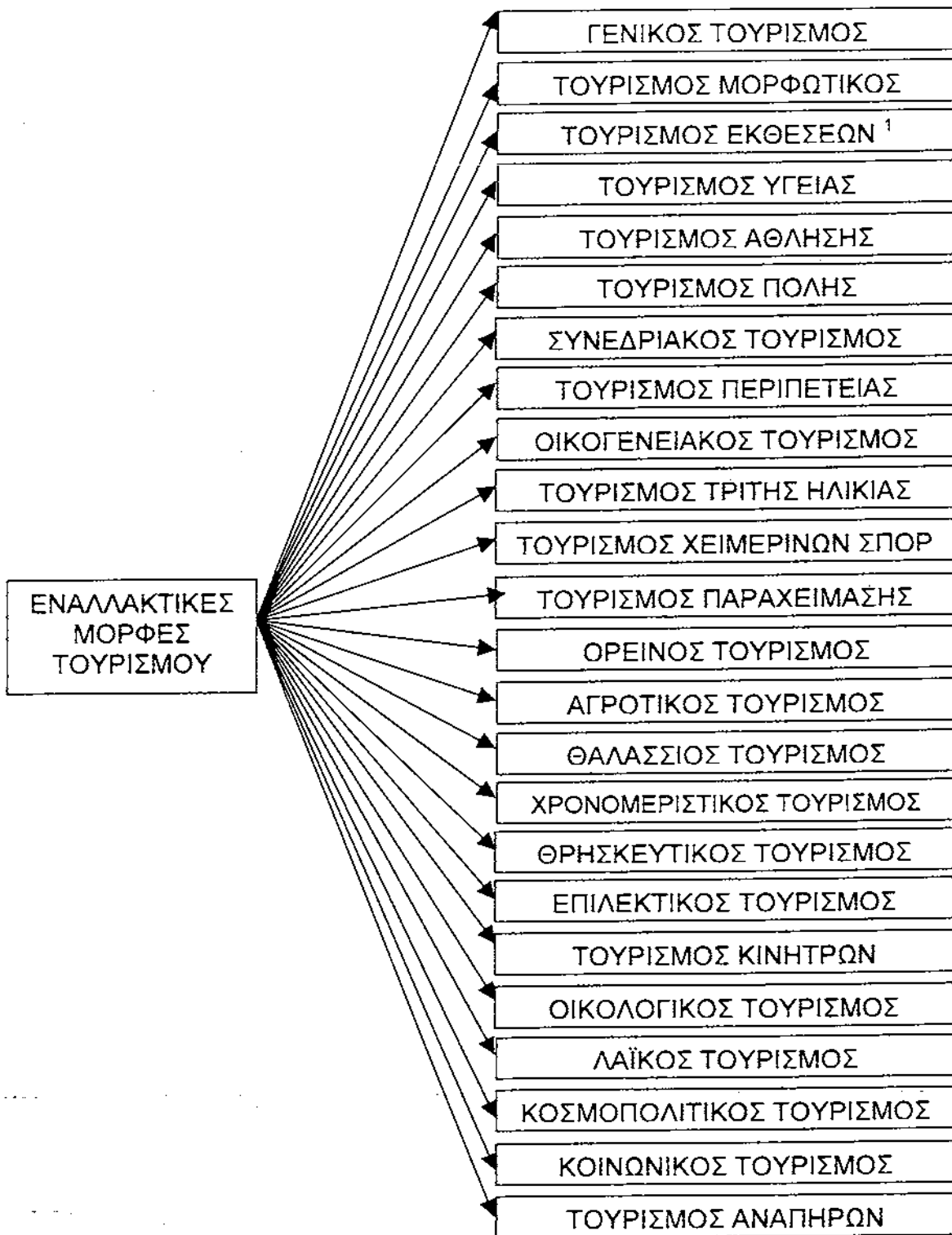
α) Συνεχής τουρισμός: Χαρακτηριστικό στοιχείο του συνεχούς τουρισμού είναι ότι διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται οι δραστηριότητές του από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε όλες τις εποχές, δηλαδή σε όλη τη διάρκεια του χρόνου.

β) Εποχιακός τουρισμός: Χαρακτηριστική διάκριση του εποχιακού τουρισμού είναι ότι δεν διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι, σε αντίθεση με το συνεχή τουρισμό, οι δραστηριότητές του επηρεάζονται αποφασιστικά από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε διαφορετικές εποχές, γι' αυτό και αναστέλλονται αυτές προσωρινά για ένα μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα κάθε έτος.

1.4.2. Οι ευρύτερα διαδεδομένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Οι πιο γνωστές και ευρύτερα διαδεδομένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι αυτές που αναλύονται συνοπτικά αμέσως πιο κάτω:

Οι κυριότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού

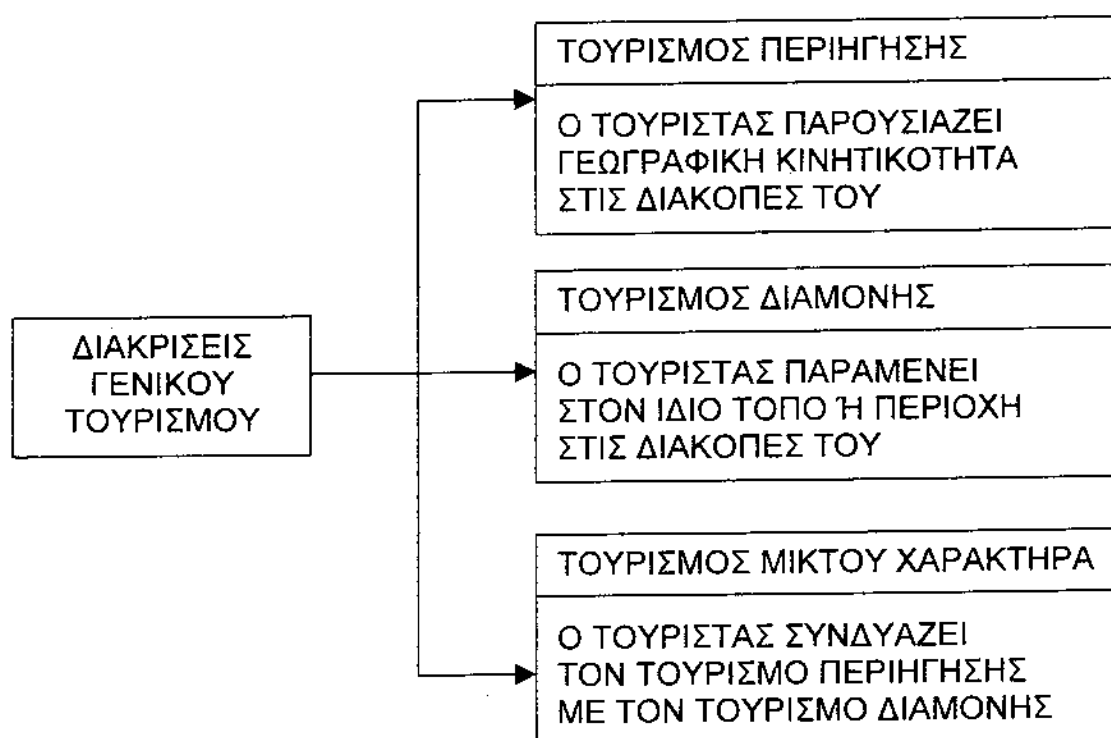

1. Ο τουρισμός κινήτρων, ο τουρισμός εκθέσεων και ο συνεδριακός τουρισμός, υπάγονται σε μια ευρύτερη μορφή τουρισμού που χαρακτηρίζεται σαν επαγγελματικός τουρισμός.

α) Γενικός Τουρισμός

Ο γενικός τουρισμός ή τουρισμός διακοπών – αναψυχής αποτελεί μια δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου, που σχετίζεται στενά με την ανάγκη που έχει για ανάπαυση και αναψυχή. Ο γενικός τουρισμός αποτελεί την πιο προσοδοφόρα μορφή του σύγχρονου τουρισμού και διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα:

Οι διακρίσεις γενικού τουρισμού

- **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗΣ**

Στην κατηγορία αυτή ο τουρίστας παρουσιάζει γεωγραφική κινητικότητα και μετακινείται τον περισσότερο χρόνο των διακοπών του από χώρα σε χώρα ή από περιοχή σε περιοχή, στην ίδια μοναδική χώρα τουριστικού προορισμού.

- **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ**

Εδώ ο τουρίστας παραμένει στην ίδια συγκεκριμένη περιοχή ή τόπο της χώρας τουριστικού προορισμού σε όλη τη διάρκεια των διακοπών του.

• ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΙΚΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τουρισμό περιήγησης και τουρισμό διαμονής.

β) Μορφωτικός Τουρισμός

Ο μορφωτικός τουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού, στην οποία τα άτομα έχουν σαν κύριο σκοπό τη συμμετοχή σε πολιτιστικές, γενικά, εκδηλώσεις. Συγκεκριμένα, αυτό το είδος τουρισμού, το οποίο εμφανίζει ανοδικές τάσεις διεθνώς, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων επισκέψεις ιστορικών μνημείων, αρχαιολογικών χώρων, μουσείων, πινακοθηκών, παρακολουθήσεις συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, όπερας, καθώς επίσης συμμετοχές σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή σεμινάρια γλωσσολογίας, φιλοσοφίας, ψυχολογίας, κοινωνιολογίας κ.λπ.

Είναι βέβαιο ότι για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού απαιτείται, πέρα από τη βασική τουριστική υποδομή, και ανωδομή και ειδική υποδομή, όπως για παράδειγμα πλούσια προγράμματα πολιτιστικών, καλλιτεχνικών και μορφωτικών εκδηλώσεων.

γ) Τουρισμός Εκθέσεων

Πρόκειται ουσιαστικά για μορφή τουρισμού που αναπτύσσεται δυναμικά ολοένα και περισσότερο. Σε αυτήν υπάγονται κάθε είδους εκθέσεις, που συνήθως οργανώνονται σε μεγάλα αστικά κέντρα, ώστε οι επισκέπτες τους να μπορούν να συνδυάσουν την επαγγελματική τους ενημέρωση με κάποια μορφή τουρισμού, όπως για παράδειγμα τουρισμό πόλης, μορφωτικό τουρισμό κ.λπ.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού εκθέσεων απαιτείται, εκτός άλλων, και η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής και συγκεκριμένα σύγχρονων εκθεσιακών χώρων, που να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι και να διαθέτουν τους αναγκαίους βοηθητικούς χώρους, δηλαδή εστιατόρια, καφετέριες, ταχυδρομείο, χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, ιατρείο κ.λπ.

δ) Τουρισμός Υγείας

Ο τουρισμός υγείας εξελίσσεται σε μια από τις βασικότερες μορφές τουρισμού. Τα άτομα που μετέχουν σε αυτόν έχουν σαν κύριο κίνητρο την αποκατάσταση και διατήρηση της υγείας τους, τη θεραπεία και ανάρρωσή τους από διάφορες ασθένειες κ.λπ.

Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της μορφής τουρισμού αναφέρονται από τη μια πλευρά στη σύνθεση της πελατείας του, που αποτελείται αποκλειστικά από άτομα της δεύτερης και τρίτης ηλικίας και από την άλλη πλευρά στον τόπο που προσφέρονται οι τουριστικές υπηρεσίες και που προσδιορίζεται αποκλειστικά από τους φυσικούς της πόρους.

Η μορφή αυτή τουρισμού, εκτός από ειδικές εγκαταστάσεις υδρόλουτρο-θαλασσο-αεροθεραπείας και τα καταλύματα αξιώσεων με συμπληρωματικές εγκαταστάσεις, όπως για παράδειγμα εστιατόρια, χώρους ψυχαγωγίας, χώρους άθλησης κ.λπ., απαιτεί και ειδικές ιατρικές και φυσικοθεραπευτικές υπηρεσίες.

ε) Τουρισμός Άθλησης

Ο τουρισμός άθλησης έχει σαν κύριο κίνητρο την άσκηση ενός αθλήματος, όπως είναι για παράδειγμα η ποδηλασία, η ιππασία, το τένις, η πεζοπορία, το γκολφ κ.λπ.

Η άθληση σαν απασχόληση κατά τη διάρκεια των διακοπών θεωρείται σε αυτή τη μορφή τουρισμού ο πιο σημαντικός παράγοντας, μαζί με τη δυνατότητα που υπάρχει για την πραγματοποίηση εκδρομών και περιηγήσεων.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού είναι η δημιουργία εγκαταστάσεων άθλησης εκ μέρους των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και η απασχόληση έμπειρων γυμναστών, εκπαιδευτών αθλημάτων κ.λπ.

στ) Τουρισμός Πόλης

Πρόκειται για μια μορφή τουρισμού που έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό ότι τα άτομα που μετέχουν σε αυτόν ταξιδεύουν σε μια πόλη και την περιηγούνται για μερικές ημέρες, συνήθως τρεις ως τέσσερις. Ο τουρισμός πόλης πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από άτομα ανώτερης μορφωτικής και εισοδηματικής στάθμης, που κατοικούν κατά το πλείστο σε μεγάλα αστικά κέντρα και που ταξιδεύουν τις περισσότερες φορές χωρίς να συνοδεύονται από τις οικογένειές τους. Τα ταξίδια αυτά οργανώνονται σε μεγάλο ποσοστό από μεγάλους ταξιδιωτικούς οργανισμούς (tour operators), τουριστικά γραφεία και αεροπορικές εταιρείες. Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι ένας ακόμα πόλος έλξης για πολλούς που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό, είναι η νυχτερινή ζωή, η διασκέδαση, τα ψώνια και, τέλος, το ωραίο περιβάλλον.

ζ) Συνεδριακός Τουρισμός

Στο συνεδριακό τουρισμό υπάγονται κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις, όπως για παράδειγμα συνέδρια ή συναντήσεις με μεγάλο ή μικρό

αριθμό συμμετοχών και σε οποιοδήποτε επίπεδο, δηλαδή τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε μια χώρα υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών είναι η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής και συγκεκριμένα η κατασκευή σύγχρονων συνεδριακών κέντρων άρτια τεχνολογικά εξοπλισμένων και με βοηθητικούς χώρους κάθε είδους, όπως για παράδειγμα εστιατόρια, αναψυκτήρια, χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, ιατρεία, ταχυδρομεία κ.λπ., καθώς επίσης η κατασκευή αιθουσών συνεδρίων μεγάλης χωρητικότητας.

η) Τουρισμός Περιπέτειας

Πρόκειται για διακοπές με έντονο το στοιχείο του απροσδόκητου, του αγνώστου και της έκπληξης. Φωτογραφικά σαφάρι, περιπλανήσεις σε άγνωστες περιοχές, κωπηλασία σε ορμητικούς ποταμούς κ.λπ., αποτελούν μερικά από τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα. Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό είναι συνήθως νέοι άνθρωποι, κατά κύριο δε λόγο ελεύθεροι επαγγελματίες και στελέχη επιχειρήσεων.

Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ζήτηση για τουρισμό περιπέτειας προβλέπεται να σημειώσει διεθνώς αύξηση, έρχεται δε να καλύψει μια ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου των μεγαλουπόλεων για εκτόνωση από στρες που προκαλεί ο σύγχρονος τρόπος ζωής και η ανία της ρουτίνας.

θ) Οικογενειακός Τουρισμός

Είναι γνωστό ότι η ύπαρξη παιδιών σε μια οικογένεια αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα επιλογής τόσο του τόπου διακοπών όσο και του

χρόνου που θα πραγματοποιηθούν αυτές. Οι μεγάλοι ταξιδιωτικοί οργανισμοί γνωρίζουν ότι όταν τα τουριστικά πακέτα που προσφέρουν στην τουριστική αγορά είναι προσιτά στις οικογένειες, τότε αυτές ταξιδεύουν συνήθως με τα παιδιά τους. Αλλά ακόμα και αν τα τουριστικά πακέτα που προσφέρουν δεν είναι και τόσο προσιτά στον οικογενειακό προϋπολογισμό, προσπαθούν να τα κάνουν, προσφέροντας ειδικές εκπτώσεις για τα παιδιά.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του οικογενειακού τουρισμού είναι η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής, όπως για παράδειγμα αίθουσες παιχνιδιών, παιδικές χαρές, παιδικές πισίνες, παιδικοί σταθμοί κ.λπ. και ακόμα ανθρώπινο δυναμικό για να προσέχει και να συντροφεύει μικρά κυρίως παιδιά.

1) Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας

Η τάση που υπάρχει σήμερα για περισσότερα και μακρύτερα ταξίδια επηρέασε, όπως είναι φυσικό, και την τρίτη ηλικία, που συνήθως διαθέτει ελεύθερο χρόνο, σταθερό εισόδημα, υψηλό δείκτη αποταμίευσης λόγω νοοτροπίας και τρόπου ζωής, μα πάνω απ' όλα μεγάλη επιθυμία για ταξίδια και γενικότερα για τουρισμό.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η τρίτη ηλικία αποτελεί το συντηρητικότερο τμήμα του τουριστικού δυναμικού μιας χώρας, που κινείται συνήθως τουριστικά στο εσωτερικό της ή το πολύ σε χώρες κοντινές και κυρίως σε αυτές που συνορεύουν με τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους. Τα συγκοινωνιακά μέσα που χρησιμοποιεί γι' αυτό το σκοπό είναι κατά κύριο λόγο το τρένο, κατά δεύτερο λόγο το ιδιωτικό αυτοκίνητο και το πούλμαν και κατά τρίτο λόγο το αεροπλάνο.

Για τον τουρισμό τρίτης ηλικίας δεν απαιτείται ειδική υποδομή και ανωδομή εκ μέρους των χωρών που επιθυμούν να τον αναπτύξουν.

ια) Τουρισμός Χειμερινών Σπορ

Ο τουρισμός χειμερινών σπορ καλύπτει το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στη διάρκεια του χειμώνα. Συγκεκριμένα, καλύπτει τις δραστηριότητες εκείνες που εκδηλώνονται σε ορισμένο γεωγραφικό χώρο και για την ακρίβεια συνήθως σε ορεινές περιοχές, σε συνδυασμό πάντα με ορισμένες κλιματολογικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα χαμηλές θερμοκρασίες που πλησιάζουν τους 0°C ή και κάτω από αυτούς, πολύ χιόνι κ.λπ.

Τα άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τον τουρισμό συνδέονται αποκλειστικά με χειμερινά σπορ και συναφείς προς αυτά δραστηριότητες.

Η ανάπτυξη του τουρισμού χειμερινών σπορ προϋποθέτει, εκτός άλλων, τη δημιουργία μιας κατάλληλης υποδομής και ανωδομής, όπως για παράδειγμα άρτια οργανωμένα χιονοδρομικά κέντρα, πίστες πάγου για παγοδρομίες και καλλιτεχνικό πατινάζ, πίστες πάγου για αγωνιστικά έλκηθρα και άλλης κατηγορίας έλκηθρα, αγωνιστικές πίστες σκι, πίστες σκι για παιδιά, αρχάριους και ερασιτέχνες σκιέρ, συγκοινωνιακή σύνδεση των τόπων χειμερινών σπορ με τα μεγάλα αστικά κέντρα και τους χώρους άφιξης – αναχώρησης τουριστών, όπως για παράδειγμα αεροδρόμια, σιδηροδρομικοί σταθμοί, λιμάνια κ.λπ.

ιβ) Τουρισμός Παραχείμασης

Ο τουρισμός παραχείμασης αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων που κατά τη διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μικρής ή μεγάλης

διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα, για να αποφύγουν τις αντίξοες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στους τόπους της μόνιμης διαμονής τους. Τα άτομα που πραγματοποιούν αυτής της μορφής τουρισμό είναι άτομα της τρίτης ηλικίας που αντιμετωπίζουν πρόβλημα υγείας και που έχουν ελεύθερο χρόνο στη διάθεσή τους και σταθερό εισόδημα. Η ανάπτυξη του τουρισμού παραχείμασης εξαρτάται κυρίως από την αρτιότητα των τουριστικών πακέτων παραχείμασης και την τιμή διάθεσής τους στην τουριστική αγορά.

ιγ) Ορεινός Τουρισμός

Ο ορεινός τουρισμός, αν και παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με τον τουρισμό χειμερινών σπορ, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ταυτιστεί με αυτόν. Συγκεκριμένα, δεν έχει χρονικούς περιορισμούς εκδήλωσης και αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, που εκδηλώνεται αποκλειστικά και μόνο στις ορεινές περιοχές των χώρων υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που επιθυμούν να αναπτύξουν αυτής της μορφής τουρισμό. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού είναι η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων που δένουν με το φυσικό περιβάλλον και διαθέτουν όσο το δυνατό περισσότερους συμπληρωματικούς χώρους, όπως εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής κ.λπ.

ιδ) Αγροτικός Τουρισμός

Ο αγροτικός τουρισμός αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού που αναπτύσσονται στον αγροτικό χώρο και εντάσσονται στο πλαίσιο του αγροτικού περιβάλλοντος και της αγροτικής ζωής.

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και εμπειρία, ο αγροτικός τουρισμός διακρίνεται σε δυο βασικές μορφές και συγκεκριμένα:

i) Σε εκείνη που καλύπτει υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα, όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικότερα. Η μορφή αυτή αγροτικού τουρισμού είναι ευρύτερα γνωστή σαν διακοπές αγροικιών.

ii) Σε εκείνη που αφορά στη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και ενοικιαζόμενων δωματίων σε εξωαστικούς μικροσυννοικισμούς, όχι απαραίτητα αγροτικού χαρακτήρα, και τη φιλοξενία τουριστών σε αυτά συνήθως με το σύστημα «κλίνη και πρόγευμα».

Η ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού σε οποιαδήποτε αγροτική περιοχή προϋποθέτει τη δημιουργία της κατάλληλης εκείνης υποδομής και ανωδομής που θα επιτρέψει την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα εσωτερική διαμόρφωση και εξοπλισμός δωματίων που προορίζονται για ενοικίαση, διάνοιξη δρόμων ή βελτίωση του ήδη υφισταμένου οδικού δικτύου, αξιοποίηση των τουριστικών φυσικών πόρων της περιοχής κ.λπ.

ιε) Θαλάσσιος Τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός αναφέρεται στο σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο μιας χώρας και αποτελεί μια από τις δυναμικότερες μορφές του σύγχρονου τουρισμού, αφού η σημασία του στις τουριστικές οικονομίες των χωρών που έχουν τόσο τις φυσικές προϋποθέσεις όσο και τις οικονομικές δυνατότητες να τον αναπτύξουν είναι κυριολεκτικά μεγάλη. Η πελατεία στην οποία απευθύνεται και οι ανάγκες ή

επιθυμίες της οποίας ικανοποιεί, είναι συνήθως τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Άλλη αξιόλογη συναλλαγματοφόρα δραστηριότητα του θαλάσσιου τουρισμού είναι και αυτή των κρουαζιέρων, η ζήτηση των οποίων παρουσιάζει διεθνώς σημαντική αύξηση. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής, το κόστος της οποίας κάθε άλλο παρά χαμηλό είναι, ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά στην κατασκευή σύγχρονων και άρτια εξοπλισμένων μαρίνων για τον ελλιμενισμό, τον ανεφοδιασμό και γενικά την εξυπηρέτηση των σκαφών αναψυχής, των επιβατών και των πληρωμάτων τους, άσχετα αν αυτά είναι ενοικιαζόμενα ή ιδιωτικής χρήσης.

ιστ) Χρονομεριστικός Τουρισμός

Η υπερσύγχρονη αυτή μορφή τουρισμού έχει κατά κανόνα πελατεία μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης και βασίζεται στην αρχή της πώλησης του δικαιώματος χρήσης ορισμένων ημερών ή εβδομάδων σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο. Επειδή όμως είναι πολύ φυσικό ο αγοραστής του δικαιώματος αυτού να αρχίσει γρήγορα να κουράζεται με την ιδέα της επιστροφής στο ίδιο μέρος, στο ίδιο ξενοδοχείο ή συγκρότημα διαμερισμάτων, την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο, οδηγήθηκε εκ των πραγμάτων να επιδιώξει την ανάπτυξη δικτύων ανταλλαγής παρόμοιων δικαιωμάτων. Και το πέτυχε τελικά.

Έτσι λοιπόν μπορεί πια σήμερα να ανταλλάξει κανείς το δικαίωμα χρήσης που έχει αγοράσει σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων για ορισμένο χρονικό διάστημα κάθε χρόνο, με παρόμοιο δικαίωμα χρήσης

άλλου αγοραστή σε ξενοδοχείο ή συγκρότημα διαμερισμάτων όχι μόνο σε άλλη περιοχή αλλά και σε άλλη χώρα. Επίσης μπορεί να το πουλήσει, να το νοικιάσει ή να το κληροδοτήσει, όπως συμβαίνει με τα άλλα ακίνητα.

ιζ) Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αφορά μια κατηγορία ατόμων που επισκέπτονται θρησκευτικούς τόπους που βρίσκονται στη χώρα της μόνιμης διαμονής τους ή σε κάποια άλλη, είτε για λόγους λατρείας είτε για να πάρουν μέρος σε κάποιες θρησκευτικές εκδηλώσεις ή τελετές είτε για να πάνε κάποιο τόμα που είχαν κάνει κ.λπ.

Η μορφή αυτή τουρισμού είναι περιορισμένης διάρκειας, συνήθως μια ως τρεις μέρες. Επίσης, τα τουριστικά πακέτα για θρησκευτικό τουρισμό είναι σχετικά φθηνότερα από εκείνα άλλων μορφών τουρισμού, επειδή είναι οπωσδήποτε λιγότερα, ενώ τα οικονομικά ωφέληματα για τους θρησκευτικούς τόπους και κατ' επέκταση για τις οικονομίες των χωρών στις οποίες βρίσκονται αυτοί είναι σημαντικά. Για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού δεν χρειάζεται ειδική υποδομή και ανωδομή, αλλά μόνο βασική.

ιη) Επιλεκτικός Τουρισμός

Ο επιλεκτικός τουρισμός πραγματοποιείται κατά κανόνα από άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης που, όπως μπορεί να συμπεράνει κανείς, όχι μόνο θέλουν αλλά και μπορούν να ξοδέψουν μεγάλα ποσά για την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών. Τα άτομα αυτά ταξιδεύουν συνήθως μεμονωμένα, δηλαδή κάνουν ατομικό τουρισμό, που σημαίνει ότι είτε αγοράζουν ατομικά τουριστικά πακέτα είτε τα φτιάχνουν όπως αυτοί ακριβώς

θέλουν, έτσι ώστε να ικανοποιούνται κατά τον καλύτερο τρόπο οι τουριστικές τους ανάγκες ή επιθυμίες, είτε δεν αγοράζουν καθόλου τουριστικά πακέτα, που σημαίνει ότι αγοράζουν τις διάφορες τουριστικές υπηρεσίες μεμονωμένα.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του επιλεκτικού τουρισμού είναι η χώρα υποδοχής και φιλοξενίας αυτής της κατηγορίας τουριστών να δημιουργήσει την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή, δηλαδή ξενοδοχεία πέντε και τεσσάρων αστέρων με πολλούς συμπληρωματικούς χώρους, υψηλής ποιοτικής στάθμης σέρβις, νυχτερινή ζωή, καλλιτεχνική κίνηση, αναπτυσσόμενη αγορά, μουσεία, πινακοθήκες, άνετα μεταφορικά μέσα, καθαρό περιβάλλον κ.λπ.

ιθ) Τουρισμός Κινήτρων

Ο τουρισμός κινήτρων είναι ουσιαστικά μια σχετικά νέα μορφή τουριστικής δραστηριότητας, που αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και που υπόσχεται σημαντικά οικονομικά οφέλη για τις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που θέλουν αλλά και που έχουν τις προϋποθέσεις να τον αναπτύξουν. Η μορφή τουρισμού για την οποία ο λόγος αποτελεί αναμφίβολα ένα αποτελεσματικό μέσο του σύγχρονου μάρκετινγκ, που χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο οι μεγάλες βιομηχανικές, εμπορικές και παροχής υπηρεσιών επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να αυξήσουν την παραγωγικότητα των εργαζόμενων που απασχολούν και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητά τους, τόσο στις αγορές του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού.

Ο τουρισμός κινήτρων έχει κατά κανόνα περιορισμένη χρονική διάρκεια, τρεις ως τέσσερις ημέρες συνήθως. Σκοπός των ταξιδιωτικών οργανισμών που

αναλαμβάνουν για λογαριασμό της επιχείρησης να φτιάξουν το σχετικό τουριστικό πακέτο – κίνητρο είναι να δώσουν στο χρήστη του, στο ολιγόημερο αυτό διάστημα, την ευκαιρία να απολαύσει κάτι το ξεχωριστό, κάτι το οποίο δεν θα είχε ο ίδιος τη δυνατότητα να ζήσει αν έπρεπε να αγοράσει με δικά του χρήματα το τουριστικό αυτό πακέτο.

κ) Οικολογικός Τουρισμός

Για την ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού δεν χρησιμοποιούνται βαριές κατασκευές, ενώ τόσο ο τουρίστας όσο και το τουριστικό κύκλωμα υποδοχής και εξυπηρέτησής του σέβονται τη φύση, μέχρι του σημείου να αποφεύγονται τα μαζικά μέσα μετακίνησης παντού όπου αυτό είναι εφικτό. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του οικολογικού τουρισμού εντάσσεται η τουριστική ανάπτυξη των παραδοσιακών οικισμών, των βιότοπων κ.λπ.

Ο οικολογικός τουρισμός αποτελεί αναμφίβολα την εξισορρόπηση μιας χώρας στο μαζικό τουρισμό και τα προβλήματά του, γι' αυτό και η ανάπτυξή του κρίνεται επιτακτική παντού όπου αυτή είναι εφικτή.

κα) Λαϊκός Τουρισμός

Ο λαϊκός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που χαρακτηρίζεται για την πελατεία του και συγκεκριμένα για το ότι αποτελείται αυτή από άτομα που συνήθως είναι χαμηλής εισοδηματικής στάθμης και ακόμη ότι τα άτομα αυτά ταξιδεύουν συνήθως οικογενειακά και με κάθε είδους ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα, όπως για παράδειγμα τροχόσπιτα, αυτοκίνητα, μοτοσυκλέτες κ.λπ.

Παρά το γεγονός ότι τα οικονομικά ωφελήματα από τη μορφή αυτή τουρισμού κάθε άλλο παρά σημαντικά είναι, όλες χωρίς εξαίρεση οι χώρες

υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών έχουν λίγο-πολύ αναπτύξει την απαραίτητη υποδομή και ανωδομή για την εξυπηρέτηση τουριστών αυτής της κατηγορίας. Συγκεκριμένα, έχουν κατασκευάσει κάμπινγκ σε οδικούς άξονες, σε τουριστικές τοποθεσίες και στις παρυφές πόλεων, που προσφέρουν στα άτομα που πραγματοποιούν αυτής της μορφής τουρισμό υπηρεσίες που κάνουν τη διαμονή τους όσο το δυνατό ανετότερη.

κβ) Κοσμοπολίτικος Τουρισμός

Η πελατεία του κοσμοπολίτικου τουρισμού είναι κατά κύριο λόγο ο κόσμος της αριστοκρατίας και οι μεγιστάνες του πλούτου, που συχνά ταξιδεύουν από το ένα κοσμοπολίτικο κέντρο στο άλλο.

Τα άτομα που κάνουν κοσμοπολίτικο τουρισμό μετακινούνται συνήθως με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα, όπως για παράδειγμα ιδιόκτητα αεροπλάνα, θαλαμηγούς κ.λπ. Στον τουριστικό προορισμό τους διαμένουν είτε σε ξενοδοχεία πολυτελείας είτε σε ιδιόκτητες ή νοικιασμένες πολυτελείς επαύλεις είτε σε ιδιόκτητες πολυτελείς θαλαμηγούς.

Η ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού, αν και θα την επιθυμούσαν πολλές χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών για καθαρά οικονομικούς λόγους, είναι οπωσδήποτε δύσκολη και αυτό γιατί, εκτός από την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή, απαιτείται και η καταξίωση του τουριστικού προορισμού στη συνείδηση της αριστοκρατίας και των μεγιστάνων του πλούτου σαν τόπος κοσμοπολίτικου τουρισμού. Αυτό όμως απαιτεί συνεχή και έντονη προσπάθεια, μα πάνω απ' όλα μακριά περιθώρια χρόνου και αναμονής.

κγ) Κοινωνικός Τουρισμός

Ο κοινωνικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι πραγματοποιείται από μέλη του κοινωνικού συνόλου, των οποίων η αγοραστική δύναμη είναι λίγο-πολύ περιορισμένη, χάρη σε ειδικές παροχές προς αυτά, που μπορεί να είναι άμεσες ή έμμεσες. Οι παροχές για κοινωνικό τουρισμό αποτελούν σήμερα για τις αναπτυσσόμενες οικονομικά χώρες υποχρέωση του κράτους. Συγκεκριμένα το σύγχρονο κοινωνικό κράτος έχει υποχρέωση, πέρα από υγεία, καλά γηρατειά, εργασία, παιδεία κ.λπ., να εξασφαλίσει σε άτομα χαμηλής εισοδηματικής στάθμης τη δυνατότητα να κάνουν διακοπές και με αυτόν τον τρόπο να ισορροπήσουν τόσο ψυχικά όσο και σωματικά.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του κοινωνικού τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής, όπως για παράδειγμα κατασκευή ειδικών τουριστικών καταλυμάτων που να ανταποκρίνονται στις οικονομικές δυνατότητες της πελατείας τους, δηλαδή των κοινωνικών τουριστών, χορήγηση επιδομάτων διακοπών που να αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες κάθε οικογένειας, εφαρμογή επιχορηγούμενων προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού για ειδικές κατηγορίες ατόμων, όπως για παράδειγμα σπουδαστές, στρατιώτες, συνταξιούχους, που η οικονομική τους κατάσταση κάθε άλλο παρά τους επιτρέπει να κάνουν διακοπές.

κδ) Τουρισμός Αναπήρων

Ο τουρισμός αναπήρων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού, η ανάπτυξη της οποίας προωθείται τελευταία ολοένα και περισσότερο σε ορισμένες χώρες. Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της

μορφής τουρισμού για την οποία ο λόγος είναι, η δημιουργία κάθε είδους τουριστικών εγκαταστάσεων που να διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση των τουριστών με ειδικές ανάγκες, όπως και η προσφορά τουριστικών πακέτων που θα απευθύνεται στην ειδική αυτή κατηγορία πελατείας και θα ικανοποιεί τις δικές της τουριστικές ανάγκες ή επιθυμίες.

Επίσης θα πρέπει οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που επιθυμούν να αναπτύξουν την ειδική αυτή μορφή τουρισμού να θεσπίσουν ειδικές τεχνικές προδιαγραφές, που θα πρέπει απαραίτητα να τηρούν τα τουριστικά καταλύματα και οι άλλες τουριστικές εγκαταστάσεις που κατασκευάζονται ειδικά για την εξυπηρέτηση των τουριστών με ειδικές ανάγκες. Τέτοιου είδους προδιαγραφές είναι για παράδειγμα ράμπες, ανελκυστήρες, ειδικός εξοπλισμός στα δωμάτια και τους λοιπούς χώρους των τουριστικών καταλυμάτων κ.λπ., ώστε να μπορεί να γίνεται χρήση τους εκ μέρους των τουριστών με ειδικές ανάγκες χωρίς προβλήματα ή τουλάχιστον με όσο το δυνατό λιγότερα γίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Για πολλούς παρατηρητές, ο τουρισμός είναι μια γέφυρα ανάμεσα σε ανθρώπους, προωθώντας αμοιβαία κατανόηση και επιθυμητή ανακατανομή του πλούτου. Για άλλους, ο τουρισμός είναι αρνητικός παράγοντας, καταστρέφει παραδόσεις, έθιμα και τρόπους ζωής. Παρακάτω αναλύονται οι επιδράσεις του τουρισμού στα 4 κυριότερα επίπεδα:

- οικονομικό επίπεδο
- κοινωνικό επίπεδο
- πολιτιστικό επίπεδο
- περιβαλλοντικό επίπεδο.

2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.2.1. Γενικά

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο τουρισμός ασκεί μεγάλη επίδραση στην οικονομία του τόπου προορισμού. Πολλές μελέτες δίνουν έμφαση στα οικονομικά οφέλη που λαμβάνουν χώρα στον τόπο προορισμού. Η ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων και των ευκαιριών για ψυχαγωγία έχει συχνά θεωρηθεί σαν μια μεγάλη θετική συμβολή στο εθνικό ισοζύγιο πληρωμών και σαν μέσου αποζημίωσης των περιφερειακών ανισοτήτων στα εισοδήματα και την απασχόληση.

Ένας αριθμός παραγόντων έχει συμβάλει στην οικονομική έμφαση αυτών των μελετών. Πρώτον, συγκρινόμενες με τις κοινωνικές και

περιβαλλοντικές επιδράσεις, οι οικονομικές επιδράσεις είναι αναλογικά εύκολο να μετρηθούν. Δεύτερον, μεγάλες ποσότητες αξιόπιστων πληροφοριών έχουν συγκεντρωθεί για τις οικονομικές όψεις του τουρισμού. Τρίτον, η έμφαση στα οικονομικά του τουρισμού, ειδικά στα οφέλη, αντανακλά τη δεδομένη πίστη ανάμεσα στους επιστήμους, ότι ο τουρισμός μπορεί να φέρει γρήγορα και αξιοσημείωτα αποτελέσματα στις επενδύσεις και να είναι μια θετική δύναμη στην αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων.

Με την έλευση ενός αριθμού ανεξάρτητων διεθνών οργανισμών για τουριστικές συμβουλές και την εξάπλωση των τουριστικών μελετών στα πανεπιστήμια, μια ευρύτερη θεωρία για την οικονομία του τουρισμού εμφανίστηκε. Αυτοί οι οργανισμοί και τα πανεπιστήμια ασχολήθηκαν με τη συλλογή, οργάνωση, τροποποίηση και έκδοση ταξιδιωτικών δεδομένων (travel data). Έτσι, η ποιότητα της οικονομικής έρευνας αυξήθηκε. Η έρευνα στην οικονομία του τουρισμού κινήθηκε πέρα από την απλή έγγραφη απόδειξη και την περιγραφή των οικονομικών οφελών του τουρισμού. Περιλαμβάνει:

- τη μέτρηση των δευτερευόντων οικονομικών επιδράσεων
- τη βελτίωση της τεχνικής για την ανάλυση των ταξιδιωτικών πληροφοριών και δεδομένων
- την εισαγωγή στην έρευνα του οικονομικού κόστους του τουρισμού.

2.2.2. Οφέλη του τουρισμού στην οικονομία

Τα κυριότερα οφέλη είναι:

- Περισσότερη απασχόληση και δημιουργία εισοδήματος.

- Συμβολή στα έσοδα από το ξένο συνάλλαγμα.
- Συμβολή στο ισοζύγιο πληρωμών.
- Αύξηση στις αξίες ακινήτων.
- Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Αυξανόμενα φορολογικά έσοδα για την κυβέρνηση.
- Βελτίωση των οικονομικών δομών στην κοινότητα.
- Φροντίδα και καλλωπισμός της περιοχής.
- Μεγαλύτερη ευκολία ταξιδιού για τους κατοίκους.

2.2.3. Το κόστος του τουρισμού

Το κόστος του τουρισμού προέρχεται κυρίως:

- Από τον κίνδυνο υπερεξάρτησης από τον τουρισμό.
- Από τον αυξανόμενο πληθωρισμό και τη μεγαλύτερη αξία της γης.
- Από την αυξανόμενη ροπή προς τις εισαγωγές.
- Από την εποχικότητα της παραγωγής και το χαμηλό ρυθμό απόδοσης των επενδύσεων.
- Από τη δημιουργία εξωτερικών δαπανών.
- Από την πιθανή αύξηση της εγκληματικότητας, γιατί οι τουρίστες είναι εύκολος στόχος για έγκλημα.
- Από την αυξανόμενη συμφόρηση.
- Από τη μεγαλύτερη μόλυνση των φυσικών πόρων.
- Από τους πιθανούς περιορισμούς στην είσοδο των παραλιών.
- Από την αύξηση του κόστους ζωής.

2.2.4. Τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη

Οι αναπτυσσόμενες χώρες συνήθως έχουν χαμηλά επίπεδα εισοδήματος, άνιση κατανομή του πλούτου, υψηλά επίπεδα ανεργίας και υποαπασχόλησης, χαμηλά επίπεδα βιομηχανικής ανάπτυξης και μεγάλη εξάρτηση από τη γεωργία.

Μια μεταλλαγή από μια παραδοσιακή αγροτική οικονομία σε μια βιομηχανική οικονομία απαιτείται για τον εκσυγχρονισμό και την οικονομική ανάπτυξη. Μια τέτοια μεταλλαγή απαιτεί μεγάλα ποσά κεφαλαίου και ξένου δανεισμού. Πολλές αναπτυσσόμενες χώρες έχουν μια σημαντική ιστορική λειτουργία εξαγωγής πρώτων υλών, κάτι το οποίο συνήθως δεν ήταν αρκετό για τις χώρες αυτές να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις μιας οικονομικής μεταβολής. Αυτό ενθάρρυνε πολλές κυβερνήσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες να στραφούν στον τουρισμό σαν μέσο απόκτησης των οικονομικών πόρων που απαιτούνται για τη βιομηχανοποίηση. Ο τουρισμός θεωρήθηκε επίσης ως μέσο προώθησης οικονομικής ανάπτυξης στις παρακμάζουσες αγροτικές οικονομίες στις ήδη αναπτυγμένες χώρες.

Τα έσοδα από τα διεθνή ταξίδια και από τον τουρισμό μπορούν να φέρουν το ξένο συνάλλαγμα, που είναι απαραίτητο για να γίνουν μεγάλες επενδύσεις. Ο τουρισμός, τέλος, μπορεί να παρέχει τη λύση στα προβλήματα της ανεργίας στις αστικές περιοχές.

2.2.5. Τουρισμός και ισοζύγιο πληρωμών

Ο λογαριασμός του ισοζυγίου πληρωμών για μια χώρα, είναι το σύνολο των οικονομικών πράξεων κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου (συνήθως

ένα χρόνο), ανάμεσα στους κατοίκους αυτής της χώρας και στο υπόλοιπο του κόσμου. Λογαριάζεται η αξία όλων των αγαθών, δανείων, ξένης βοήθειας και χρυσού που μπαίνουν και βγαίνουν από τη χώρα.

Τα αποτελέσματα του τουρισμού στο ισοζύγιο πληρωμών μπορούν να χωριστούν σε δυο κατηγορίες: πρωτεύοντα και δευτερεύοντα. Τα πρωτεύοντα είναι άμεσα και σχετικά εύκολο να μετρηθούν. Αναφέρονται στις πραγματικές δαπάνες των επισκεπτών, που γίνονται από τους ξένους επισκέπτες στη χώρα επίσκεψής τους και δαπάνες που γίνονται από τους κατοίκους μιας χώρας στο εξωτερικό. Αυτά τα αποτελέσματα, λοιπόν, εμφανίζονται όταν οι ταξιδιώτες έχουν διασχίσει τα διεθνή σύνορα.

Τα δευτερεύοντα αποτελέσματα του τουρισμού είναι περισσότερο πολύπλοκα, δυσκολότερα να μετρηθούν και, κατά συνέπεια, έχουν μείνει έξω από τις περισσότερες διατιμήσεις ισοζυγίου πληρωμών. Είναι εκπληκτικό το ότι έχει δοθεί μικρή σημασία σε αυτά τα αποτελέσματα, που δεν απαιτούν η αρχική τουριστική δαπάνη του επισκέπτη να έχει γίνει σε άλλη χώρα. Αυτά τα αποτελέσματα δεν καταγράφονται χωριστά και είναι δύσκολο να αναγνωριστούν. Έτσι, μόνο τα πρωτεύοντα ή τα άμεσα αποτελέσματα που δημιουργούνται από την επίσκεψη των τουριστών γίνονται θέμα για εξέταση.

Ο ταξιδιωτικός λογαριασμός, γνωστός επίσης και ως το ταξιδιωτικό ισοζύγιο, είναι η ισορροπία ανάμεσα στη δαπάνη των κατοίκων μιας χώρας όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό και τις δαπάνες των ξένων ταξιδιωτών που επισκέπτονται τη χώρα αυτή. Ο ταξιδιωτικός λογαριασμός είναι αρνητικός όταν οι κάτοικοι της χώρας ξοδεύουν περισσότερα στο εξωτερικό απ' ό,τι οι ξένοι ταξιδιώτες σ' αυτή τη χώρα.

Συνεπώς, ο ταξιδιωτικός λογαριασμός είναι ένας δείκτης του βαθμού στον οποίο μια χώρα προσελκύει ξένους τουρίστες, όταν συγκρίνεται με την ικανότητα να πείσει τους κατοίκους της να μην ταξιδεύουν στο εξωτερικό. Μερικές χώρες επιβάλλουν ακόμη και περιορισμούς στα εξωτερικά ταξίδια των κατοίκων τους.

2.2.6. Συναλλαγματικές ροές

Αν θεωρήσουμε την προσφορά και τη ζήτηση ως σταθερά, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συναλλαγματική ροή είναι:

- Η ροπή για εισαγωγές

Η ροπή για εισαγωγή είναι η μερίδα κάθε μονάδας τουριστικής δαπάνης που μεταφέρεται αλλού για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Αντιπροσωπεύει δηλαδή την πιθανότητα διαρροών από μια περιοχή.

- Η εκπατρισμένη εργασία (ξένοι εργάτες)

Η απασχόληση εκπατρισμένων εργατών στην τουριστική βιομηχανία είναι συνήθως αποτέλεσμα της ανικανότητας της τουριστικής χώρας να προσφέρει εργάτες από εγχώριους πόρους.

- Η φύση επένδυσης κεφαλαίων

Η ξένη κυριαρχία στις επενδύσεις και την ιδιοκτησία τουριστικών εγκαταστάσεων, είναι ένα κοινό χαρακτηριστικό του τουρισμού, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ο ξένος έλεγχος στην τουριστική βιομηχανία απορρέει από δυο βασικές συνθήκες:

1. Η ενθάρρυνση ξένων επενδυτών στα πρώτα στάδια της τουριστικής ανάπτυξης
2. Η εμφάνιση πολυεθνικών εταιρειών.

2.2.7. Ο τουρισμός και το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Η συνεισφορά του τουρισμού στο Εθνικό Ακαθάριστο Προϊόν (ΕΑΠ) υπολογίζεται με τη διατίμηση των τουριστικών δαπανών (δηλαδή ό,τι ξοδεύουν οι συμμετέχοντες στον εξωτερικό και εσωτερικό τουρισμό) και μετά αφαιρούνται τα αγαθά και οι υπηρεσίες που εξασφαλίστηκαν για την εξυπηρέτηση της τουριστικής πελατείας.

Αν ο τουρισμός σε μια χώρα δεν έχει μετατραπεί σε βασική πηγή ξένου συναλλάγματος, τότε η απόδοση του τουριστικού τομέα αποτελεί μόνο μικρή μερίδα του ΕΑΠ. Οι πόροι και το κεφάλαιο, που χρησιμοποιήθηκαν για να ικανοποιούν τις ανάγκες των τουριστών, μπορούσαν, αν δεν είχαν δεσμευτεί στον τομέα του τουρισμού, να χρησιμοποιηθούν σε άλλους τομείς της οικονομίας. Αυτό το κόστος πρέπει να υπολογιστεί για να φτάσουμε στη μέτρηση της καθαρής συμβολής του τουρισμού στο ΕΑΠ. Υπάρχουν όμως σοβαρές δυσκολίες για να γίνει αυτός ο υπολογισμός. Παρόλα αυτά όμως, η συνεισφορά του τουρισμού στο ΕΑΠ θεωρείται ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μέτρηση της οικονομικής σημασίας του τουρισμού.

2.2.8. Τουρισμός και απασχόληση

Υπάρχει η γενική άποψη, ότι ο τουρισμός δημιουργεί θέσεις εργασίας και ότι αυτό είναι συνήθως ένα θετικό αποτέλεσμα. Υπάρχουν ευκαιρίες απασχόλησης σε ξενοδοχεία και οι τουρίστες, ξοδεύοντας χρήματα εκτός ξενοδοχείου, δημιουργούν επιπρόσθετες εισοδηματικές ευκαιρίες για οδηγούς ταξί, καταστήματα λιανικής πώλησης, εστιατόρια, ταξιδιωτικά

γραφεία και σε χώρους ψυχαγωγίας. Το χτίσιμο ξενοδοχείων και η αναβάθμιση της μεταφοράς και των συστημάτων ύδρευσης παρέχουν εργασία. Η αυξανόμενη ζήτηση για φαγητό μπορεί να αυξήσει την απασχόληση στη γεωργία.

Οι τύποι απασχόλησης που δημιουργεί ο τουρισμός είναι οι εξής:

1. Άμεση απασχόληση, αποτέλεσμα των δαπανών των επισκεπτών στις τουριστικές εγκαταστάσεις, όπως ξενοδοχεία.
2. Έμμεση απασχόληση, η οποία, παρόλο που δημιουργείται στον τομέα της τουριστικής προσφοράς, δεν προέρχεται άμεσα από τις τουριστικές δαπάνες (προμηθεύουν έμμεσα τους τουρίστες).
3. Παρακινητική απασχόληση, η οποία είναι η επιπρόσθετη απασχόληση που απορρέει από τα αποτελέσματα του τουριστικού πολλαπλασιαστή, καθώς οι κάτοικοι ξοδεύουν ξανά το εισόδημα που απέκτησαν.

2.2.9. Πληθωρισμός και αξία γης

Οι πληθωριστικές συνέπειες του τουρισμού εγείρονται σε διαφορετικούς τρόπους. Οι πλούσιοι τουρίστες μπορούν να αγοράσουν αντικείμενα σε υψηλές τιμές. Οι πωλητές σε τουριστικές περιοχές, αναγνωρίζοντας ότι το κέρδος τους μπορεί να αυξηθεί αρκετά εξυπηρετώντας τους τουρίστες, αυξάνουν τις τιμές στα υπάρχοντα προϊόντα και παρέχουν περισσότερο ακριβά είδη και υπηρεσίες. Καμιά φορά, η ποικιλία των προϊόντων στην τοπική αγορά περιορίζεται, καθώς καταστήματα που εξυπηρετούν την τοπική αγορά και τις ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού εκτοπίζονται από καταστήματα που εξυπηρετούν ειδικά τους τουρίστες.

2.2.10. Υπερεξάρτηση από τον τουρισμό

Ορισμένοι τόποι προορισμού, με το να εξαρτώνται υπερβολικά από τον τουρισμό για την ύπαρξή τους, γίνονται ευάλωτοι σε ενδεχόμενες αλλαγές που συμβαίνουν στην τουριστική ζήτηση. Ο τουρισμός επηρεάζεται από αλλαγές μέσα στην τουριστική βιομηχανία, όπως αλλαγές στις τιμές και στη μόδα. Αλλαγές εκτός της τουριστικής βιομηχανίας, όπως παγκόσμιες οικονομικές τάσεις, πολιτικές καταστάσεις και ενεργειακές κρίσεις, επιδρούν επίσης στον τουρισμό. Πολλοί τουρίστες αποφεύγουν τόπους προορισμού οι οποίοι είναι πολιτικά ασταθείς, αλλά σπάνια ακυρώνουν τα σχέδιά τους και συνήθως επιλέγουν έναν εναλλακτικό τόπο. Το μέγεθος της ζημιάς στον τουρισμό από απρόβλεπτες αλλαγές επηρεάζεται από το βαθμό εξάρτησης της οικονομίας από την τουριστική βιομηχανία.

Σαφώς χρειάζεται ισορροπία. Οι τουριστικές εγκαταστάσεις και υπηρεσίες σε μια περιοχή πρέπει να αυξάνονται σε ισορροπία με τον αριθμό των τουριστών. Αυτό απαιτεί ακριβή πρόβλεψη. Οι τόποι προορισμού πρέπει να προωθούν την ποικιλία μέσα στην τουριστική βιομηχανία και στην ευρύτερη κλίμακα της οικονομίας.

2.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

2.3.1. Ο τουρισμός και η κοινωνική αλλαγή

Η τουριστική ανάπτυξη, όπως και κάθε άλλο είδος οικονομικής ανάπτυξης, επιφέρει σημαντικές διαφοροποιήσεις σε μια περιοχή, σ' έναν τόπο ή σε μια χώρα, δημιουργώντας το πλαίσιο των κοινωνικών

επιπτώσεων. Μια από τις κυριότερες επιπτώσεις και ενδεχομένως η αξιολογικά σπουδαιότερη είναι αυτή η οποία συνδέεται με την κοινωνική αλλαγή που επέρχεται σ' έναν τόπο λόγω του τουρισμού. Φαινόμενο το οποίο συναντάται στη μεταπολεμική ιστορία του τουρισμού σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη, που πέρασαν από τη φάση της υπανάπτυξης μέχρι την τουριστική ανάπτυξη και τη μετατροπή ενός τόπου σε τουριστικό «προορισμό».

Άλλες σημαντικές κοινωνικές αλλαγές είναι οι ακόλουθες:

2.3.1.1. Αλλαγές στα ήθη και έθιμα

Η τουριστική ανάπτυξη διαμορφώνει νέα δεδομένα στον τρόπο ζωής και στις κοινωνικές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα. Η εξέλιξη αυτή γίνεται ιδιαίτερα φανερή στις αλλαγές που έχουν επισημανθεί από πολλές έρευνες στα ήθη και τα έθιμα των κοινωνιών υποδοχής. Οι αλλαγές αυτές είναι συνήθως περισσότερο φανερές σε περιοχές με αγροτική ή παραδοσιακή δομή, καθώς και σε περιοχές με χαμηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, πριν την έλευση του τουρισμού. Οι αλλαγές αυτές συνδέονται με τη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, η οποία οδηγεί στην αύξηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα, αλλά και σε συχνά έντονη επαγγελματική και κοινωνική κινητικότητα. Οι κοινωνικές και επαγγελματικές σχέσεις αλλάζουν σταδιακά και αυτό το γεγονός δεν αφήνει ανεπηρέαστα τα ήθη, τα οποία έως την περίοδο της τουριστικής ανάπτυξης αποτελούν κυρίαρχη παράμετρο στη διαμόρφωση μιας παραδοσιακής και συχνά συντηρητικής κοινωνικής δομής.

2.3.1.2. Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις

Οι αλλαγές αυτές γίνονται βαθμιαία εμφανείς στην τοπική κοινωνία, με την αριθμητική αύξηση των εργασιακών θέσεων, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με την εγκατάλειψη του αγροτικού τρόπου ζωής, όπου υπάρχει, την αναζήτηση και εύρεση δεύτερης δουλειάς για τη συμπλήρωση του εισοδήματος κ.λπ., δημιουργώντας μια έντονη εργασιακή και επαγγελματική κινητικότητα, με συνεχή αναπτυξιακή πορεία μέχρι αλλά και μετά την ολοκλήρωση της τουριστικής ανάπτυξης.

2.3.1.3. Αλλαγές στη χωροταξία - περιβάλλον

Οι αλλαγές αυτές στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων είναι καταλυτικές, αφού αλλάζουν ριζικά την όλη πολεοδομική και αρχιτεκτονική εικόνα της περιοχής, μιας και πολλαπλασιάζονται οι οικοδομές και τα εμπορικά καταστήματα. Συχνά δε η καταστροφή του περιβάλλοντος (ιδίως στην ξηρά και τη θάλασσα) είναι τόσο ραγδαία που μπορεί να γίνει λόγος για ολοκληρωτική καταστροφή, ενώ η υπάρχουσα υποδομή του τόπου (λ.χ. αποχέτευση, συγκοινωνιακό δίκτυο, ηλεκτροδότηση) δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στο δεκαπλασιασμό του πληθυσμού στη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.

2.3.1.4. Αλλαγές στην οργανωτική – διοικητική δομή

Η εμφάνιση του τουρισμού οδηγεί στη συσπείρωση των ντόπιων παραγόντων, στην ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών τόσο από τους κατοίκους όσο και από τους επαγγελματικούς φορείς σε θέματα εκπαίδευσης, περιβάλλοντος, διεθνούς προβολής, που ενισχύουν τον κοινωνικό ιστό και συμβάλλουν στην ανάπτυξη.

2.3.1.5. Αλλαγές στην τοπική οικονομία

Οι αλλαγές αυτές εμφανίζονται αφού μέσω του τουρισμού αλλάζουν ριζικά τα οικονομικά δεδομένα, δημιουργούνται νέες οικονομικές τάξεις, ισχυροποιούνται οι ασχολούμενοι με τον τουρισμό σε σχέση με όλες τις άλλες κοινωνικο-οικονομικές τάξεις, ενισχύεται η μεσαία οικονομική τάξη και παραμελούνται οικονομικές δραστηριότητες που είχαν παραδοσιακά εδραιωθεί στην τοπική κοινωνία.

2.3.1.6. Αλλαγές που αφορούν συγκεκριμένες κοινωνικο-επαγγελματικές κατηγορίες στην κοινωνία υποδοχής: νέοι, γυναίκες, εργαζόμενοι στον τουρισμό

Αρκετές είναι οι έρευνες οι οποίες κατέγραψαν αλλαγές σε αξίες, συμπεριφορές και κοινωνικά πρότυπα συγκεκριμένων κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων. Οι περισσότερες από αυτές αφορούν τους νέους, οι οποίοι θεωρούνται και ως η ομάδα που επηρεάζεται καταλυτικά από τον τουρισμό.

Οι νέοι είναι αυτοί οι οποίοι επηρεάζονται περισσότερο και ειδικότερα οι νέοι άνδρες. Ο τουρισμός γίνεται συχνά με αυτόν τον τρόπο ένα «παράθυρο» προς τον έξω κόσμο, τον οποίο θεωρούν περισσότερο σύγχρονο και ελεύθερο, συγκρίνοντάς τον με την τοπική κοινωνία, που έχει περιορισμένους ορίζοντες και προοπτικές. Συχνά οι νέοι ακολουθούν άκριτα τον τρόπο ζωής ή τις συμπεριφορές των τουριστών, ενώ ταυτίζουν τα καταναλωτικά πρότυπα των τουριστών στη διάρκεια των διακοπών με τα κοινωνικά πρότυπα που έχουν στη χώρα τους. Καθοριστική σημασία έχει πάντως ότι οι νέοι, οι οποίοι πιστεύουν ότι ο τουρισμός είναι θετικός για την περιοχή τους, γίνονται παράλληλα και οι

σημαντικότεροι υπερασπιστές της τουριστικής ανάπτυξης στις επόμενες περιόδους.

Στις γυναίκες οι αλλαγές είναι ίσως σημαντικότερες. Οι γυναίκες, λόγω της οικονομικής αυτάρκειας που τους προσφέρει ο τουρισμός, αποκτούν μεγαλύτερη αυτονομία στα πλαίσια της οικογένειας. Αυτό σταδιακά επιτρέπει στις νεότερες να αναζητήσουν με μεγαλύτερη ευκολία καλύτερες συνθήκες εργασίας ή εκπαίδευσης. Επιπλέον, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του τουρισμού στις οποίες εμπλέκονται ενεργά, τους επιτρέπουν, εκτός από την οικονομική τους ανεξαρτησία, να διεκδικήσουν και τη γενικότερη αναβάθμιση της κοινωνικής τους θέσης στην τοπική κοινωνία.

Πρέπει εδώ να επισημάνουμε το σημαντικό ρόλο που φαίνεται να έχει διαδραματίσει η γυναικεία απασχόληση στη διαδικασία κοινωνικής αναβάθμισης, ιδιαίτερα σε περιοχές με μαζικό τουρισμό.

Οι εργαζόμενοι στον τουρισμό γίνονται οι πρώτοι «δέκτες» των μηνυμάτων των τουριστών, τα οποία με τη σειρά τους «εκπέμπουν» στους ντόπιους. Ιδιαίτερα δυναμικός φαίνεται ότι είναι ο ρόλος των ντόπιων επιχειρηματιών, οι οποίοι επένδυσαν στον τουρισμό και αποτελούν για τους νεότερους πρότυπο επιτυχίας και συχνά πλούτου.

Στο ζήτημα αυτό δεν μπορεί βέβαια να υποτιμηθεί και το γεγονός ότι τα εισοδήματα αυτών των ατόμων, σε σύγκριση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους, είναι συχνά υψηλότερα (ιδιαίτερα στις φτωχότερες τουριστικές χώρες), καθώς και ότι για πολλούς ντόπιους η εργασία στον τουρισμό αποτελεί πλέον δείγμα κοινωνικής ανόδου, ενώ παρατηρείται και σημαντική κοινωνική αποδοχή των τουριστικών επαγγελμάτων.

Είναι λοιπόν προφανές ότι ο τουρισμός, ως παραγωγική, οικονομική και αναπτυξιακή δραστηριότητα επιφέρει κοινωνική αλλαγή, η οποία δεν έχει μόνο θετικά ή μόνο αρνητικά στοιχεία, αλλά αντιθέτως αποτελεί ένα συγκερασμό θετικών και αρνητικών επιπτώσεων που μόνο η ορθολογική κρατική τουριστική πολιτική μπορεί να οριοθετήσει. Με την προγραμματισμένη ανάπτυξη ενός τόπου και τη μετατροπή του σε τουριστικό προορισμό με ορθολογικά κριτήρια ανάπτυξης, με κατάλληλο νομικό πλαίσιο και με σωστούς ελέγχους από την Πολιτεία, επικρατούν οι θετικές επιπτώσεις στην όλη κοινωνική αλλαγή που συντελείται, όπως και στους θεσμούς και τις δομές της συγκεκριμένης κοινωνίας.

2.4. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.1. Ο τουρισμός και η πολιτιστική αλλαγή

Παρ' ότι η όλη οικονομική αλλά και η κοινωνική υφή του τουρισμού αποτελούν τις βασικές μορφές ανάλυσης του σύγχρονου τουριστικού φαινομένου και των επιπτώσεών του στη διεθνή κοινότητα, υπάρχει μια ακόμα παράμετρος της οποίας η σπουδαιότητα αναδεικνύεται όλο και περισσότερο.

Πρόκειται για τον πολιτισμό, που δίχως αμφισβήτηση αποτελεί από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα ένα από τα κίνητρα μεγάλου μέρους ταξιδιωτών και σύγχρονων τουριστών, που εκκινά από τη μη διερευνημένη επαρκώς έννοια της «περιέργειας» από την ψυχολογία και την κοινωνιολογία και φτάνει έως τη μετατροπή του πολιτισμού ως ενός από τους κύριους τουριστικούς πόρους του καιρού μας.

Διαπίστωση με ευρύτερη κοινωνική και εμπορική σπουδαιότητα, όπως θα φανεί στη συνέχεια, αλλά ταυτόχρονα διαπίστωση-αντικειμενική αιτία αναζήτησης και έρευνας του κλάδου της τουριστικής κοινωνιολογίας, που αντιμετωπίζει τον πολιτισμό ως κύριο ερευνητικό πεδίο στα πλαίσια της συνεχούς επέκτασης των ορίων της επιστημονικής της προσέγγισης. Προσέγγιση που, ανάμεσα σε όλες τις άλλες αναζητήσεις της, προσφεύγει συχνά-πυκνά στην ορθολογιστική επεξήγηση των κινήτρων έλξης των τουριστών σ' έναν τόπο, που όντως είναι πολυάριθμα, αλλά σημαντική θέση σε αυτά καλύπτει η ικανοποίηση πολιτιστικών αναγκών των πελατών.

Το αντικείμενο που περιλαμβάνει στις ημέρες μας η έννοια πολιτισμός στον τουρισμό παρουσιάζεται εξαιρετικά ευρύ και αυτός είναι ο κύριος λόγος, που ωθεί στην εμπορευματοποίηση του θέματος σε μεγάλο βαθμό απ' όλους εκείνους τους παράγοντες, οι οποίοι προωθούν και πωλούν το τουριστικό προϊόν, ήτοι τις τουριστικές επιχειρήσεις, τις κλαδικές οργανώσεις του χώρου και τους ιθύνοντες της κρατικής πολιτικής στον τουρισμό.

Σε ό,τι αφορά την «εμπορευματοποίηση» των πολιτιστικών στοιχείων γενικά, αλλά και ειδικότερα αυτών που αφορούν το τουριστικό φαινόμενο – ως αναπόσπαστο πλέον μέρος της όλης διεργασίας ή των «πακέτων», ο πολιτισμός αναλυτικά εμπεριέχει στον τουρισμό τα ακόλουθα:

- (α) Τους αρχαιολογικούς χώρους και τα αρχαιολογικά μουσεία.
- (β) Τα λαογραφικά – εθνογραφικά στοιχεία και τα λαογραφικά μουσεία.
- (γ) Τους θρησκευτικούς και προσκυνηματικούς τόπους λατρείας.
- (δ) Τα ετήσια εθνικά και τοπικά «φεστιβάλ» παραδοσιακών δεδομένων.
- (ε) Τα σχετιζόμενα με παραδοσιακή και μοντέρνα τέχνη (π.χ. γλυπτική, ζωγραφική, μουσική, χορός, «πλαστικές» τέχνες κ.λπ.).

- (στ) Τα αρχιτεκτονικά δεδομένα των επιμέρους περιοχών, όπως διασωζόμενοι οικισμοί, παραδοσιακοί οικισμοί, κατακόμβες κ.ά.
- (ζ) Τα μνημεία διασωζόμενου φυσικού κάλλους (εσχάτως και του τεχνητού).
- (η) Τα κάθε μορφής μουσεία ανάδειξης της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.4.2. Οι επιδράσεις του τουρισμού στον πολιτισμό

Με την ίδια λογική που ο τουρισμός επιδρά στα κοινωνικά δεδομένα επιδρά και στον πολιτισμό και τις ποικιλόμορφες εκδηλώσεις του, όχι διότι κάτι τέτοιο αντιπροσωπεύει τη δυναμική του, αλλά διότι η ανάδειξή του σε «τουριστικό πόρο» μέσω της εμπορευματοποίησης το επιβάλλει. Οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις – κυρίως θεωρητικού και εμπειρικού χαρακτήρα – εντοπίζουν τις επιδράσεις του τουρισμού στα πολιτιστικά πράγματα στα ακόλουθα:

- (α) *Η μετατροπή του πολιτισμού σε «εμπόρευμα»:* η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς αναξιοποίητα πολιτιστικά δεδομένα αιώνων αξιοποιούνται λόγω της τουριστικής ανάπτυξης (ασφαλώς και λόγω της σύγχρονης ευαισθητοποίησης της διεθνούς κοινότητας) και αποτελούν μέρος των τουριστικών «πακέτων», προσελκύοντας μεγάλα αριθμητικά τουριστικά ρεύματα. Χωρίς να παραγνωρίζεται η πολιτιστική σπουδαιότητά τους, η όλη οικονομική σημασία για τουριστικά γραφεία και τουριστικές επιχειρήσεις εμπλουτίζουν τα προγράμματά τους, οι σχετικές κρατικές υπηρεσίες καρπώνονται οικονομικά οφέλη και οι τουρίστες – καταναλωτές πληρώνουν το τίμημα, ως αναπόσπαστο τμήμα πλέον της τουριστικής διεργασίας.

- (β) *Η ευαισθητοποίηση των πολιτών:* η οποία επέρχεται μετά την εμφάνιση του τουρισμού σε μια περιοχή, καθώς η αίσθηση της σπουδαιότητας ενός χώρου ή μνημείου από άτομα που έρχονται από χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά δημιουργεί νέα κοινωνικο-ψυχολογικά δεδομένα για τους ντόπιους κατοίκους. Η ευαισθητοποίηση αυτή προϊόντος του χρόνου μεταλλάσσεται σε πραγματική αγάπη καθόσον, μέσω αυτών των πολιτιστικών δεδομένων, αξιοποιείται και γίνεται γνωστή παγκοσμίως η περιοχή τους.
- (γ) *Η κρατική αξιοποίηση μνημείων και χώρων πολιτισμού:* η οποία στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων γίνεται έντονη και εμφανής από τη στιγμή κατά την οποία οι αλλοεθνείς επισκέπτες μιας περιοχής (μέσω των ταξιδιωτικών γραφείων τους ή των τουρ οπερέιτορς), εκδηλώνουν εμπράκτως το πολιτιστικό ενδιαφέρον τους. Η κρατική πολιτική του Υπουργείου Πολιτισμού σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες (συνήθως Αρχαιολογική Υπηρεσία, Εφορίες Ενάλιων Αρχαιοτήτων, Δήμοι και Κοινότητες, Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος) προστρέχουν ευκολότερα και κυρίως γρηγορότερα από τη στιγμή που ο τουρισμός κάνει την εμφάνισή του (το αποδεικνύει η αδιαφορία και η παραμέληση ανάλογων περιπτώσεων σε μη τουριστικούς τόπους και η πρωτοφανής εγκατάλειψή τους).
- (δ) *Τα πολιτιστικά εθνικά ή διακρατικά προγράμματα:* όπου κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου αιχμής κάθε περιοχής οργανώνονται σημαντικές ή λιγότερο σημαντικές εκδηλώσεις από τις τοπικές αρχές, με θέματα την ιστορία, την παράδοση και τη λαογραφία του τόπου σε αρκετά θέματα (π.χ. χορός, τραγούδι, θέατρο κ.λπ.), τα οποία διατρανώνουν την ιστορικότητα και την πολιτιστική διαδρομή κάθε περιοχής.

Η ακόμα την ύπαρξη ειδικών πολιτιστικών προγραμμάτων με κρατική επιδότηση ή με επιδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα που άπτονται γενικά του πολιτισμού, όπως ανακαινίσεις παραδοσιακών οικισμών, αναπαλαιώσεις αρχιτεκτονικών κτιρίων, επαναλειτουργία αρχαίων θεάτρων, επιμορφωτικά σεμινάρια απασχολούμενων σε πολιτιστικούς χώρους κ.ά.

- (ε) *Οι φθορές αρχαιολογικών, θρησκευτικών χώρων και μνημείων:* φαινόμενο που άρχισε να απασχολεί τον αναπτυσσόμενο τουριστικά κόσμο την τελευταία εικοσαετία, καθώς διαπιστώθηκε ότι η μαζική και αδιάκοπη ροή επισκεπτών σε αυτά τα μνημεία και χώρους προκαλεί ουσιώδεις καταστροφές, που δεν ήταν γνωστές όσο τα αριθμητικά στοιχεία των επισκεπτών παρέμεναν χαμηλά. Γεγονός που οδήγησε στην ανάγκη πλέον αφ' ενός μεν εκτεταμένων ελέγχων και αφ' ετέρου δε ορθολογιστικής διαχείρισης των χώρων αυτών, ιδίως των περισσότερο ευαίσθητων στη φθορά.

2.4.3. Η διαπολιτιστική επικοινωνία στις τουριστικές περιοχές

Αν και αναφερθήκαμε συνοπτικά προηγουμένως στις κύριες επιδράσεις του τουρισμού στον πολιτισμό, δεν έγινε λόγος για τις επιδράσεις αυτής της νέας και μαζικής διαπολιτιστικής επικοινωνίας μεταξύ των κοινωνικών ομάδων και των ντόπιων κατοίκων με τους αλλοδαπούς επισκέπτες, διότι το θέμα παρουσιάζει το δικό τους κοινωνικο-ψυχολογικό ενδιαφέρον. Οι κύριες παράμετροι που διέπουν αυτή τη σχέση έχουν ως ακολούθως:

- (α) *Διαφοροποιήσεις λόγω αλλαγής των καταναλωτικών προτύπων,* καθώς αυτές αποτελούν την πεμπτουσία των επιδράσεων του τουρισμού στον

πολιτισμό, μιας και τα νέα και αρχικά ξένα, μετέπειτα και ντόπια καταναλωτικά πρότυπα, στερούν από την τοπική κοινωνία όλα τα παραδοσιακά στοιχεία της και οδηγούν σε μια κοινωνική μετάλλαξη στα ήθη, στα έθιμα, στα κοινωνικά πρότυπα ή ακόμα και στις δομές και τους θεσμούς. Η διαπολιτιστική επικοινωνία επιδρά ταυτόχρονα και το ίδιο έντονα τόσο στα άυλα όσο και στα υλικά στοιχεία του πολιτισμού, αλλοιώνοντας σε μεγάλο βαθμό τις ιδιαιτερότητες μιας περιοχής. Ίσως γι' αυτό άλλωστε μοιάζουν τόσο πολύ μεταξύ τους πολλοί τουριστικοί προορισμοί.

(β) *Έντονη «πολιτιστική διάχυση»*, καθώς αυτή η συνύπαρξη διαφορετικών πολιτιστικών προτύπων δημιουργεί έναν αργιστά νέο πολιτισμό με σωρεία πολιτιστικών, κοινωνικών, καταναλωτικών και ψυχολογικών προσμίξεων, έτσι ώστε λίγα μόνο χρόνια μετά την εμφάνιση και ανάπτυξη του τουρισμού να έχουν χαθεί τα τοπικά ήθη και έθιμα και η τοπική μακρόχρονη παράδοση. Το χειρότερο στην περίπτωση αυτή δεν είναι το δίλημμα «να ακολουθήσει ή όχι κάποιος αυτό το δρόμο», μιας και είναι μονόδρομος, αλλά το ότι μέσα σε δέκα ή είκοσι χρόνια χάνονται παραδόσεις αιώνων ανεπιστρεπτί.

(γ) *Ξενομανία*, καθώς οι ντόπιες κοινωνίες θεωρούν σχεδόν ως αυτονόητο, ότι η αντιγραφή ξένων προτύπων που προέρχονται από περισσότερο ανεπτυγμένες οικονομικά περιοχές κατά τεκμήριο είναι καλύτερες και η εφαρμογή τους γίνεται αυτόματα. Γενεσιουργός αιτία του κοινωνιολογικού αυτού φαινομένου είναι, ότι η εμφάνιση της τουριστικής δραστηριότητας τις περισσότερες φορές επιταχύνει οικονομικές, κοινωνικές και άλλες αλλαγές,

οι οποίες ενδεχομένως να καθυστερούσαν, αν δεν υπήρχε τουριστική ανάπτυξη.

Κλείνοντας αυτό το σημείο, θα πρέπει να τονιστεί, ότι το ζητούμενο είναι κατά πόσον ο τουρισμός ως δραστηριότητα αλλά και ως θεσμός είναι σε θέση να συγκρατήσει τα αρνητικά αυτής της διαπολιτιστικής επικοινωνίας, υιοθετώντας πρότυπα, τα οποία θα είναι σε θέση να διατηρήσουν τις παραδόσεις και τα κοινωνικά δεδομένα, αποκλείοντας την υφιστάμενη στις περιοχές αυτές αλλοτρίωση.

2.4.4. Η πολιτιστική αλαζονεία

Συνακόλουθη των επιδράσεων του τουρισμού στον πολιτισμό είναι και η λεγόμενη «πολιτιστική αλαζονεία», η οποία τα τελευταία χρόνια έχει κάνει την εμφάνισή της σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ακόμα και σε διεθνές επίπεδο, δημιουργώντας νέα προβλήματα στον τουρισμό. Με τον όρο αυτό υποδηλώνεται κάθε προσπάθεια υπέρμετρης, παράλογης ή και ψευδούς παροχής από την πλευρά μιας επιχείρησης ή ενός κράτους και η οποία οδηγεί στην παραπληροφόρηση και στον αθέμιτο εμπορικοτουριστικό ανταγωνισμό.

Εμείς ως χώρα δεν είναι λίγες οι φορές που έχουμε πέσει θύματα τέτοιας πολιτιστικής αλαζονείας, όταν η γειτονική Τουρκία προβάλλει π.χ. μαζί με παραπποιημένους τουριστικούς χάρτες των νησιών μας (σε διεθνείς μάλιστα εκθέσεις) και ελληνικούς αρχαιολογικούς τόπους ως τουρκικούς ή ακόμα χειρότερα όταν ξεναγοί, μιλώντας π.χ. για την Έφεσο, δεν κάνουν λόγο για την ελληνικότητά της, περιοριζόμενοι μόνο στη Ρωμαϊκή περίοδο της πόλης.

Αυτού του είδους όμως η αλαζονεία συχνά φέρνει αντιμέτωπες δυο διαφορετικές τουριστικές περιοχές, όπου επικρατεί αυτό που ονομάζεται

«χουλιγκανισμός της μείζονος προσφοράς» (για να χρησιμοποιήσουμε έναν όρο από το σύγχρονο αθλητισμό), όπου στην προσπάθεια εντυπωσιασμού ή προσέλκυσης πελατών παρουσιάζονται απίθανες προσμείξεις πολιτιστικών δεδομένων (όχι σπάνια στο σχετικό έντυπο ή ηλεκτρονικό τουριστικό υλικό), παραποιώντας ουσιαδώς την πραγματικότητα.

Πολιτιστική αλαζονεία εξάλλου παρατηρείται και σε διεθνή κλίμακα, όταν καταβάλλεται προσπάθεια μιας «πληθωριστικής προβολής πολιτιστικών δεδομένων» με στόχο την κατάδειξη το ποιος διαθέτει περισσότερα και εδώ βρίσκεται στην πλειοψηφία των περιπτώσεων η περίπτωση κρατών με ελάχιστους αιώνες ιστορίας, που για λόγους τουριστικής προβολής οδηγούνται στην υπερβολή και στην ιστορική αμετροέπεια.

Τέλος, πολιτιστική αλαζονεία στον τουρισμό σημαίνει η ωραιοποίηση των δεδομένων της μιας πλευράς και ταυτόχρονα αποσιώπηση των πλεονεκτημάτων της άλλης πλευράς, μέθοδος που μπορεί να αξιοποιείται από τη σύγχρονη διαφήμιση, φαντάζει όμως ανεπίτρεπτη στα πλαίσια της οργάνωσης και λειτουργίας του σύγχρονου μαζικού τουρισμού.

2.5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.5.1. Ο τουρισμός και το περιβάλλον

Για θέματα που σχετίζονται με την οικολογία και το περιβάλλον, τα τελευταία χρόνια έχουν αφενός μεν ευαισθητοποιήσει τους κατοίκους σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου και αφετέρου έχουν δραστηριοποιήσει εθνικές κυβερνήσεις, διεθνείς διακρατικούς οργανισμούς και οργανώσεις προστασίας του περιβάλλοντος για τη διάσωσή του. Θέμα που έχει γενικό χαρακτήρα αφορά

το στέρεο έδαφος (έδαφος και υπέδαφος), τους υδάτινους πόρους (θάλασσες, λίμνες, ποταμούς) και τον εναέριο χώρο και συνδέεται άμεσα με την εκβιομηχάνιση, τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, τα χημικά και πυρηνικά απόβλητα, ουσιαστικά δε αφορά την ανάπτυξη στο σύνολό της.

Οι περιβαλλοντικές επιδράσεις του τουρισμού είναι φυσικό επόμενο να προκαλούν μια σωρεία αλληλεπιδράσεων κοινωνικού και ψυχολογικού περιεχομένου, αποδέκτες των οποίων γίνονται πάντα οι τουρίστες – καταναλωτές, που από την πλευρά τους βεβαίως δεν είναι πάντοτε μόνο οι δέκτες περιβαλλοντικών καταστροφών αλλά και ενίοτε οι πομποί – δημιουργοί τους. Η σχέση τουρισμού και περιβάλλοντος έχει ιδιαίζουσα σημασία, καθώς η τουριστική ανάπτυξη σε όλο τον πλανήτη μπορεί να προκαλέσει περιβαλλοντικά προβλήματα, με κυριότερα τα ακόλουθα:

- Την εκτεταμένη ρύπανση του περιβάλλοντος χώρου από ανεξέλεγκτο πέταγμα ή εγκατάλειψη σκουπιδιών σε ακτές, παράκτιες ζώνες, κοινόχρηστους χώρους κ.λπ.
- Την άκρατη χρήση προϊόντων με πλαστική συσκευασία (που, σημειωτέον, έχει διάρκεια ζωής περίπου τετρακόσια χρόνια) στη θέση αυτής από χαρτί ή από γυαλί (εκτεταμένη είναι στην Ελλάδα η χρήση της πλαστικής σακούλας), που ρυπαίνουν το περιβάλλον.
- Τη φωτοχημική ρύπανση, που προκαλεί η συγκέντρωση πολυάριθμων οχημάτων και εργοστασίων, με αποτέλεσμα τη μόλυνση της ατμόσφαιρας, αλλά και τη φθορά μνημείων και έργων της αρχιτεκτονικής.
- Τη ρύπανση παράκτιων περιοχών από την ανεξέλεγκτη πολλές φορές κατασκήνωση, η οποία ως τέτοια δεν σέβεται το περιβάλλον και δημιουργεί σοβαρά προβλήματα.

- Την αντικοινωνική και συχνά εγκληματική στάση των επισκεπτών μιας περιοχής, που πετούν αναμμένα τσιγάρα, προκαλώντας εκτεταμένες πυρκαγιές, οι οποίες με τη σειρά τους συντείνουν στην έντονη οικολογική ανισορροπία.
- Τέλος, την απαίτηση ολοένα και νέων χώρων, συχνά δασικών, λόγω τουριστικών εγκαταστάσεων (κυρίως ξενοδοχειακών μονάδων).

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι και η στάση των τουριστών οδηγεί ή ωθεί στη δημιουργία πρόσθετων περιβαλλοντικών προβλημάτων και με την έννοια αυτή απαιτείται ειδική περιβαλλοντική εκπαίδευση, ώστε να διαμορφωθεί η απαιτούμενη «τουριστική συνείδηση», δίχως την οποία τίποτε θετικό δεν μπορεί να προκύψει.

2.5.2. Βασικές αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος

Ο πολιτιστικός – περιβαλλοντικός τουρισμός, ως βασικές αρχές που διέπουν την όλη οργάνωση και λειτουργία του, έχει τις ακόλουθες:

- Το σεβασμό των ιστορικών – αρχαιολογικών – λαογραφικών – θρησκευτικών στοιχείων και μνημείων και την αποτροπή κάθε είδους φθοράς τους.
- Την αναζήτηση νέων «καθαρότερων» τεχνολογιών σε ό,τι αφορά τη θαλάσσια και εναέρια μεταφορά στη βάση διεθνών συνθηκών.
- Τη θέσπιση ολοένα και αυστηρότερων κριτηρίων νομοθετικού περιεχομένου σχετικά με την ανέγερση κτιρίων, με τις δασικές εκτάσεις, τους σύγχρονους βιολογικούς καθαρισμούς και τα αποχετευτικά δίκτυα.

- Την ελαχιστοποίηση και τελικά εξάλειψη της φωτοχημικής ρύπανσης των μεγαλουπόλεων, η οποία καταστρέφει τόσο την αρχαιολογική όσο και την αρχιτεκτονική κληρονομιά, μέσω νέων τεχνολογιών και διοικητικών μέτρων.
- Τη διατήρηση, μέσω των περιβαλλοντικών μέσων προστασίας, και του κοινωνικού ιστού των τουριστικών περιοχών που οδηγούνται στην ανάπτυξη.
- Την επέκταση αναδάσωσης των πληγέντων από πυρκαγιά τουριστικών περιοχών, αφενός ως μέτρο αποκατάστασης της φυσικής ισορροπίας (καθόσον και η αναδάσωση αποτελεί μια από τις κύριες τεχνικές καταπολέμησης της διάβρωσης του εδάφους) και αφετέρου ως στοιχείο αξιοποίησης μιας περιοχής ως τουριστικού πόρου.
- Τη διατήρηση και επέκταση των ειδικών μορφών προστασίας του περιβάλλοντος, όπως οι «βιότοποι», οι «υγροβιότοποι», τα «αισθητικά δάση» και οι «εθνικοί δρυμοί», καθώς και τα ειδικά «θεματικά πάρκα», τα οποία μέσα στην τελευταία δεκαπενταετία αναδείχθηκαν σε νέους τουριστικούς πόλους έλξης.

2.5.3. Οι επιδράσεις του τουρισμού στα οικοσυστήματα

Οι επιδράσεις του τουρισμού στα φυσικά οικοσυστήματα άπτονται σε μεγάλο βαθμό των περιβαλλοντικών καταστροφών που συντελούνται σε περιοχές φυσικού κάλλους, με την εμφάνιση μεγαθηρίων από μπετόν (που, πέραν όλων των άλλων, είναι και ανπαισθητικά από αρχιτεκτονικής πλευράς), με την αλλοίωση του τοπικού πολεοδομικού και αρχιτεκτονικού χρώματος (εγκαταλείποντας τα ντόπια υλικά, λ.χ. ξύλο και πετρώματα, και αντικαθιστώντας τα με γυαλί και μπετόν), με την εκπληκτική σε εύρος και όγκο

περιβαλλοντική καταστροφή λόγω των ανεξέλεγκτων διαφημιστικών ταμπελών, πινακίδων κ.λπ. κάθε μορφής (οι οποίες συχνά υποτιμούν τη μέση ανθρώπινη αντίληψη) ή ακόμη με την εκρηκτική σε εκκωφαντικότητα ηχητική ρύπανση (προϊόν νυκτερινών κέντρων, μηχανών, μοτοποδηλάτων κ.λπ.), που μαστίζει τους σύγχρονους πολυάριθμους τουριστικούς προορισμούς.

Όλες οι προαναφερόμενες δράσεις στο χώρο του τουρισμού έχουν ισχυρές και συχνά μη επανορθώσιμες άμεσα επιδράσεις στα φυσικά οικοσυστήματα, κάτι το οποίο δεν γνώριζε τριάντα χρόνια πριν η διεθνής κοινότητα. Ούτε τότε όμως μπορούσε (ούτε σήμερα μπορεί) να μετρήσει επακριβώς αυτές τις επιδράσεις, που προέκυψαν ιδίως λόγω της μαζικότητας των επισκεπτών σ' έναν τόπο για περιορισμένο μάλιστα χρονικό διάστημα.

Ουσιαστικά μπορεί ανεπιφύλακτα να πει κάποιος ότι μόλις τώρα η επιστήμη, η έρευνα και η τεχνολογία ξεκινούν μια εμπειριστατωμένη αναζήτηση των επιδράσεων του τουρισμού στα φυσικά οικοσυστήματα και αυτό, σύμφωνα με τα διεθνή στοιχεία, αφορά σε αυτή τη φάση μόνο τις αναπτυγμένες οικονομικά και τουριστικά χώρες και το σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.1.1. Γενικά

Σήμερα ο Τουρισμός αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο ποσοστό του διεθνούς εμπορίου και είναι ήδη ο τρίτος σε σειρά σπουδαιότητας εξαγωγικός κλάδος μετά τη βιομηχανία του πετρελαίου και των αυτοκινήτων.

Ο Τουρισμός στη χώρα μας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας. Η συνεχής στο παρελθόν ανάπτυξη της τουριστικής μας δραστηριότητας ανακόπηκε από το 1982 και μετά. Ο ασυγκράτητος καλπασμός του πληθωρισμού, η έλλειψη ουσιαστικών επενδύσεων οικονομοτεχνικής υποδομής, ο περιορισμός των τουριστικών πιστώσεων, είχαν σαν αποτέλεσμα την πτώση της ποιότητας και την κάμψη της ανταγωνιστικότητας του Ελληνικού Τουρισμού.

3.1.2. Τουριστική πολιτική

Η Ελλάδα θα πρέπει να κρατήσει μια μακροχρόνια πολιτική, σε αναζήτηση νέας θέσης στη μεσογειακή αγορά, που εξασφαλίζει αύξηση των συναλλαγματικών εσόδων και συγκράτηση των αριθμών στις αφίξεις για σταδιακή στροφή προς την επίτευξη της ποιοτικής αναβάθμισης του Ελληνικού Τουρισμού.

Η αναβάθμιση είναι η λήψη μέτρων για την τήρηση και βελτίωση:

- της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος

- της αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών και της παροχής κινήτρων για την ανάπτυξη νέων πηγών τουριστικού ενδιαφέροντος
- της χωροταξικής κατανομής της τουριστικής ζήτησης και προσφοράς
- της άμβλυνσης της εποχικότητας και επιμήκυνσης της περιόδου
- της ανάπτυξης και ενίσχυσης του εσωτερικού και κοινωνικού τουρισμού
- της προώθησης του προγράμματος των παραδοσιακών οικισμών και της εντατικής προβολής τους
- της διαρκούς, εντατικής και επίκαιρης διαφήμισης.

Για να γίνουν πραγματικότητα όλα αυτά, χρειάζεται συλλογική και αδιάκοπη συνεργασία των επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των εργαζομένων, του λαού και του κρατικού φορέα, σε επίπεδο εθνικό, για να πετύχουμε την αύξηση της τουριστικής μας προσφοράς.

3.1.3. Διαστάσεις τουριστικής πολιτικής

3.1.3.1. Χωροταξική διάσταση της τουριστικής πολιτικής

Η πολιτική αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στους επιμέρους στόχους και τα μέτρα που αναφέρονται στη χωροταξική και επενδυτική διάσταση της πολιτικής αυτής.

Η χωροταξική διάσταση της τουριστικής πολιτικής αναλύεται σε τρεις επιμέρους στόχους ως εξής:

- την ανασχεση της τουριστικής ανάπτυξης σε περιοχές με προβλήματα από υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας
- την ελεγχόμενη ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας σε περιοχές με τάσεις υπερσυγκέντρωσης ή σε περιοχές με περιβαλλοντικά στοιχεία ιδιαίτερης σημασίας, και

- την ανάπτυξη του τουρισμού ως επικρατούσας χρήσης σε περιοχές με δυνατότητα – σκοπιμότητα ανάπτυξης.

Οι διατάξεις που υλοποιούν την πολιτική ανάσχεσης και ελεγχόμενης τουριστικής ανάπτυξης και επαναπροσδιορισμού των τουριστικά κορεσμένων περιοχών θεσμοθετήθηκαν με την Απόφαση Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Οι διατάξεις αυτές:

- στοχεύουν στην αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς γενικότερα
- δεν αντιμετωπίζουν την ανάσχεση σημειακά, αλλά το πλαίσιο ευρύτερων περιοχών (των περιοχών Ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης) ούτε αρνητικά αλλά θετικά, δηλαδή με την περιοχή της δυνατότητας στις περιοχές αυτές, είτε τουριστικών καταλυμάτων ορισμένης δυναμικότητας και τάξης, είτε στα κορεσμένα τμήματα των περιοχών αυτών εγκαταστάσεων συμπλήρωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών – εξυπηρητήσεων
- περιλαμβάνουν εξαιρέσεις από τις ρυθμίσεις ελέγχου – κορεσμού και επομένως έμμεσο κίνητρο: α) για τη μετατροπή παραδοσιακών κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα και β) για επενδύσεις «μείζονος τουριστικής σημασίας» σύμφωνα με τεχνικοοικονομικά, περιβαλλοντικά και ποιοτικά κριτήρια.

3.1.3.2. Επενδυτική διάσταση της τουριστικής πολιτικής

Ο ΕΟΤ, επαναπροσδιορίζοντας τη στρατηγική της τουριστικής ανάπτυξης, κινείται προς μια κατεύθυνση, ώστε να εκμεταλλευθούμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η χώρα και να επιδιώξουμε πλέον να προσελκύσουμε τον πιο απαιτητικό, επιλεκτικό και εύπορο τουρίστα που

αναζητά ψυχαγωγία, περιπέτεια και κουλτούρα (κλασική και σύγχρονη), σε συνδυασμό με υπηρεσίες υψηλού επιπέδου.

Παράλληλα δίνονται πρόσθετα κίνητρα σε ιδιώτες επενδυτές προκειμένου να κάνουν επενδύσεις υψηλού επιπέδου. Τέτοια κίνητρα είναι:

- Παροχή επιχορηγήσεων για μεγαλύτερης δυναμικότητας και υψηλού επιπέδου τουριστικά συγκροτήματα.
- Ευνοϊκότεροι όροι δόμησης και λιγότεροι περιορισμοί για την ορθολογικότερη χρήση της γης (ενώ παράλληλα δίδεται ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και την αρχιτεκτονική του χώρου, καθώς επίσης λαμβάνεται υπόψη η δημογραφική κατάσταση κάθε περιοχής).
- Πρόσθετα κίνητρα για συμπληρωματικές εγκαταστάσεις, όπως sports, συνεδριακές και αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων γηπέδων golf, συνεδριακών κέντρων, υδροθεραπευτηρίου κ.λπ.
- Προδιαγραφές για νέες μορφές καταλυμάτων, όπως τουριστικά χωριά, μονάδες self-catering και εισαγωγή του συστήματος της χρονομεριστικής μίσθωσης (time-sharing).

Η πολιτική μας, εξάλλου, marketing προσανατολίζεται στις ανώτερες ποιοτικά αγορές. Δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην προσέλκυση τουριστών μέσης και ανώτερης εισοδηματικά τάξης από την Ευρώπη, συμμετέχοντας σε επαγγελματικές εκθέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των σαλονιών θαλάσσιου τουρισμού και προβολής του τουρισμού.

Με βάση τις κατευθύνσεις της τουριστικής μας πολιτικής μια σειρά συγκεκριμένων αναπτυξιακών έργων και προσπαθειών αποσκοπούν:

- Στην αύξηση του ανταγωνισμού στον τουριστικό τομέα.

- Στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Στην προώθηση και άλλων μορφών τουρισμού, έτσι ώστε να διαφοροποιηθεί η τουριστική προσφορά και να αγγίζει περισσότερες κοινωνικές ομάδες.
- Στη χορήγηση κινήτρων για την ανάπτυξη νέων τουριστικών πόλων έλξης.
- Στη χρονική επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Στην προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Στην ανάπτυξη της προβολής και διαφήμισης μέσα στη χώρα και ιδίως στο εξωτερικό.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού το υψηλό επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών θεωρείται απολύτως αναγκαία. Γι' αυτό το λόγο έχει αρχίσει μια εκστρατεία, σε συνεργασία με τους άλλους αρμόδιους φορείς, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής των μέσων μεταφοράς, των εσπιατορίων, των λιμανιών, των αεροδρομίων, των μουσείων, καθώς επίσης και η εντατικοποίηση του ελέγχου στους σταθμούς άφιξης και αναχώρησης τουριστών στα τουριστικά καταλύματα.

3.2. ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.2.1. Τοπική αυτοδιοίκηση

Για την Τοπική Αυτοδιοίκηση ισχύει μια προκατάληψη ανάλογη αυτής για τον τουρισμό. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται μια απλή τοπική διοικητική βαθμίδα ή ένας ενδιάμεσος σταθμός διεκπεραίωσης για την κεντρική κρατική εξουσία, ένας θεσμός ασφυκτικά περιορισμένος από την έλλειψη αρμοδιοτήτων, από την οικονομική εξάρτησή του από τον κεντρικό κρατικό μηχανισμό και την

αδυναμία ανάληψης πολιτικής προγραμματικής ή επιχειρηματικής πρωτοβουλίας. Κατά συνέπεια, κάθε απόπειρα παρέμβασης της Τ.Α. στην τουριστική ανάπτυξη συνήθως αντιμετωπίζεται αρνητικά ή με σκεπτικισμό ή με σαφή καιροσκοπισμό.

Με το πέρασμα των χρόνων όμως, ο τουρισμός παύει να αποτελεί απλή πηγή φορολογικών εσόδων ή απλή πηγή χωροταξικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων και η Τ.Α. καλείται να συγκροτήσει και να εφαρμόσει πολιτική για την τουριστική τοπική ανάπτυξη. Οι τρόποι με τους οποίους συμβάλλει στην ανάπτυξη του τουρισμού είναι οι ακόλουθοι:

- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι σε θέση να προσφέρει υπηρεσίες σταθερής ή αυξανόμενης ποιότητας σε μακροχρόνια βάση.
- Ως κοινωνικός φορέας μπορεί και είναι σε θέση να προσφέρει υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές, από ό,τι ιδιωτικό κεφάλαιο, που λειτουργεί με πιο βραχυχρόνια προοπτική.
- Συνδέει την παροχή τουριστικών υπηρεσιών με την παροχή κοινωνικών – πολιτιστικών υπηρεσιών.
- Συνδυάζει την τουριστική χρήση των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού με την ικανοποίηση των αναγκών σε υποδομή για τις πολιτιστικές κοινωνικές δραστηριότητες της τοπικής κοινωνίας.

Συμπερασματικά, η Τ.Α. μπορεί και πρέπει να προσφέρει και καλύτερης ποιότητας τουριστικές υπηρεσίες, να εγγυάται την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, που αποτελεί το συγκριτικό πλεονέκτημα, και να συνδυάζει τουρισμό και κοινωνικές – πολιτιστικές δραστηριότητες.

3.2.2. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.)

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού για πρώτη φορά ιδρύεται το 1929. Η σύστασή του σήμαινε τη ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους σχετικά με τον τουρισμό. Βασικές επιδιώξεις ήταν οι παρακάτω:

- Η προσέλευση, η διαμονή και η παράταση της διαμονής των ξένων στην Ελλάδα.
- Η διοργάνωση εκθέσεων στην Ελλάδα, καθώς και η συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς εκθέσεις, για την ανάπτυξη και διαφήμιση κάθε κλάδου της εθνικής παραγωγής.

Μεταξύ των βασικών αρμοδιοτήτων της ήταν επίσης η παροχή ευκολιών και κινήτρων για την κατασκευή και λειτουργία ξενοδοχείων κοντά σε αρχαιολογικούς τόπους, αξιοθέατα και ιαματικές πηγές. Το 1936 ο Ε.Ο.Τ. αντικαταστάθηκε από το Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού, το 1941 από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και το 1945 από τη Γενική Γραμματεία Τουρισμού. Ο Ε.Ο.Τ. επανιδρύθηκε το 1951 και είχε την υπόσταση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Κύριος σκοπός του είναι η οργάνωση, η ανάπτυξη και η προώθηση του ελληνικού τουρισμού.

3.2.3. Η συνεισφορά του Ε.Ο.Τ. στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ο φορέας άσκησης της εθνικής τουριστικής πολιτικής, ο Ε.Ο.Τ. έχει προχωρήσει σε ενέργειες που ενισχύουν άμεσα ή έμμεσα την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας. Μερικές από αυτές είναι οι ακόλουθες:

Θέσπιση των Νομαρχιακών Επιτροπών Τουρισμού, μεταβίβαση επικαρπίας και απαλλοτρίωσης ακίνητης περιουσίας του Ε.Ο.Τ. προς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μεταβίβαση εκμετάλλευσης τουριστικών εγκαταστάσεων του Ε.Ο.Τ. σε Ο.Τ.Α., μελέτες τοπικής τουριστικής αξιοποίησης και τουριστικών έργων τοπικής σημασίας, συμμετοχή σε Προγραμματικές Συμβάσεις για την τουριστική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος σε επιλεγμένες ενότητες Ο.Τ.Α., σύναψη Π.Σ. για την ίδρυση Γραφείων Πληροφοριών Τουρισμού στους Ο.Τ.Α.

3.2.4. Η υποστήριξη της Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Ελληνική Επιχείρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης)

Η Ε.Ε.Τ.Α.Α., ως επιχείρηση κοινωνικών φορέων και φορέων του δημοσίου τομέα, δεν έχει ως στόχο την υποκατάσταση της αναπτυξιακής πρωτοβουλίας της Τ.Α., αλλά την κινητοποίηση της τοπικής ανάπτυξης για την επίτευξη της οικονομικής, οργανωτικής, τεχνικής και στελεχιακής της αυτοδυναμίας. Δρα ως φορέας τεχνικής και επιχειρηματικού τους ρόλου.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την παρέμβαση των Ο.Τ.Α. στην τουριστική ανάπτυξη, η Ε.Ε.Τ.Α.Α. προσφέρει:

- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και βοήθεια σε προδιαγραφές – επιλογή – επίβλεψη – αξιολόγηση μελετών τουριστικής ανάπτυξης είτε κατά τοπικό οικονομικό σύστημα είτε κατά κλάδο (π.χ. τα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα ή οι κλαδικές μελέτες για λουτροπόλεις, αγροτουρισμό κ.λπ.).
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ίδρυση και εκκίνηση λειτουργίας δημοτικών επιχειρήσεων (σχεδιασμός – αξιολόγηση επενδυτικού

προγράμματος, σύνταξη καταστατικού, εκπόνηση κανονισμών λειτουργίας και προσωπικού), προδιαγραφές οργάνωσης και ερευνών αγοράς.

- Παροχή επιμόρφωσης και μεσαία και ανώτερα στελέχη των δημοτικών επιχειρήσεων.
- Υποβοήθηση των συνεργασιών μεταξύ Ο.Τ.Α. και άλλων φορέων για τη διεξαγωγή ευρύτερων προγραμμάτων (προγραμματικές συμβάσεις που καλύπτουν την ανάπτυξη ευρύτερων περιοχών, σύσταση αναπτυξιακών εταιριών).

Είναι βέβαιο ότι οι ανάγκες και οι απαιτήσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης για την παρέμβασή της στην τουριστική ανάπτυξη υπερβαίνουν τις δυνατότητες και της Ε.Ε.Τ.Α.Α. αλλά και οποιουδήποτε φορέα, αν επιζητείται η συνολική κάλυψη όλων των αναγκών σε μελέτες, οργάνωση, επιμόρφωση. Εκτός όμως από στόχος της Ε.Ε.Τ.Α.Α., αποτελεί και ακράδαντη εκτίμησή της ότι το ζητούμενο δεν είναι η υποκατάσταση της τοπικής ανάπτυξης αλλά η ενεργοποίησή της.

3.2.5. Η φροντίδα του Υ.Χ.Ο.Π.

Ο ρόλος του Υπουργείου Χωροταξίας – Οικισμού και Περιβάλλοντος σε ό,τι αφορά την παροχή υπηρεσιών, είναι μεν διαφορετικός αλλά εξίσου σημαντικός, αφού αφορά άμεσα:

- Την ενίσχυση του προσωπικού καθαριότητας στην περίοδο της αιχμής, ώστε πολλά και οικονομικά προσοδοφόρα τουριστικά μας σημεία να μη δίνουν την εντύπωση σκουπιδοτόπου.

- Την ένταση της προσοχής των λιμενικών αρχών σχετικά με τη μόλυνση των παράκτιων περιοχών, τη στιγμή που χιλιάδες άτομα κατακλύζουν τις ελληνικές ακρογιαλιές και κινδυνεύουν σοβαρά.
- Την επαγρύπνηση των ειδικών κατασβεστικών μονάδων από πυρκαγιές που θεληματικά (γνωστή τακτική της θερινής περιόδου) ή αθέλητα (αναφλέξεις λόγω υψηλής θερμοκρασίας) δεν ταιπρωρούν απλά, αλλά εκφοβίζουν τους περιηγητές.
- Την τοποθέτηση – έστω και την τελευταία στιγμή ειδικών απαγορευτικών πινακίδων σε χώρους που η θάλασσα παρουσιάζει προχωρημένη ρύπανση και απειλεί θανάσιμα την υγεία των λουομένων.
- Την ετοιμότητα των ειδικών υπηρεσιών και συνεργείων για αντιμετώπιση των μεδουσών που, σύμφωνα με μια εγκύκλιο του Υπουργείου Γεωργίας, αναμένονται αυξημένες ιδιαίτερα σε μερικές περιοχές που παρουσιάζουν μεγάλη πυκνότητα (π.χ. στα νησιά των Σποράδων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ο **Νομός Πρέβεζας** καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Ηπείρου και αποτελεί «πέραςμα» προς την Ηπειρωτική Ελλάδα, όπως εξάλλου δηλώνει και το όνομά του (**PREVESE, PREVESA = πέρασμα, διάβαση, μεταφορά, διαμετακόμιση, διάπλους**).

Πράγματι, ο νομός Πρέβεζας είναι σταυροδρόμι οδικών και θαλάσσιων εμπορικών δρόμων, καθώς ενώνει τους γειτονικούς Νομούς **Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας και Άρτας** με τον **Ιόνιο νησιωτικό χώρο** και τη **νοτιότερη Ελλάδα**.

4.2. ΔΗΜΟΙ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

4.2.1. Δήμος Πρέβεζας

4.9.1.1. Γενικά Στοιχεία

Η Πρέβεζα βρίσκεται στο ΝΔ άκρο της Ηπείρου, στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου, απέναντι από το **Άκτιο** και σε μικρή απόσταση από τη **Νικόπολη**, της οποίας η πόλη είναι οικιστική συνέχεια και αποτελεί το οικονομικό και διοικητικό κέντρο του Νομού.

Επίγειο της Ηπείρου το κυριότερο λιμάνι της και κόμβος επικοινωνίας μεταξύ **Ηπείρου – Ακαρνανίας** αλλά και Ελλάδος – Ιταλίας, η Πρέβεζα ήταν πάντα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Η ύπαρξη άλλωστε μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, των έξι προξενείων (**αγγλικού, γαλλικού, ελληνικού, ιταλικού, αυστριακού, ρωσικού**) σ' αυτήν, υποδηλώνει τη σημασία της, στρατηγική και εμπορική.

Η Πρέβεζα, χτισμένη στην είσοδο του Αμβρακικού, συνδυάζει τις ήσυχες διακοπές με την κοσμοπολίτικη ζωή. Τα στενά σοκάκια και τα νεοκλασικά κτίρια είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά της. Έχει το προνόμιο να περιβάλλεται από θαλάσσιες περιοχές, με εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά. Δυτικά το Ιόνιο είναι ανοικτή θάλασσα και ανατολικά ο Αμβρακικός είναι κλειστή. Οι άνεμοι πνέουν με μέτριες εντάσεις και από σταθερές διευθύνσεις, τόσο στο Ιόνιο όσο και στον Αμβρακικό, καθιστώντας έτσι την Πρέβεζα έναν ιδεώδη τόπο για ιστιοπλοΐα. Οι παραλίες του Ιονίου γοητεύουν τους λουόμενους κάθε ηλικίας, γι' αυτό και τα περισσότερα τουριστικά καταλύματα βρίσκονται σε αυτή την περιοχή.

Το σημείο το οποίο είναι χτισμένη η πόλη της Πρέβεζας είναι στο στόμιο του Αμβρακικού κόλπου, που μαζί με το διπλό δέλτα των ποταμών Λούρου και Αράχθου, καθώς και ένα σύστημα λιμνοθαλασσών, αποτελεί ένα σπάνιο οικοσύστημα που προστατεύεται με τη συνθήκη RAMSAR. Επίσης η Πρέβεζα μετατρέπεται σε βάση για εξορμήσεις σε ολόκληρη τη Β.Δ. Ελλάδα.

Ο **Δήμος Πρέβεζας** έχει έδρα την Πρέβεζα και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα:

- **Πρέβεζα, Μύτικα, Νικόπολη, Φλαμπούρα, Μιχαλίτσι.**

Ο πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με την απογραφή του 1991, ανέρχεται σε **17.000** κατοίκους, ενώ τους θερινούς μήνες αυξάνεται σε **50.000** και καταλαμβάνει έκταση **67.000** στρεμμάτων.

Δημ. Διαμέρισμα (τέως Ο.Τ.Α.)	Πληθυσμός Απογραφής 1991	Έκταση Σε στρέμματα
Μιχαλιτσίου	389	8706
Μύτικα	866	14710
Νικοπόλεως	331	7043
Πρεβέζης	15119	31526
Φλαμπούρων	181	3850
Πληθυσμός:		16.886
Έκταση σε στρέμματα:		66.835

4.2.1.2. Ιστορία Πρέβεζας

Η πόλη δημιουργήθηκε στα τέλη του 12ου αι. μετά την ερήμωση της Νικοπόλεως (11ος αι.). Στα 1499, ο βενετός ναύαρχος Βαρθολομαίος Πέζαρο κατασκεύασε τον οχυρωμένο ναύσταθμο και μεγάλο μέρος του οικισμού, καταλαμβάνοντας στη συνέχεια την πόλη, η οποία παραδόθηκε το 1530 με συνθήκη ξανά στους Τούρκους, μέχρι τις 29 Σεπτ. 1684, οπότε την κατέλαβαν οι Βενετοί. Κατά τη διάρκεια του Βενετοτουρκικού πολέμου (1684-1718), στα 1700, η πόλη καταστράφηκε τελείως, κι οι 60 οικογένειες που σώθηκαν κατέφυγαν στη Λευκάδα. Με τη συνθήκη του Πασάροβιτς (21 Ιουλίου 1718) η

πόλη παραδόθηκε οριστικά στους Βενετούς και συνοικίσθηκε αρχικά με τις οικογένειες και τους υποστατικούς οκτώ οπλαρχηγών απ' την Ακαρνανία (Διγόνης, Γερογιάννης, Τσουμάνης, Χάιδας ή Τριανταφύλλης, Παπαδόπουλος, Τσαβαλάς - υπάρχει και σήμερα η συνοικία Τσαβαλοχώρι, - των άλλων δύο δεν διασώθηκαν τα ονόματα). Στον καθένα απ' τους κληρούς τους, οι οπλαρχηγοί έκτισαν εκκλησία κτητορική (αργότερα έγιναν ενοριακές).

Στις 28 Σεπτ. 1538 διεξήχθη μπροστά στο στόμιο του Αμβρακικού ναυμαχία μεταξύ του στόλου του Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα και του ενωστίτικου χριστιανικού στόλου υπό τον Αντρέα Ντόρια, με σχετική επικράτηση του Μπαρμπαρόσα. Και στις 21 Σεπτ. 1828, έγινε η παραβίαση των στενών του κόλπου από ελληνικά πολεμικά πλοίαρια ("τον καιρό με τα μίστικα"). Στα 1797 οι Γάλλοι καταλαμβάνουν την Πρέβεζα, για να παραμείνουν όμως μόνο μέχρι τις 12 Οκτωβρίου 1798, οπότε τον κατέλαβε ο Αλή Πασάς κι όλη η πόλη υπέστη μεγάλες καταστροφές ("χαλασμός της Πρέβεζας"). Εδώ έχτισε ορεινό ανάκτορο ο Αλή Πασάς, κοντά στα ιαματικά λουτρά, στην είσοδο του Αμβρακικού, τα οποία κατέστρεψε ο Αλή πασάς το 1820 ο γιος του Βελής για να μη περιέλθει στους Σουλτανικούς, - "Παλιοσάραγα" λέγεται η τοποθεσία σήμερα. Το ανάκτορο κτίσθηκε στα ερείπια του φρουρίου, δηλ. του παλαιού κάστρου της Μπούκας. Ο Αλή Πασάς επιδόθηκε στην οχύρωση της πόλης, επισκευάζοντας το κάστρο του Αγ. Ανδρέα 1807. Αυτό το Κάστρο κτίσθηκε απ' τους Βενετούς τον 18^ο αι., κι ήταν η "ακρόπολη" της Πρέβεζας. Προστατεύονταν με τάφρο καθώς και με προτείχισμα προς την πλευρά της Θάλασσας (το οποίο κατεδαφίστηκε στη δεκαετία 1920-30). Σημαντικό επίσης έργο για την οχύρωση της Πρέβεζας, ήταν η κατασκευή απ' τον Αλή Πασά της Τάφρου (ντάπιας), που περιέκλειε την πόλη και κατέληγε στο κάστρο του Αγ. Γεωργίου (1807) και

τον προμαχώνα της Βρυσούλας. Έκτισε επίσης το κάστρο του Παντοκράτορα (1807), το οποίο, μαζί με το κάστρο της Πούντας (Ακτίου -1819), ήλεγχε την είσοδο του Αμβρακικού:

Τα οχυρωματικά αυτά έργα έγιναν απ' το 1807 και μετά. Εκτός από τα κάστρα, ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι ναοί της πόλης, όπως ο ναός του Αγίου Χαραλάμπους, αναδομηθείς το 1793, με εξαιρετες εικόνες του τέμπλου (1793, 1804) και ουρανίας, με πολυσκάλιστο ξυλόγλυπτο επιχρυσωμένο τέμπλο (1827). Εφαπτόμενος του ναού, βρίσκεται ο Ενετικός πύργος του ρολογιού (1752). Ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου (Παναγία των Ξένων), ο ναός Αγίου Νικολάου, του Αγίου Αθανασίου με αξιόλογες τοιχογραφίες του 1780 ανεγερθείσα επί Ενετοκρατίας (μετά το 1717 δηλαδή) το εκκλησάκι του Αγ. Σπυριδώνος στη θέση Βαθύ, ανακαινισμένο ή πρώτη εκκλησία "εκτίσθη τώ 1735 Μάϊου 6" (έ.α. σ. 256). κ.ά. Το 1717 και το 1779 δίδαξε στην Πρέβεζα ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (πάτερ Κοσμάς), ο οποίος ίδρυσε και σχολείο. Μια απ' τις πρώτες εικόνες του ΠατροΚοσμά (η επιζωγράφιση του 1817 αφαιρέθηκε με την πρόσφατη συντήρηση της εικόνας) υπάρχει και φυλάσσεται στον Ι. Ν. Αγ. Κοσμά (κάτω απ' τον Ναό των Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης) καθώς και το πουκάμισό του. Και το τέμπλο του ναού της Μεταμορφώσεως στον Παντοκράτορα, κοσμούν τέσσερις εικόνες "δια χειρός Φωτίου Κόντογλου" ιστορημένες το 1954. Στην Πρέβεζα γεννήθηκαν οι αγωνιστές του 21, Οδυσσέας Ανδρούτσος (το πατρικό του σπίτι σώζεται, στην οδό Χρ. Κοντού - μητέρα του η Πρεβεζάνα Ακριβή Τσαρλαμπά), ο Αλεξάκης Βλαχόπουλος (1780-1865), ο αδελφός του Κων/νος Βλαχόπουλος (1789-1868), Φιλικός και πρώτος Έλληνας αρχηγός της Χωροφυλακής (1841) ο στρατηγός Αλέξης Γρίβας

Γαρδικιώτης (1800-1855) κι άλλοι. Στην Πρέβεζα, στη μαγευτική τοποθεσία "Βαθύ", "βρήκε τη γαλήνη με μια σφαίρα στην καρδιά" (όπως αναγράφεται στην αναθηματική στήλη που στήθηκε απ' τους Πρεβεζάνους) ο ποιητής των Νηπενθών" Κώστας Γ. Καρυωτάκης, ο σημαντικότερος εκπρόσωπος της νεοσυμβολικής και νεορομαντικής σχολής του μεσοπολέμου, το Σάββατο 21 Ιουλίου 1928, τριάντα τρεις μόλις μέρες ύστερα απ' την άφιξή του εδώ (18 Ιουνίου 1928). Τις λίγες αυτές εβδομάδες, έμεινε σε νοικιασμένο δωμάτιο στο γραφικό "Σαϊτάν παζάρ" (γωνία Δαρδανελλίων και Χρ_ Κοντού). Εκεί κοντά, στήθηκε και προτομή του.

4.2.2. Δήμος Πάργας

4.2.2.1. Γενικά στοιχεία

Είναι η πιο ονειρεμένη πόλη του νομού και μια από τις ωραιότερες της Ελλάδας. Μια ντελικάτη αρχόντισσα, νωχελικά απλωμένη κάτω από τη σκιά του ισχυρού μεσαιωνικού φρουρίου, η κωμόπολη της **Πάργας**, με τα στενά λιθόστρωτα δρομάκια που ανηφορίζουν προς την κορυφή του καστροστεφανωμένου λόφου και τη νησιώτικη γοητεία, αποπνέει έναν αέρα άλλης εποχής. Από το ύψωμα του **κάστρου** η θέα προς το πέλαγος, τους **καλοσχηματισμένους κολπίσκους** και το κατάφυτο **νησάκι της Παναγιάς** με το γραφικό εξωκλήσι σου κόβει την ανάσα. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η **ντόπια λαϊκή αρχιτεκτονική** με τα διώροφα και τριώροφα σπίτια, τους ξύλινους εξώστες, τις κεραμοσκεπές και ανάμεσα σε αυτά **όμορφες εκκλησίες**, καταστήματα λαϊκής τέχνης στο δρόμο που ανηφορίζει για το κάστρο, πολλά **εστιατόρια, ταβέρνες, μπαρ, καφενεία** στην προκουμαία. Ένας χώρος που σφύζει από ζωή και κίνηση.

Το νησάκι της Παναγιάς είναι το στολίδι της Πάργας. Στέκεται ορμητικά μέσα στον κόλπο και προκαλεί τους τουρίστες να κολυμπήσουν και να θαυμάσουν την Πάργα από μια διαφορετική οπτική γωνία.

Στη δεξιά πλευρά της πόλης βρίσκεται το **Κάστρο**, χτισμένο σε ένα μικρό λόφο. Ανεβαίνοντας τα σοκάκια το τοπίο σε ταξιδεύει σε άλλη εποχή, μέχρι να φτάσεις στο ψηλότερο σημείο, όπου από εκεί μπορείς να απολαύσεις μια καταπληκτική θέα προς την πόλη και την ευρύτερη περιοχή, καθώς και προς το Ιόνιο πέλαγος. Στις εκκλησίες **Άγιοι Απόστολοι**, **Αγία Ελένη** και στο μοναστήρι της **Παναγιάς της Βλαχέρνας**, στο Βάλτο, οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάσουν τις αγιογραφίες που διακοσμούν αυτές τις εκκλησίες.

Τα **κανάρια** είναι μια σημαντική γιορτή που οργανώνεται κάθε χρόνο τον Αύγουστο στην Πάργα. Αντιπροσωπεύει την επιστροφή των Παργινών από την ξενιτιά, μετά την ένδοξη φυγή τους, συμβολίζει το παραλήρημα της χαράς τους που γύρισαν στην πατρίδα τους. Τα πυροτεχνήματα, ο καπνός και τα φώτα δημιουργούν μια φαντασμαγορική ατμόσφαιρα.

Ιδανικά ελκυστική είναι η **βόλτα με βάρκα** σε όλες τις παραλίες, και ιδιαίτερα στο **Λίχνο**, όπου ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί στις σπηλιές και να απολαύσει την ηρεμία που κρύβεται μέσα σε αυτές.

Ο **Δήμος Πάργας** περιλαμβάνει τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα: **Πάργα**, **Αγιά**, **Ανθούσα**, **Λιβαδάρι**. Ο πληθυσμός ανέρχεται σε **3.600** κατοίκους και καταλαμβάνει έκταση **69.000** στρεμμάτων.

Δημ. Διαμέρισμα (τέως Ο.Τ.Α.)	Πληθυσμός Απογραφής 1991	Έκταση Σε στρέμματα
Αγιάς	918	41484
Ανθούσης	661	9122
Λιβαδαρίου	90	3774
Πάργας	1900	14523
Πληθυσμός:		3.569
Έκταση σε στρέμματα:		68.903

4.2.2.2. Ιστορία Πάργας

Παράγειρος, Παραγαία, Υπαγωγός, Ύπαργος (από παραφθορά του οποίου φαίνεται να προήλθε το σημερινό Πάργα), ήταν το αρχαίο όνομα της πανέμορφης αυτής πόλης, η δημιουργία της οποίας οφείλεται σε Κωνσταντινουπολίτες που κατέφυγαν εκεί και ίδρυσαν οικισμό κι έχτισαν κάστρο στο Πεντζοβολιό – Καστέλι λεν οι ντόπιοι σήμερα τα λιγοστά ερείπια.

Ήδη τον 12^ο αι. μνημονεύεται τούτη η Παλαιά Πάργα ως μια από τις κυριότερες Ηπειρωτικές πόλεις. Για να προλάβουν την κατάκτηση απ' τους Τούρκους, οι Παργινοί υπέγραψαν την 21 Μαρτίου 1401 συνθήκη με τη «Γαληνοτάτη Δημοκρατία της Βενετίας», η οποία καθιστούσε την Πάργα βενετσιάνικη κτίση. Τότε πιθανώς κτίστηκε και το Κάστρο της, το οποίο κατεδάφισε το 1537 ο Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα, για να το ξαναχτίσουν οι Βενετοί το 1567. Δεύτερη φορά το κατέστρεψαν οι Τούρκοι το 1571, για να το χτίσουν πάλι, μετά τη ναυμαχία της Ναυπάκτου οι Βενετοί. Έμεινε απόρθητο ως το 1819, οπότε το εγκατέλειψαν οι Παργινοί μετά την εκχώρηση της Πάργας στον Αλή Πασά από τον Άγγλο κυβερνήτη των επτανησίων Μαίτλαντ, υπό την προστασία του οποίου τελούσε. Η παράδοση των σάκων με τα χρήματα έγινε στο σεράι («Παλιοσάραγα») του Αλή Πασά από τον ίδιο τον Μαίτλαντ, που ήρθε από την Κέρκυρα στην Πρέβεζα γι' αυτό.

Στις 23 Φεβρουαρίου 1913 ελευθερώθηκε η Πάργα. Στις 22 Μαΐου 1930 – επέτειο της εκατονταετηρίδας της απελευθέρωσης του Έθνους επέστρεψαν με το «Έλλη», συνοδευόμενο από μοίρα του στόλου, τα Ιερά Κειμήλια (το Ιερό Λάβαρο, δυο Ευαγγέλια, η Παναγιοπούλα κ.ά.) από την Κέρκυρα όπου τα είχαν διαφυλάξει από το 1819 οι Παργινοί, κι εναποτέθηκαν στο ναό των Αγ. Αποστόλων, μια από τις πενήντα περίπου εκκλησιές κι εξωκλήσια της Πάργας.

Ανάμεσά τους, η **Μονή Βλαχερνών** (16^{ος} αι., ανακαίνιση 19^{ος} αι.) (εκεί στρατοπέδευσαν, περιμένοντας την οριστικοποίηση της συμφωνίας με τους Άγγλους του 1819 οι στρατιώτες του **Αλή Πασά** και μπήκαν στο **Κάστρο** στις **28 Απριλίου**), η **Παναγία** στο ομώνυμο μικρό νησάκι, κ.ά. Νεότερα και παλιά μνημεία στην **Πάργα** και την περιοχή της σηματοεύουν το διάβα των χρόνων και της ιστορίας. **Κάστρο** στην **Αγ. Παρασκευή Ανθούσας**. Τάφος λαξευτός θολωτός ηγεμονικός μυκηναϊκός στην **Κύπερη**. Τείχη πολυγωνικά ανάμεσα στην **Ανθούσα** και **Αγία Κυριακή** και άλλα πολλά, όλα αυτά ανάγουν στην αρχαία **Τορύνη** του **Πλούταρχου** και του **Πτολεμαίου**, στο λιμάνι της οποίας – κατά τον **Πλούταρχο** – αγκυροβόλησε ο στόλος του **Οκτάβιου** πριν από την ιστορική ναυμαχία του **Ακτίου** (31 μ.Χ.).

4.2.3. Δήμος Ζαλόγγου

Ο **Δήμος Ζαλόγγου** έχει έδρα το Κανάλι Πρέβεζας και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα:

Καναλίου, Βράχου, Καμαρίνας, Κρυσπηγής, Μυρσίνης, Νέας Σαμφούντας, Νέας Σινώπης, Ριζών, Χειμαδίου, Εκκλησιές. Ο πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 5.179 κατοίκους και καταλαμβάνει έκταση 130.078 στρεμμάτων.

4.2.4. Δήμος Φιλιππιάδας

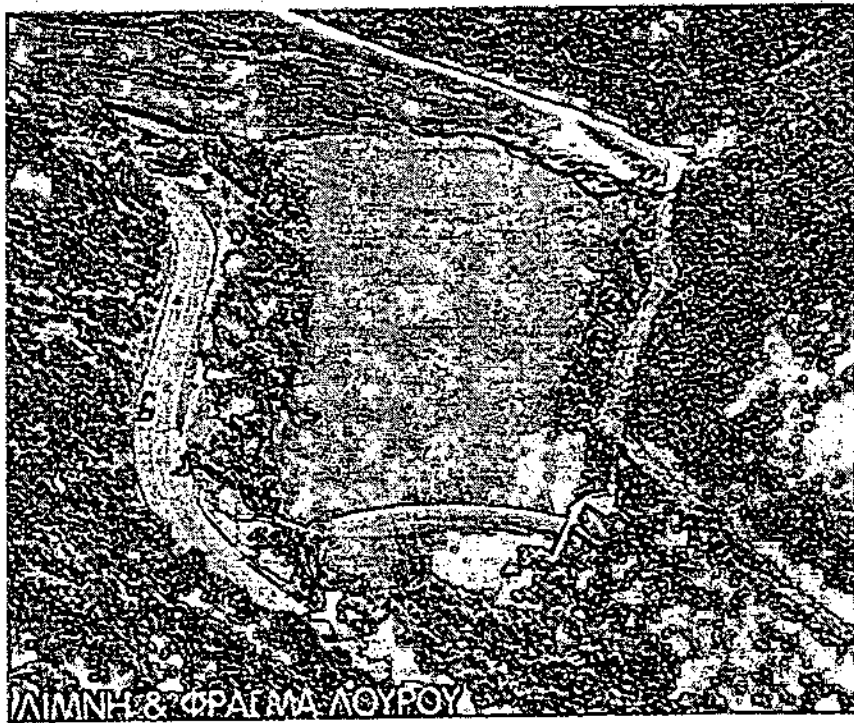
Ο **Δήμος Φιλιππιάδας** έχει έδρα την πόλη της Φιλιππιάδας και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα: **Αγίου Γεωργίου,**

Γυμνοτόπου, Δρυοφύτου, Κερασώνος, Κλεισούρας, Νέας Κερασούντος, Παναγιάς, Πέτρας και Ρωμιάς.

Ο Δήμος καταλαμβάνει έκταση 142.409 χλμ² και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 8.468 κατοίκους, που φθάνει σε περίοδο αιχμής στους 14.100. Η περιοχή του Δήμου βρίσκεται στα όρια των νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας. Το μεγαλύτερο τμήμα του αναπτύσσεται κατά μήκος της εθνικής οδού Ιωαννίνων-Άρτας, ενώ ένα καλά οργανωμένο συγκοινωνιακό οδικό δίκτυο συνδέει τη Φιλιππιάδα με τους παραπάνω νομούς καθώς και με τους γύρω Δήμους.

Λόγω της γεωγραφικής θέσης καθώς και της ύπαρξης διοικητικών υπηρεσιών, η έδρα του Δήμου αποτελεί κέντρο εξυπηρέτησης της ευρύτερης περιοχής.

Η περιοχή παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ηπειρωτικού τοπίου με τις έντονες εναλλαγές της μορφολογίας του εδάφους.

ΛΙΜΝΗ & ΦΡΑΓΜΑ ΛΟΥΡΟΥ

Στα βόρεια το έδαφος είναι ορεινό, ενώ στα νότια γίνεται πεδινό και αποτελεί τμήμα της μεγάλης προσχωματικής πεδιάδας που σχηματίζουν ο Λούρος και ο Αραχθος ποταμός.

Την περιοχή διασχίζει ο Λούρος ποταμός, που πηγάζει από τις νοτιοανατολικές πλαγιές του όρους Τόμαρος ή Ολύτσικα και ο οποίος, ύστερα από διαδρομή 80 χλμ., χύνεται στον Αμβρακικό κόλπο. Ο ποταμός Λούρος παλιά ονομαζόταν και Βουβός, λόγω της ήρεμης ροής των υδάτων του και ήταν πλωτός σε ένα τμήμα του έως την πόλη της Φιλιππιάδας.

4.2.5. Δήμος Φαναρίου

Ο **Δήμος Φαναρίου** κατέχει ιδιαίτερη θέση στα βόρεια σύνορα του νομού Πρέβεζας και αποτελείται από τα εξής Δημοτικά Διαμερίσματα:

Δεσποτικά, Βαλανιδούσα, Αηδονιά, Αχερουσία, Αμμουδιά, Βαλανιδοράχη, Βουβοπόταμος, Θέμελο, Καναλάκι, Καστρί, Κορώνη, Κουκούλι, Κυφέλη, Λούτσα, Μεσοπόταμος, Μουζακαίικα, Νάρκισσος, Σκεπαστό, Σταυροχώρι, Άνω Σκαφιδωτή, Κορυφούλα.

Περικλείεται από βουνά και θάλασσα, αποτελώντας έτσι μια αυτόνομη, εδαφική ενότητα με ιδιαιτερότητες στο φυσικό περιβάλλον, αφού συνδυάζει θάλασσα, βουνό και μια εύφορη πεδιάδα που τη διασχίζει ο ποταμός Αχέροντας.

Η έκτασή του είναι 197.598 στρέμματα και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 8.914 κατοίκους.

Ο συνδυασμός θάλασσας, κάμπου και βουνού δίνει την ευκαιρία στους κατοίκους της περιοχής να ασχοληθούν ανάλογα με τον τόπο κατοικίας τους, κυρίως με τη γεωργία, καλλιεργώντας προϊόντα όπως το καλαμπόκι, το βαμβάκι

και το τριφύλλι, σε συνδυασμό με την αλιεία ή την ορεινή κτηνοτροφία. Οι σύγχρονες καλλιέργειες γίνονται με μηχανικά μέσα, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και ο συνδυασμός της πεδιάδας, που αρδεύεται πλέον από δεξαμενές τροφοδοτούμενες από ηλεκτροκίνητα αντλιοστάσια.

Το Καναλάκι είναι το εμπορικό κέντρο της περιοχής, με πολλά καταστήματα, σούπερ μάρκετ, ξενοδοχεία και υποκαταστήματα της Αγροτικής και της Εθνικής Τράπεζας.

Η έδρα του δήμου είναι η κωμόπολη Καναλάκι, που είναι χτισμένη στο νοτιοανατολικό άκρο της πεδιάδας και αποτελεί το γεωγραφικό και συγκοινωνιακό κέντρο του Δήμου. Το κλίμα είναι ήπιο ηπειρωτικό, ενώ οι περισσότερες μέρες του χρόνου είναι ηλιόλουστες και όλο το καλοκαίρι ο μαΐστρος του Ιονίου διασχίζει όλη την πεδιάδα, για να καταλήξει στις κορυφές των γύρω ορέων, μεταφέροντας μέχρι εκεί τη δροσιά του πελάγους. Η μορφολογική ποικιλία της περιοχής (βουνό, κοιλάδα, θάλασσα) ευνοεί τις ασχολίες των κατοίκων με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία. Η πεδιάδα του Φαναριού, που διασχίζεται από τον Αχέροντα, είναι μια από τις πιο πράσινες πεδιάδες της Ελλάδας. Στην παραθαλάσσια ζώνη του Ιονίου υπάρχουν πευκόφυτα δάση, τα οποία προσφέρουν ειδυλλιακές εικόνες και μοναδικές συγκινήσεις.

4.2.6. Δήμος Λούρου

Ο Δήμος Λούρου βρίσκεται στο κέντρο του Νομού και έχει έκταση 145.049 χλμ., και πληθυσμό 5.235 κατοίκους, ενώ σε περιόδους αιχμής, όπως τους καλοκαιρινούς μήνες, ο πληθυσμός του ανέρχεται στις 6.500 κατοίκους. Η

πυκνότητα του πληθυσμού είναι 38 κάτοικοι ανά τετρ.χλμ. Τα Δημοτικά του Διαμερίσματα που τον συνιστούν είναι:

Λούρος (που είναι και η έδρα του δήμου), **Ανω Ράχη**, **Βρυσούλα**, **Κοτσανόπουλο**, **Ρευματιά**, **Σκιαδάς**, **Σφηνωτό**, **Στεφάνη**, **Τρίκαστρο**, **Ορωπός**.

Η περιοχή παρουσιάζει έντονη γεωμορφολογική ανομοιογένεια, η οποία έχει άμεση επίδραση και πολλαπλή αντανάκλαση σε αναπτυξιακό αλλά και πληθυσμιακό επίπεδο. Αυτή η ανομοιογένεια εκφράζεται από τη μια πλευρά με το ορεινό βόρειο τμήμα του Δήμου που συνεχώς ερημώνει και από την άλλη με τη μεγάλη πεδιάδα στο νότο, η οποία προσπαθεί να ανακαλύψει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και να αναπτυχθεί.

Σε σύγκριση με τις άλλες περιοχές της χώρας, η περιοχή του Δήμου Λούρου είναι αραιοκατοικημένη και ελάχιστα αστικοποιημένη, ενώ παρουσιάζει, όπως εξάλλου το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής υπαίθρου, δημογραφικό πρόβλημα.

Οι γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη της γεωργίας. Τα βασικότερα γεωργικά προϊόντα της περιοχής είναι το καλαμπόκι, οι ελιές, το βαμβάκι και τα εσπεριδοειδή, ενώ στον τομέα της κτηνοτροφίας υπάρχουν κυρίως αιγοπρόβατα και χοιροτροφικές μονάδες. Επίσης, στην περιοχή του Δήμου υπάρχουν αρκετά αμπέλια με εξαιρετικές ποικιλίες για την παραγωγή κρασιού και τσίπουρου, ενώ στα ορεινά συναντούμε και εκτροφή μελισσών.

4.2.7. Δήμος Θεσπρωτικού

Ο **Δήμος Θεσπρωτικού** αποτελείται από οκτώ Δημοτικά Διαμερίσματα με έδρα το Θεσπρωτικό:

Θεσπρωτικό, Άσσος, Παπαδάτες, Ριζοβούνι, Γαλατάς, Μελιανά, Πολυσταφύλο, Νικολίτσι.

Έχει έκταση 131.823 τ.μ. και πληθυσμό 5.653 κατοίκους. Εκτείνεται στα όρια της κοιλάδας Κάτω Λάκκος Σουλίου, η οποία είναι μια εντελώς κλειστή κοιλάδα, απομονωμένη γεωμορφολογικά από τις γειτονικές περιοχές των Ιωαννίνων, της Φιλιππιάδας και του Λούρου. Η κοιλάδα αυτή βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Πρέβεζας, ανάμεσα σε δυο υψηλές οροσειρές – παραφυάδες της Ολύτσικας, το «Μαλτενέζι», δυτικά και το βουνό Παπαδατών και Ριζοβουνίου ανατολικά.

Η περιοχή μπορεί να χαρακτηριστεί ως ημιορεινή. Το κλίμα είναι γενικά μεσογειακού τύπου. Κατά τη χειμερινή περίοδο εμφανίζει χαρακτηριστικά εύκρατου κλίματος με συχνές βροχές από το Σεπτέμβριο μέχρι το Μάρτιο, ενώ σπάνια εμφανίζονται παγετοί και χιονοπτώσεις.

Οι κάτοικοι του Δήμου Θεσπρωτικού ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα προϊόντα που παράγονται σε μεγαλύτερο ποσοστό είναι καλαμπόκι, μηδική, γάλα, κρέας και άλλα γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα.

4.2.8. Δήμος Ανωγείου

Η έκταση του Δήμου είναι 71.698 στρέμματα και ο πληθυσμός ανέρχεται στους 1.700 περίπου κατοίκους. Παρατηρείται όμως πληθυσμιακή αύξηση την καλοκαιρινή περίοδο, που είναι και η περίοδος αιχμής.

Στοιχείο διαφοροποίησης για το Δήμο Ανωγείου σε σχέση με το υπόλοιπο του Νομού Πρέβεζας, αποτελεί το ορεινό ανάγλυφο της περιοχής αλλά και οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή. Σε όλη τη

διάρκεια του έτους επικρατούν γενικά χαμηλές θερμοκρασίες και πολλές φορές σημειώνονται και χιονοπτώσεις.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το Δημοτικό Διαμέρισμα του Ανωγείου κατά τη χειμερινή περίοδο δεν κατοικείται λόγω των χιονοπτώσεων που παρατηρούνται εξαιτίας του μεγάλου υψομέτρου, γεγονός που αναγκάζει τους κατοίκους να παραχειμάζουν μαζί με τα ζώα τους στο Συνοικισμό Δρυμώνα του Δήμου, στη Φιλιππιάδα, καθώς και σε γειτονικά Δημοτικά Διαμερίσματα.

Ο Δήμος Ανωγείου παρουσιάζει γενικά έντονο φυσιολατρικό ενδιαφέρον λόγω των πολλών φυσικών του καλλονών, την άφθονη χλωρίδα του και το υγιεινό κλίμα του. Αξίζει να επισκεφθεί κανείς το χωριό Ανώγειο, που βρίσκεται σε μεγάλο υψόμετρο, από όπου έχει κανείς πανοραμική θέα της ευρύτερης περιοχής. Μάλιστα, σε μερικά σημεία υπάρχουν φυσικές χιονοδρομικές πίστες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πόλους έλξης τουριστών. Το φυσικό τοπίο του Ανωγείου προσφέρεται για ορειβασία, αλλά και γενικότερα ως χώρος αναψυχής, όπου ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει την όμορφη θέα και την ηρεμία του τοπίου.

4.2.9. Κοινότητα Κρανέας

Ανάμεσα στη Μεγάλη και στη **Μικρή Λάκκα Σουλίου**, σε υψόμετρο 600 μ., βρίσκεται το χωριό **Κρανιά**.

Μαζί με το συνοικισμό **Τύριας** αποτελούν ενιαία διοικητική μονάδα με πληθυσμό 1.150 κατοίκους. Μετά την εφαρμογή του σχεδίου Καποδίστρια παρέμεινε η μόνη κοινότητα στο νομό, γεγονός που θυμίζει σε πολλούς το παλιό όνομα της κοινότητας: «**Ανεξάρτητο Βασίλειο Κρανιάς**».

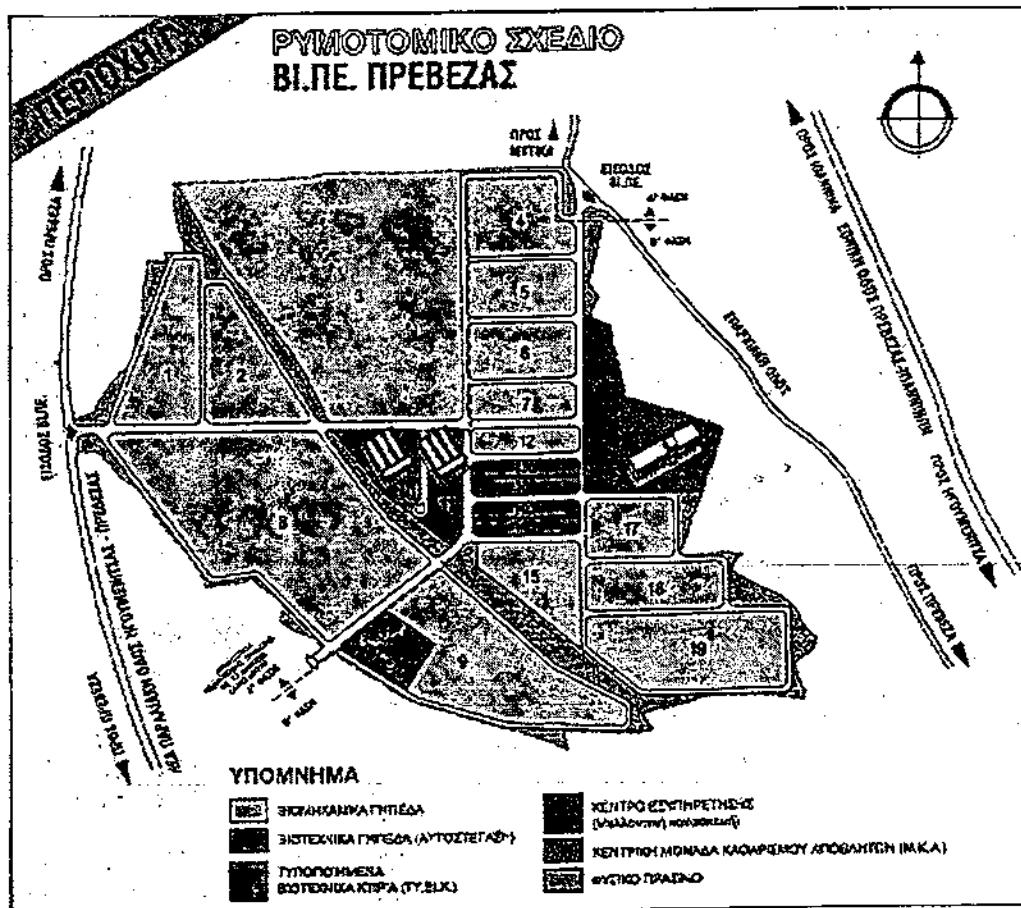
4.3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Χαρακτηριστικά

Συνολική έκταση	2.141 στρεμ.
Βιομηχανικά γήπεδα	1.437 στρεμ.
Βιοτεχνικά γήπεδα	123 στρεμ.
Κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις	95 στρεμ.
Δρόμοι	179 στρεμ.
Πράσινο	307 στρεμ.

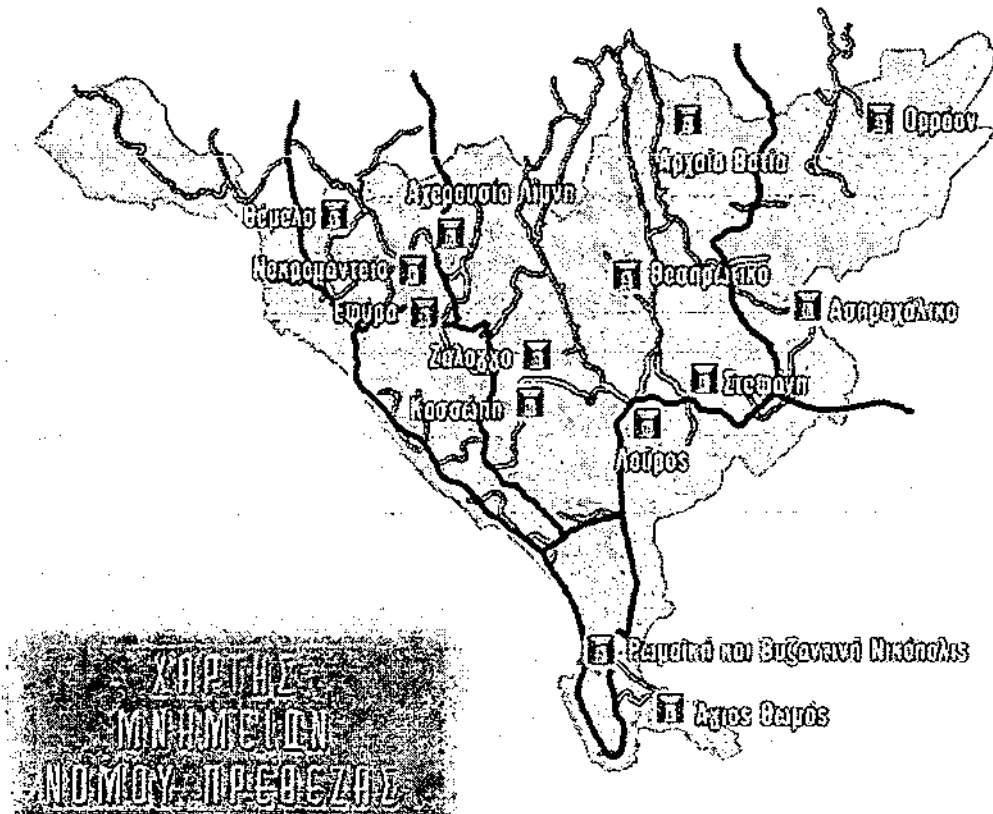
Βιομηχανικά Οικόπεδα

Εμβαδόν	2.000 μέτρα
Πρόσωπο	30 μέτρα
Ποσοστό κάλυψης	60% της επιφάνειας του οικοπέδου
Συντελεστής δόμησης	
Μέγιστο ύψος κτιρίων	

4.4. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

4.4.1. Γενικά Στοιχεία

Ο Νομός Πρεβέζης έχει πολλά ενδιαφέροντα μνημεία που μπορεί να επισκεφθεί κανείς. Οκτώ χιλιόμετρα βόρεια της **Πρέβεζας**, σ' ένα καταπράσινο τοπίο, βρίσκεται η **Αρχαία Νικόπολη**, κτισμένη τον 1^ο αι. από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Οκταβιανό Αύγουστο, μετά τη νίκη του στη ναυμαχία του Ακτίου (31 π.Χ.) κατά του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας. Πολλά εκθέματα από τη Νικόπολη εκτίθενται στο **Αρχαιολογικό μουσείο**, που βρίσκεται μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, καθώς και στο αρχαιολογικό μουσείο Ιωαννίνων.

48 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Πρέβεζας βρίσκεται το μικρό χωριό **Μεσοπόταμος** και σε μικρή απόσταση το **Νεκρομαντείο του Αχέροντα**, κοντά στην αρχαία Μυκηναϊκή αποικία **Εφύρα**. Σύμφωνα με το μύθο, ο νεκροπομπός Ερμής, μέσα από τα νερά της λίμνης **Αχερουσίας**, οδηγούσε τις ψυχές στον Άδη. Εδώ οι αρχαίοι τοποθετούσαν τις πύλες του Κάτω Κόσμου, την είσοδο στο βασίλειο του Άδη.

Επισκέπτες συνέρεαν από όλο τον τότε γνωστό κόσμο στο μοναδικό αυτό μαντείο για να επικοινωνήσουν με τις ψυχές αγαπημένων τους προσώπων μετά από κατάλληλη προετοιμασία. Το **νεκρομαντείο** ή **νεκυομαντείο** βρισκόταν σε λόφο δίπλα στη λίμνη **Αχερουσία** – σήμερα αποξηραμένη, όπου χύνονταν οι τρεις ποταμοί: **Αχέρων**, **Πυριφλεγέθων (Βωβός)** και **Κοκυτός (Μαύρος)**. Κτίστηκε τον 5^ο αιώνα π.Χ. και ήταν τριώροφο οικοδόμημα με δαιδαλώδες σύστημα διαδρόμων. Στα ερείπιά του διακρίνονται διάδρομοι, δωμάτια και κεντρική υπόγεια αίθουσα. Το ιερό πυρπολήθηκε και καταστράφηκε από τους Ρωμαίους το 167 π.Χ.

Στην περιοχή του **Ζαλόγγου** βρίσκεται το σημείο της θυσίας των ηρωικών Σουλιωτισσών, όπου έχει στηθεί μνημείο με σύμπλεγμα γυναικείων μορφών.

Στη νότια πλαγιά του Ζαλόγγου – 2 χιλιόμετρα βορειοδυτικά από το χωριό **Καμαρίνα** με την υπέροχη θέα – σώζονται τα ερείπια της αρχαίας **Κασσώπης**. Όπως προκύπτει από τις ως τώρα ανασκαφικές έρευνες, η πόλη κτίστηκε πριν από τα μέσα του 4^{ου} αιώνα π.Χ., υπήρξε ισχυρό ελληνιστικό κέντρο και καταστράφηκε μαζί με άλλες ηπειρωτικές πόλεις από τους Ρωμαίους κατακτητές το 167 π.Χ. Κατόπιν οι περισσότεροι κάτοικοί της υποχρεώθηκαν να συνοικήσουν στη **Νικόπολη**. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το καλά διατηρημένο ρυμοτομικό της σύστημα, το ονομαζόμενο «**Ιπποδάμειο**», με πλατείες, οικοδομικά τετράγωνα κ.λπ. και το οργανωμένο αποχετευτικό της σύστημα.

Βόρεια του νομού συναντάμε τον οικισμό **Άγιος Γεώργιος**, όπου οι ομώνυμες πηγές και το αρχαίο **υδραγωγείο**. Από εδώ, με τη φυσική κλίση του εδάφους, το νερό μεταφερόταν ως τη Νικόπολη.

4.4.2. Μουσείο Νικόπολεως

Το Μουσείο κατασκευάστηκε στη δεκαετία του 1960. Περαιτώνεται η κατασκευή νέου Μουσείου μεγαλύτερων διαστάσεων.

Το Μουσείο περιλαμβάνει:

- Συλλογή αρχιτεκτονικών μελών από το χώρο της Νικόπολης.
- Συλλογή γλυπτών από το χώρο της Νικόπολης.
- Κτερίσματα από το νεκροταφείο της ευρύτερης περιοχής της Νικόπολης.

Τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου είναι:

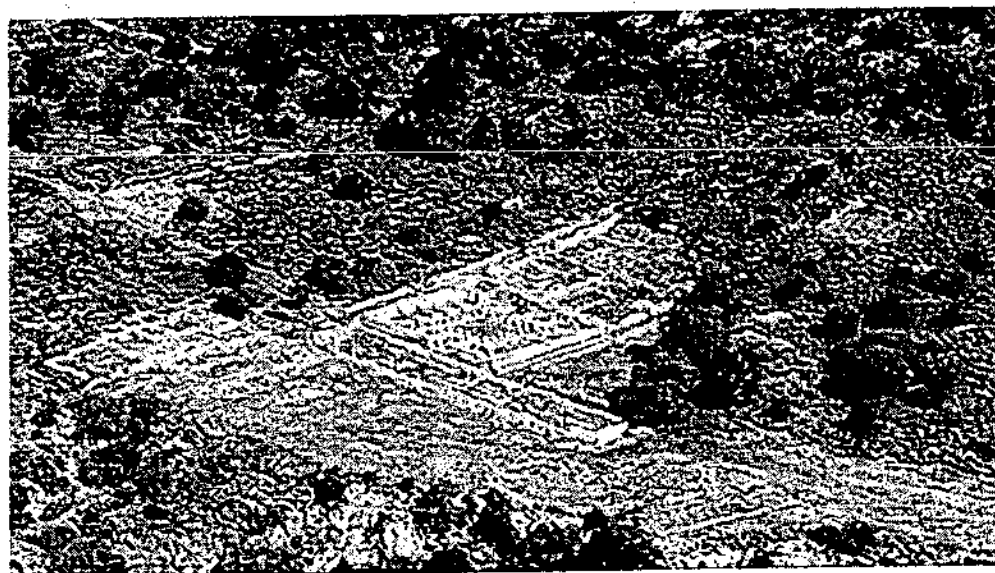
- **Άγαλμα επιτύμβιου λιονταριού**, από την περιοχή του αρχαίου θεάτρου Νικόπολης (3^{ος} αι. π.Χ.).
- **Μαρμάρινο άγαλμα της Αθηνάς – Minerva** από την περιοχή του Ωδείου... Ρωμαϊκό αντίγραφο του έργου 4^{ου} αι. π.Χ., της σχολής του Πραξιτέλη.
- **Μαρμάρινο ακέφαλο άγαλμα** γυναικείας ενδεδυμένης μορφής στον τύπο της «μικρής Ηρακλειώτισσας» από την περιοχή ΝΔ της ρωμαϊκής πόλης (Α΄ μισό 1^{ου} αι. π.Χ.).

- **Μαρμάρινο κυλινδρικό βάθρο** με ανάγλυφη παράσταση Αμαζονομαχίας. Σε δεύτερη χρήση αποτέλεσε τμήμα του άμβωνα της Βασιλικής του Αλκίσωνος (6^{ος} αι. μ.Χ.), με αποτέλεσμα να αντικατασταθεί τμήμα της ανάγλυφης διακόσμησης με ψηφιδωτές προτομές αγίων.
- **Λίθινη εικονιστική κεφαλή** αγένειου ανδρός από το χώρο της αρχαίας Νικόπολης. Έχει ταυτιστεί με τον Αγρίππα, έναν από τους στρατηγούς του Αυγούστου (τέλος 1^{ου} αι. π.Χ.).
- **Λίθινη σαρκοφάγος τύπου Άσσου**, από την περιοχή ΝΔ της ρωμαϊκής πόλης (180-250 μ.Χ.).

48100, Δήμος Πρέβεζας	
Τηλέφωνο: 2682 041336	
Θερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	8:30 – 17:00
Τρίτη – Παρασκευή:	8:30 – 17:00
Σάββατο – Κυριακή:	8:30 – 17:00
Χειμερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	08:00 – 14:30
Τρίτη – Παρασκευή:	08:00 – 14:30
Σάββατο – Κυριακή:	08:00 – 14:30
Εξαιρέσιμες	08:00 – 14:30

4.4.3. Κασσώπη

Ελάτρια, Βατία, Βούχετα (ή Βουχέτιον), Κασσώπη, Πανδοσία, ονόματα πόλεων αρχαίων, που ήκμασαν στην περιοχή του νομού Πρέβεζας και που τα ίχνη τους χάθηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Η **Κασσώπη**, πρωτεύουσα της **Κασσωπείας**, κτίστηκε πριν τα μέσα του **4ου αι. π.Χ.** σε φυσικά οχυρή θέση, σε ένα οροπέδιο με υψόμετρο **550-650 μ.**, στις πλαγιές του **Ζαλόγγου**, με σκοπό να προστατευθεί από την εκμετάλλευση των Ηλείων αποίκων, η εύφορη πεδιάδα που απλωνόταν νοτιότερα.

Η μεγάλη ακμή της πόλης σημειώνεται στον **3ο αιώνα π.Χ.** όταν κτίζονται τα μεγάλα δημόσια κτίρια και ανοικοδομούνται πολλά σπίτια. Μέσα στον πολυγωνικό της περίβολο (τείχη πάχους 3,20-3,50 μ.), υπήρχαν περίπου **600 διώροφα σπίτια** σε οικόπεδα των 230 μ², όλα με μεσημβρινό προσανατολισμό και άρτια κατασκευή και λειτουργικότητα, συνδεδεμένα με μια οδό και με κοινό αποχετευτικό διάδρομο με ειδικό σκεπασμένο υπόνομο.

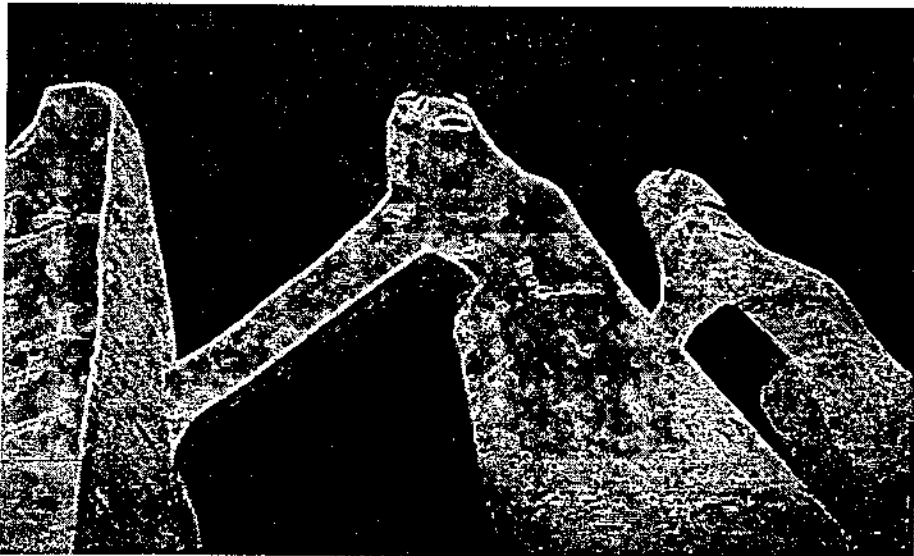
Κτισμένη κατά το **Ιπποδάμειο** σύστημα με **20 παράλληλους δρόμους**, τους «στενωπούς», πλάτους 4,20 μ., που μεταξύ τους απέχουν 30 μ., και διασταυρώνονται με τους πλατύτερους δρόμους, τις "πλατείες", πλάτους 6 μ., σχηματίζοντας 60 περίπου οικοδομικά τετράγωνα, η **Κασσώπη** εντυπωσιάζει.

Στον χώρο δεσπόζει το **Πρυτανείο ή Καταγώγιο**, οικοδόμημα 30x30 μ., διώροφο κατά τις τρεις πλευρές και μονώροφο στην τέταρτη για να μη κρύβει τον ήλιο. Εμφανή είναι τα κατάλοιπα του **Ωδείου** και του **Θεάτρου**.

Η πόλη είχε περίπου 10.000 κατοίκους. Καταστράφηκε το 167 π.Χ. απ' τους **Ρωμαίους** (Αιμίλιος Παύλος) κι εγκαταλείφθηκε οριστικά με την υποχρεωτική συνοίκηση των κατοίκων της στη **Νικόπολη**, στο τέλος του 1ου π.Χ., αι.

48100, Δήμος Ζαλόγγου	
Τηλέφωνο: 2682 051010	
Θερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	8:30 – 15:00
Τρίτη – Παρασκευή:	8:30 – 15:00
Σάββατο – Κυριακή:	8:30 – 15:00
Χειμερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	08:00 – 14:30
Τρίτη – Παρασκευή:	08:00 – 14:30
Σάββατο – Κυριακή:	08:00 – 14:30
Εξαιρέσιμες	08:00 – 14:30

4.4.4. Ζάλογο

Είναι γνωστή ιστορική τοποθεσία στο ομώνυμο βουνό, που έγινε σύμβολο αγάπης προς την ελευθερία. Αποτελεί μοναδικό γεγονός στην παγκόσμια ιστορία. Στο χώρο αυτό το **1803** όταν το **Σούλι**, μετά από πολύχρονους αγώνες υπέκυψε στον **Αλή Πασά**, 63 γυναίκες με τα παιδιά στην αγκαλιά, τραγουδώντας και χορεύοντας έπεσαν από το βράχο, προτιμώντας να πεθάνουν ελεύθερες παρά να παραδοθούν στο τούρκο κατακτητή. Από κει, χορεύοντας και τραγουδώντας, πέσανε με τα παιδιά τους στον γκρεμό για να μην υποδουλωθούν.

Σύμβολο και μνήμη της θυσίας των **Σουλιωτισσών**, είναι το μνημείο που στήθηκε εκεί το 1961, με πανελλήνιο έρανο (γλύπτης **Γ. Ζογγολόπουλος**, αρχιτέκτονας **Π. Καραντινός**), στο οποίο φθάνει κανείς, ανεβαίνοντας τα **410 σκαλιά**, ξεκινώντας απ' το μοναστήρι του **Αγίου Δημητρίου**.

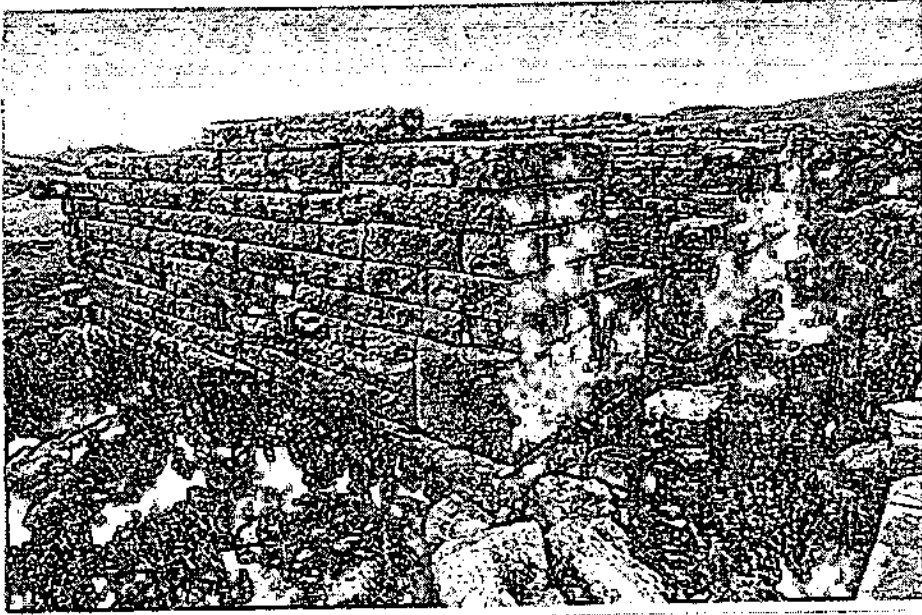
Η ιστορία αυτού του μοναστηρίου ξεκινάει με την ίδρυση πιο κάτω από τη σημερινή θέση της **Μονής του Ταξιάρχου Γαβριήλ** πιθανόν γύρω στο **400 μ.Χ.** Ολόκληρο το μοναστήρι ανακαινίστηκε, μετά το **1962**, οπότε από ανδρικό μετατράπηκε σε γυναικείο.

Σ' αυτό διοργανώνονται **εορταστικές εκδηλώσεις** κάθε χρόνο τη δεύτερη Κυριακή του Οκτώβρη.

4.4.5. Ορράον

Η ίδρυση και ο περιτειχισμός του **Ορράου** πρέπει να έγινε επί του βασιλέως των **Μολοσσών Ακλέτα (385-370 π.Χ.)** ή το αργότερο στο δεύτερο τέταρτο του 4^{ου} αι. π.Χ. Το **167 π.Χ.** ο οικισμός καταστράφηκε από τους Ρωμαίους, ανοικοδομήθηκε και τελικά οι κάτοικοί του αναγκάστηκαν να τον

εγκαταλείψουν για να συνοικισθούν στη Νικόπολη, που ίδρυσε ο Αύγουστος μετά τη νίκη του στο Ακτιό (31 π.Χ.).

Το **1972** πραγματοποιήθηκε στον οικισμό ολιγοήμερη δοκιμαστική έρευνα από την τότε Προϊσταμένη της **ΙΒ΄ ΕΠΚΑ** Ιουλία Βοκοτοπούλου. Από το **1975** το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, υπό τη διεύθυνση του καθηγητή κ. Σ. Δάκαρη, σε συνεργασία με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, άρχισαν ανασκαφική έρευνα στο σπίτι του αρχαίου οικισμού. Η ανασκαφή του σπιτιού συνεχίστηκε το **1981**.

Περιτειχισμένη πόλη της αρχαίας **Μολοσσίας**. Τον ειδικό φρουριακό χαρακτήρα της ως πολίσματος – φρουρίου μαρτυρούν οι στενοί δρόμοι, η έλλειψη κοινόχρηστων χώρων, ο εφοδιασμός της με δεξαμενές νερού και κυρίως ο ισχυρός ενισχυμένος με πύργους οχυρωματικός περίβολος, σε συνδυασμό με τη στρατηγική θέση του οικισμού. Δώδεκα στενοί παράλληλοι δρόμοι, με κατεύθυνση Β-Ν, διασταυρώνονται με δυο κάθετους δρόμους,

δημιουργώντας μακρόστενες νησίδες πλάτους 15 μ. Στο πλάτος κάθε νησίδας είναι κτισμένο συνήθως ένα σπίτι, που ορίζεται από δυο παράλληλους δρόμους.

Οι ιδιωτικές λιθόκτιστες οικίες του **Ορράου**, σπάνιας διατήρησης, σώζουν ενίοτε και τους τοίχους του άνω ορόφου ως τη στέγη, με τα παράθυρα, τις παραστάδες των θυρών και τις δοκοθήκες του άνω ορόφου.

4.4.6. Εφύρα

Βρίσκεται 500 μ. βόρεια του **Νεκρομαντείου**. Είναι η αρχαιότερη πόλη της **Ηπείρου**, αποικία των Μυκηναίων του 14^{ου}-13^{ου} π.Χ. αιώνα. Ήταν εμπορικό κέντρο της εποχής, αναφέρεται στα Ομηρικά έπη. Αργότερα εγκαταστάθηκαν εκεί Κορίνθιοι άποικοι.

Σώζεται κατεστραμμένο εξωτερικό τείχος. Στο εσωτερικό του βρέθηκαν δυο τάφοι παιδιών της εποχής του σιδήρου.

Δεν έχουν γίνει άλλες ανασκαφές στο χώρο.

4.4.7. Αρχαία Βατιά

Κοντά στο σημερινό **Ριζοβούνι** του νομού Πρεβέζης βρίσκεται η αρχαία πόλη των **Βατιών**. Ήταν αποικία των Ηλείων.

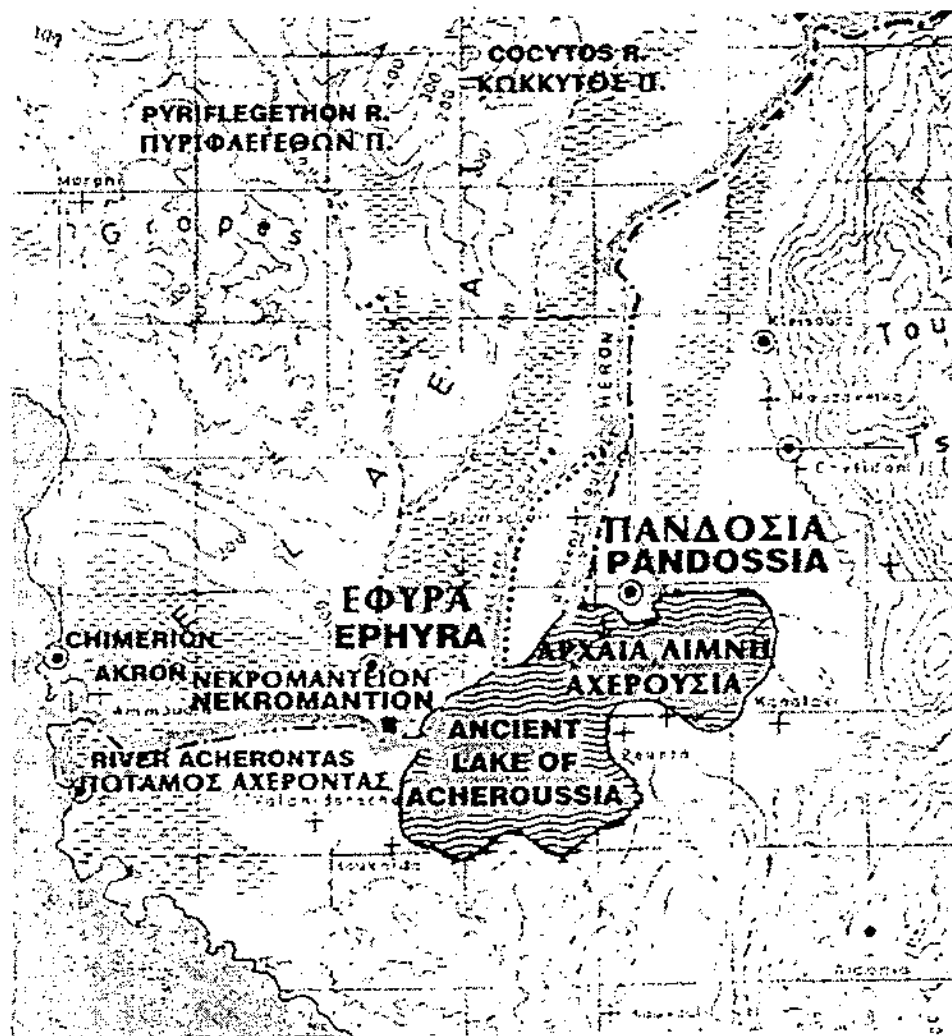
Χτίστηκε πάνω σε λόφο και περικλειόταν από πολυγωνικό τείχος που σώζονται ακόμη μέρη του. Διακρίνονται 3 πύλες και 2 θύρες.

Είχε και εσωτερικά τείχη. Υπάρχουν στα τείχη και ρωμαϊκές προσθήκες λεπτότερες.

4.4.8. Πεδιάδα Αχέροντα

Είναι κατά τη μυθολογία η χώρα του **Άδη** (το σημερινό Φανάρι). Πιάνει από το χωριό Χόικα μέχρι τη θάλασσα και από τη Χόικα μέχρι την Παραμυθιά (τα Ηλύσια πεδία – Λειμών των ασφοδέλων).

Διασχίζεται από τον **Αχέροντα** ποταμό και τους παραποτάμους του Πυριφλεγέθοντα και Κωκυτό. Η **Αχερουσία λίμνη** δεν υπάρχει πια.

Ο Άδης, αρχηγός του κάτω κόσμου που εξουσίαζε τους νεκρούς, ταυτιζόταν με τον Πλούτωνα και μόνο μια φορά ανέβηκε στον πάνω κόσμο, για να αρπάξει την Περσεφόνη. Εδώ πίστευαν ότι υπάρχει μια από τις εισόδους για τον Άδη.

Ο Χάρων έπαιρνε τον οβολό που έβαζαν στα χείλη του νεκρού οι συγγενείς και μετέφερε τις ψυχές από το πορθμείο του στην είσοδο του Άδη.

Στο βάραθρο της Στύγας στεκόταν ο φύλακας Κέρβερος, που ήταν τρικέφαλος σκύλος με ουρά λιονταριού που κατέληγε σε φίδι και τα μαλλιά του και το σώμα του ήταν γεμάτα φίδια (στα νομίσματα της Ελέας της Θεσπρωτίας βλέπουμε παραστάσεις του Κέρβερου).

Οι ψυχές παρουσιάζονταν στο δικαστήριο του Άδη (Άδης, Μίνωας, Ροδάμανθος και Αιακός), που έκρινε τις πράξεις του νεκρού στη ζωή.

Στην **Οδύσσεια του Ομήρου** περιγράφεται η κάθοδος του **Οδυσσέα** στον κάτω κόσμο. Κατά τη μυθολογία, στον Άδη κατέβηκαν και οι: Ορφέας, βασιλιάς της Θράκης, για να φέρει πίσω τη γυναίκα του Ευρυδίκη, ο Ηρακλής, ο Θησέας κ.ά. Ο **Λουκιανός**, σατιρικός συγγραφέας, στους «νεκρικούς διαλόγους» που έγραψε, περιγράφει παραστατικά τα της εισόδου των νεκρών στον Άδη.

4.4.9. Αρχαία Πανδοσία

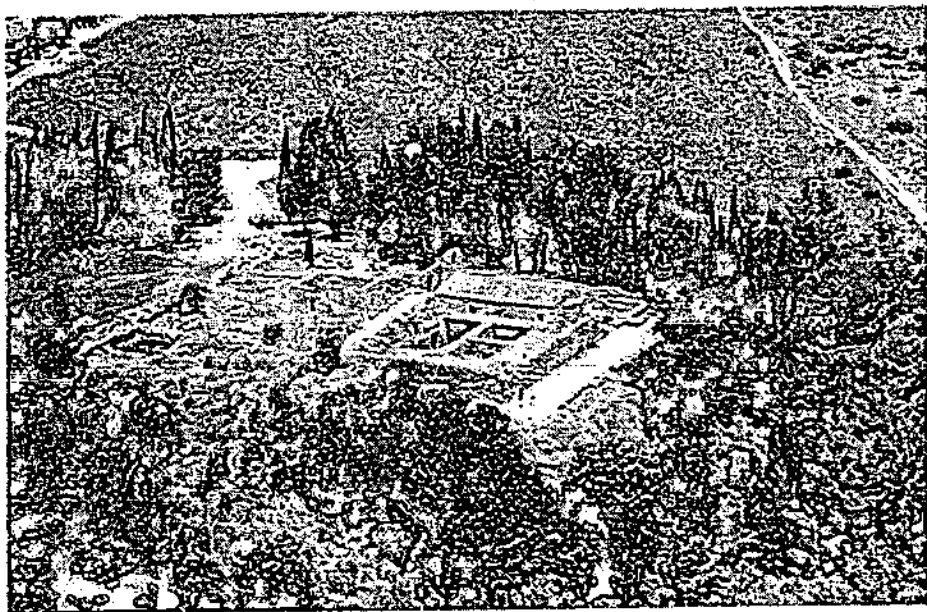

Είναι το σημερινό **Καστρί**. Η σπουδαιότερη αποικία των Ηλείων του 8^{ου} αι. π.Χ., πρωτεύουσα του κράτους των Ηλείων στην Κασσωπαία και κτισμένη στο λόφο που δεσπόζει όλης της περιοχής. Τα αρχαία Τείχη που σώζονται είναι του 360π.Χ.

Η περίμετρος των τειχών είναι 1.640 μέτρα και ενισχύονται με 22 ορθογώνιους πύργους. Είχε έκταση 330 στρέμματα και στην πόλη κατοικούσαν 9-10.000 κάτοικοι. Το 343/2 π.Χ. την κατέλαβε ο Φίλιππος ο Β΄ της Μακεδονίας, πατέρας του **Μεγάλου Αλεξάνδρου** και την παρέδωσε στους Ηπειρώτες. Η πόλη καταστράφηκε το 167 π.Χ. από τους Ρωμαίους και αμέσως έγινε πρωτεύουσα του κοινού των Ηπειρωτών, με δικό της νόμισμα, υπό την εποπτεία του Ηλείου αποίκου Μενεδήμου Αγιάδα. Η παρακμή της αρχίζει το 31 μ.Χ με την ίδρυση της Νικόπολης. Στην Πανδοσία σώζεται τείχος της εποχής του Ιουστινιανού.

Δεν έχουν γίνει ανασκαφές.

4.4.10. Νεκρομαντείο του Αχέροντα

Κοντά στο Καναλάκι, στο χωριό Μεσοπόταμος, πάνω σε ένα λοφίσκο, βρίσκεται το σπουδαιότερο και αρχαιότερο Νεκρομαντείο ή Νεκρομαντείο (νέκυς = νεκρός) της αρχαιότητας, το **Νεκρομαντείο του Αχέροντα**, κοντά στην αρχαία μυκηναϊκή αποικία, την **Εφύρα** (14^{ος} π.Χ. αι.).

Εδώ οι αρχαίοι τοποθετούσαν τις Πύλες του Κάτω Κόσμου που οδηγούσαν στο βασίλειο του Άδη (ή Πλούτωνα), υιού της Ρέας και του Κρόνου κι αδελφού του Δία, της Ήρας και του Ποσειδώνα, και της Περσεφόνης.

Οι προσχώσεις των ποταμών Αχέροντα, Κωκυτού (Μαύρου) και Πυριφλεγέθοντος (Βωβού), συνέτειναν στο σχηματισμό έλους και αργότερα λίμνης, της Αχερουσίας, που σήμερα έχει αποξηρανθεί. Η ύπαρξη του βράχου με τη σπηλιά στα ΒΔ της λίμνης, στη συμβολή των τριών ποταμών, ήταν ιδανική για το στήσιμο του ιερού μνημείου.

Σε αυτό το Ιερό κατέφευγαν οι αρχαίοι, προσφέροντας χοές (σπονδές, προσφορές) στους νεκρούς, για να επικοινωνήσουν με τις ψυχές και να πάρουν διάφορες πληροφορίες, μετά από κατάλληλη προετοιμασία στην οποία υποβάλλονταν από τους ιερείς του Μαντείου. Η σωματική και ψυχική δοκιμασία κατά την πολυήμερη παραμονή στα σκοτεινά δωμάτια του νεκρομαντείου, η απομόνωση, οι μαγικές πράξεις, οι προσευχές και οι επικλήσεις, η περιπλάνηση στους σκοτεινούς διαδρόμους, η κοινή πίστη στην εμφάνιση των νεκρών, δημιουργούσαν στον προσκυνητή την κατάλληλη ψυχική προδιάθεση.

Σε αυτό συνέτεινε πολύ η ειδική δίαιτα, στην οποία υποβάλλονταν οι προσκυνητές.

Το κυρίως Ιερό είναι ένα τετράγωνο κτίριο με πλευρές 22 μ. μήκους. Περιλαμβάνει κυρίως αίθουσα, διαδρόμους, δωμάτια υποδοχής και προσωπικού, δωμάτια προετοιμασίας, αποθήκες στις οποίες διασώθηκαν

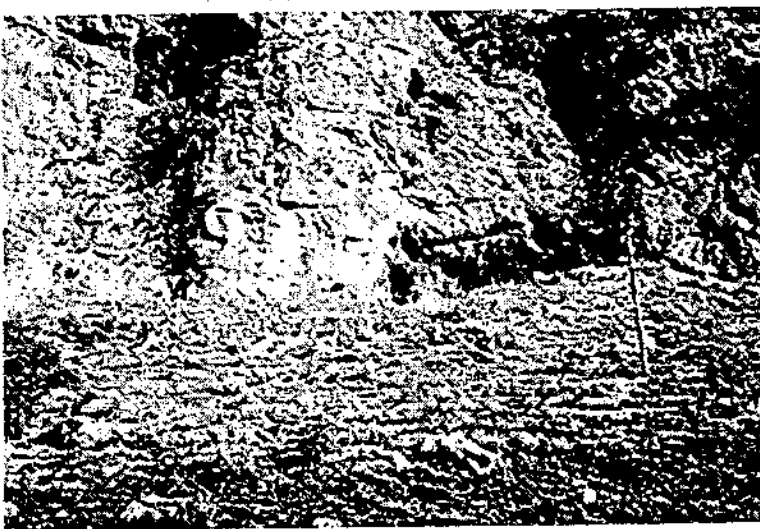
πιθάρια με τις προσφορές των επισκεπτών, τον λαβύρινθο και το καθαυτό ιερό, όπου δίνονταν οι χρησμοί.

Το μαντείο, γνωστό πανελληνίως από τον 5^ο-4^ο αι. π.Χ., πυρπολήθηκε και καταστράφηκε από τους Ρωμαίους το 167 π.Χ. Μετά την καταστροφή, ο χώρος της αυλής κατοικήθηκε πάλι τον 1^ο π.Χ. αι.

Τον 17^ο αι. μ.Χ. ή λίγο παλαιότερα, στα ερείπια του Μαντείου κτίσθηκε η μονή του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου, το καθολικό της οποίας σώζεται. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως το Νεκρομαντείο και διάφορα ευρήματα.

48062, Δήμος Φαναρίου Τηλέφωνο: 2684-41206	
Θερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	8:30 – 15:00
Τρίτη – Παρασκευή:	8:30 – 15:00
Σάββατο – Κυριακή:	8:30 – 15:00
Χειμερινό ωράριο:	
Δευτέρα:	08:00 – 14:30
Τρίτη – Παρασκευή:	08:00 – 14:30
Σάββατο – Κυριακή:	08:00 – 14:30
Εξαιρέσιμες	08:00 – 14:30

4.4.1.1. Το Ασπροχάλικο

Το **Ασπροχάλικο** είναι βραχοσκεπή στην κοιλάδα του **Λούρου**, 20 μ. πάνω από τη σημερινή κοίτη του ποταμού, κοντά στον Αγ. Γεώργιο. Η σπουδαιότητα του Ασπροχάλικου βρίσκεται στη διαχρονική χρήση του, τόσο κατά τη Μέση όσο και κατά την Ανώτερη Παλαιολιθική περίοδο, από νομάδες κυνηγούς.

Η βραχοσκεπή ανασκάφηκε στο διάστημα 1964-66 από τη Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή, υπό τη διεύθυνση του E.S. Higgs.

Οι ανασκαφές έφεραν στο φως επιχώσεις πάχους 5 μ. Το κατώτερο τμήμα της στρωματογραφίας (στρώματα 19-16) χρονολογείται στα 100.000 χρόνια πριν από το παρόν και περιλαμβάνει μέσες παλαιολιθικές λιθοτεχνίες («Μουστεριές») με έντονη παρουσία λεπιδόμορφων τεχνέργων. Το επόμενο στρώμα (στρώμα 14), χρονολογημένο σε περίπου 40.000 χρόνια πριν από το παρόν, χαρακτηρίζεται επίσης από μέσες παλαιολιθικές λιθοτεχνίες («Μικρομουστεριές»), με μικρά εργαλεία σε φολίδες.

Το ανώτερο τμήμα (στρώματα 10, 7, 44) της στρωματογραφίας περιλαμβάνει ανώτερες παλαιολιθικές λιθοτεχνίες με μικρολεπιδικά εργαλεία, οι οποίες χρονολογούνται περίπου στα 26.000 χρόνια πριν από το παρόν.

4.4.12. Λούρος

Ο όρος **Άγιος Γεώργιος** αναφέρεται στην ευρύτερη περιοχή γύρω από τον ομώνυμο οικισμό στην κοιλάδα του Λούρου, σε διάφορα σημεία της οποίας εντοπίστηκαν λίθινα τέχνηρα Παλαιολιθικής και ύστερων περιόδων. Τα ευρήματα παραμένουν αδημοσίευτα στο σύνολό τους. Δεν υπάρχει απόλυτη χρονολόγηση. Στο ύψος της κοινότητας Αγίου Γεωργίου εντοπίστηκαν επιχώσεις εθυρογής που εκτείνονται κατά 850 μ. στον άξονα Βορρά - Νότου

και κατά 500 μ. στον άξονα Ανατολής - Δύσης, και αποτελούνται από πυκνές επιχώσεις κόκκινου πηλού που έχουν υποστεί έντονη διάβρωση. Η διαδικασία, οι ρυθμοί και η διάρκεια της διάβρωσης αποτελούν ακόμα αντικείμενο διεπιστημονικών ερευνών. Ο Κοκκινόπηλος εντοπίστηκε από τον E.S.Higgs και την ομάδα του το 1962. Η θέση έχει δώσει άφθονα επιφανειακά ευρήματα της Παλαιολιθικής εποχής, ενώ έχουν εντοπιστεί και ευρήματα της **Εποχής του Χαλκού**. Τη θέση διατρέχει υπόγεια ο αγωγός του **ρωμαϊκού υδραγωγείου της Νικόπολης**. Στη θέση έγιναν περιορισμένες ανασκαφικές εργασίες κατά το 1963.

Λόφος Αγίου Ιωάννη

Στο λόφο του **Αγίου Ιωάννη**, όπου βρίσκεται το ελληνιστικό νεκρομαντείο, εντοπίστηκαν προϊστορικά ευρήματα κατά τις ανασκαφές που έγιναν εκεί από τη δεκαετία του 1960 και εξής από τον Σ.Ι.Δάκαρη.

Η ύπαρξη αυτών των ευρημάτων δείχνει τη χρήση του χώρου από τους Υστεροελλαδικούς χρόνους (τέλη Εποχής του Χαλκού). Τα ευρήματα σε σχετίζονται με τη λατρεία του Άδη και το Νεκρομαντείο. Η εξαφάνιση των προϊστορικών λειψάνων οφείλεται στις εκτεταμένες εργασίες ισοπέδωσης της κορυφής του λόφου για την εγκατάσταση του ελληνιστικού νεκρομαντείου. Είναι πιθανόν να υπήρχε εδώ προϊστορικός οικισμός. Εάν υπήρχε και ομηρικό ή αρχαϊκό ιερό, αυτό μπορεί να ήταν μια απλή σπηλιά στο χώρο όπου λαξεύτηκε αργότερα η υπόγεια αίθουσα του Νεκρομαντείου.

Θεσπρωτικό

Κοντά στην εκκλησία του **Αγ. Αθανασίου**, βόρεια της κοινότητας, εντοπίστηκαν λείψανα κτιρίων της Εποχής του Χαλκού. Πρόκειται κυρίως για κυκλικές κατασκευές με θεμέλια από αργολιθοδομή, περιμέτρου περίπου 6 μ. και πάχους τοίχου 0,50 - 0,60 μ. Οι καλύβες αυτές ήταν στη συνέχεια κατασκευασμένες από ξύλο και άχυρο. Στο χώρο τους βρέθηκαν όστρακα χειροποίητης εγχώριας προϊστορικής κεραμικής και τμήμα λίθινου πελέκεως της Εποχής του Χαλκού. Είναι πιθανόν να αντιπροσωπεύουν τα λείψανα οικισμού κτηνοτρόφων(;) της Εποχής του Χαλκού.

Θέμελο

Σε δύο σημεία στην κοινότητα **Θέμελου**, βορειοανατολικά της προϊστορικής Εφύρας, εντοπίστηκαν όστρακα χειροποίητων αγγείων, τμήματα μυκηναϊκών κυλίκων και άλλα όστρακα, ενώ καταγράφηκε η παρουσία θεμελίων κτιρίων. Τα ευρήματα τοποθετούνται στην Εποχή του Χαλκού.

Άγιος Θωμάς

Τυχαίος εντοπισμός κιβωτιόσχημου τάφου στη θέση **Αλώνι** στη χερσόνησο του **Αγ. Θωμά**. Ο τάφος περιείχε τα εξής κτερίσματα: κεραμική, χάλκινα κοσμήματα και εργαλεία. Χρονολογείται στη Μέση Εποχή του Χαλκού και μάλλον είχε φιλοξενήσει δύο ταφές. Η παρουσία του τάφου κάνει πιθανή την ύπαρξη οικισμού ή μικρής εγκατάστασης στην περιοχή. Από το ίδιο μέρος προέρχονται και επιφανειακά όστρακα.

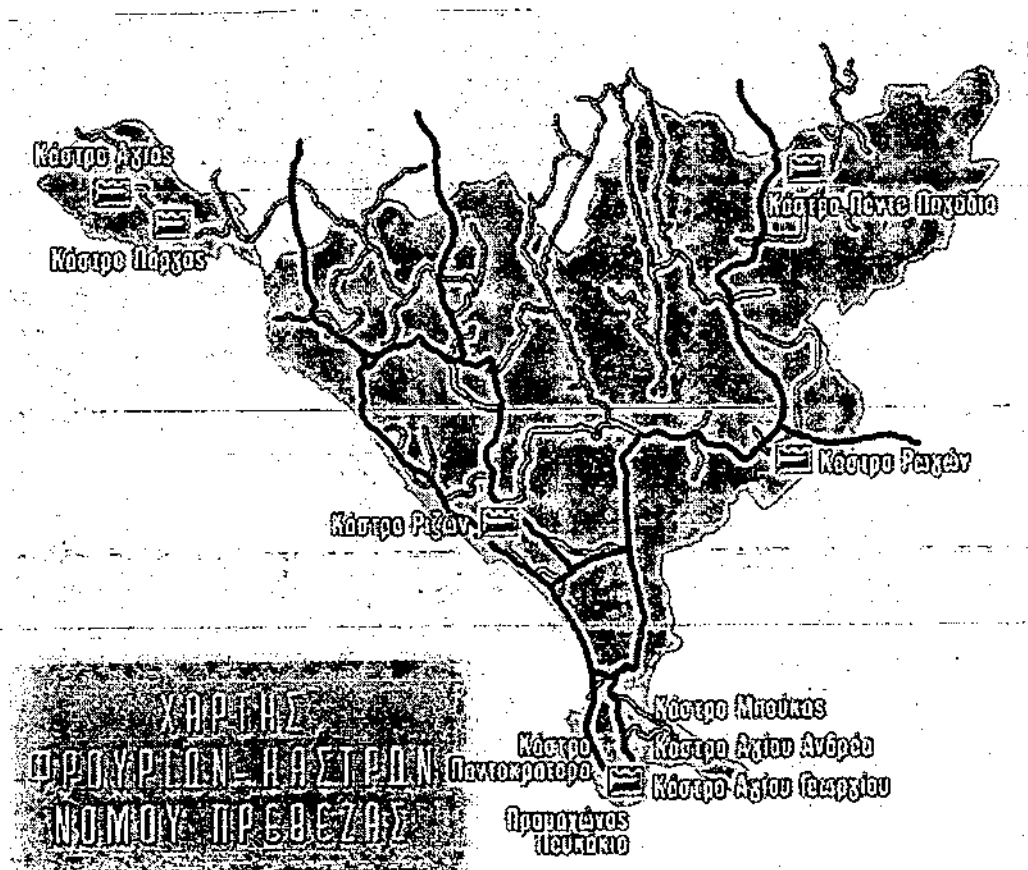
Στεφάνη

Υπολείμματα επιχώσεων ερυθρογής στους λόφους βορειοανατολικά της Στεφάνης. Τέχνηρα συγκεντρώθηκαν από διάφορα σημεία της περιοχής. Τα τέχνηρα είναι κυρίως μέσης παλαιολιθικής περιόδου, ενώ τα παραδείγματα υστερότερων τάφων είναι ελάχιστα. Τα ευρήματα παραμένουν στο σύνολό τους αδημοσίευτα. Δεν υπάρχει απόλυτη χρονολόγηση.

Δυτικά του χωριού βρέθηκαν τυχαία και παραδόθηκαν χάλκινοι πελέκει, αιχμές δοράτων και άλλα χάλκινα τέχνηρα («Θησαυρός» Στεφάνης). Στην περιοχή εντοπισμού του θησαυρού υπάρχουν επιφανειακά θεμέλια κτιρίων και λιθωσωροί.

4.5. ΦΡΟΥΡΙΑ – ΚΑΣΤΡΑ

4.5.1. Γενικά στοιχεία

Ο **Νομός Πρέβεζας**, λόγω της θέσης του, ήταν αναγκαίο να οχυρωθεί για να μπορεί να αντεπεξέρχεται στις επιθέσεις που δεχόταν.

Οι Τούρκοι ήταν αυτοί που πρώτοι οχύρωσαν την **Πρέβεζα** τον 15^ο αι. Συγκεκριμένα, στη θέση **Μπούκα** («**Παλιοσάραγα**») έγινε το πρώτο φρούριο της πόλης, η κατασκευή του οποίου άρχισε στα τέλη του 15^{ου} αι. Στη βόρεια πλευρά της πόλης βρίσκεται το κάστρο του **Αγ. Ανδρέα**. Μετά την κατάληψη της πόλης ο **Αλή-Πασάς** κατασκεύασε **τάφρο** που περιέβαλλε όλη την παλιά πόλη, επισκεύασε τα παλιά και κατασκεύασε νέα κάστρα. Τέσσερις πύλες οδηγούσαν από την πόλη στην εξοχή. Ο **Αλή-Πασάς** κατασκεύασε επίσης το κάστρο του **Αγ. Γεωργίου**, τον προμαχώνα **Πευκάκια** και το κάστρο του **Παντοκράτορα**.

Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι: **Κάστρο Ρηνιάσας** (Λυγιά), **Προμαχώνας Πευκάκια** (Πρέβεζα), **Κάστρο (Πάργα)**, **Κάστρο (Αγιά)**, **Κάστρο της Μπούκας**, **Κάστρο Αγίου Ανδρέα** (Πρέβεζα), **Κάστρο Αγίου Γεωργίου** (Πρέβεζα), **Κάστρο Πέντε Πηγάδια**, **Κάστρο Παντοκράτορα**, **Κάστρο Ρωγών**.

4.5.2. Κάστρο Αλή Πασά

Το κάστρο του **Αλή Πασά** βρίσκεται στην κορυφή λόφου του ομώνυμου χωριού, κοντά στην **Πάργα**.

Κτίστηκε στις αρχές του 19ου αι., εποχή της κυριαρχίας του Αλή Πασά. Η θέση του είναι σημαντική, αφού ελέγχει την περιοχή της Πάργας και του Ιονίου Πελάγους. Είναι τετράγωνου σχήματος και σχετικά μικρών διαστάσεων.

Σήμερα το κάστρο δε βρίσκεται σε καλή κατάσταση και χρήζει αναστήλωσης.

4.5.3. Προμαχώνας, Πευκάκια, Πρέβεζα

Ο παράκτιος προμαχώνας των Πευκακίων βρισκόταν ανάμεσα στα ακρωτήρια Σκαφιδάκι και Άκτιο και πρέπει να κατασκευάστηκε ως συνέχεια της τάφρου την ίδια εποχή με αυτή (αρχές 19ου αι.).

Μαζί με το κάστρο του Αγίου Ανδρέα, εντάσσεται στη β' γραμμή των τούρκικων αμυντικών έργων και έλεγχε το λιμάνι της πόλης.

Περιβάλλονταν από εξωτερικό κεκλιμένο τείχος που σώζεται μέχρι σήμερα.

Δίπλα στον προμαχώνα υπήρχε μία από τις τέσσερις κεντρικές πύλες που οδηγούσε από την πόλη στην εξοχή.

4.5.4. Κάστρο Ρωγών

Τα ερείπια του αρχαίου **Βουχέτιου** βρίσκονται επάνω σε ένα χαμηλό γήλοφο στη βόρεια παρυφή της πεδιάδας του **Λούρου**, νότια του σημερινού χωριού **Κερασούντα**. Η περιοχή αυτή κατά την αρχαιότητα αποτελούσε την **Κασσωπαία**, μια περιοχή που κατοικούσαν οι **Κασσωπαίοι** ή **Κασσωποί**, ηπειρωτικό φύλο που ανήκε στον ευρύτερο κλάδο των **Θεσπρωτών**.

Κατά τη γεωμετρική εποχή υπήρχαν μία ή περισσότερες κώμες με αγροτική οικονομία. Στα τέλη 8^{ου} - αρχές 7^{ου} αι. π.Χ. **Ηλείοι** άποικοι εγκαταστάθηκαν ιδρύοντας τέσσερις αποικίες. Μία από αυτές ήταν το **Βουχέτιο**, το οποίο αποτέλεσε ένα ασφαλές ποτάμιο λιμάνι. Το αρχικό όνομα του οικισμού, πιθανότατα αρχαιότερο της ίδρυσής του, ήταν **Βούχετα**. Από τον 6^ο αι. π.Χ. ο λόφος ήταν κατοικημένος

Το **Βουχέτιο** ήταν το επίνειο στον **Αμβρακικό** του αποικιακού κράτους των **Ηλείων**, με πρωτεύουσα την **Πανδοσία** στην πεδιάδα του **Αχέροντα**.

Ως τα πρώτα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου οι άποικοι διατηρούσαν ειρηνικές σχέσεις προς τους Κασσωπαίους. Αλλά σε λίγο (427-423 π.Χ.) μεταβλήθηκαν σε εχθρικές. Στους χρόνους αυτούς πρέπει να κτίστηκε το ισοδομικό τείχος της ακρόπολης. Το 342/2 π.Χ. με την παρέμβαση του Φιλίππου το Βουχέτιο, όπως και οι υπόλοιπες αποικίες των Ηλείων περιέρχονται στα χέρια των Κασσωπαίων.

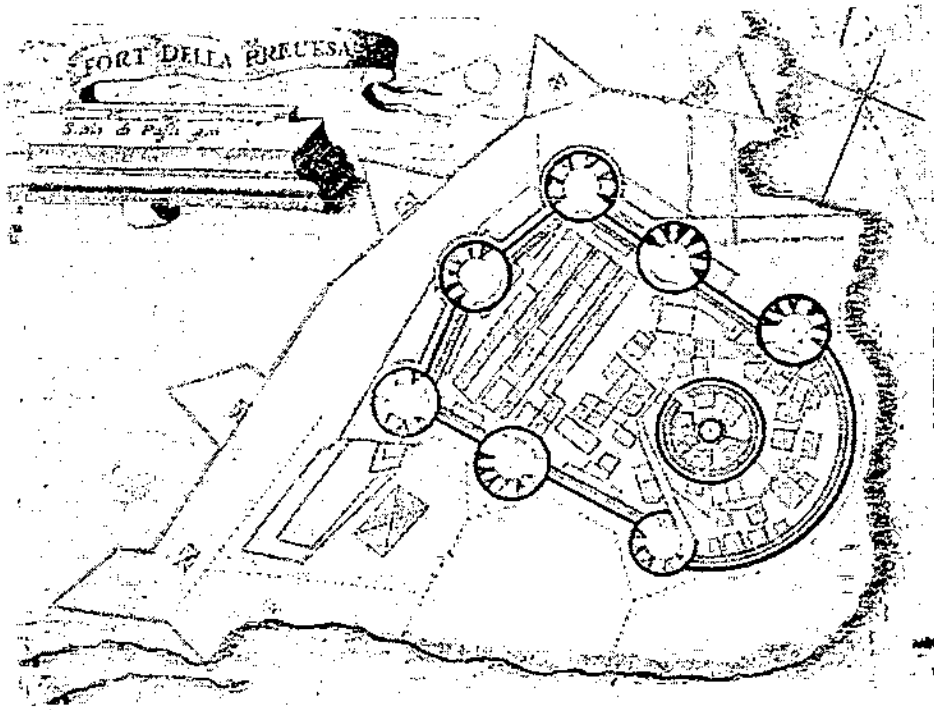
Η νέα περίοδος σηματοδοτεί τη μεγαλύτερη ακμή του οικισμού. Οι περίοικοι άρχισαν να συγκεντρώνονται στο Βουχέτιο και να επιδίδονται στη βιοτεχνία και το εμπόριο. Στην περίοδο αυτή θα κατασκευάσθηκε ο ανατολικός πολυγωνικός περίβολος. Ο Στράβων χαρακτηρίζει το Βουχέτιο πολίχνιο (= μικρή πόλη), της οποίας τον πληθυσμό στην αρχαία Ήπειρο μπορούμε να υπολογίσουμε αυτή την εποχή σε 2-4.000 κατοίκους.

Ο οικισμός καταστράφηκε ασφαλώς το 167 π.Χ. από τους Ρωμαίους, μαζί με 70 άλλες πόλεις της Ηπείρου. Σε λίγο ανοικοδομείται, χωρίς όμως ποτέ να ξαναβρεί την παλιά του αίγλη. Η ίδρυση της Νικόπολης έδωσε το τελειωτικό πλήγμα στον οικισμό, που σιγά σιγά ερημώθηκε εντελώς. Κάποια εποχή, ίσως στον 9^ο αι., ασφαλώς όμως στον 13^ο ή 14^ο αι. ξανάζησε εκεί μια μικρή πολιτεία και τα ερειπωμένα τείχη επισκευάστηκαν και ενισχύθηκαν.

4.5.5. Κάστρο της Μπούκας

Το κάστρο της Μπούκας βρισκόταν στη σημερινή θέση "Παλιοσάραγα".

Η κατασκευή του - πιθανόν - άρχισε στα τέλη του 15^{ου} αι. από τους Τούρκους και ολοκληρώθηκε στις πρώτες δεκαετίες του 16^{ου} αι. από τους Βενετούς. Επρόκειτο για σημαντικό όσο και ισχυρό κάστρο. Ελεγχε το λιμάνι της Πρέβεζας και το στόμιο του Αμβρακικού κόλπου.

Αποτελούσε τετράγωνο οχυρό με **4 ή 2 πολυγωνικούς πύργους** στις γωνίες του. Λειτουργούσε ως βάση της στρατιωτικής διοίκησης και φρουράς της πόλης.

Κατεδαφίστηκε από τους **Βενετούς το 1699**, ενώ αργότερα ο **Αλή-Πασάς** έχτισε ανάκτορο στα ερείπιά του.

4.5.6. Κάστρο Αγίου Ανδρέα, Πρέβεζα

Βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της **Πρέβεζας**. Κτίστηκε αρχικά από τους **Τούρκους**, ενώ στα τέλη του **17^{ου} αι.** σημειώνονται έργα βελτίωσής του από τους **Βενετσιάνους**.

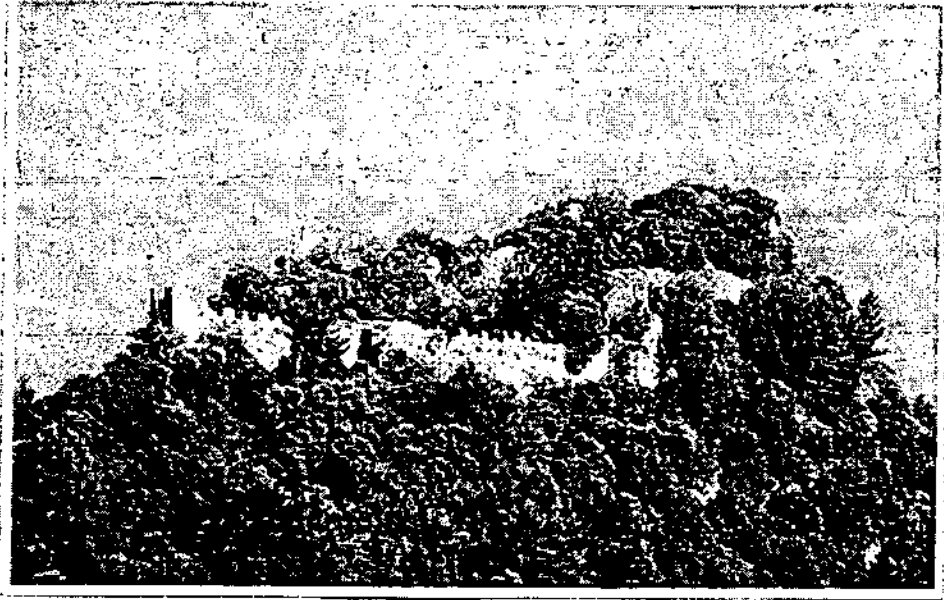
Το **1807** ο **Αλή-Πασάς** το βρήκε σχεδόν ερειπωμένο και προχώρησε σε αρκετές επεμβάσεις. Είχε τον έλεγχο του λιμανιού της πόλης. Το κάστρο περιβάλλονταν από την **τάφρο (ντάπια)**, που ήταν έργο του **Αλή-Πασά**, στις αρχές του **19^{ου} αι.**

Το κάστρο είναι ένα **επίμηκες τετράπλευρο οχυρό με τέσσερις γωνιακούς προμαχώνες** και έναν μικρότερο στο μέσο της δυτικής πλευράς. Είναι τοποθετημένο σχεδόν παράλληλα με τη θάλασσα σε μια σχετικά μικρή απόσταση από αυτήν. Παρά τις διαδοχικές επεμβάσεις, το περιβάλλον τείχος του οχυρού διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτη την αρχική του θέση και μορφή. Είναι άμεσα ορατά τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του, που είναι η **κεκλιμένη του κατασκευή, η άρτια γεωμετρία των γωνιακών προμαχώνων, το βελτιωμένο σύστημα πλαγιοβολών και τα περιφερειακά βελτιωμένα έργα, όπως τα προτειχισμένα και οι προσβάσεις.**

4.5.7. Κάστρο Ρηνιάσας, Λυγιά

Κοντά στο χωριό **Ριζά** του νομού **Πρεβέζης** σε ύψωμα φύσει οχυρό, σώζεται το περίφημο κάστρο που προστάτευε την **Μεσαιωνική ακρόπολη της Ρινιάσας** και ήλεγχε το εμπόριο που γίνονταν από τη θάλασσα και την ξηρά.

Κατά τον **Μεσαίωνα** είχε αναπτυχθεί καστροπολιτεία. Το κάστρο πιθανολογείται ότι κτίστηκε από τον **Δεσπότη της Ηπείρου Θωμά τον Α΄** στα τέλη του **13^{ου}** αιώνα για προστασία της **Ηπείρου**, για αυτό λεγόταν και **Θωμόκαστρο**. Το **1338** στην επανάσταση κατά της **Βυζαντινής επικυριαρχίας**, το κάστρο διοικούσε ο **Νικηφόρος**, γιος του τελευταίου **Δεσπότη της Ηπείρου, Ορσίνι**. Ο **Ιωάννης Καντακουζηνός** μετά την κατάληψη των κάστρων της **Άρτας και των Ρωγών**, έπεισε τον **Νικηφόρο** να παραδώσει το κάστρο. Οι **Βυζαντινοί** το διατήρησαν μέχρι το **1350**, οπότε κατελήφθη από τους **Σέρβους** και στη συνέχεια από τους **Αλβανούς** που το ονόμασαν **Ρινιάσα**.

Ο **Κάρολος Τόκο** αργότερα, βελτίωσε την οχύρωση, βάζοντας κανόνια (**Λουμπάρδες**).

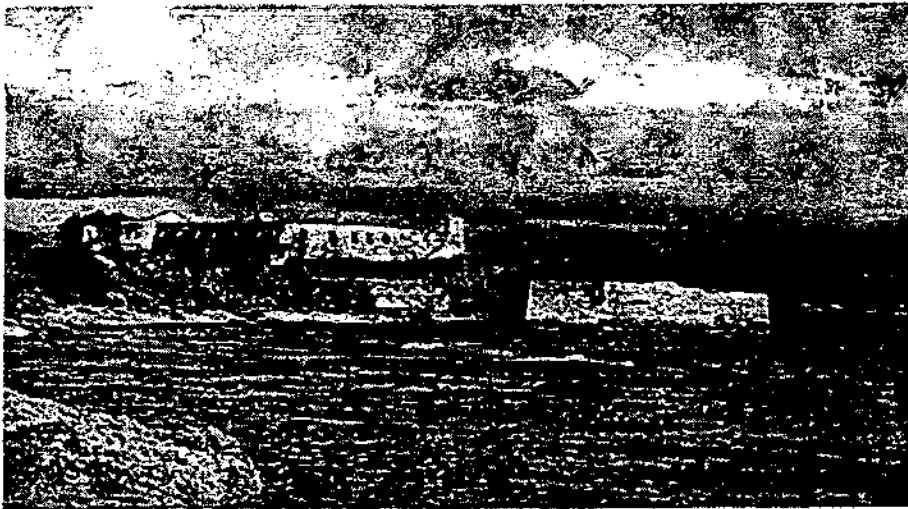
Εξακολουθούν πόλεμοι κατά των **Τούρκων εισβολέων** που τελικά το καταλαμβάνουν το **1451**.

Τον **18^ο** αιώνα, οι **Σουλιώτες** πολεμούν κατά του **Αλή**.

Το 1803, η **Δέσπω** του **Γ. Μπότζη**, με νύφες και εγγόνια, μάχεται τους **Τουρκαλβανούς** **στου Δημουλά τον Πύργο (στα Ριζά)** και βάζει φωτιά στο μπαρούτι, για να μην πέσουν στα χέρια των εχθρών. Ακολουθεί η κατάληψη του κάστρου από τους **Σουλιώτες** και μάχες για απελευθέρωση της **Πάργας**. Τέλος, με την αποτυχία των ελληνικών στρατευμάτων στη μάχη του **Πέτα** και της **Πλάκας**, η **Ρινιάσα** εγκαταλείπεται οριστικά.

Κάτω από το κάστρο η μεγάλη γέφυρα της εθνικής οδού ονομάζεται σήμερα «**Γέφυρα της Δέσπωσης**».

4.5.8. Κάστρο Παντοκράτορα

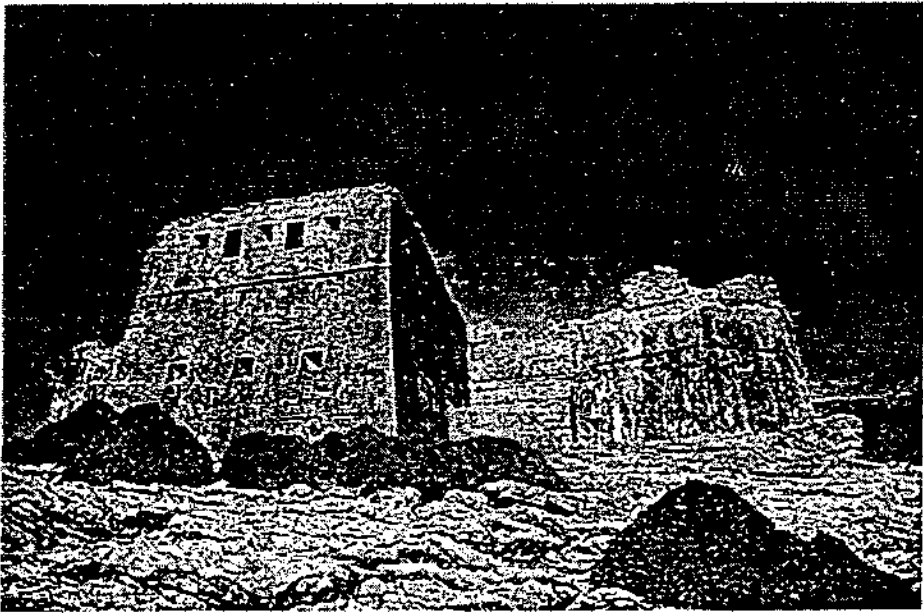
Είναι του **19^{ου}** αιώνα, κτισμένο στη θέση **Φώκια** από τον **Αλή Πασά**, με σχέδια του Γάλλου μηχανικού **Yaudocourt**.

Το στένωμα του κόλπου και ο συνακόλουθος απόλυτος έλεγχος της ναυσιπλοΐας αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα ίδρυσης του.

Το κυρίως τμήμα του οχυρού διαμορφώνεται σε σχεδόν **κανονικό πεντάγωνο** με υψηλά περιμετρικά τείχη. Το κυρίως οχυρό περιβάλλεται με

αντερείσματα, επιθαλάσσιο προμαχώνα, ξηρά τάφρο μεταξύ συστήματος επιθαλάσσιου προμαχώνα και κυρίως οχυρού στα νότια και ένυδρη τάφρο στα βόρεια. Η κύρια πύλη βρίσκεται στη βόρεια πλευρά και την προσεγγίζει κανείς αφού προσπεράσει την ένυδρη τάφρο. Το κυρίως εσωτερικό πεντάγωνο φαίνεται ότι αποτελεί και τον αρχικό πυρήνα του οχυρού, ενώ ο **περίτεχνος επιθαλάσσιος προμαχώνας** αποτελεί μεταγενέστερη κατασκευαστική φάση.

4.5.9. Κάστρο Πέντε Πηγάδια

Το κάστρο στα Πέντε Πηγάδια (το πρώτο στην ίδια θέση) βρίσκεται στην περιοχή της Κλεισούρας του Ν. Πρέβεζας. Κτίστηκε στις αρχές του 19^{ου} αι., σε πολύ μικρή απόσταση από το άλλο κάστρο (δεύτερο) που υπάρχει στην περιοχή.

Κατασκευάστηκε στα πλαίσια της τακτικής "του πολυγωνικού συστήματος". Η τακτική αυτή εφαρμόστηκε τον 19^ο αι. και επέβαλλε τα μικρά

φρούρια-αποσπασμένα οχυρά για την κάλυψη της άμυνας μιας ευρύτερης περιοχής. Σήμερα είναι ερειπωμένο.

Το δεύτερο κάστρο των **Πέντε Πηγαδιών** κτίστηκε στις αρχές του 19^{ου} αι., σε πολύ μικρή απόσταση από το άλλο κάστρο (**πρώτο**) της περιοχής. Πρόκειται για ένα μικρό κάστρο, που σώζεται στο ύψος σε δύο ορόφους. Σ' όλη τη μορφή του κάστρου διακρίνεται ο **δυτικοευρωπαϊκός ρυθμός μπαρόκ**. Η τοιχοδομία του κάστρου είναι επιμελής. Η κύρια είσοδος βρίσκεται στην ανατολική πτέρυγα. Το κάστρο κατασκευάστηκε σύμφωνα με τις γενικές αρχές της οχυρωτικής του 19ου αι.

Πρόκειται για την τακτική του "**πολυγωνικού συστήματος**" που εφαρμόζαν οι Γάλλοι. Σήμερα, το κάστρο βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση.

4.5.10. Κάστρο Αγίου Γεωργίου, Πρέβεζα

Το κάστρο του **Αγίου Γεωργίου** βρίσκεται στο νοτιώτερο άκρο της παλιάς πόλης της **Πρέβεζας**.

Κατασκευάστηκε από τον **Αλή Πασά** στις αρχές του **19^{ου}** αι., την ίδια εποχή με την **τάφρο (=ντάπια)** που περιέβαλλε την πόλη.

Το κάστρο του **Αγίου Γεωργίου** αποτελεί ένα κλασικό δείγμα των οχυρώσεων του **Αλή Πασά**. Χτισμένο στη νότια έξοδο της τάφρου της πόλης προς τη θάλασσα, διατηρεί σχεδόν ακέραιο τον οχυρό περίβολο του με το **κεκλιμένο εξωτερικό τείχος**. Το σχήμα που επελέγη είναι εκείνο της **περίκλειστης εσωτερικής αυλής** και του **περιμετρικού τείχους** εφοδιασμένου με **προμαχώνες** που ενισχύουν τη βόρεια πλευρά, όπου και η **πύλη** του οχυρού, ενώ το υπόλοιπο οχυρό με μια **ακανόνιστη τριγωνική διάθεση** αναπτύσσεται νότια, για να καταλήξει σε **άλλον ογκώδη ακανόνιστο προμαχώνα** προς την πλευρά της εισόδου στον κόλπο.

4.5.11. Κάστρο, Πάργα

Το κάστρο της Πάργας κτίστηκε από τους **Βενετσάνους** γύρω στο **1380**.

Το **1452** τους παίρνει την οχυρωμένη θέση ο **Χατζή Μπέης** και το ανακαταλαμβάνουν το **1454**. Ο **Χαιρεντίν Μπαρμπαρόσα** το **1537** κατεδαφίζει φρούριο και πόλη. Πριν ακόμη ολοκληρωθεί εκ νέου με την βοήθεια των **Ενετών**, κατεδαφίζεται ξανά από τους Τούρκους.

Οι **Ενετοί** το **1792** ξαναχτίζουν για τρίτη και τελευταία φορά ένα τέλειο φρούριο δυνατό, που μένει απόρθητο μέχρι το **1819**, παρά τις επιθέσεις κυρίως του **Αλή πασά** που ψηλά από το κάστρο της **Αγιάς - Ανθούσας** τους πολιορκεί.

Όταν η **Πάργα** πουλήθηκε στους **Τούρκους**, ο **Αλής** το ενίσχυσε ακόμη περισσότερο και εγκατέστησε στην κορυφή του το **χαρέμι** του, τα **χαμάμ**, αναμορφώνοντας ριζικά τους χώρους του κάστρου. Στο κάστρο αυτό, ελεύθεροι πολιορκημένοι **Παργινοί** και **Σουλιώτες** έδωσαν ηρωικές μάχες και κράτησαν την ελευθερία τους επί αιώνες.

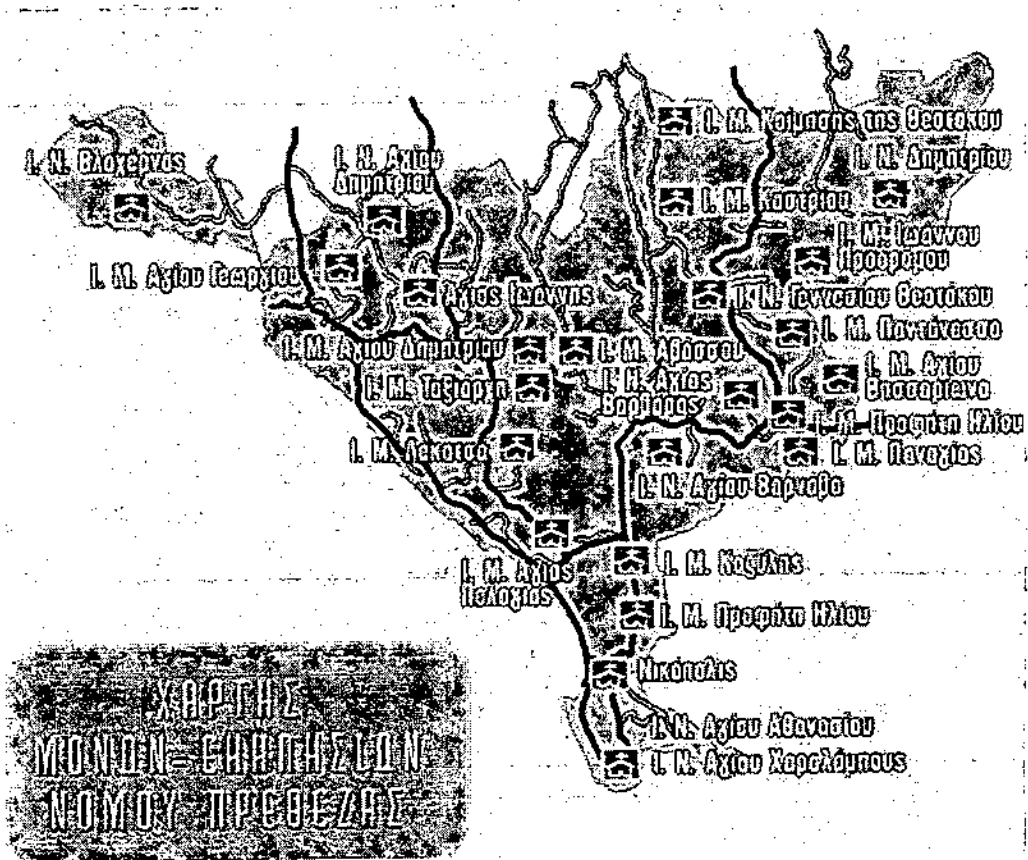
Στην τοξωτή πύλη της εισόδου διακρίνονται στο τείχος ο **πτερωτός Λέων** του **Αγίου Μάρκου**, το όνομα «**ANTONIO BERVASS 1764**», εμβλήματα του **Αλή πασά**, δικέφαλοι αετοί και σχετικές επιγραφές. Θολωτοί διάδρομοι, αίθουσες πυροβολείων, στοές εφοδίων, ισχυροί προμαχώνες με θυρίδες πυροβόλων, θυρίδες ελαφρών όπλων, κρυφή δίοδος προς τη θάλασσα, στρατώνες, φυλακές, αποθήκες και δύο οχυρά στην τελευταία γραμμή αμύνης: δείχνουν αρτιότητα σχεδίου αμύνης που μαζί με την φυσική οχύρωση το καθιστούσαν φρούριο ανίκητο.

Μέσα στο στενό χώρο της ακρόπολης στοιβαγμένα **400 σπίτια** με τρόπο που να καταλαμβάνουν μικρό χώρο, απυρόβλητα από τη θάλασσα. Από τη βρύση «**κρέμασμα**» εφοδιάζονται με νερό οι δεξαμενές του κάστρου και τα σπίτια.

Σήμερα το κάστρο φωτίζεται και το επισκέπτονται πλήθος κόσμου. Το κάστρο για τον εφοδιασμό του, χρησιμοποιούσε τους δύο όρμους: **Βάλτου** και **Πωγωνιάς**. Έξω από το κάστρο οκτώ πύργοι σε διάφορες θέσεις, συμπλήρωναν την άμυνα.

4.6. ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΕΣ

4.6.1. Γενικά Στοιχεία

Ο Νομός Πρεβέζης έχει πλούσια θρησκευτική παράδοση. Η λατρευτική της έκφραση έχει μορφοποιηθεί μέσα από τη δημιουργία πλήθους λατρευτικών τόπων.

Από το παλαιό και αξιόλογο έργο του πρώην Μητροπολίτη Άρτης και Πρεβέζης και μετά το 1881 μόνο Άρτης Σεραφείμ τον Βυζάντιον και κατά κόσμο

Σεραφεΐμ Ξενόπουλου, το εκδοθέν στην Αθήνα το 1884 με τίτλο «**Δοκίμιον Ιστορικής Τινός Περιλήψεως, της ποτέ Αρχαίας και εγκρίτου Ηπειρωτικής πόλεως Άρτης και της ωσαύτως νεωτέρας πόλεως Πρεβέζης**» το οποίο και επανεκδόθηκε από τον μουσικοφιλόλογον Σύλλογο Άρτης (**Σκουφάς**) το έτος 1986, σημειώνουμε πολλά σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία των Μονών (Μοναστηριών) τα οποία ανήκουν σήμερα στη δικαιοδοσία της Ι.Μ.Ν. και Πρεβέζης.

Στο ΑΒ΄ κεφάλαιο, σελίδα 256, της πιο πάνω εργασίας του (περί των κατά την Πρέβεζαν Ιερών Μονών) σημειώνει:

«Κατά τοις τμήμασι της Πρέβεζας υπάρχουν ιεραί τίνες ενοριαί και Μοναί, υπαγόμεναι εις την κυριαρχίαν της Εκκλησίας και Μητροπόλεως Πρεβέζης.

Εισί δε αι επόμεναι: **Ιερά Μονή Ζαλόγγου, Ιερά Μονή Κοζύλης, Ιερά Μονή Λιθαρίου, Ιερά Μονή Λεκατσά, Ιερά Μονή της Αγίας Μάρτυρος Πελαγίας, Ιερά Μονή Αββάσου, Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας, Ιερά Μονή Αγίων Αποστόλων.**

Από τα ανωτέρω οκτώ μοναστήρια τα πλέον αξιόλογα ήσαν τα Ζαλόγγου – Λιθαρίου – Λεκατσά και Αββάσου, τα οποία μπορούμε να τα κατατάξουμε ως μοναστήρια και στα οποία βιούσαν μοναχοί, διότι κατά το κανονικό δίκαιο οι μονές, τα μοναστήρια είναι τόπος – χώρος στον οποίο ασκούνται και ζουν οι μοναχοί. Άλλωστε περί αυτών και κυρίως για την περιουσία των ως αλλαχού – σημειούται η Ιερά Μητρόπολις της Πρεβέζης την 29 Οκτωβρίου του 1873 ως τούτο προκύπτει από τον Κώδικα Β΄ της Ι. Μητροπόλεως Πρεβέζης των ετών 1873-1885 με έγγραφό της προς τον Παναγιότατο Οικουμενικό Πατριάρχη εξήτησε όπως αυτός παρέμβει στην

Τουρκική κυβέρνηση ίνα αυτή διατάξει την απόδοση της ακινήτου αυτών των τεσσάρων περιουσίας – ποίας περιουσίας – η οποία κατεπατήθη και περιήλθε εις την δικαιοδοσία Αλβανοτσάμηδων τσιφλικάδων ή μπέηδων αφ' ενός και αφ' άλλου τα ως άνω τέσσαρα εξ αυτών κατείχαν και ενέμοντο μικρά ή μεγάλη ακίνητο περιουσία την οποία και κατέγραψε ως τούτο προκύπτει από το κτηματολόγιο των Ιερών Μονών 1909-1914.»

Στην πόλη της Πρέβεζας βρίσκονται αρκετοί ενδιαφέροντες ναοί: Ο ναός της **Κοίμησης της Θεοτόκου (Παναγία των Ξένων)**, ο ναός **Αγίου Νικολάου**, του **Αγ. Αθανασίου** με αξιόλογες τοιχογραφίες του **1780**, ανεγερθείσα επί **Ενετοκρατίας**, το εκκλησάκι του **Αγ. Σπυρίδωνος** στη θέση **Βαθύ**, ανακαινισμένο η πρώτη εκκλησία «**εκτίσθη τω 1735 Μαΐω 6**» κ.ά.

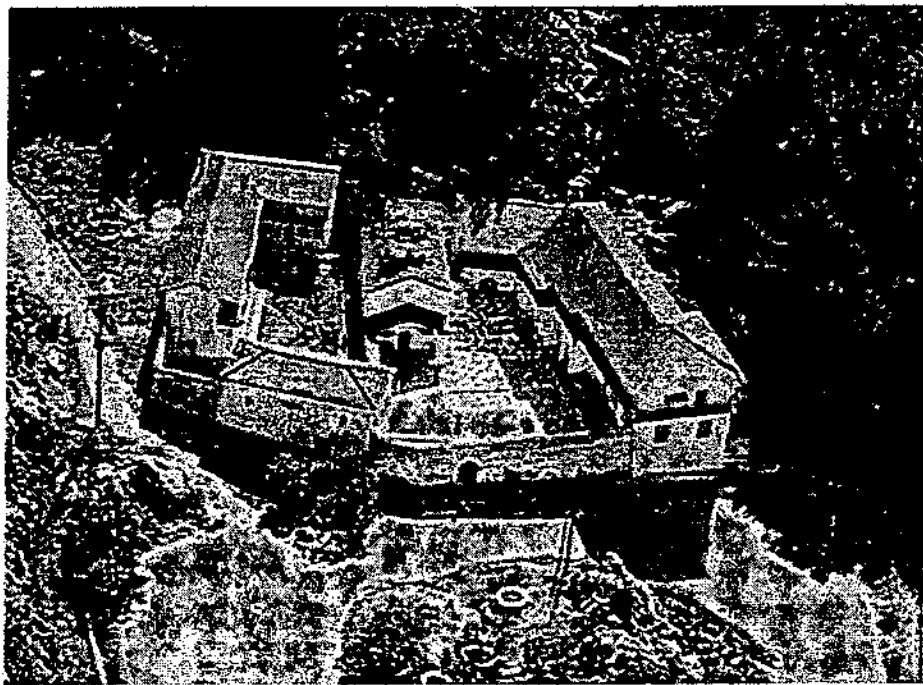
Το **1717** και το **1779** δίδαξε στην Πρέβεζα ο **Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (πάτερ Κοσμάς)**, ο οποίος ίδρυσε και σχολείο. Μια από τις πρώτες εικόνες του **ΠατροΚοσμά** (η επιζωγράφιση του **1817** αφαιρέθηκε με την πρόσφατη συντήρηση της εικόνας) υπάρχει και φυλάσσεται στον **Ι.Ν. Αγ. Κοσμά** (κάτω από τον **Ναό των Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης**), καθώς και το πουκάμισό του. Και το τέμπλο του ναού της **Μεταμορφώσεως στον Παντοκράτορα** κοσμούν τέσσερις εικόνες «**δια χειρός Φωτίου Κόντογλου**», ιστορημένες το **1954**.

4.6.2. Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου

Η μονή βρίσκεται στους πρόποδες του βουνού **Ζάλογγο**, κάτω από το μνημείο των **Σουλιωτισσών** και κοντά στα ερείπια της αρχαίας πόλης **Κασσώπης**.

Το σημερινό καθολικό της μονής είναι περιορισμένων διαστάσεων, μονόχωρο, με πολυγωνικό τρούλο. Ο νάρθηκας σήμερα είναι γκρεμισμένος.

Δυστυχώς, δεν μπορούμε να καθορίσουμε με ακρίβεια τη χρονιά που χτίστηκε στη νέα θέση της η μονή, γιατί από μια επιγραφή που βρέθηκε λείπει η χρονολογία κτίσης της. ωστόσο δεν πρέπει να κτίστηκε πριν το **1800**.

Το εσωτερικό είναι κατάγραφο με τοιχογραφίες του 1816, όπως μας πληροφορεί η επιγραφή που βρίσκεται πάνω από τη δυτική θύρα. Πρόκειται, μάλιστα, για έργο συντεχνίας ζωγράφων από την **Κορύτιανη Κατσανοχωρίων**. Μια τρίτη επιγραφή, στο πάνω μέρος της θύρας του περιβόλου της μονής, αναφέρει τη χρονολογία **27 Φεβρουαρίου 1831**. Υπολογίζουμε λοιπόν ότι τότε πρέπει να κτίστηκαν και τα υπόλοιπα κτήρια της μονής, κελιά μοναχών, ξενώνες κ.λπ., τα οποία όμως έχουν υποστεί πολλές μεταγενέστερες επεμβάσεις.

4.6.3. Ιερά Μονή Αβάσσου

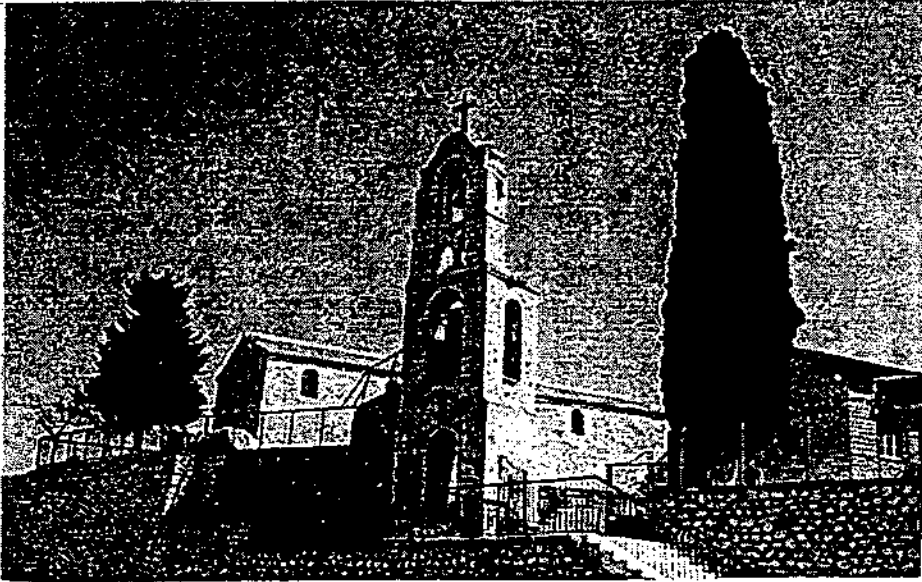

ΝΔ του οικισμού Άνω Κοτσανόπουλου και μετά το Σφηνωτό, βρίσκεται η **Ιερά Μονή Αβάσσου**, στη θέση παλιότερης βυζαντινής μονής - Επιγραφή αρκετά κακογραμμένη αναφέρει: "ΕΤΟΥΣ-1746- ΚΤΙΤΟΡΑΣ ΠΑ-ΥΟΣ...". Ανακαινίσθηκε το 1852. Περιλαμβάνει το **καθολικό** (Κοίμησης Θεοτόκου), τρίκλιτη θολοσκέπαστη **βασιλική** του 1853, κτίριο των **κελιών** (ερειπωμένο), **χάνι** - επίσης ερειπωμένο - και **νερόμυλο**, μαζί με το κυρίως μοναστηριακό συγκρότημα και τα λοιπά κτίρια (χάνι, νερόμυλος, μαντάνι, μηχανή επεξεργασίας μάλλινων υφασμάτων κλπ, η οποία κινείται με νερό από καταρράκτη), συνθέτουν ένα μοναδικό στην ευρύτερη περιοχή σύνολο.

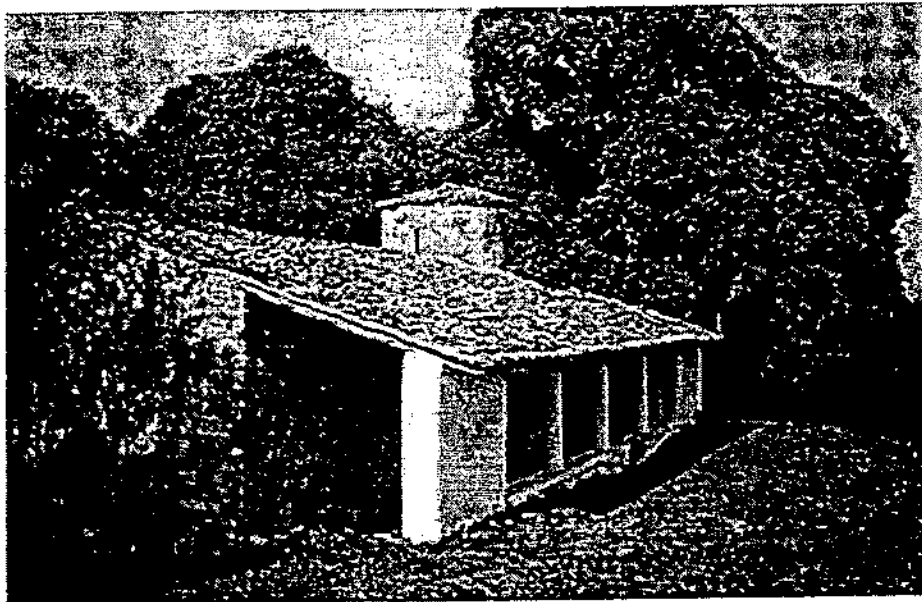
4.6.4. Ιερά Μονή Παντάνασσας (Φιλιππιάδα)

Δυόμισι αιώνες (από τα μέσα του 18^{ου} αι., κτισμένος) διανύει ήδη ο ναός του **Αγίου Αθανασίου Φιλιππιάδος**, όπως έμμεσα προκύπτει από αρκετά κατεστραμμένη επιγραφή, πάνω από τη νότια είσοδο του ναού. Ένα αιώνα μετά, το 1847, κτίσθηκε ο **πυλώνας** που περιβάλλει το νεκροταφείο και το 1866 ο **πυλώνας** του **κωδωνοστασίου**. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι **τοιχογραφίες** του ναού. Εκατό χρόνια αργότερα, το 1861-62, κτίσθηκε ο

νέος ενοριακός ναός της **Φιλιππιάδος**, ο ναός του **Αγίου Βησσαρίωνα**, το περίτεχνο πέτρινο **κωδωνοστάσιο** του οποίου, κτισμένο το **1912-13** από **Πραμαντιώτη** τεχνίτη, αέρινο λες, κεντρίζει την προσοχή και προκαλεί τον θαυμασμό του προσκυνητή

4.6.5. Ιερά Μονή Κοζίλης

Η μονή βρίσκεται στους πρόποδες του λόφου του **Ζαλόγγου**, βορειοανατολικά του χωριού **Καμαρίνα**. Ήταν η έδρα της επισκοπής **Κοζίλης**.

που ιδρύθηκε μετά την παρακμή της **Νικόπολης** πριν από το **1020**. Κατά τα χρόνια της τουρκοκρατίας η επισκοπή **Κοζίλης** αρχίζει σιγά σιγά να λησμονιέται και να μένει μόνο η ομώνυμη μονή. Η μονή παρήκμασε στο **β' μισό του 19^{ου}** αιώνα και περιήλθε στη μονή **Ζαλόγγου** ως μετόχι της, ώσπου τελικά διαλύθηκε.

Ο ναός της μονής είναι αφιερωμένος στην **Κοίμηση της Θεοτόκου**. Το καθολικό είναι μονόχωρο με νάρθηκα. Ο κυρίως ναός καλύπτεται στο κέντρο με ευρύ και χαμηλό πολυγωνικό τρούλο, σχεδόν κυκλικό. Στο εσωτερικό υπήρχαν τοιχογραφίες, από τις οποίες διασώθηκαν μερικά ασήμαντα λείψανα. Ο ναός είναι κτίσμα **βυζαντινής** εποχής, στον οποίο έγιναν μεταγενέστερες επεμβάσεις (επίχριση όλων των πλευρών, τρεις αντηρίδες στη βόρεια πλευρά, ανοιχτό προστώο στη νότια κ.ά.), που αλλοίωσαν αρκετά τη μορφή του.

Ερείπια βυζαντινού κτίσματος σώζονται νοτιοδυτικά του ναού. Στη βόρεια πλευρά του εφάπτεται τετραγωνική δεξαμενή.

4.4.6. Ι.Μ. Βλαχέρνας στην Πάργα

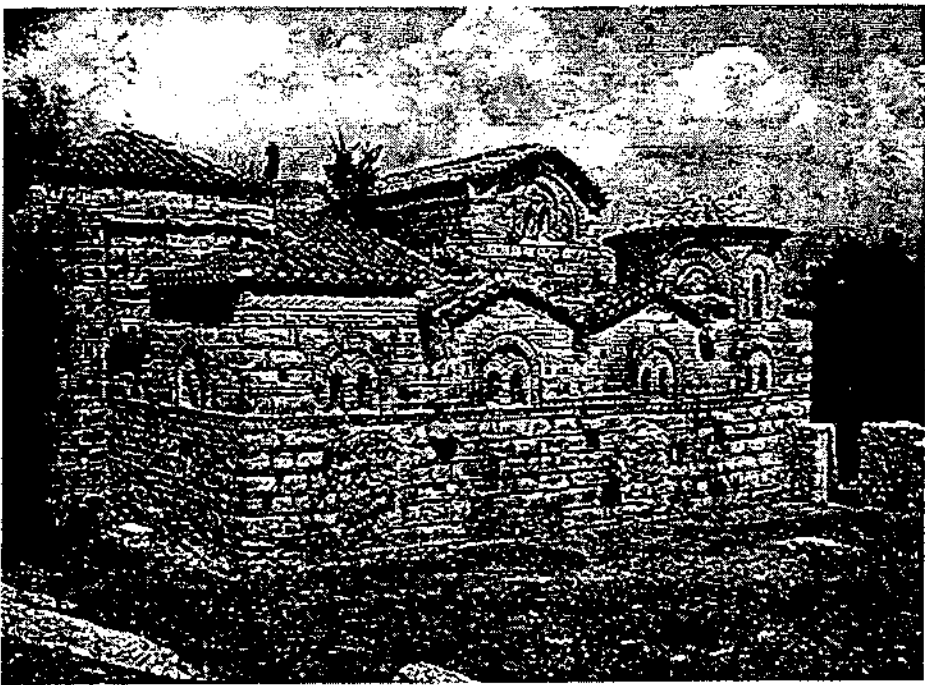

Η Μονή βρίσκεται στην περιοχή του **Βάλτου** της **Πάργας**, πάνω σε λόφο. Το **καμπαναριό** του **18^{ου}** αιώνα, που έχει ύψος **15 μέτρα**, είναι

ρυθμού επτανησιακού, δεσπάζει σε όλη την περιοχή και είναι το μόνο που σώζεται.

Ερείπια περιβάλλουν τη μισοκατεστραμμένη μικρή και **μονόχωρη εκκλησία**. Στο περιτείχισμα διακρίνονται **πολεμίστρες**. Η Μονή δεν μπόρεσε να αποφύγει την καταστροφή.

4.6.7. Ιερά Μονή Αγ. Δημητρίου (Κυψέλη)

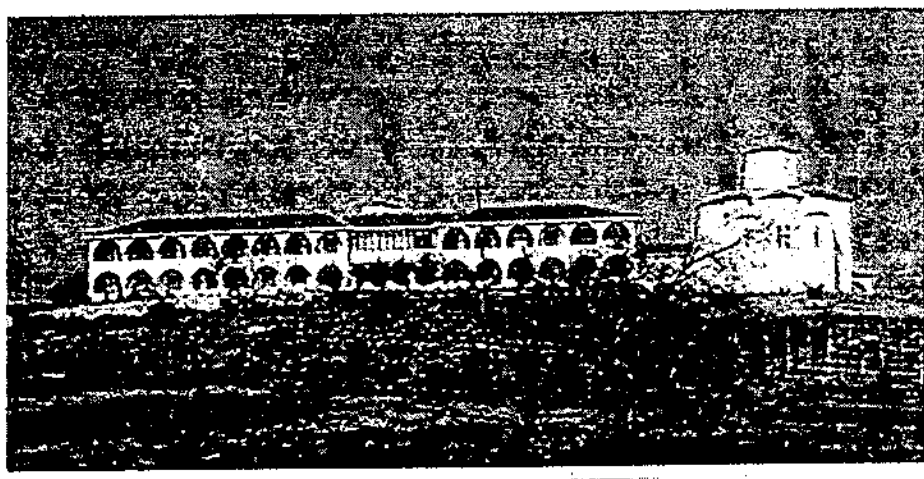
Το μοναστήρι του **Αγ. Δημητρίου** βρίσκεται **2,5 χλμ.** βορειοανατολικά του χωριού **Κυψέλη** (παλαιά ονομασία **Τουρκοπάλουκο**), κοντά στην όχθη του ποταμού **Κωκυτού**.

Ιδρύθηκε πιθανόν το 1242 από τον δεσπότη της **Ηπείρου Μιχαήλ Β' Δούκα**, κτήτορα και του μοναστηριού της **Κάτω Παναγιάς** στην **Αρτα**.

Για τη Μονή δεν υπάρχουν ιστορικές πληροφορίες.

Το καθολικό του μοναστηριού είναι σταυρεπίστεγος ναός, με παρεκκλήσια και ασύμμετρο περίστω. Εντυπωσιακή είναι η στέγαση, εξωτερικά του μνημείου με μονοκλινείς, δικλινείς, τετρακλινείς ή τρουλωτές στέγες, ενώ πήλινα διακοσμητικά μοτίβα κοσμούν τις εξωτερικές πλευρές του ναού. Στο εσωτερικό της εκκλησίας σώζονται ελάχιστες τοιχογραφίες, κυρίως στο χώρο του Ιερού και σε άσχημη κατάσταση. Από το παλιό μοναστήρι σώζονται σήμερα το καθολικό και η Τράπεζα, που βρίσκεται νότια του καθολικού και έχει διαμορφωθεί σε εκκλησία, αφιερωμένη στον **Αγ. Γεώργιο**.

4.6.8. Ι.Μονή Προφήτου Ηλίου

Η **Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου** έγινε αυτοτελής επί των ημερών του ιερομόναχου **Καλλίστρου**, το έτος **1720**, ενώ μέχρι τότε ήταν μετόχιο της **Μονής Ρωγών**. Η προσφορά της Μονής προς τους υπόδουλους χριστιανούς της περιοχής υπήρξε ανεκτίμητη στη διάρκεια της **Τουρκοκρατίας**. Απ' αυτό εξηγούνται και όσα υπέστη από τους κατακτητές. Αναφέρεται, μάλιστα, ότι ο **Μουχτάρ πασάς**, γιος του τυράννου της Ηπείρου **Αλί**, συνέλαβε χωρίς λόγο τον ηγούμενό της **Διονύσιο Α΄**, άνδρα ενάρετο και σεβάσμιο, και τον βασάνισε.

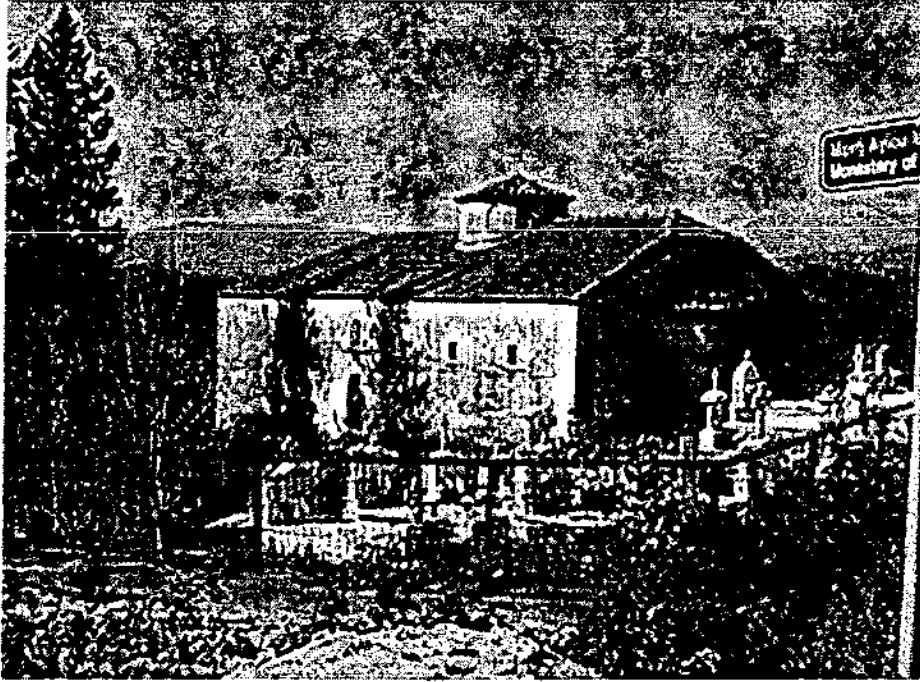
Στη διάρκεια του ατυχούς ελληνοτουρκικού πολέμου του **1897** η Μονή υπέστη σοβαρές καταστροφές, για την επανόρθωση των οποίων σπουδαίως εκόπιασε ο Ιερέυς **Νικόλαος** από το **Ριζοβούνι**. Τη χαριστική βολή όμως έδωσαν σ' αυτήν οι δυνάμεις **Κατοχής (1943-44)**, που πυρπόλησαν τα κτίσματά της, επειδή αποτελούσε κέντρο εθνικής αντιστάσεως της περιοχής. Εκ θαύματος σώθηκε το περίφημο **Καθολικό** με το αξιόλογο γλυπτό πέτρινο τέμπλο του.

Επί των ημερών του **Μητροπολίτου Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Μελετίου**, η Μονή μεταφέρθηκε σε ανεγερθέν εκ θεμελίων νέο κτιριακό συγκρότημα στο Δημοτικό Διαμέρισμα της **Νέας Σινώπης του Δήμου Ζαλόγγου** και κοντά στην πρώην κοινότητα **Φλάμπουρα**. Επανδρώθηκε με **23** μοναχούς και ιερομόναχους, οι πλείστοι των οποίων διακονούν ποικιλοτρόπως και στο ιεραποστολικό και πνευματικό έργο της **Μητροπόλεως**, υπό τον ηγούμενό τους αρχιμ. **Εφραίμ Τουμπέκη**.

Η ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου υπάγεται στην **Ιερά Μητρόπολη Νικοπόλεως και Πρεβέζης**. Η μονή επί του παρόντος δεν διαθέτει ξενώνα. Κάθε **Δευτέρα** και **Πέμπτη** η μονή παραμένει κλειστή.

4.5.9. Ιερά Μονή Ιωάννου του Προδρόμου στη Ρωμιά

Δέκα χλμ. μετά το **Ριζοβούνι** προς **Φιλιππιάδα** στο χωριό **Ρωμιά**, στο χωματόδρομο αριστερά, σε 15 λεπτά συναντούμε το **Μοναστήρι**, που είναι αφιερωμένο στη γέννηση του **Ιωάννου του Προδρόμου**. Το Μοναστήρι είναι χτισμένο σε περιοχή με καταπράσινα ψηλά δένδρα – πηγή και είναι περιτειχισμένο. Χτίστηκε το **1852**, όπως είναι γραμμένο με κεραμικά στην αριστερή γωνία.

Από τα εντοιχισμένα λιθανάγλυφα συμπεραίνουμε ότι χτίστηκε σε ερείπια παλαιότερης. Σήμερα είναι ερειπωμένο και σώζεται μεγάλη εκκλησία, σε έδαφος που υποχωρεί. Για να μπούμε στο καθολικό υπάρχει καμαρωτή είσοδος, όπως και για το νάρθηκα. Στο υπέρθυρο υπάρχει αβαθής κόγχη και στις γωνίες ψηλά εντοιχισμένες σκαλιστές πέτρες.

Ο κυρίως Ναός είναι τρίκλιτη Βασιλική, θολωτή με στρογγυλό τρούλο. Ο τρούλος έχει οδοντωτή πέτρινη διακόσμηση και στενά ανοίγματα. Στην κόγχη του ιερού υπάρχει κεραμική διακόσμηση στο γύρο της και σε όλη την εκκλησία. Υπάρχουν τρεις κολώνες στην κάθε σειρά και το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο. Στο πλακόστρωτο υπάρχουν λιθανάγλυφα.

4.6.10. Ιερά Μονή Λεκατσά

Η Μονή Λεκατσά βρίσκεται στη θέση Κόρτος σε απόσταση 4 χλμ. βορειοδυτικά του οικισμού Μυρσίνης.

Πιθανώς ιδρύθηκε τον 17^ο αιώνα. Το καθολικό της μονής είναι μονόχωρος, ξυλόστεγος ναός μεγάλων διαστάσεων. **Κτίστηκε το 1744** και επισκευάστηκε το 1870. Αρχικά ο ναός ήταν θολωτός. Το **1870** κατεδαφίστηκε η **καμάρα** και τοποθετήθηκε ξύλινη στέγη.

Στο νοτιοδυτικό άκρο του ναού υψώνεται **κωδωνοστάσιο** του τύπου του διάτρητου τοιχώματος που χτίστηκε το **1813**.

Στο χώρο σώζονται επίσης τρία κτήρια του 19^{ου} αιώνα, τα οποία περιβάλλονται από μανδρότοιχο από αργολιθοδομή. Ο πυλώνας της μονής βρίσκεται στην ανατολική πλευρά.

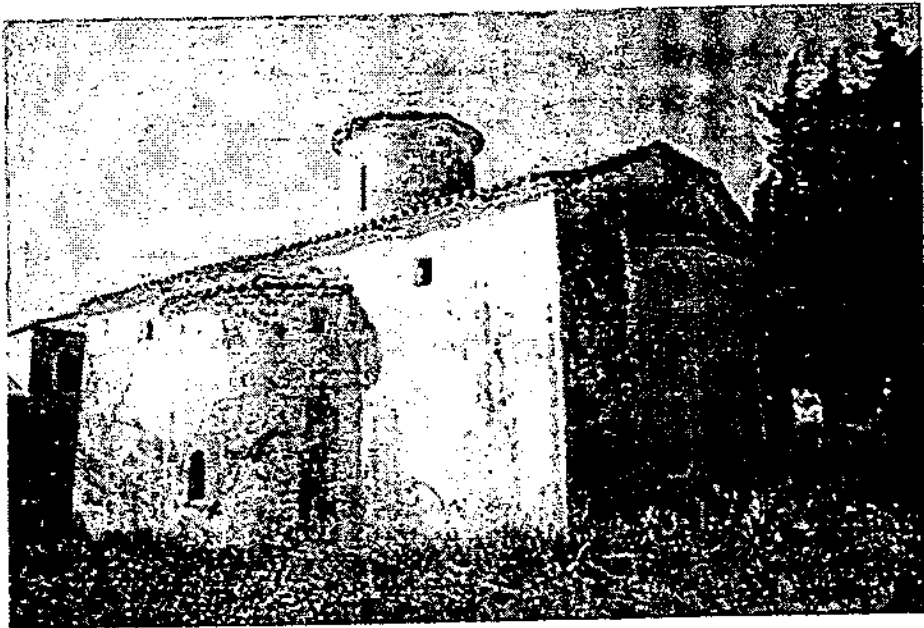
Στη μονή γίνονται μεγάλες αναστηλωτικές εργασίες από την **I. Μητρόπολη Πρεβέζης**.

4.6.11. Ιερά Μονή Ταξιάρχη

Ο Ταξιάρχης βρίσκεται πάνω στον απόκρημνο βράχο του Ζαλόγγου, ανατολικά του σύγχρονου μνημείου των Σουλιωτισσών, κοντά στη μονή Αγίου Δημητρίου.

Ο ναΐσκος είναι μονόχωρος με πρόσθετο νάρθηκα στα δυτικά. Πιθανόν κτίσθηκε το 1883, στη θέση Βυζαντινού ναού. Ήταν ερειπωμένος από τον καιρό του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και το 1975-1976 η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων ανέλαβε την αναστήλωσή του. Σήμερα λειτουργεί ως εξωκκλήσι. Το μνημείο κτίστηκε το 1883, στη θέση Βυζαντινού ναού.

4.6.12. Ιερά Μονή Αγίας Πελαγίας

Η μονή Αγίας Πελαγίας βρίσκεται σε μικρή απόσταση στα νότια του οικισμού Καστροσυκιάς.

Είναι κτισμένη στην ελαιόφυτη πλαγιά που εκτείνεται από τις παρυφές του οικισμού προς το Ιόνιο Πέλαγος, δίπλα στην εθνική οδό Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας. Χτίστηκε τον 17^ο αιώνα και ανακαινίστηκε δυο φορές, το 1613

και το 1795, σύμφωνα με τις επιγραφές. Το 1856 φαίνεται ότι κατασκευάσθηκε το λίθινο τέμπλο του καθολικού. Η χρονολογία είναι γραμμένη στις εικόνες της **Σταυρώσεως και των Αγίων Αποστόλων**.

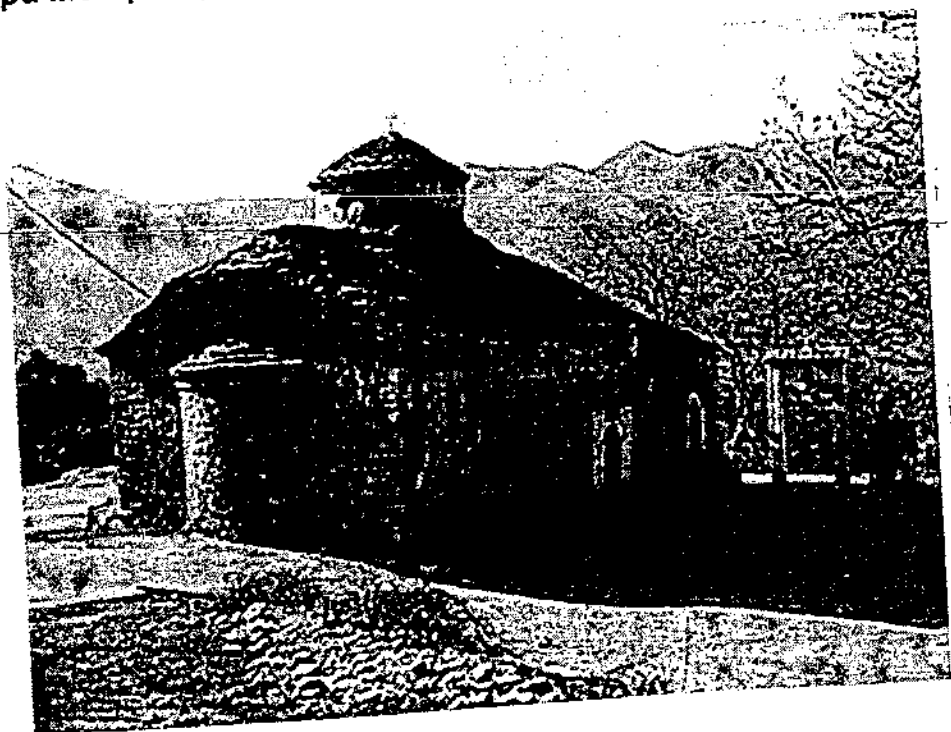
Το καθολικό της μονής είναι απλός τετρακίονος σταυροειδής, εγγεγραμμένος ναός με πλάγιους χορούς και κτιστό τέμπλο του 1856. Τα κελιά βρίσκονται στα δυτικά του καθολικού και αποτελούν κτίσμα σχήματος ορθογωνίου με τρεις χώρους διαμονής και ανοικτού εξώστη. Από τα κτίρια που διατηρούνται σήμερα το παλαιότερο χρονολογημένο είναι ο πυλώνας με το τοξωτό θύρωμα, ο οποίος φέρει τη χαραγμένη στο επίχρισμα επιγραφή «Σ/Σ/1894».

Η Μονή κτίσθηκε το 1894 και έχει κτιστεί στα ερείπια ρωμαϊκού κτιρίου, λείψανα του οποίου είναι εμφανή στον περίβολό της, ενώ πρόσφατα σε ένα από τα κελιά της αποκαλύφθηκε ψηφιδωτό δάπεδο ρωμαϊκών χρόνων.

4.6.13. Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία (Νέα Κερασούντα)

Βρίσκεται στο βουνό που υψώνεται στα δυτικά του χωριού **Νέα Κερασούντα**. Είναι τρίκλιτη βασιλική, που εσωτερικά καλύπτεται με τυφλούς **τρουλίσκους** και εξωτερικά με **τετράριχτη** στέγη. Η προσεγμένη, τετραγωνισμένη λιθοδομή της πιστοποιεί ότι το κτίσμα προέρχεται από την **ανακαίνιση** του 1852. Ο αρχικός ναός χρονολογείται στα 1620. Ο περίβολος έγινε το 1878. Ο ναός είναι **κατάγραφος** με τοιχογραφίες του 1878. Της ίδιας εποχής είναι και οι **φορητές** εικόνες. Χαρακτηριστικό είναι το **λίθινο ανάγλυφο τέμπλο**, με τον πλούσιο διάκοσμο σε **επιπεδόγλυφη** τεχνική, με λαϊκό χαρακτήρα και **ποικίλο** θεματολόγιο..

4.6.14. Ιερά Μονή Κοίμησης Θεοτόκου στο Πολυστάφυλλο

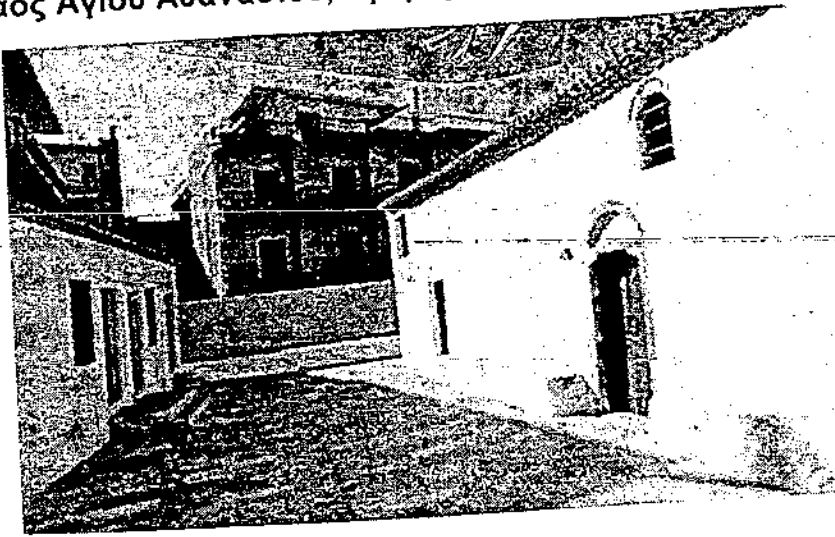
Μετά τη Μονή Αβάσσου προς Πολυστάφυλλο (70 χλμ.), στα σύνορα με το νομό Ιωαννίνων, πριν μπούμε στο χωριό, δεξιά μας, βρίσκεται η Μονή Κοίμησης της Θεοτόκου Πολυστάφυλλου. Η Μονή είναι χτισμένη σε ωραία τοποθεσία σε ύψωμα με μεγάλα πλατάνια και δροσερό τρεχούμενο νερό. Λόγω εδάφους σήμερα σώζεται μόνο η εκκλησία.

Πρόκειται μάλλον για κτίσμα του 19^{ου} αιώνα. Υπάρχει εντοιχισμένη με κεραμικά σχετική επιγραφή με χρονολογία 1848. Ο ναός έχει στρογγυλό τρούλο και οδοντωτή κεραμική διακόσμηση. Η κόγχη του Ιερού είναι ημικυκλική με οδοντωτή διακόσμηση.

Η είσοδος του καθολικού, καθώς και του νάρθηκα είναι καμαρωτή. Σήμερα είναι πλακόστρωτη και το καθολικό δεν χωρίζεται από το νάρθηκα. Το καθολικό είναι μονόκλιτο και έχει καμάρες δεμένες με ξύλινα δοκάρια. Το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο.

Οι τοιχογραφίες είναι σήμερα σχεδόν κατεστραμμένες.

4.6.15. Ναός Αγίου Αθανασίου, πρέβεζα

Η εκκλησία του **Αγ. Αθανασίου** βρίσκεται στην Πρέβεζα και είναι **μονόχωρη βασιλική**, με ημικυκλική κόγχη ανατολικά. Ακολουθεί δηλαδή έναν αρχιτεκτονικό τύπο ιδιαίτερα διαδεδομένο στα **Επτάνησα**.

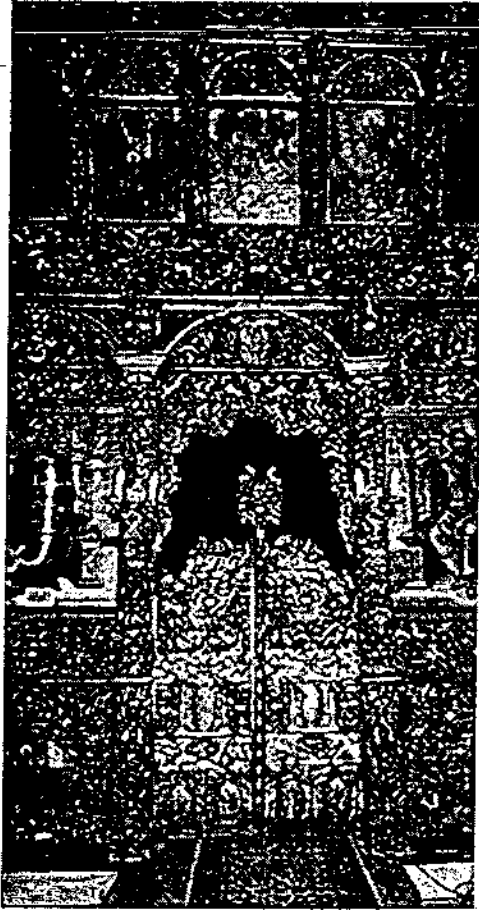
Το εσωτερικό του ναού έχει τοιχογραφίες, που χρονολογούνται στο **1780**, σύμφωνα με την σχετική επιγραφή. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η οροφή της εκκλησίας, όπου σε διάχωρα έχουν τοποθετηθεί ζωγραφιστοί πίνακες με σκηνές από την **Παλαιά Διαθήκη**, τα **Θαύματα του Χριστού** κ.ά.

Στο **ξυλόγλυπτο τέμπλο** του ναού, τα διάστιλα του κάτω μέρους είναι ζωγραφισμένα κατά την επτανησιακή συνήθεια. Επίσης στην εκκλησία σώζονται αξιόλογες **εικόνες επτανησιακής τέχνης**.

4.6.16. Ναός Αγ. Χαραλάμπους, Πρέβεζα

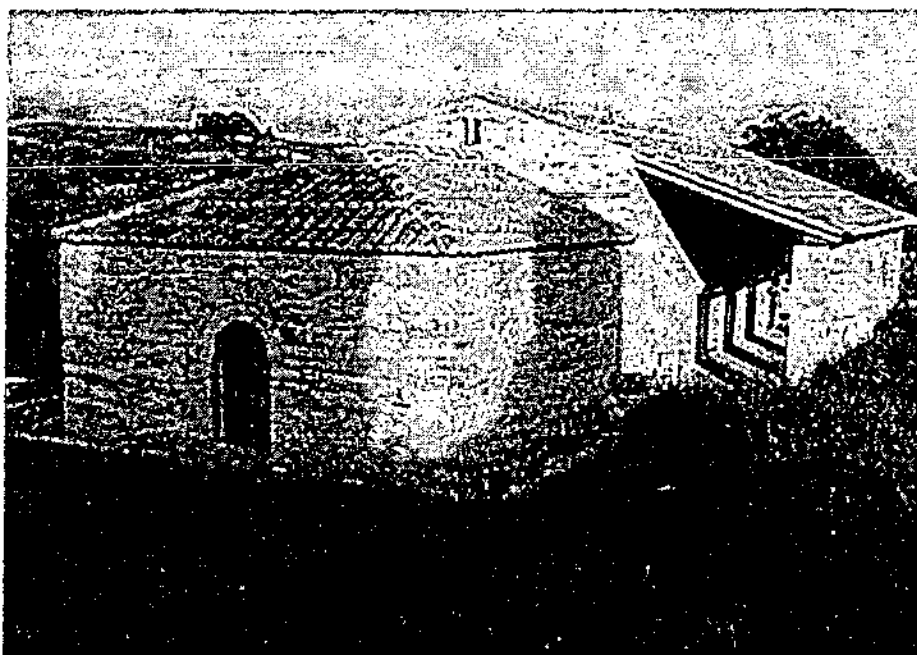
Ο **μητροπολιτικός ναός του Αγ. Χαραλάμπους** ιδρύθηκε τον **18ο αι.**, στη θέση παλαιότερου ναού. Είναι κτισμένος στον τύπο της μονόχωρης βασιλικής, στην ανατολική εξωτερική πλευρά της οποίας έχει εντοιχιστεί τμήμα ρωμαϊκής σαρκοφάγου. Στη νοτιοανατολική γωνία της εκκλησίας έχει επίσης

προσαρτηθεί νεότερο, πυργόμορφο κωδωνοστάσιο. Αλληπάλληλες επεμβάσεις έχουν αλλοιώσει τη μορφή του μνημείου.

Ο ζωγραφικός του διάκοσμος του ναού αποτελείται από μεγάλους πίνακες ελαιογραφίας που καλύπτουν τους πλάγιους τοίχους και την ξύλινη οροφή. Πρόκειται για αντίγραφα έργων θρησκευτικής ζωγραφικής, μεγάλων ευρωπαϊών καλλιτεχνών. Αξιόλογο επίσης είναι το ξυλόγλυπτο τέμπλο, ο άμβωνας επάνω σε κορινθιακό κίονα και ο δεσποτικός θρόνος. Στο τέμπλο υπάρχουν εικόνες του 18ου αι., χαρακτηριστικά έργα της Επτανησιακής Σχολής.

4.6.17. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Κάστρο Ρωγών (Ν. Κερασούντα)

Στο παλαιό κάστρο των Ρωγών, που βρίσκεται στο 58^ο χλμ. της Εθνικής Οδού Πρέβεζας-Ιωαννίνων, σε κατάφυτο λόφο, βρίσκουμε τη Μονή Θεοτόκου Ρωγών. Το κάστρο αυτό κατασκευάστηκε κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους και επισκευάστηκε στη συνέχεια κατά τη Βυζαντινή εποχή (μεταξύ 1436-1691), καταστράφηκε τελικά κατά την τουρκοκρατία. Εδώ βρισκόταν η αξιόλογη πόλη του Μεσαίωνα «Ρωγοί». Από τη μεσαιωνική πόλη σήμερα δεν σώζεται τίποτα.

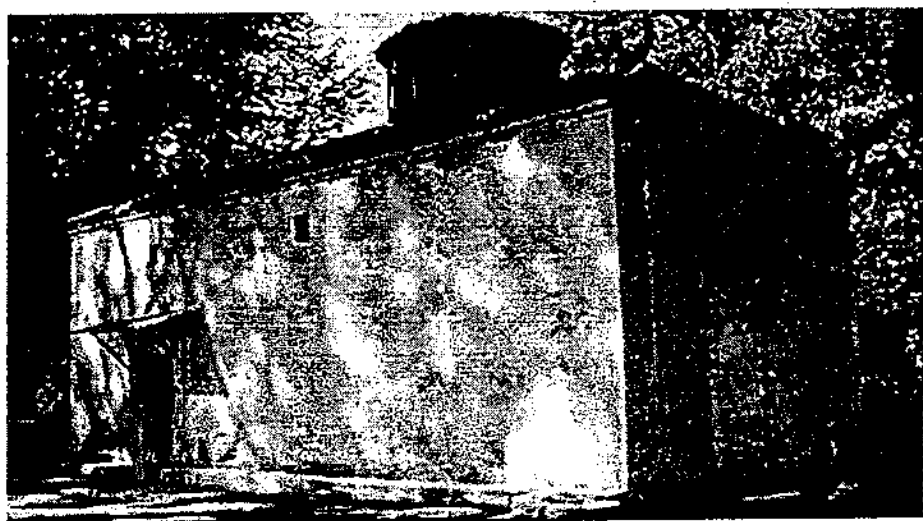
Στο εκκλησάκι φτάνουμε από ανηφορικό μονοπάτι. Διακρίνονται ερείπια κελιών και χαγιατιού. Ο μονόχωρος Ναός, που αποτελείται από νάρθηκα, καθολικό και ιερό, είναι τοιχογραφημένος. Ελάχιστα φωτίζεται από δυτικά. Υπάρχει επιγραφή ανακαινίσεως του 1609 ή του 1687.

Δίπλα από την είσοδο υπάρχει πλάκα που αναγράφει: «ΕΝ ΤΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙ ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΡΩΓΩΝ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΣΕ 1820-1826 Ο

ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΙΩΣΗΦ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΑΣ ΠΡΟΣΕΝΕΓΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ ΑΓΩΝΙΣΘΕΙΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΣΘΕΙΣ 13-4-1826».

Ανατινάχθηκε μαζί με υπέργηρους και αρρώστους στο Μεσολόγγι.

4.6.18. Ναός Αγ. Βαρνάβα, Λούρος

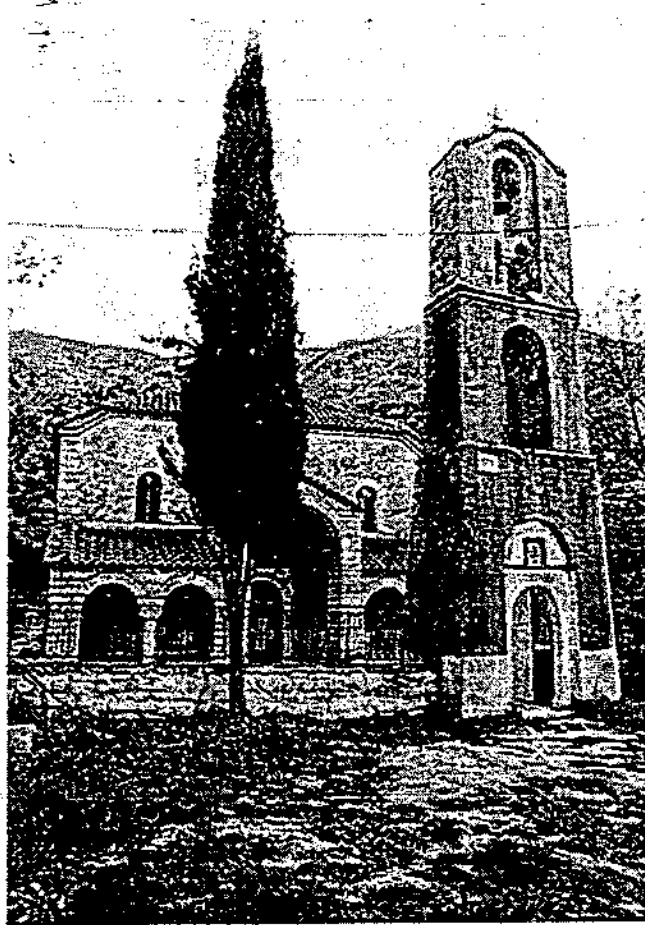

Η εκκλησία του **Αγ. Βαρνάβα** βρίσκεται **3 χλμ.** ανατολικά της κωμόπολης του **Λούρου**, ανάμεσα στον ποταμό **Λούρο** και τον παραπόταμό του **Ξεροπόταμο**, σε ένα δάσος από λεύκες, ιπιές και πλατάνια. Δυο επιγραφές αναφέρουν ότι ο ναός κτίστηκε αρχικά το 1149 από τον **Κωνσταντίνο Μάγιστρο Μανιάκη** και ξανακτίστηκε το 1833 από τον **Κώστα Παπαχρήστο** και το γιο του **Δημήτριο**.

Στη σημερινή του μορφή είναι δικίονος τρουλαίος, καλυμμένος με σύστημα καμαρών, φουρνικιών και σφενδονίων. Στην ημικυκλική αψίδα σχηματίζονται πέντε τυφλά αψιδώματα. Οδοντωτή ταινία περιτρέχει τη στέγη του ναού, του τρούλου και της αψίδας. Τοιχογραφίες του 19^{ου} αι. σώζονται μόνο στην αψίδα του Ιερού. Το σημερινό τέμπλο της εκκλησίας είναι νεότερο κτιστό.

Ο ναός του Αγ. Βαρνάβα έχει επιχωθεί τουλάχιστον 1,5 μ. από τα νερά του ποταμού. Το δάπεδο του σημερινού ναού είναι χαμηλότερο κατά 3 σκαλοπάτια από το έδαφος και καλύπτεται με πλάκες. Σώζονται ορισμένες επιτύμβιες πλάκες, που πιθανόν προέρχονται από ρωμαϊκό νεκροταφείο. Το δάσος γύρω από το ναό του Αγ. Βαρνάβα έχει διαμορφωθεί σε χώρο αναψυχής με βρύσες και παιδική χαρά και αποτελεί χώρο περιπάτου και αναψυχής.

4.6.19. Ιερός Ναός Αγ. Δημητρίου στο Γοργόμυλο

Ο ναός του Αγ. Δημητρίου βρίσκεται ανάμεσα από τα χωριά Αμμότοπο και Γοργόμυλο Πρέβεζας και είναι δείγμα μονόχωρου ναού με

νάρθηκα, της Ηπείρου. Γραφική η εσωτερική πορτούλα από το καθολικό προς το νάρθηκα (γυναικωνίτη).

Εκτός από τον τύπο του νάρθηκα (γυναικωνίτη), υπάρχει και άλλος τύπος πιο διαδεδομένος, που χιζόταν ψηλότερα από το επίπεδο του καθολικού, για να αναγκάζει τον πιστό να σκύβει στο κατέβασμα (ταπεινότητα, μετάνοια, μεταμέλεια αυτών που τιμωρούνταν να λειτουργούνται στο νάρθηκα), αλλά και των σημερινών που μπαίνουν από το νάρθηκα όταν δεν υπάρχει άλλη είσοδος.

«Κατά Καλλιγάν: στο Νάρθηκα έμεναν οι κατηχούμενοι, οι τιμωρημένοι και η τρίτη κατηγορία των Χριστιανών».

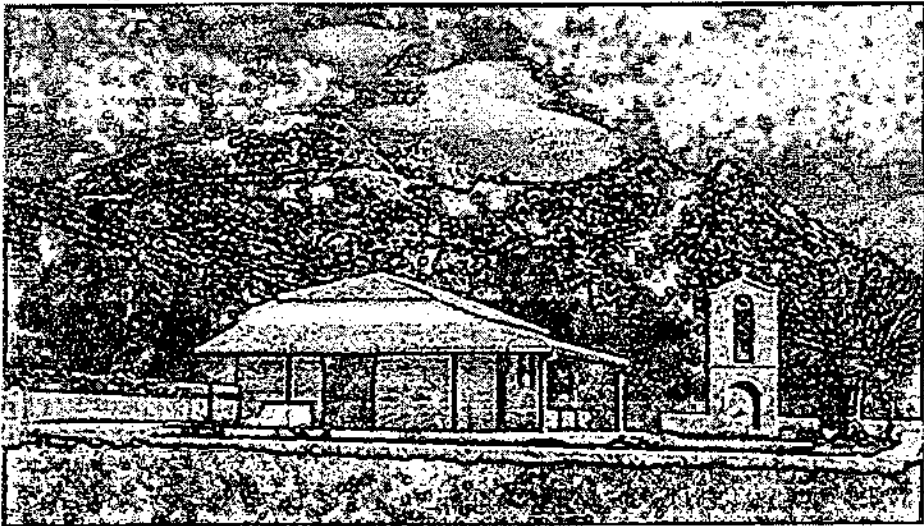
4.6.20. Ιεροί Ναοί Αγίου Βησσαρίωνα και Αγίου Αθανασίου (Φιλιππιάδα)

Δυόμισι αιώνες (από τα μέσα του 18^{ου} αι., κτισμένος) διανύει ήδη ο ναός του Αγίου Αθανασίου Φιλιππιάδος, όπως έμμεσα προκύπτει από αρκετά κατεστραμμένη επιγραφή, πάνω από τη νότια είσοδο του ναού. Ένα αιώνα μετά, το 1847, κτίσθηκε ο πυλώνας που περιβάλλει το νεκροταφείο και

το 1866 ο πυλώνας του κωδωνοστασίου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τοιχογραφίες του ναού. Εκατό χρόνια αργότερα, το 1861-62, κτίσθηκε ο νέος ενοριακός ναός της Φιλιππιάδος, ο ναός του Αγίου Βησσαρίωνα, το περίτεχνο πέτρινο κωδωνοστάσιο του οποίου, κτισμένο το 1912-13 από Πραμαντιώτη τεχνίτη, αέρινο λες, κεντρίζει την προσοχή και προκαλεί τον θαυμασμό του προσκυνητή

4.6.21. Ιερός Ναός Αγ. Αθανασίου (Πρέβεζα)

Η εκκλησία του Αγ. Αθανασίου βρίσκεται στην Πρέβεζα και είναι μονόχωρη βασιλική, με ημικυκλική κόγχη ανατολικά. Ακολουθεί δηλαδή έναν αρχιτεκτονικό τύπο ιδιαίτερα διαδεδομένο στα Επτάνησα.

Το εσωτερικό του ναού έχει τοιχογραφίες, που χρονολογούνται στο 1780, σύμφωνα με την σχετική επιγραφή. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η οροφή της εκκλησίας, όπου σε διάχωρα έχουν τοποθετηθεί ζωγραφιστοί πίνακες με σκηνές από την Παλαιά Διαθήκη, τα Θαύματα του Χριστού κ.α.

Στο ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού, τα διάστευλα του κάτω μέρους είναι ζωγραφισμένα κατά την επτανησιακή συνήθεια. Επίσης στην εκκλησία σώζονται αξιόλογες εικόνες επτανησιακής τέχνης.

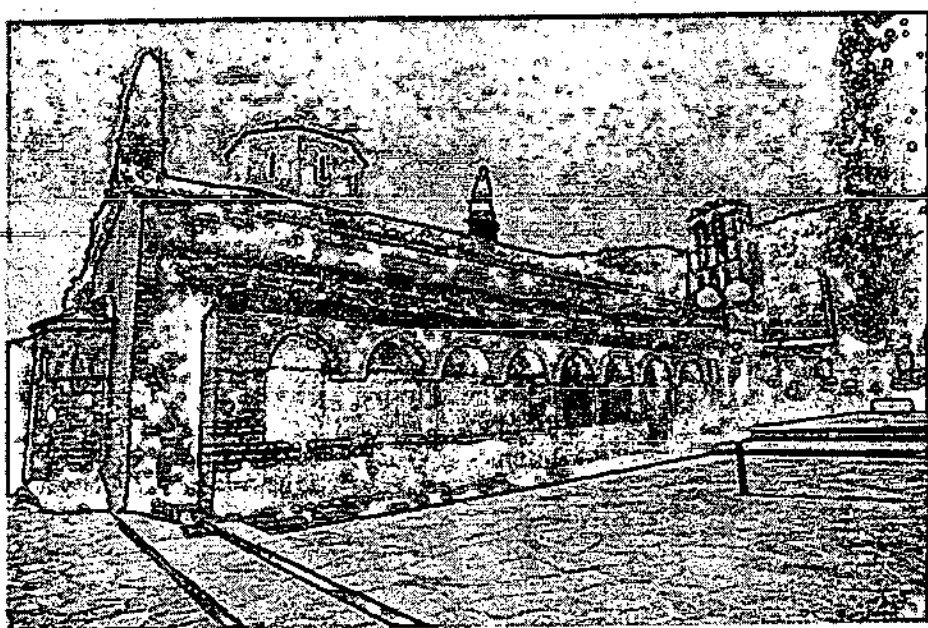
4.6.22. Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου Κλεισούρας

Στο δρόμο από Πρέβεζα προς Παραμυθιά (49° χλμ.), μέσα στο χωριό Κλεισούρα και στη δεξιά πλευρά, υπάρχει ο Ναός Αγίου Γεωργίου. Το χαγιάτι του Ναού είναι ασβεστωμένο και έχει δυο εισόδους. Στη δεξιά είσοδο διακρίνεται εσωτερική επιγραφή με τη χρονολογία 1855.

Ο Ναός έχει τρίκλιτο καθολικό και στρογγυλό τρούλο με οδοντωτή ταινία στο γείσο. Ανάμεσα στο νάρθηκα και το καθολικό υπάρχει πέτρινος τοίχος. Το τέμπλο του ναού είναι πέτρινο. Έχει μόνο τοιχογραφίες σε όλους τους χώρους από τους Χιοναδίτες ζωγράφους Ματθαίο και Κωνίνο.

4.6.23. Ιερός Ναός Γενεσίου της Θεοτόκου (Θεσπρωτικό)

Είναι ο κυριότερος ενοριακός ναός του Θεσπρωτικού. Χρονολογείται στα τέλη του 18^{ου} αι. Είναι τρίκλιτη βασιλική με δόρυχτη στέγη και ο διαχωρισμός των κλιτών γίνεται με 4 λίθινους κίονες. Στα δυτικά βρίσκεται ο γυναικωνίτης.

Ο ναός καλύπτεται από τοιχογραφίες του 1797. Το λιθόκτιστο, οκταγωνικό κωδωνοστάσιο, χτισμένο το 1808, βρίσκεται δυτικά της εκκλησίας. Στο αφίδωμα της κόγχης του ιερού υπάρχει η χρονολογία κτίσεως του ναού (1794). Η τιμώμενη εικόνα της εκκλησίας έγινε στη Μονή Λαμπόβου της Β. Ηπείρου το 1678.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

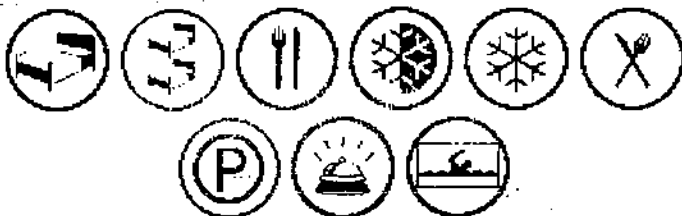
5.5.1. Γενικά Στοιχεία

Η ξενοδοχειακή υποδομή του Νομού Πρεβέζης είναι έτσι διαμορφωμένη για να ανταποκρίνεται όσο το δυνατό καλύτερα στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του κάθε τουρίστα που επισκέπτεται την Πρέβεζα και όχι μόνο. Περιλαμβάνει ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια όλων των κατηγοριών αλλά και κάμπινγκ, τα οποία είναι διάσπαρτα σε όλο το Νομό. Παρακάτω αναλύονται μερικά από αυτά αλλά και πληροφορίες που δείχνουν τι μπορεί κανείς να βρει σ' αυτά.

5.2. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ (όλων των κατηγοριών)

Alfa

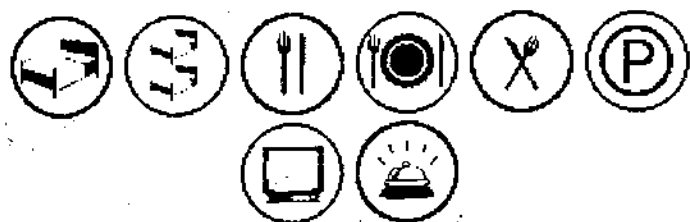
Κατηγορία:	A
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Αγίου Αθανασίου 51, 48060
Τηλέφωνο:	0684-32111, 0684-32321
Αριθμός δωματίων:	21
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	800 μ.
Αριθμός κλινών:	39
Απόσταση από παραλία:	300 μ.

Απόσταση από νοσοκομείο: 800 μ.
 Απόσταση από πόλη: 800 μ.

Zikas

Κατηγορία: Β
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Διεύθυνση: Σελεύκειας 47, Πευκάκια, 48100
 Τηλέφωνο: 0682-27505/8
 Αριθμός δωματίων: 54
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 4 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 200 μ.
 Αριθμός κλινών: 99
 Απόσταση από νοσοκομείο: 50 μ.
 Απόσταση από πόλη: 500 μ.

Villa Roza

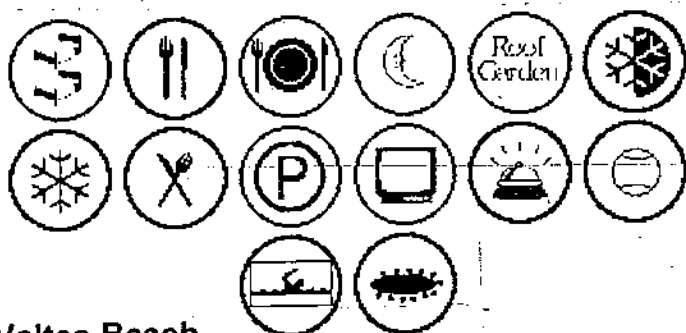
Κατηγορία: Β
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: 48060
 Τηλέφωνο: 0684-31952
 Αριθμός δωματίων: 7
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 80 χλμ.

Απόσταση από λιμάνι:	100 μ.
Αριθμός κλινών:	11
Απόσταση από παραλία:	10 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	150 μ.

Margarona

Κατηγορία:	B
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-24361/8
Αριθμός δωματίων:	117
Απόσταση από αεροδρόμιο:	5 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	2 χλμ.
Αριθμός κλινών:	222
Απόσταση από παραλία:	10 χλμ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.
Απόσταση από πόλη:	2 χλμ.

Valtos Beach

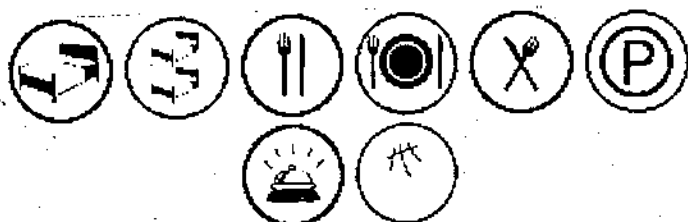
Κατηγορία:	B
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Παραλία Βάλτου, 480 60

Τηλέφωνο:	0684-31610, 21005, 31065, 31518
Αριθμός δωματίων:	22
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	1 χλμ.
Αριθμός κλινών:	42
Απόσταση από παραλία:	30 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	1 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	1 χλμ.

Ionian Beach (Motel)

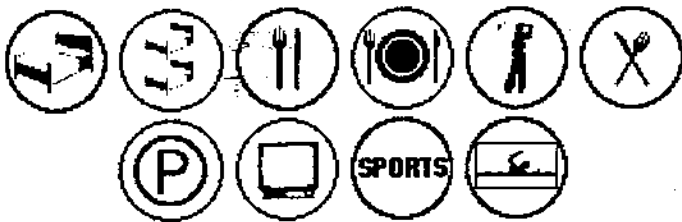
Κατηγορία:	B
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΜΥΤΙΚΑΣ
Διεύθυνση:	Βοτία, 481 00
Τηλέφωνο:	0682-41042, 41777
Αριθμός δωματίων:	19
Απόσταση από αεροδρόμιο:	12 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	10 χλμ.
Αριθμός κλινών:	36
Απόσταση από παραλία:	30 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	10 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	10 χλμ.

Bacoli

Κατηγορία:	B
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ

Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	480 60
Τηλέφωνο:	0684-31200, 31740, 31310
Αριθμός δωματίων:	34
Απόσταση από αεροδρόμιο:	50 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	300 μ.
Αριθμός κλινών:	66
Απόσταση από παραλία:	300 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	300 μ.
Απόσταση από πόλη:	200 μ.

Achilleas

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Αγ. Αθανασίου 60, Κρυονέρι 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31600, 31878
Αριθμός δωματίων:	23
Απόσταση από αεροδρόμιο:	65 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	50 χλμ.
Αριθμός κλινών:	44
Απόσταση από παραλία:	10 μ.

Antzela

Κατηγορία:	E
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ

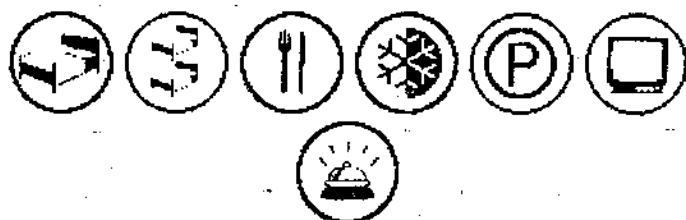
Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: Αγ. Αθανασίου 480 60
 Τηλέφωνο: 0684-31614, 31790
 Αριθμός δωματίων: 25
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 60 χλμ.

Απόσταση από λιμάνι: 100 μ.
 Αριθμός κλινών: 60
 Απόσταση από παραλία: 5 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 100 μ.

Preveza City

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Διεύθυνση: Λ. Ειρήνης 61, 481 00
 Τηλέφωνο: 0682-27370, 27365
 Αριθμός δωματίων: 51
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 2 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 250 μ.
 Αριθμός κλινών: 97
 Απόσταση από παραλία: 500 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 1 χλμ.

Eleni

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ

Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΚΑΝΑΛΑΚΙ
 Διεύθυνση: Αμμουδιά 481 00
 Τηλέφωνο: 0684-41167
 Αριθμός δωματίων: 26
 Αριθμός κλινών: 50

Rezi

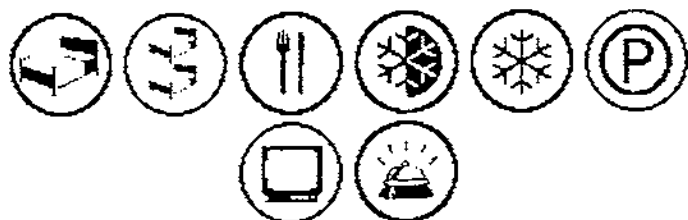
Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: Ρ. Φεραίου 12, 480 60
 Τηλέφωνο: 0684-31680, 31417, 32377
 Αριθμός δωματίων: 26
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 60 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 400 μ.
 Αριθμός κλινών: 47
 Απόσταση από παραλία: 100 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 600 μ.

Avra

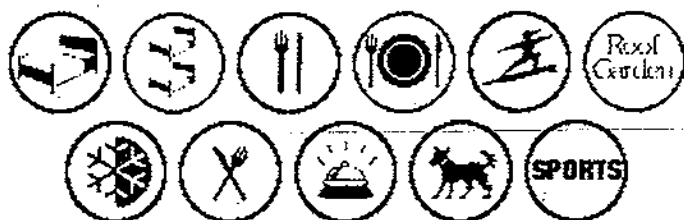
Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Διεύθυνση: Ελ. Βενιζέλου 19, 481 00
 Τηλέφωνο: 0682-21230, 26454

Αριθμός δωματίων:	29
Απόσταση από αεροδρόμιο:	3 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	40 μ.
Αριθμός κλινών:	55
Απόσταση από παραλία:	300 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.

Paradissos

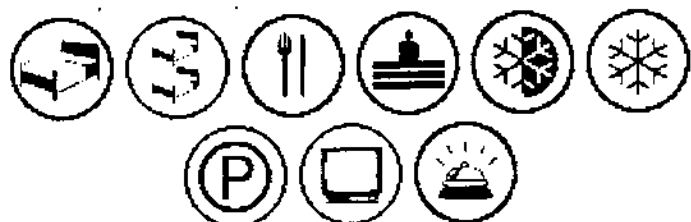
Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Αμμουδιά, 481 00
Τηλέφωνο:	0682-41301, 41388
Αριθμός δωματίων:	29
Απόσταση από αεροδρόμιο:	40 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	12 χλμ.
Αριθμός κλινών:	54
Απόσταση από παραλία:	30 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	10 χλμ.

Dioni

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Πλατεία Θ. Παπαγεωργίου, 481 00
Τηλέφωνο:	0682-27381/3

Αριθμός δωματίων:	34
Απόσταση από αεροδρόμιο:	1,5 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	250 μ.
Αριθμός κλινών:	65
Απόσταση από παραλία:	500 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.

Athina

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Αμμουδιά, 481 00
Αριθμός δωματίων:	11
Αριθμός κλινών:	22

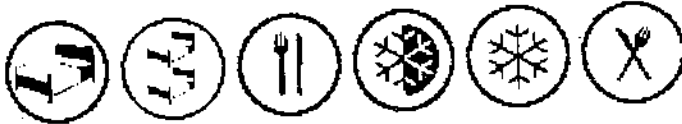
Avra

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Αγίου Αθανασίου 3, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31205
Αριθμός δωματίων:	18
Αριθμός κλινών:	35
Απόσταση από παραλία:	10 μ.

Αρορλε

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Αγίων-Αποστόλων-4, 48060
Τηλέφωνο:	0684-31239, 31515
Αριθμός δωματίων:	8
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	100 μ.
Αριθμός κλινών:	15
Απόσταση από παραλία:	250 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	200 μ.

Torini

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	480 60
Τηλέφωνο:	0684-31219
Αριθμός δωματίων:	11
Απόσταση από αεροδρόμιο:	65 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	200 μ.
Αριθμός κλινών:	21
Απόσταση από παραλία:	200 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	40 μ.

Selini

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΛΟΥΤΣΑ
Διεύθυνση:	480-62
Τηλέφωνο:	0684-41561
Αριθμός δωματίων:	15
Απόσταση από αεροδρόμιο:	35 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	2 χλμ.
Αριθμός κλινών:	26
Απόσταση από παραλία:	200 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	12 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	12 χλμ.

Della's

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	480 60
Τηλέφωνο:	0684-31655
Αριθμός δωματίων:	17
Απόσταση από αεροδρόμιο:	75 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	300 μ.
Αριθμός κλινών:	32
Απόσταση από παραλία:	500 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.

Karetta-Karetta

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΛΙΓΙΑ
Διεύθυνση:	481-00
Τηλέφωνο:	0682-56234
Αριθμός δωματίων:	26
Αριθμός κλινών:	54

Aghios Thomas

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΛΙΓΙΑ
Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-56295
Αριθμός δωματίων:	9
Αριθμός κλινών:	17

Miltos

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	480 60
Τηλέφωνο:	0684-31384

Αριθμός δωματίων:	14
Απόσταση από αεροδρόμιο:	70 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	150 μ.
Αριθμός κλινών:	27
Απόσταση από παραλία:	200 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	50 μ.

Golden Beach

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΕΣ
Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-51728
Αριθμός δωματίων:	18
Απόσταση από αεροδρόμιο:	19 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	19 χλμ.
Αριθμός κλινών:	36
Απόσταση από παραλία:	50 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	19 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	19 χλμ.

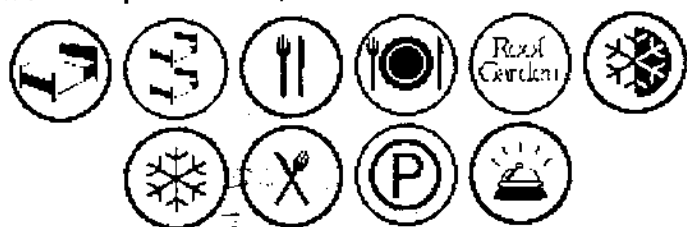

Kassiopi

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΕΣ
Διεύθυνση:	481 00

Τηλέφωνο: 0682-51501
 Αριθμός δωματίων: 30
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 17 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 1,5 χλμ.
 Αριθμός κλινών: 57
 Απόσταση από παραλία: 5 μ.

Απόσταση από νοσοκομείο: 15 χλμ.
 Απόσταση από πόλη: 15 χλμ.

Olympic

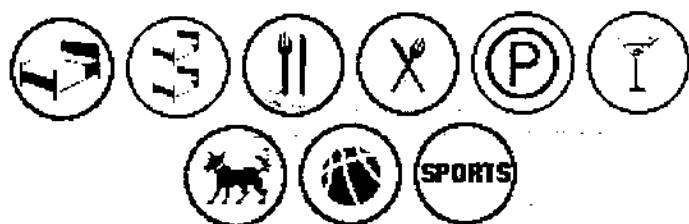
Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: Σκουφά 1, 480 60
 Τηλέφωνο: 0684-31360, 31491, 32360, 31148
 Αριθμός δωματίων: 19
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 70 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 50 χλμ.
 Αριθμός κλινών: 39
 Απόσταση από παραλία: 250 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 100 μ.

Niko

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΚΑΝΑΛΙ

Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-51457, 51720, 51843
Αριθμός δωματίων:	29
Απόσταση από αεροδρόμιο:	16 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	14 χλμ.
Αριθμός κλινών:	55
Απόσταση από παραλία:	70 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	1 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	14 χλμ.

Minos

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	28 ^{ης} Οκτωβρίου 11, 481 00
Τηλέφωνο:	0682-28424
Αριθμός δωματίων:	23
Απόσταση από αεροδρόμιο:	3 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	50 μ.
Αριθμός κλινών:	44
Απόσταση από παραλία:	500 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	1 χλμ.

Myrto

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ

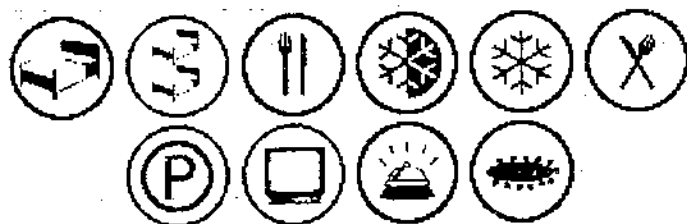
Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Διεύθυνση: Παραλία Βράχου, 481 00
 Τηλέφωνο: 0684-51415
 Αριθμός δωματίων: 20

Απόσταση από αεροδρόμιο: 30 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 4 χλμ.
 Αριθμός κλινών: 38
 Απόσταση από παραλία: 70 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 10 χλμ.
 Απόσταση από πόλη: 25 χλμ.

Iliana

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ
 Διεύθυνση: 28^{ης} Οκτωβρίου, 482 00
 Τηλέφωνο: 0683-23511/3
 Αριθμός δωματίων: 28
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 30 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 30 χλμ.
 Αριθμός κλινών: 54
 Απόσταση από παραλία: 25 χλμ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 100 μ.

Kleopatra Beach

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΕΣ

Διεύθυνση: Φραξίλα, 481 00
 Τηλέφωνο: 0682-51730, 51297
 Αριθμός δωματίων: 52
 Αριθμός κλινών: 96

Poseidon

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΕΣ
 Διεύθυνση: 481 00
 Τηλέφωνο: 0682-51291, 51367
 Αριθμός δωματίων: 36
 Αριθμός κλινών: 68
 Απόσταση από παραλία: 50 μ.

Agios Nektarios

Κατηγορία: D
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ

Διεύθυνση:	Αγίας Μαρίας 2, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31150
Αριθμός δωματίων:	20
Απόσταση από αεροδρόμιο:	70 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	50 μ.
Αριθμός κλινών:	41
Απόσταση από παραλία:	100 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	70 μ.

Tourist

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Κίτσου Τζαβέλα 6, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31239
Αριθμός δωματίων:	5
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	100 μ.
Αριθμός κλινών:	9
Απόσταση από παραλία:	250 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	200 μ.

Alkyon

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ

Διεύθυνση:	40 Μαρτύρων 22, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31022
Αριθμός δωματίων:	14
Απόσταση από αεροδρόμιο:	50 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	100 μ.
Αριθμός κλινών:	28
Απόσταση από παραλία:	150 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	200 μ.

Glaros

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Αμμουδιά, 481 00
Τηλέφωνο:	0684-41300
Αριθμός δωματίων:	21
Απόσταση από αεροδρόμιο:	50 χλμ.
Αριθμός κλινών:	40
Απόσταση από παραλία:	50 μ.

Galini

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	480 60
Τηλέφωνο:	0684-31581, 31181/2

Αριθμός δωματίων:	25
Απόσταση από λιμάνι:	200 μ.
Αριθμός κλινών:	50
Απόσταση από παραλία:	200 μ.

Calypso

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Αγ. Αθανασίου & Δέσκα 1, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31316, 31417, 32377
Αριθμός δωματίων:	23
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	400 μ.
Αριθμός κλινών:	46
Απόσταση από παραλία:	50 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	600 μ.

Aheron

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΝΑΛΑΚΙ
Διεύθυνση:	Αγ. Δημητρίου 19, 480 62
Τηλέφωνο:	0684-22241
Αριθμός δωματίων:	15
Απόσταση από αεροδρόμιο:	45 χλμ.

Απόσταση από λιμάνι:	60 χλμ.
Αριθμός κλινών:	28
Απόσταση από παραλία:	10 χλμ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.
Απόσταση από πόλη:	45 χλμ.

Paradissos

Κατηγορία:	D
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Σπ. Λειβαδά 33, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31229
Αριθμός δωματίων:	19
Απόσταση από αεροδρόμιο:	70 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	50 χλμ.
Αριθμός κλινών:	33
Απόσταση από παραλία:	200 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	250 μ.

Asteras

Κατηγορία:	E
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	480 62
Τηλέφωνο:	0684-41317
Αριθμός δωματίων:	18

Απόσταση από αεροδρόμιο:	50 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	40 χλμ.
Αριθμός κλινών:	37
Απόσταση από παραλία:	100 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	10 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	30 χλμ.

Ephyra

Κατηγορία:	Ε
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΝΑΛΑΚΙ
Διεύθυνση:	Παντελεήμονος 480 62
Τηλέφωνο:	0684-22128
Αριθμός δωματίων:	9
Απόσταση από λιμάνι:	20 χλμ.
Αριθμός κλινών:	14
Απόσταση από νοσοκομείο:	500 μ.
Απόσταση από πόλη:	20 χλμ.

5.3. ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ – Bungalows

Parga Beach (Bungalows)

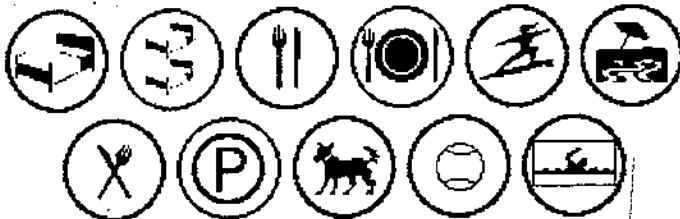
Κατηγορία:	Β
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Χρυσογυάλι 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31293, 31410/12
Αριθμός δωματίων:	80

Αριθμός κλινών: 152
 Απόσταση από παραλία: 10 μ.
 Απόσταση από πόλη: 2 χλμ.

Lichnos Beach (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία: Β
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: 480 60
 Τηλέφωνο: 0684-31257, 31422, 31857
 Αριθμός δωματίων: 86
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 70 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 3 χλμ.
 Αριθμός κλινών: 168
 Απόσταση από παραλία: 5 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 3 χλμ.

Mytikas (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΜΥΤΙΚΑΣ
 Διεύθυνση: 48100
 Αριθμός δωματίων: 19
 Αριθμός κλινών: 45

Kalamitsi (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Καλαμίτσι, 481-00
Τηλέφωνο:	0682-25445
Αριθμός δωματίων:	20
Απόσταση από αεροδρόμιο:	4 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	2 χλμ.
Αριθμός κλινών:	40
Απόσταση από παραλία:	150 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	3 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	2 χλμ.

Bella Vista (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΑΡΓΑ
Διεύθυνση:	Λύχνος, 480 60
Τηλέφωνο:	0684-31457
Αριθμός δωματίων:	16
Απόσταση από αεροδρόμιο:	60 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	3 χλμ.
Αριθμός κλινών:	31
Απόσταση από παραλία:	700 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	3 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	3 χλμ.

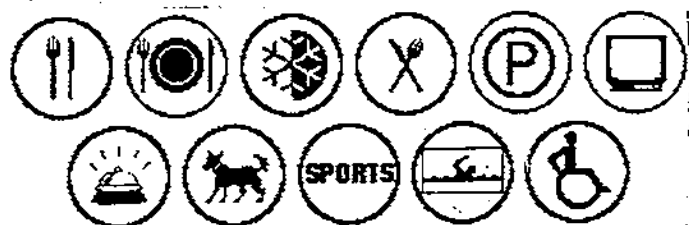

Galini (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Διεύθυνση:	Αμμουδιά, 481-00
Τηλέφωνο:	0684-41250
Αριθμός δωματίων:	11
Απόσταση από αεροδρόμιο:	50 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	50 χλμ.
Αριθμός κλινών:	22
Απόσταση από παραλία:	100 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	12 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	12 χλμ.

Katerina (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΝΑΛΙ
Διεύθυνση:	Παραλία, 481 00
Τηλέφωνο:	0682-51051/2, 51897
Αριθμός δωματίων:	26
Απόσταση από αεροδρόμιο:	17 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	15 χλμ.
Αριθμός κλινών:	50
Απόσταση από παραλία:	50 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	15 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	15 χλμ.

Preveza Beach (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

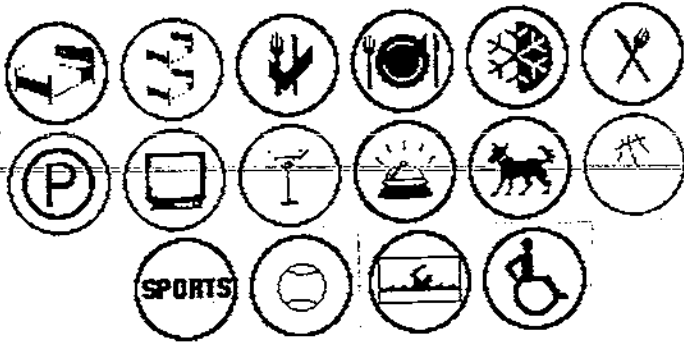
Κατηγορία:	B
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΕΣ
Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-51481/4, 51261
Αριθμός δωματίων:	264
Απόσταση από αεροδρόμιο:	20 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	18 χλμ.
Αριθμός κλινών:	500
Απόσταση από παραλία:	20 μ.
Απόσταση από νοσοκομείο:	18 χλμ.
Απόσταση από πόλη:	18 χλμ.

Kanali Beach (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία:	C
Διαμέρισμα:	ΗΠΕΙΡΟΣ
Νομός:	ΠΡΕΒΕΖΑ
Πόλη – Περιοχή:	ΚΑΝΑΛΙ
Διεύθυνση:	481 00
Τηλέφωνο:	0682-51100
Αριθμός δωματίων:	38
Απόσταση από αεροδρόμιο:	20 χλμ.
Απόσταση από λιμάνι:	15 χλμ.
Αριθμός κλινών:	74
Απόσταση από παραλία:	300 μ.

Απόσταση από νοσοκομείο: 15 χλμ.

Απόσταση από πόλη: 16 χλμ.

Magda's (Επιπλωμένα διαμερίσματα)

Κατηγορία: C
 Διαμέρισμα: ΗΠΕΙΡΟΣ
 Νομός: ΠΡΕΒΕΖΑ
 Πόλη – Περιοχή: ΠΑΡΓΑ
 Διεύθυνση: Λειβαδά 47, 480 60
 Τηλέφωνο: 0684-31228
 Αριθμός δωματίων: 31
 Απόσταση από αεροδρόμιο: 65 χλμ.
 Απόσταση από λιμάνι: 400 μ.
 Αριθμός κλινών: 56
 Απόσταση από παραλία: 300 μ.
 Απόσταση από νοσοκομείο: 500 μ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι επεξηγήσεις των συμβόλων αναλύονται στο Παράρτημα.

5.4. ΠΙΝΑΚΕΣ

Ακολουθεί συγκεντρωτικός Πίνακας (Πίνακας I) όλων των εγκαταστάσεων διαμονής ανά Δήμο.

ΠΙΝΑΚΑΣ I

ΔΗΜΟΙ / ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΟΥ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΕΑΣ
Πληθυσμός Δήμου	16.886	3.569	8.914	5.235	5.653	5.179	8.468	1.700	1.150
Αριθμός Ξενοδοχείων	11	24	11			13	1		
Αριθμός Α' κατηγορίας		1							
Αριθμός Β' κατηγορίας	2	5				2			
Αριθμός Γ' κατηγορίας	8	10	7			11	1		
Αριθμός Ενοικ. Δωμ.	39	303	69			133			
Αριθμός Κάμπινγκ	1	3				4			
Αριθμός Αρχ. Χώρων	2		5	3	2	3		1	
Αριθμός Κάστρων	5	2				1	2		
Αριθμός Μονών & I.N.	3	1	1	3	2	6	6		
Αριθμός Παραλιών	4	4	4			5			

Στη συνέχεια ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες, οι οποίοι εμφανίζουν πληροφορίες σχετικά με τα ξενοδοχεία (ΠΙΝΑΚΑΣ II) και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια (ΠΙΝΑΚΑΣ III) του Νομού.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΚΑΤ.	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΑΕΡΟΔΡ.	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΟΛΗ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΛΙΜΑΝΙ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΝΟΣ/ΜΕΙΟ
Alfa	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	21	39	60 χλμ.	30 μ.	800 μ.	800 μ.	800 μ.
Zikas	B	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	54	99	4 χλμ.	--	500 μ.	200 μ.	50 μ.
Villa Roza	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	11	80 χλμ.	10 μ.	--	100 μ.	150 μ.
Valtos Beach	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	22	42	60 χλμ.	30 μ.	1 χλμ.	1 χλμ.	1 χλμ.
Margarona	B	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	117	222	5 χλμ.	10 χλμ.	2 χλμ.	2 χλμ.	500 μ.
Ionion Beach	B	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	16.886	19	36	12 χλμ.	30 μ.	10 χλμ.	10 χλμ.	10 χλμ.
Bacoli	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	34	66	50 χλμ.	300 μ.	200 μ.	300 μ.	300 μ.
Antzela	E	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	25	60	60 χλμ.	5 μ.	--	100 μ.	100 μ.
Achileas	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	23	44	65 χλμ.	10 μ.	--	50 χλμ.	--
Preveza City	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	51	97	2 χλμ.	500 μ.	--	250 μ.	1 χλμ.
Eleni	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΚΑΝΑΛΑΚΙ	8.914	26	50	--	--	--	--	--
Avra	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	29	55	3 χλμ.	300 μ.	--	40 μ.	500 μ.
Rezi	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	26	47	60 χλμ.	100 μ.	--	400 μ.	600 μ.
Paradissos	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	29	54	40 χλμ.	30 μ.	--	12 χλμ.	10 χλμ.
Dioni	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	34	65	1,5 χλμ.	500 μ.	--	250 μ.	500 μ.
Avra	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	18	35	--	10 μ.	--	--	--
Athina	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	11	22	--	--	--	--	--

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΚΑΤ.	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΑΕΡΟΔΡ.	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΟΛΗ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΛΙΜΑΝΙ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΝΟΣ/ΜΕΙΟ
Aropole	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	15	60 χλμ.	250 μ.	--	100 μ.	200 μ.
Torini	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	11	21	65 χλμ.	200 μ.	--	200 μ.	40 μ.
Della's	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	17	32	75 χλμ.	500 μ.	--	300 μ.	500 μ.
Selini	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	15	26	35 χλμ.	200 μ.	12 χλμ.	2 χλμ.	12 χλμ.
Karetta-Karetta	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	26	54	--	--	--	--	--
Agios Thomas	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	9	17	--	--	--	--	--
Golden Beach	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	18	36	19 χλμ.	50 μ.	19 χλμ.	19 χλμ.	19 χλμ.
Miltos	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	14	27	20 χλμ.	200 μ.	--	150 μ.	50 μ.
Kassiopi	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.173	30	57	17 χλμ.	5 μ.	15 χλμ.	1,5 χλμ.	15 χλμ.
Olympic	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	19	39	70 χλμ.	250 μ.	--	50 χλμ.	100 μ.
Minos	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	23	44	3 χλμ.	500 μ.	--	50 μ.	1 χλμ.
Nico	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	29	55	16 χλμ.	70 μ.	14 χλμ.	14 χλμ.	1 χλμ.
Myrto	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	20	38	30 χλμ.	70 μ.	25 χλμ.	4 χλμ.	10 χλμ.
Iliana	C	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ	8.468	28	54	30 χλμ.	25 χλμ.	--	30 χλμ.	100 μ.
Poseidon	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΑΝΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	36	68	--	50 μ.	--	--	--
Kleopatra Beach	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	52	96	--	--	--	--	--

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΚΑΤ.	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΑΕΡΟΔΡ.	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΟΛΗ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΛΙΜΑΝΙ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΝΟΣ/ΜΕΙΟ
Agios Nektarios	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	20	41	70 χλμ.	100 μ.	--	50 μ.	70 μ.
Tourist	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	9	60 χλμ.	250 μ.	--	100 μ.	200 μ.
Glaros	D	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	21	40	50 χλμ.	50 μ.	--	--	--
Alkyon	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	14	28	50 χλμ.	150 μ.	--	100 μ.	200 μ.
Galini	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	25	50	--	200 μ.	--	200 μ.	--
Calypso	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	23	46	60 χλμ.	50 μ.	--	400 μ.	600 μ.
Paradissos	D	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	19	33	70 χλμ.	200 μ.	--	50 χλμ.	250 μ.
Aheron	D	ΦΑΝΑΡΙ	ΚΑΝΑΛΑΚΙ	8.914	15	28	45 χλμ.	10 χλμ.	45 χλμ.	60 χλμ.	500 μ.
Asteras	E	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	18	37	50 χλμ.	100 μ.	30 χλμ.	40 χλμ.	10 χλμ.
Ephyra	E	ΦΑΝΑΡΙ	ΚΑΝΑΛΑΚΙ	8.914	9	14	--	--	20 χλμ.	20 χλμ.	500 μ.
Lichnos Beach	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	88	174	--	--	--	--	--
Parga Beach	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	80	152	--	--	--	--	--
Ακρόπολη	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	15	--	--	--	--	--
Μάγδας	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	31	56	--	--	--	--	--
Ωραία Θέα	C	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	16	31	--	--	--	--	--
Νηνεμία	E	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	30	60	--	--	--	--	--
Κάστρο	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	22	39	--	--	--	--	--
Παππας	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914			--	--	--	--	--

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	ΚΑΤ.	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΑΕΡΟΔΡ.	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΠΟΛΗ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΛΙΜΑΝΙ	ΑΠΟΣΤ. ΑΠΟ ΝΟΣ/ΜΕΙΟ
Ουρανία	D	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	16.886	17	37	--	--	--	--	--
Μύτικας	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	16.886	19	45	--	--	--	--	--
Καλαμίτσι	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ	16.886	20	40	--	--	--	--	--
Απολλώνιο	C	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΝΙΚΟΠΟΛΗ	16.886	15	29	--	--	--	--	--
Kanali Beach	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	38	71	--	--	--	--	--
Κατερίνα	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	26	50	--	--	--	--	--
Μυρτώ	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	20	38	--	--	--	--	--
Ιλιάννα	C	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ	8.468	28	54	--	--	--	--	--
Δήμητρα	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	13	26	--	--	--	--	--
Μεσόγειος 2000	C	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	11	22	--	--	--	--	--
Preveza Beach	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	264	500	--	--	--	--	--
Παράδεισος	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	18	35	--	--	--	--	--
Παππας	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	18	34	--	--	--	--	--
Ελένη	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	26	50	--	--	--	--	--
Γαλήνη	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	11	12	--	--	--	--	--
Αθηνά	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	11	22	--	--	--	--	--
Γλάρος	D	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	18	37	--	--	--	--	--
Αστέρας	E	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	18	37	--	--	--	--	--
Ανεμελιά	C	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	10		--	--	--	--	--

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΦΩΤΙΟΣ / ΧΡΗΣΤΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	19
ΑΝΔΡΕΟΥ ΦΡΕΙΔ./ΕΥΑΓΓΕΛ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΔΞΗ.ΕΥΓ./ΓΚΟΥΝΤΡΑ ΜΑΡ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	11
ΒΕΚΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΒΕΚΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	23
ΒΕΚΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	15
ΒΕΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛ. ΣΠ./ΑΘΑΝΑΣ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	26
ΒΕΡΓΟΣ ΠΑΥΛΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14
ΒΕΡΓΟΥ ΜΑΡΙΓΩ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΒΕΡΛΕΤΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	20
ΒΛΑΣΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ / ΑΠΟΣΤΟΛ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΒΛΑΣΗΣ ΓΕΩΡΓ. & ΠΑΝΑΓΙΩΤ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΓΙΑΚΗ Κ./ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	30
ΓΚΙΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΓΚΙΩΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΔΕΣΚΑ ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΣΤ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	24
ΔΟΥΚΑ ΕΛΕΝΗ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	15
ΔΟΥΚΑ ΕΛΕΝΗ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΔΟΥΛΗ ΘΕΟΔ. / ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	15
ΔΡΑΚΟΣ ΜΑΡΚΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΖΟΥΛΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	12
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΗΛΙΑΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	26
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΚΑΡΔΑΝΗΣ Π./ ΑΦΟΙ ΚΑΡΔΑΝΗ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΚΑΤΣΙΜΗΤΣΗΣ ΚΩΝ. ΗΛΙΑ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	6
ΚΑΤΣΙΩΤΗΣ ΘΩΜΑΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	25
ΚΟΡΜΠΑΛΑ ΜΑΡΙΑ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΚΟΜΠΑΛΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΚΩΣΤΗΡΑ ΕΥΔΟΞΙΑ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14
ΛΑΖΑΡΙΔΗ ΜΑΡΙΑ / ΚΥΡΙΑΚΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	11	26
ΜΗΤΣΟΥΛΗΣ ΗΛΙΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΜΠΑΜΠΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	16
ΜΠΕΚΙΟΥ ΕΛΕΝΗ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΜΠΟΜΠΗ-ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ ΜΑ.	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	6
ΝΤΟΥΓΙΑ ΔΗΜΗΤΡΑ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	20	48
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	11	24
ΡΙΣΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΣΑΚΑΒΙΤΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	19
ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΤΑΣΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	19
ΤΖΑΝΗΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΤΟΥΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ / ΗΛΙΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΤΟΥΣΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΤΟΥΣΗΣ ΗΛΙΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΤΟΥΣΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	9
ΤΟΥΣΗΣ ΠΕΤΡΟΣ / ΑΦΟΙ ΤΟΥΣΗ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	9
ΤΟΥΣΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΤΣΑΝΤΕ ΒΙΚΤΩΡΙΑ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΤΣΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ / ΧΡΗΣΤΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	11
ΧΙΟΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	18
ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	21
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	10
ΒΛΑΣΙΟΥ ΑΙΚΑΤ. / ΚΩΝ/ΝΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	7
ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΓΙΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	27
ΓΚΟΓΚΑ ΟΛΓΑ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	1	2
ΓΚΟΓΚΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	8
ΔΑΛΛΑ ΕΛΛΑΣ / ΔΑΝΑΤΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	12
ΖΩΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	6
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΘΩΜΑΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΚΕΡΠΕΚΙΔΗ ΠΟΛΥΞ./ ΕΥΑΓΓ.	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	19
ΜΑΝΙΑΚΗ ΦΛΩΡΕΝΤ. / ΠΑΝ.	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΜΠΑΤΣΙΟΥ ΖΩΗ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΝΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	26
ΝΤΟΚΟΥ ΜΗΛΕΑ /ΑΝΑΣΤΑΣ.	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	17
ΠΛΑΣΚΑΣΟΒΙΤΗ ΕΥΤΥΧΙΑ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΤΑΜΟΥΣΗΣ ΒΛΑΣΙΟΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	20
ΔΙΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	15	37
ΑΛΕΞΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΑΝΔΡΕΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	11
ΑΞΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	28
ΑΥΔΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	21
ΑΥΛΩΝΙΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	1	3
ΑΥΛΩΝΙΤΗ ΟΛΥΜΠΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	7
ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ ΣΠΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	10
ΒΑΒΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	15	30
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΑΥΡ. / ΧΑΡΑΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΒΑΣΣΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	24
ΒΕΚΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΒΕΚΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡ. ΜΑΡΚΟΥ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΒΕΚΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΒΕΝΕΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	8
ΒΕΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	26
ΒΛΑΧΟΣ ΘΩΜΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	27
ΒΛΑΧΟΥ ΟΛΓΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΒΟΥΡΕΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	9
ΓΑΒΡΙΗΛ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΩΜΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΓΙΑΚΗ ΝΑΥΣΙΚΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΓΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	24
ΓΙΟΥΡΓΑ ΔΗΜΗΤΡΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΓΚΙΩΝΗ-ΜΑΔΕΣΗ ΑΛΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΓΚΙΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	15	30
ΓΚΟΥΛΙΟΥΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	20
ΔΕΣΥΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	7
ΔΗΜΑΚΟΣ ΦΩΤΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	16
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΩΤΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14
ΔΗΜΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΔΡΑΚΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡ. / ΜΑΡΚΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	18
ΔΡΑΚΟΥ ΙΩΑΝΝΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	24
ΕΡΓΑΤΗ ΕΛΕΝΗ / ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	24
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΔΑΜ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	24	48
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	15
ΘΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	18
ΘΕΜΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΘΕΜΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΘΕΜΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	11
ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	15
ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	23
ΚΑΡΔΑΝΗ ΑΚΡΙΒΟΥΛΑ ΘΩΜΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	20
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΩΜΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	31
ΚΑΣΚΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	23
ΚΑΤΣΙΜΗΤΣΗΣ ΕΥΑΓΓ. ΗΛΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΚΑΤΣΙΜΗΤΣΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	9
ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΚΑΨΑΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	24
ΚΕΡΠΕΚΙΔΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	14	32
ΚΙΤΣΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΚΙΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	24
ΚΛΟΤΣΩΝΗ ΑΡΙΣΤΕΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΚΟΛΩΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	18

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ-ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΚΟΝΤΟΥ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ / ΕΥΑΓΓ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	11	28
ΚΟΥΤΡΑ-ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΚΟΥΤΣΑΦΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΚΩΣΤΑ ΘΕΟΔΩΡΑ/ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	16
ΚΩΣΤΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤ. / ΑΝΤΩΝ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΚΩΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΗΡΑΚΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΛΙΑΚΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	9
ΛΙΑΛΙΑΣ - ΡΙΖΟΣ - ΚΟΚΚΟΡΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	28
ΛΙΑΛΙΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	25
ΛΙΑΛΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΛΙΟΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΜΑΡΚΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	17
ΜΑΣΤΟΡΑ ΜΑΡΙΑ / ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΜΑΤΣΙΡΑ ΧΡ./ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ Χ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	14	34
ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΜΗΤΣΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΜΗΤΣΙΩΝΗΣ Δ. / ΜΠΟΜΠΗΣ Β.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	22
ΜΗΤΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	15	35
ΜΗΤΣΟΥ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	14	36
ΜΠΑΚΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	26
ΜΠΑΚΟΥΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	13	27
ΜΠΑΛΛΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	1	3
ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΜΠΕΛΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΜΠΟΖΟΥΡΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΜΠΟΛΩΣΗ ΟΛΓΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΜΠΟΛΩΣΗΣ ΜΟΣΧ./ΓΕΩΡΓ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΜΠΟΛΩΣΗΣ ΙΩΑΝ. ΕΥΑΓΓ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΜΠΟΛΩΣΗΣ Π. ΘΩΜ./ΠΕΤΡ.Δ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	24
ΜΠΟΜΠΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	18
ΜΠΟΥΑ ΕΥΘΑΛΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΜΠΟΥΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	15
ΜΠΟΥΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	19
ΜΠΟΥΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΜΠΟΥΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘΑΝ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΜΠΟΥΑΣ ΗΛΙΑΣ / ΗΛΙΑΣ-ΕΥΘ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	7	14
ΜΠΟΥΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΘΑΝΑΣ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΜΠΟΥΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΝΑΣΤΑ ΑΥΓΕΡΙΝΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	13
ΝΙΚΑ ΕΛΕΝΑ / ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΝΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΝΙΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	8
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΝΤΑΓΚΑΣ ΑΝΔ. / ΑΦΟΙ ΝΤΑΓΚΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΝΤΑΓΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ / ΑΦΟΙ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΝΤΑΛΙΠΗ ΧΡΥΣΑΥΓ. / ΑΘΑΝ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΝΤΟΚΟΣΣΠΥΡΟΣ / ΠΗΓΗΣ ΘΕ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	4
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	0	0
ΠΑΣΚΑΣΟΒΙΤΗ ΒΑΣΙΛ.-ΛΟΥΙΖ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	11	26
ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ Μ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	0
ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΠΑΠΑΝΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡ/ ΑΦΟΙ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	6
ΠΑΠΑΝΙΚΑΣ ΠΕΤΡΟΣ / ΑΦΟΙ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	2	6
ΠΑΠΑΠΑΣΧΟΥ ΜΑΡΙΑ / ΗΛΙΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΠΑΠΠΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	24
ΠΑΠΠΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	8
ΠΑΠΠΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΕΥΘΥΜ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	20
ΠΑΠΠΑΣ ΦΩΤΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΠΑΥΛΟΥ-ΚΑΤΣΟΥΡΑΝΗ ΑΡΕΤ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΠΕΤΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΠΕΤΡΟΥ ΘΩΜΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΠΛΑΣΚΑΣΟΒΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	7

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΠΟΥΓΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	13
ΡΙΖΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΡΙΖΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΣΑΜΑΡΤΖΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ / ΙΩΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	6
ΣΕΡΙΦΗΣ ΛΟΥΚΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	10
ΣΙΔΕΡΗΣ ΙΣΙΔΩΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΣΙΔΕΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΣΚΑΡΠΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	12	24
ΣΠΥΡΟΥ ΚΥΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	6
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΕ/ΝΤΟΥΚΑΣ ΛΟΥ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	9	18
ΤΕΣΣΑ ΖΩΗ / ΣΠΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΤΕΣΣΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ / ΣΠΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	10	20
ΤΖΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	15	34
ΤΖΕΛΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΤΖΟΥΡΟΣ ΠΕΤΡΟΣ/ΧΑΡΑΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	5	10
ΤΟΥΛΟΥΠΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	8	16
ΤΟΥΣΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΤΟΥΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	11
ΤΟΥΣΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΤΣΑΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	6	12
ΤΣΟΒΙΛΗ ΜΑΡΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	11
ΦΟΡΦΟΛΙΑΣ ΦΩΤΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	12
ΧΑΛΙΜΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	3	6
ΧΑΜΑΛΟΓΛΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	3.569	4	8
ΛΟΥΚΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	8	16
ΜΠΕΛΛΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	8
ΣΚΑΡΠΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	8	16
ΜΑΚΡΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	7
ΛΟΥΚΑ ΝΙΚΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	8
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΥΤ. συζ. Β.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	10

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ.	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΡΙΣΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ / ΣΠΥΡΙΔΩΝ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	10	20
ΒΕΚΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	10
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	6	12
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΥ ΑΝΤΡΕΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	12
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	12
ΝΑΚΟΥ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	10
ΛΟΥΚΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	10
ΝΑΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	9
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛ. & ΔΗΜ.	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	6
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΘΩΜΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	7	18
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	10
ΤΣΟΒΙΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	12	28
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	2	4
ΒΕΚΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	8
ΝΑΚΑΣ ΘΩΜΑΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	10
ΒΕΚΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	11
ΛΙΑΚΡΗΣ ΘΩΜΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	10
ΧΑΤΖΗΣ ΑΠΟΣΤ. / ΜΑΡΙΚΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	5	14
ΤΟΥΣΗΣ ΠΑΣΧΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	8
ΓΚΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	7
ΡΙΣΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	7	17
ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗ/ΛΑΜΠΡΟΥΣΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	3	6
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Θ./ΑΛΕΞ.-ΔΗΜ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	11
ΠΑΝΟΥ ΝΑΠΟΛΕΩΝ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΝΘΟΥΣΑ	3.569	4	12
ΜΠΑΤΣΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	17
ΚΑΤΣΙΜΗΤΣΗΣ ΗΛ./ΕΥΤΥΧΙΑ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	10	24
ΝΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	19
ΠΑΤΕΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	10	20
ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	3	7
ΠΕΤΡΟΝΑΝΟΣ Θ.-Γ./ΘΩΜΑΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	10	20
ΓΙΟΧΑΛΑΣ ΠΑΥΛΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	24
ΤΣΟΒΙΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	15	30

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΝΟΥΣΗΣ ΣΠ./ΑΙΚ.ΓΕΩΡΓ.ΝΟΥΣΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	14	28
ΚΩΤΣΙΟΥ ΝΑΥΣΙΚΑ/ΠΑΣΧΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	15	37
ΚΩΤΣΙΟΣ ΠΑΣΧΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	2	4
ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	6	14
ΜΠΑΤΣΟΜΥΤΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	6	12
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΣΣΙΑΝΗ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΒΕΚΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΘΑΝΑΣ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΚΕΦΑΛΑ-ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΦΡΕΙΔ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΒΕΚΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	2	6
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Α./ΓΙΟΧΑΛΑΣ Δ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	16
ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	16
ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	10	20
ΧΑΛΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΝΙΚΟΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΓΚΟΓΚΟΖΩΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	12	36
ΣΙΑΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	4	8
ΚΑΤΣΙΟΣ ΗΛΙΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	8	16
ΑΣΠΙΩΤΗ ΔΙΟΝΥΣΙΑ/ΝΙΚΟΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	5	10
ΜΗΤΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	3.569	6	12
ΡΙΖΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	7	14
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	5	10
ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	4	8
ΣΚΑΡΠΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	8	16
ΣΚΑΡΠΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	8	16
ΣΚΑΡΠΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	8	16
ΝΑΝΟΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ	Β	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	3	8
ΒΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ	3.569	12	24
ΧΑΛΚΗ ΚΩΝ/ΝΑ ΝΙ/ΑΠΟΣΤ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	4	8
ΛΟΥΚΟΥΜΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	7	16
ΧΑΛΚΗ ΚΩΝ/ΝΑ ΣΤΑΜ./ΣΤΑΜ.	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	5	10
ΜΠΕΛΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	4	9
ΛΙΠΟΠΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Α	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	4	8

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΜΙΠΕΛΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	10	20
ΝΙΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	7	18
ΧΑΛΚΗ ΚΩΝ/ΝΑ / ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	5	10
ΜΠΟΤΣΙΟΣ ΑΘΑΝ. / ΧΡΗΣΤΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	6	12
ΤΣΙΤΣΑ ΑΛΙΚΗ ΤΟΥ ΣΩΤ.	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	7	14
ΤΣΑΤΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	6	12
ΧΑΛΚΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	A	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	12	24
ΤΣΙΤΣΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΡΗΣΤ.	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	6	14
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	10	20
ΓΑΥΡΟΥ Κ. / ΜΠΕΛΛΟΣ ΧΑΡ.	B	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	6	12
ΧΑΛΚΗΣ ΗΛΙΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	4	8
ΧΑΛΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ / ΗΛΙΑΣ	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	4	8
ΜΠΟΤΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝ. / ΝΙΚΟΛ.	Γ	ΠΑΡΓΑ	ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ	3.569	8	16
ΤΟΥΛΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	6	13
ΓΚΟΓΚΑΣ ΘΩΜΑΣ ΙΩΑΝΝΗ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	14
ΜΠΙΤΖΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	12
ΠΙΕΤΤΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΥ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	10	20
ΓΚΟΓΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜ.	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	9	18
ΠΛΙΑΚΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	10
ΓΚΟΓΚΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ / ΒΑΣΙΛ.	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	15	39
ΒΕΡΓΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	7	14
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡ./ΣΠΥΡ.	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	1	17
ΒΕΡΓΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	6	12
ΚΩΣΤΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	12
ΒΕΡΓΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	10	20
ΓΚΟΓΚΑ ΑΝΝΑ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	10
ΤΑΣΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	10	20
ΠΙΕΤΑΣ ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΥ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	1	14
ΒΕΡΓΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	10	20
ΤΑΣΣΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	10
ΜΠΙΤΖΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΕΛΕΥΘ.	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	11	23
ΜΠΙΤΖΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	10	20

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΓΚΛΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	1	16
ΚΟΣΤΑΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	9	18
ΝΤΟΥΣΚΑ ΦΡΕΙΔΕΡ /ΧΡΥΣ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	4	8
ΚΩΛΕΤΣΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	12
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΠΥΡ.ΠΑΝ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	7	14
ΤΑΣΣΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	8	16
ΜΙΧΑΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	4	9
ΓΚΟΓΚΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	4	8
ΚΟΛΙΟΥΣΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	10
ΤΣΟΥΜΠΟΥΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	2	6
ΓΚΟΓΚΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ/ΓΕΩΡΓ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	8	20
ΝΤΡΙΚΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	5	13
ΤΑΣΣΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	6	12
ΓΚΟΓΚΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	3	9
ΜΠΑΚΟΣ ΗΛΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΑΜΜΟΥΔΙΑ	8.914	6	14
ΠΗΛΙΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	8	18
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	9	18
ΠΟΥΡΓΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	3	6
ΜΗΤΟΣ-ΚΩΤΣΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	7	15
ΝΑΣΤΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΡΚ.	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΝΑΣΤΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	6	12
ΠΑΠΠΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	3	9
ΠΗΛΙΟΥ ΖΩΙΤΣΑ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	9
ΖΗΣΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	7	15
ΚΑΡΥΔΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	9	18
ΝΑΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΠΑΠΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΤΕΡΝΕΖΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ	A	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΔΗΜΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	15	32
ΠΗΛΙΟΣ ΦΩΤΙΟΣ ΣΩΤΗΡ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	8	16
ΤΑΣΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΠΗΛΙΟΣ ΦΩΤΙΟΣ ΣΩΤΗΡ.	B	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	8	16

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ-ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΠΟΥΡΓΑΣ ΗΛΙΑΣ	Β	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΠΑΠΠΑ ΛΟΥΙΖΑ	Β	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΠΗΛΙΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ/ΦΙΛΙΠΠ.	Β	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΤΑΣΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	7	14
ΝΑΚΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	Β	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΠΑΠΠΑ ΑΓΑΘΗ ΙΩΑΝΝΗ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	7	16
ΠΑΠΠΑΣ ΘΩΜΑΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΚΑΣΚΑΝΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΚΩΤΣΗΣ-ΜΗΤΟΣ ΘΩΜΑΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	13
ΠΑΠΠΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	12
ΠΑΠΠΑ ΛΟΥΙΖΑ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΚΩΤΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	4	8
ΠΑΠΠΑ ΑΓΑΘΗ ΙΩΑΝΝΗ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	12	24
ΛΟΥΚΑ ΑΓΑΘΗ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	5	10
ΓΙΟΥΡΓΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ/ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	6	12
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡ./ΜΑΡΙΑ	Γ	ΦΑΝΑΡΙ	ΛΟΥΤΣΑ	8.914	13	27
ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	12
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΓΑΛΑΤΕΙΑ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	8	20
ΤΣΟΥΜΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	10	30
ΣΙΑΦΑΚΑ ΕΛΕΝΗ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	8	16
ΚΑΤΣΑΝΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	4	8
ΜΥΡΙΟΥΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	12	24
ΚΑΣΚΑΝΗΣ ΕΥΑΓΓ./ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	4	8
ΚΑΣΚΑΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛ / ΚΩΝ.	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	3	6
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	3	9
ΚΟΤΤΑ ΚΛ. / ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΟΕ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	3	7
ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ / ΕΛ.	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	5	10
ΤΣΟΥΜΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	8	16
ΤΣΟΥΜΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	10	30

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	5	15
ΑΚΡΙΤΑΣ ΘΕΟΔ. / ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	3	9
ΖΗΣΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ / ΣΤΑΥΡΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	8	24
ΚΟΥΜΑΣΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	4	10
ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	12
ΧΡΙΣΤΑΚΗ ΜΑΡΙΑ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	4	8
ΤΣΑΒΑΛΑ ΕΛΕΝΗ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	18
ΚΟΝΤΖΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	12
ΤΟΥΣΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	3	6
ΒΕΛΙΟΥ ΦΥΓΑΛΙΑ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	14	32
ΘΑΝΑΣΗ ΑΓΛΑΙΑ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	8	16
ΚΟΥΜΑΣΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	9	18
ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	14
ΙΟΝΙΟΥ ΤΟΥΡ. ΕΠ./ ΣΤΑΥΡΟ-ΠΟΥΛΟΥ Σ.	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	12
ΓΕΩΡΓΑΡΑ ΠΑΝΑΓ. / ΧΡΙΣΤΑΚΗ ΒΑΣΙΛ.	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	15	30
ΣΙΔΕΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	2	4
ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΑ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	4	8
ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΣΤΡΟ-ΣΥΚΙΑ	5.179	6	12
ΜΠΑΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	15	45
ΜΠΑΚΑ ΚΛΕΟΝΙΚΗ / ΕΥΑΓΓ.	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	8	24
ΜΑΡΚΑΚΗΣ ΧΑΡ./ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	2	6
ΜΠΑΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΝ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	13	31
ΤΣΟΛΚΑΣ ΘΩΜΑΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	12	24
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	15	30
ΤΣΟΛΚΑΣ ΘΩΜΑΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	6	18
ΡΑΠΤΗΣ ΗΡΑΚΛΗΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	5	12
ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	7	12
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ ΦΩΤ.	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	14	28

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΣΥΜΕΩΝ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	8	24
ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	4	8
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΛΑΜΠΡ./ΘΩΜΑ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	6	12
ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	3	6
ΠΟΝΤΙΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	8	16
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	4	9
ΤΑΣΣΗ ΕΛΕΥΘ./ΧΗΤΟΣ ΓΕ.	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	4	12
ΤΡΙΑΝΤΗΣ ΒΑΣ. / ΣΤΑΪΚΟΣ Θ.	B	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	2	4
ΚΟΤΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΛΥΓΙΑ	5.179	5	15
ΜΠΑΡΚΑΣ ΑΛΕΞΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	12
ΓΚΟΡΟΠΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	18
ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	12
ΛΑΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	2	4
ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΧ.	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	10
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣ.	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	15
ΣΟΛΩΜΟΝΙΔΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	8	24
ΣΟΡΟΝΤΗΛΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	9
ΝΤΕΤΣΙΚΑΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	12
ΛΙΩΛΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΠΑΠΠΑΣ ΦΡΑΓΚΛ./ΚΑΤΣΟΥΛΗ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	14	28
ΛΑΖΟΥ ΑΝΘΗ ΙΩΑΝΝΗ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	6
ΣΟΡΟΝΤΗΛΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	15
ΚΟΥΜΠΟΥΛΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	11
ΜΠΕΝΕΤΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	10
ΖΩΓΑΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	10	23
ΚΟΥΜΠΟΥΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	10
ΣΟΥΜΑΛΕΥΡΗ ΘΕΟΔ./ΣΠΥΡ.	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΖΕΝΕΜΠΙΣΗ ΣΤΕΡΠΑΝΗ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	17
ΓΕΠΗ ΒΙΟΛΕΤΑ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	6
ΣΙΣΚΑ ΕΙΡΗΝΗ / ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	10	20
ΜΥΡΙΟΥΝΗ-ΡΕΝΕΕ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	A	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	12	24

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΓΚΟΡΟΠΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	12
ΚΑΡΤΕΖΙΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	10
ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	18
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	6
ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ Γ./ΓΕΝ.ΤΕΧΝ. ΑΕ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΠΑΣΧΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	10	22
ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Σ./ΤΣΑΓΑΡΗΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	8	18
ΧΑΣΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ / ΘΕΟΔ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	10
ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΕΥΑΓΓ./ΓΕΩΡΓ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	8	19
ΜΟΥΚΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	12
ΚΑΛΥΒΑΣ ΠΑΥΛ./ΑΦΟΙ ΚΛΥΒΑ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	15
ΚΑΡΑΠΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	7	18
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΛΕΝΗ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	1	2
ΚΑΛΥΒΑΣ Π./ΑΦΟΙ ΚΑΛΥΒΑ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	7	17
ΚΟΥΜΠΟΥΛΗ ΒΙΚΤΟΡΙΑ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	9	20
ΤΡΙΑΝΤΟΥ-ΤΣΑΝΟΥ ΕΥΑΓΓ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	10	24
ΚΟΤΣΙΝΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	19	57
ΚΟΛΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΦΥΣΕΚΗΣ ΘΩΜΑΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	19	57
ΦΥΣΕΚΗΣ Θ./ΣΟΡΟΝΤΗΛΑΣ Σ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΚΟΥΜΠΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	6
ΚΑΤΣΑΒΑΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΚΟΥΜΠΟΥΛΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	3	9
ΓΚΟΡΟΓΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	5	10
ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΘΕΟΔΟΥΛΑ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	8
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	6	12
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	5.179	4	10
ΤΣΑΜΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	4	11
ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	7	12
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	5	12
ΛΙΩΛΗ ΜΑΡΙΑ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	10	20
ΜΠΕΛΛΗ ΒΑΣ./ΔΡΙΒΑΣ ΣΩΤ.	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	5	10

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΜΗΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	10	25
ΑΗΔΟΝΗΣ ΘΩΜΑΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	4	8
ΡΑΠΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	15	34
ΣΜΠΟΝΙΑΣ ΙΩΣΗΦ/ΘΩΜ.	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	6	12
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	9	21
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	4	8
ΛΙΩΛΗ ΑΛΙΚΗ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	5	10
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	7	14
ΜΑΚΕΛΙΑΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	7	14
ΤΣΙΜΠΟΥΚΗ ΑΝΘΟΥΛΑ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	6	12
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΣ./ΣΠΥΡΟΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	5.179	10	20
ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	4	8
ΝΑΣΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	7	21
ΠΑΠΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΑΣΤ.	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	12	24
ΠΑΠΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	9	18
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Χ./ΜΠΡΑΓΚΑ Β.	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	8	16
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΧΑΡΙΣΗΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	10	30
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	2	3
ΣΤΑΥΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	5	10
ΛΟΥΚΑΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	15	35
ΛΟΥΚΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Α	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	11	22
ΧΗΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	4	8
ΛΟΥΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	8	16
ΛΟΥΚΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	9	19
ΜΙΚΡΟΥΛΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	10	20
ΛΟΥΚΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	10	24
ΛΟΥΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Β	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	12	24
ΡΑΠΤΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	5	10
ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΛΟΥΚΑΣ	Γ	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΒΡΑΧΟΣ	5.179	4	10

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΚΑΤΣΙΜΠΟΚΗΣ ΗΛΙΑΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	23	46
ΑΦ. ΑΣΚΗΤΟΓΛΟΥ ΟΕ / ΣΑΒΒΑΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	18	44
ΒΑΓΕΝΑ ΜΑΡΙΑ / ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	3	8
ΚΑΡΔΑΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	4	8
ΤΖΙΜΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	5	11
ΚΟΝΤΟΥ Ε./ΠΑΜΑΚΑΡΙΟΥ Ε.	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	8	24
ΡΟΥΓΚΑ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΛΑ/ΑΛΕΞ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	2	4
ΡΟΥΓΚΑ ΚΑΤΙΝΑ / ΑΛΕΞΑΝΔΡ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	7	21
ΤΖΩΡΑ ΕΛΕΝΗ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	4	12
ΑΦΟΙ ΠΕΠΟΝΗ ΘΕΜ-ΚΩΝ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	12	24
ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	8	24
ΛΑΖΑΡΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	10	20
ΡΕΤΣΙΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	6	16
ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	5	15
ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	5	10
ΝΟΣΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	7	50
ΜΥΛΩΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	7	14
ΑΡΜΑΤΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ συζ. ΙΩ.	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	11	22
ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	3	6
ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	4	8
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	5	10
ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓ./ΑΝΔΡΕΑΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	6	12
ΧΑΤΖΑΡΑΣ ΘΩΜΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΥ	Γ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	6	12
ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ ΠΗΝΕΛΟΠ./ΜΑΡ	Γ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	4	8
ΤΣΑΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ	Γ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	3.569	10	20
ΡΑΠΤΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	7	14
ΜΠΕΝΕΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	4	12
ΝΤΙΤΣΟΣ ΦΩΤΙΟΣ & ΖΩΗ Α.Ε.	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	4	8
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΕΥΓΕΝΙΑ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	5	10
ΝΤΟΜΑΡΗ ΕΥΤΥΧΙΑ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	6	15
ΝΤΟΥΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	5	10
ΛΕΛΟΒΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	Α	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	14	33

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜ. ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΑΡΙΘΜ. ΔΩΜΑΤ	ΑΡΙΘΜ. ΚΛΙΝΩΝ
ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ ΚΙΜΩΝ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	3	6
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΟΥΡ./ΠΑΥΛ.	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	4	8
ΦΕΤΣΗΣ ΔΙΟΓΕΝΗΣ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	5	13
ΜΙΧΑΛΗ ΣΟΦΙΑ	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	7	14
ΣΑΡΑΚΙΝΟΥ ΑΝΑΣΤ./ΧΡΗΣΤ.	Β	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	2	6
ΚΑΤΣΑΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Γ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	4	8
ΚΑΤΣΑΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Γ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΜΥΤΙΚΑΣ	3.569	7	14

Τέλος, παράθετουμε έναν πίνακα (ΠΙΝΑΚΑΣ IV) με πληροφορίες για τα κάμπινγκ που υπάρχουν στο Νομό.

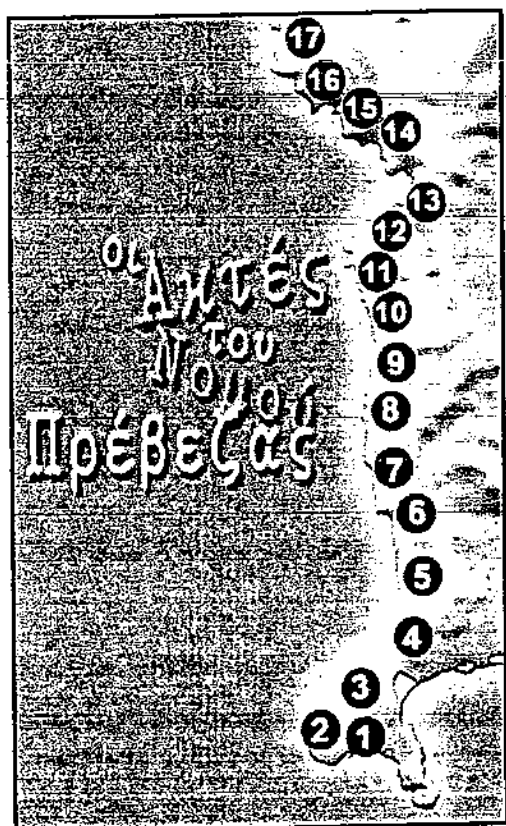
ΠΙΝΑΚΑΣ IV

σ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝJOY	С	ΠΑΡΓΑ	ΛΥΧΝΟΣ	120 / 450
ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ	С	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΡΙΖΑ	26 / 104
ΒΑΛΤΟΣ	С	ΠΑΡΓΑ	ΒΑΛΤΟΣ	92 / 296
ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ	С	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ	116 / 384
ΚΑΝΑΛΙ	В	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	100 / 300
ΜΟΝΟΛΙΘΙ	С	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΚΑΝΑΛΙ	116 / 384
ΠΑΝΟΡΑΜΑ	С	ΖΑΛΟΓΓΟ	ΜΟΝΟΛΙΘΙ	39 / 117
ΠΑΡΓΑ	С	ΠΑΡΓΑ	ΠΑΡΓΑ	94 / 285

5.5. ΠΑΡΑΛΙΕΣ

5.5.1. Γενικά Στοιχεία

- 1 Κυανή Ακτή
- 2 Αλωνάκι Πρέβεζας
- 3 Μύτικας
- 4 Μονολίθι
- 5 Κανάλι
- 6 Καστροσυκιά
- 7 Αρτολίθια
- 8 Λυγιά
- 9 Βράχος
- 10 Λούτσα
- 11 Αλωνάκι Φαναρίου
- 12 Κερέντζα
- 13 Αμμουδιά
- 14 Λίχνος
- 15 Κρουονέρι
- 16 Βάλτος
- 17 Σαρακίνικο

Οι παραλίες του Νομού Πρέβεζας εκτείνονται σε μήκος 60 χιλιομέτρων.

Όρμοι, χερσόνησοι, κόλποι, αμμουδιές και βράχια εναλλάσσονται αρμονικά. Δάση από πεύκα που φτάνουν μέχρι τις φιλόξενες παραλίες, δημιουργούν το ιδανικό δίπολο ήλιος – σκιά.

Αμόλυντες από την ανθρώπινη παρέμβαση, είναι έτοιμες να δεχθούν τους καλοκαιρινούς επισκέπτες, εμπνέοντας το σεβασμό στη διατήρηση αυτού του μεγαλειώδους φυσικού περιβάλλοντος.

5.2.2. Κυανή Ακτή

Η παραλία που βρίσκεται στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου, πολύ κοντά σχεδόν μέσα στην πόλη της Πρέβεζας, με το κάστρο του Αγίου Ανδρέα

να χάνεται μέσα στους πανύψηλους ευκάλυπτους, που φτάνουν πολύ κοντά στη θάλασσα.

Απόσταση από Πρέβεζα: 200 μ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (Πρέβεζα – Δήμος Πρεβέζης):

200 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 38,56 Γ. μήκος: Α 20,45

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα.

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά).

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι.

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, άσφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος.

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Αποδυτήρια, Ντους, Καντίνα.

5.5.3. Αλωνάκι Πρέβεζας

Απόσταση από την Πρέβεζα: 2000 μ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (Παντοκράτορας – Δήμος Πρεβέζης): 500 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 38,58, Γ. μήκος: Α 20,43

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854, Πρέβεζα

Βάθος νερών: Ρηχά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

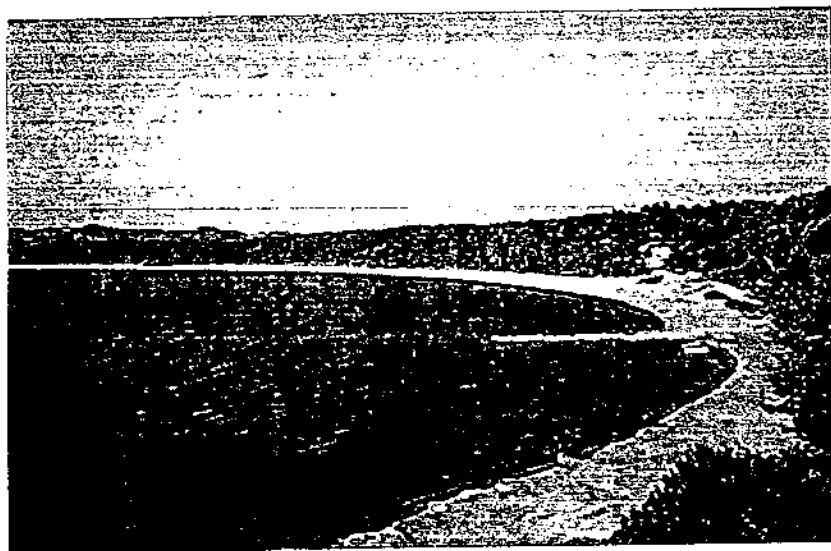
Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, άσφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος.

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Αποδυτήρια, Ντους, Καντίνα.

5.5.4. Μύτικας

Στη μύτη της χερσονήσου της Πρέβεζας, στην ανοικτή θάλασσα του Ιονίου. Πολλές παραλίες μεγάλες και μικρές, αμμώδεις και βραχώδεις.

Ο οικισμός βρίσκεται πολύ κοντά στην αρχαία Νικόπολη.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 5 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Μύτικας – Δήμος Πρεβέζης**):

50 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 38,58, Γ. μήκος: Α 20,43

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Ρηχά (Ομαλά).

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος.

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.5. Μονολίθι

Η παραλία εκτείνεται αρκετά χιλιόμετρα κατά μήκος του ομώνυμου αισθητικού δάσους, με βαθιά νερά με μεγάλα κύματα το απόγευμα και την αίσθηση του ωκεανού.

Υπάρχουν ντουζιέρες, βρύσες, τουαλέτες και καμπίνες και αναψυκτήρια.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 8 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Μύτικας – Δήμος Πρεβέζης**):

500 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,02 Γ. μήκος: Α 20,42

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο–Λιμενάρχης / Τηλ.: 0682028854 Πρέβεζα.

Βάθος νερών: Βαθιά (Απότομα)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος.

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, αποδυτήρια, ντους, καντίνα.

5.5.6. Κανάλι

Αμμώδης και άνετη ανοικτή παραλία με δασύλλια και λόφους που εναλλάσσονται λίγο πριν τα όρη του Ζαλόγγου, όπου στέκεται περήφανα και το ομώνυμο σημαντικό μνημείο της νεότερης ιστορίας. Οργανωμένη πλαζ με

υποδομή για θαλάσσια σπορ (μικρά ιστιοφόρα, κανό, αλεξίπτωτο κ.ά.). Υπάρχει υποδομή για μια άνετη διαμονή.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 17 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Κανάλι– Δήμος Ζαλόγγου**):

1000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο-Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Απότομα)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Βόρειοι (Β), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, άσφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος.

Υπηρεσίες: Αποδυτήρια, Ντους, Πάρκινγκ, Καντίνα.

5.5.7. Καστροσυκιά

Η συνέχεια της παραλίας του Καναλίου. Οργανωμένη πλαζ με υποδομή για θαλάσσια σπορ (μικρά ιστιοφόρα, κανό, αλεξίπτωτο κ.ά.). Πολύ κοντά βρίσκεται το Ζάλογγο, η αρχαία Κασσώπη και ο βυζαντινός ναός της Αγ. Πελαγίας.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 17 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Καστροσυκιά – Δήμος Ζαλόγγου**): 1000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Απότομα)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Βόρειοι (Β), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Αποδυτήρια, Ντους, Πάρκινγκ, Καντίνα.

5.5.8. Αρτολίθια

Η πιο ιδιόμορφη και ήσυχη παραλία, καθώς τα όρθια βράχια της δημιουργούν ένα μοναδικό τοπίο.

Απόσταση από την **Πρέβεζα:** 20 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Λυγιά – Δήμος Ζαλόγγου**):

1000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ.

5.5.9. Λυγιά

Πανέμορφοι κόλποι με βράχους που διακόπτουν την αμμουδιά στους πρόποδες του δαδούς του Λεκατσά, με τον ομώνυμο βυζαντινό ναό και τη μοναδική πανοραμική θέα προς το Ιόνιο. Πιο δίπλα και πάνω στον καταπράσινο λόφο στέκει το κάστρο Ρηνιάσας.

Απόσταση από την **Πρέβεζα:** 20 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Λυγιά – Δήμος Ζαλόγγου**): 50 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.10. Βράχος

Ίσως η πιο εντυπωσιακή παραλία, με κρυστάλλινα γαλαζοπράσινα νερά και λεπτή άμμο και μεγάλο μήκος ανάμεσα σε ένα καταπράσινο περιβάλλον.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 28 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Βράχος – Δήμος Ζαλόγγου**):

50 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,34

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Απότομα)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.11. Λούτσα

Εντυπωσιακή παραλία με κρυστάλλινα γαλαζοπράσινα νερά και λεπτή άμμο και μεγάλο μήκος ανάμεσα σε ένα καταπράσινο περιβάλλον.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 30 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Λούτσα – Δήμος Φαναρίου**):

50 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,05 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (N), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, άσφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.12. Αλωνάκι Φαναρίου

Μικρός κλειστός κόλπος με κρυστάλλινα διαυγή νερά και ψιλό βότσαλο, περιτριγυρισμένος από βράχια σε καταπράσινο τοπίο. Πολύ κοντά βρίσκεται το Νεκρομαντείο.

Απόσταση από την Πρέβεζα: 33 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (Αμμουδιά – Δήμος Φαναρίου): 2000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,13 / Γ. μήκος: Α 20,29

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (N), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Καντίνα.

5.5.13. Κερέντζα

Ένας γραφικός κολπίσκος που βρίσκεται ανάμεσα από τις παραλίες Αλωνάκι και Αμμουδιά. Αμμόλοφοι με θάμνους περιτριγυρίζουν την αμμουδιά με την ψιλή άμμο και τα νερά είναι ρηχά.

Απόσταση από την Πρέβεζα: 34 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (Αμμουδιά – Δήμος Φαναρίου): 1000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,14 / Γ. μήκος: Α 20,28

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (N), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, με σκάφος

5.5.14. Αμμουδιά

Ο κόλπος που βρίσκεται στις εκβολές του ποταμού Αχέροντα. Μαγευτικό τοπίο, με πλατιά αμμουδιά και ψιλή άμμο και βράχια στη βόρεια πλευρά της. Το βάθος της είναι μικρό. Πολύ κοντά βρίσκεται το Νεκρομαντείο.

Απόσταση από την **Πρέβεζα**: 33 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό (**Αμμουδιά – Δήμος Φαναρίου**): 50 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,14 / Γ. μήκος: Α 20,38

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Ρηχά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.15. Λίχνος

Οργανωμένη αμμώδης παραλία με βράχια και στα δυο άκρα της, που δημιουργούν σπηλιές, ιδιόμορφα βραχώδη σχήματα και μικρούς κολπίσκους. Η επίσκεψη μπορεί να γίνει και με δρομολογημένα σκάφη από την παραλία της Πάργας, ενώ ο επισκέπτης μπορεί να κάνει τα περισσότερα από τα θαλάσσια σπορ.

Απόσταση από την Πάργα: 3 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό: 500 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,16 / Γ. μήκος: Α 20,25

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Καντίνα.

5.5.15. Κρουονέρι

Η κεντρική παραλία της Πάργας, με το νησάκι της Παναγιάς και άλλα ψιλά βράχια που στέκουν όρθια μέσα στη θάλασσα και μπορεί κάποιος να τα επισκεφθεί νοικιάζοντας μικρά σκάφη. Από εκεί βλέπει κανείς και το επιβλητικό Κάστρο της Πάργας.

Απόσταση από την Πάργα: 100 μ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό: 10 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,16 / Γ. μήκος: Α 20,25

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.17. Βάλτος

Αμμώδης και με μεγάλο μήκος είναι η παραλία στον ανοικτό κόλπο του Βάλτου, σε ένα όμορφο τοπίο με εναλλαγές. Περιτριγυρισμένη από τον ελαιώνα, παρέχει όλες τις ανέσεις και υπηρεσίες, καθώς και πολλά θαλάσσια σπορ. Από εκεί ο επισκέπτης βλέπει την πίσω πλευρά του Κάστρου της Πάργας, τη Μονή Βλαχέρνας αλλά και το Κάστρο της Ανθούσας.

Απόσταση από την Πάργα: 500 μ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό: 10 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,16 / Γ. μήκος: Α 20,25

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

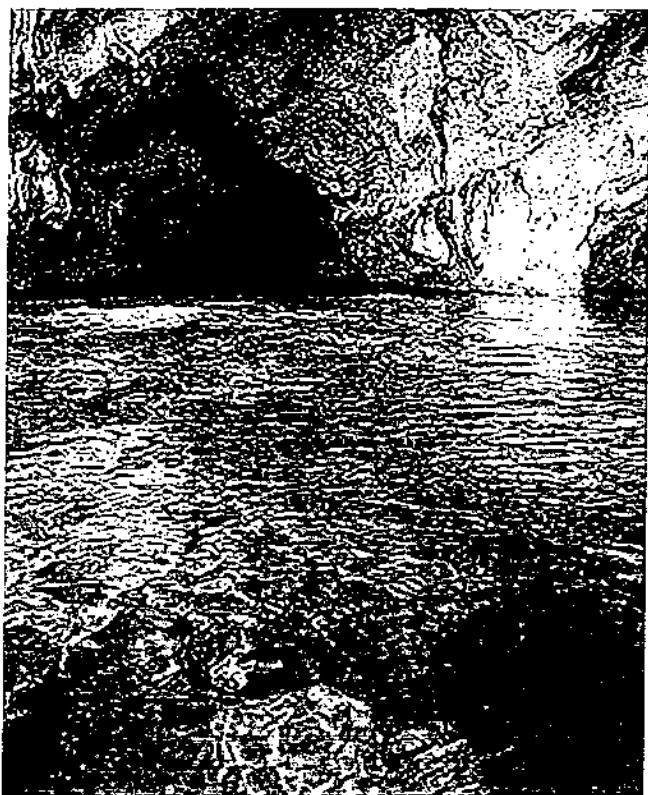
Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Ντους, Καντίνα.

5.5.18. Σαρακίνικο

Οργανωμένη παραλία στο βορειότερο τμήμα του νομού. Κλειστός κόλπος με γαλαζοπράσινες αποχρώσεις και πλαζ με βότσαλο. Ο επισκέπτης

μπορεί να φθάσει οδικώς αλλά και από τη θάλασσα, με σκάφος από το λιμάνι της Πάργας. Υπάρχουν κάμπινγκ, ενοικιαζόμενα δωμάτια, εστιατόρια και αναψυκτήρια.

Απόσταση από την Πάργα: 2 χλμ.

Απόσταση από τον πλησιέστερο οικισμό: 2000 μέτρα.

Γεωγραφική θέση: Γ. πλάτος: Β 39,16 / Γ. μήκος: Α 20,25

Πληροφορίες: Λιμεναρχείο – Λιμενάρχης / Τηλ. 0682-28854 Πρέβεζα

Βάθος νερών: Βαθιά (Ομαλά)

Προσανατολισμός παραλίας: Βορειοδυτικός (ΒΔ)

Συνήθης ένταση ανέμων: Αεράκι

Συνήθης κατεύθυνση ανέμων: Νότιοι (Ν), Δυτικοί (Δ)

Πρόσβαση: Με τα πόδια, ασφαλτος, με λεωφορείο, με σκάφος

Υπηρεσίες: Πάρκινγκ, Καντίνα.

5.6. ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Οι τρόποι μετάβασης στο Νομό Πρεβέζης, ξεκινώντας από το σημαντικότερο, είναι οι ακόλουθοι:

5.6.1. Ζεύξη Ακτίου – Πρέβεζας

Ο αναβαθμισμένος ρόλος της Βορειοδυτικής Ελλάδας κατέστησε δυνατή τη χρηματοδότηση των αναγκαίων μεγάλων έργων, για τη σύνδεσή της με την υπόλοιπη Ελλάδα και Ευρώπη και βοηθά στην έξοδό της από την απομόνωση και την υπανάπτυξη, που την είχε οδηγήσει ο γεωμορφολογικός αποκλεισμός της.

Η **Εγνατία Οδός** εξασφαλίζει την άμεση προσπέλαση από και προς την Ανατολική Ελλάδα και προς τις λοιπές γειτονικές χώρες, ενώ τα άμεσα υλοποιούμενα έργα του δυτικού άξονα Β-Ν, όπως είναι οι παρακάμψεις **Αγανίου και Άρτας**, η **ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου**, σε συνδυασμό με τη ζεύξη **Πρέβεζας – Ακτίου** και το νότιο τμήμα του **ΠΑΘΕ**, θα δημιουργήσουν δυνατότητες ταχύτερης και ασφαλέστερης σύνδεσής τους με τη νότια και νοτιοανατολική Ελλάδα. Η συνολική δαπάνη για την κατασκευή των παραπάνω έργων ανέρχεται σε 600 δις δρχ. περίπου.

Με το έργο αυτό εξασφαλίζεται υποθαλάσσια η οδική διάβαση του διαύλου **Πρέβεζας – Ακτίου**. Το έργο έχει συνολικό μήκος **4.710 μ.** και διακρίνεται στο **υποθαλάσσιο – υπόγειο τμήμα** μήκους **1.570 μ.**, στις **ράμπες εισόδου – εξόδου** μήκους **412 μ.** και στις **επίγειες οδικές προσβάσεις** μήκους **2.728 μ.**

Με μια λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, παρακάμπτει την πόλη της Πρέβεζας χωρίς να την αποκόπτει από το φυσικό και ιστορικό περιβάλλον της και βελτιώνει το χρόνο οδικής διαδρομής στον άξονα **Ακτιο – Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα** κατά **35 λεπτά**. Το υποθαλάσσιο – υπόγειο τμήμα περιλαμβάνει **σήραγγα διαστάσεων 6,0 μ. ύψος X 10,6 μ. πλάτος**, ενώ η διαθέσιμη επιφάνεια για την κυκλοφορία (**περιτύπωμα**) είναι **5,0 X 8,0 μ.** Το υποθαλάσσιο τμήμα της σήραγγας εγκιβωτίζεται στον πυθμένα του διαύλου, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του διαύλου και της ζεύξης και η ασφάλεια του έργου.

5.6.2. Αεροδρόμιο Ακτίου

Η πρωτεύουσα **Πρέβεζα** έχει τακτική αεροπορική σύνδεση με την **Αθήνα** μέσω **Ακτίου** και, εκτός των προγραμματισμένων πτήσεων, εκτελούνται και πτήσεις **charters** τους μήνες της τουριστικής αιχμής.

5.6.3. Κ.Τ.Ε.Λ.

Η λεωφορειακή σύνδεση με την **Αθήνα**, **Θεσσαλονίκη**, **κωμοπόλεις του Νομού**, **πόλεις της Ηπείρου**, της **Θεσσαλίας** και την **Πάτρα**, είναι πολύ συχνή.

5.6.4. Οδικά δίκτυα

- Η παραλιακή εθνική οδός **Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας** συνδέει τις δυο πόλεις (απόσταση 95 χιλιόμετρα), μέσω δε της **Ηγουμενίτσας** η **Πρέβεζα** συνδέεται με την **Ιταλία** και κατ' επέκταση με την υπόλοιπη **Ευρώπη**.
- Με τα **Γιάννενα** τη συνδέει η εθνική οδός **Πρέβεζας – Ιωαννίνων**.

5.6.5. Εκδρομές – Κρουαζιέρες

Από την περιοχή δίνεται επίσης η δυνατότητα για **εκδρομές** στους γειτονικούς νομούς και για **κρουαζιέρες** στα αντικρινά **Επτάνησα**. Έχοντας κανείς σαν αφετηρία την πρωτεύουσα του νομού μπορεί να επισκεφθεί την **Αρτα**, τα **Γιάννενα** με τα πολλά αξιοθέατα, τη **Δωδώνη**, τη **Χαράδρα του Βίκου** και τα **Ζαγοροχώρια**, τη **Λευκάδα** και τους **Παξούς**.

5.7. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

5.7.1. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

5.7.1.1. Δήμος Πρέβεζας

Στο Δήμο Πρέβεζας λαμβάνουν χώρα διάφορα πολιτιστικά γεγονότα.

Σπουδαιότερα είναι:

- **ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΑ**

Είναι κύκλος πολιτιστικών εκδηλώσεων που καλύπτει όλη σχεδόν τη χρονική διάρκεια του καλοκαιριού (Ιούλιο – Αύγουστο). Οι εκδηλώσεις αυτές των **ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΩΝ** έχουν γίνει θεσμός για την πόλη και περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους: μουσικά, χορευτικά, θεατρικά σχήματα, ερασιτεχνικά και επαγγελματικά, από τη χώρα μας και το εξωτερικό. Στα πλαίσια των **ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΩΝ** γίνονται διάφορες εκδηλώσεις που λειτουργούν σαν πόλος έλξης πάρα πολλών τουριστών, οι σπουδαιότερες των οποίων αναφέρονται παρακάτω.

- **ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ**

Καινούργιος θεσμός, που άρχισε στην Πρέβεζα στις 2 Αυγούστου 1995 σαν Α΄ Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ. Μια διοργάνωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Πρέβεζας σε συνεργασία με την Ομοσπονδία Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας, υπό την αιγίδα του Δήμου.

- **ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΙΔΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ**

Είναι ένας θεσμός που πραγματοποιείται στην Πρέβεζα εδώ και μια δεκαετία, με μεγάλη ακτινοβολία στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Διακόσιοι

περίπου νέοι από τις βαλκανικές χώρες φιλοξενούνται από το Δήμο για δέκα περίπου ημέρες. Το πρόγραμμα του Φεστιβάλ περιλαμβάνει ανοιχτές παραστάσεις μουσικής και χορού από την κάθε χώρα ξεχωριστά και παρουσίαση εκθέσεων ζωγραφικής, φωτογραφίας κ.λπ.

• Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΑΡΔΕΛΑΣ

Είναι ένα παλιό έθιμο που γίνεται στο λιμάνι της πόλης εδώ και μια εικοσαετία, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο. Συμμετέχουν μουσικο-χορευτικά συγκροτήματα, ψήνεται ντόπια σαρδέλα, προσφέρεται δωρεάν κρασί και δημιουργείται έτσι ένα κλίμα γνήσιου ελληνικού γλεντιού, όπου ο κόσμος συμμετέχει αυθόρμητα. Η γιορτή της Σαρδέλας έχει γίνει πια θεσμός, πραγματοποιείται το πρώτο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου και συγκεντρώνει πάνω από 10.000 κόσμο απ' όλη την Ελλάδα.

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Πρέβεζας διοργανώνει κάθε χρόνο το **Καρναβάλι**, στοχεύοντας στην αναβίωση και διατήρηση παραδοσιακών εθίμων της πόλης. Οι εκδηλώσεις της Αποκριάς αποτελούν έναν από τους πλέον πετυχημένους θεσμούς για τα πολιτιστικά της ευρύτερης περιοχής. Αξιόλογες εκδηλώσεις στα πλαίσια του Καρναβαλιού, που τείνουν να γίνουν θεσμοί και να προσελκύουν τουρίστες από το εσωτερικό και γιατί όχι και εξωτερικό είναι:

- **Παρέλαση Λιλιπούτειας Μασκαράτας.**
- **Παρέλαση** του Καρνάβαλου, με τη συμμετοχή πλήθους μεταμφιεσμένων γυναικών και αρμάτων με σατυρικά και μη θέματα.
- **Λαϊκά πανηγύρια.** Αρχίζουν με αποκριάτικες φωτιές στις γειτονιές της πόλης και την Καθαρά Δευτέρα γιορτάζονται τα παραδοσιακά Κούλουμα

στην περιοχή του Αγ. Γεωργίου. Στα Κούλουμα συμμετέχουν μουσικοχορευτικά συγκροτήματα και προσφέρεται δωρεάν παραδοσιακό νηστίσιμο φαγητό και άφθονο κρασί.

5.7.1.2. Δήμος Ζαλόγγου

Στις 15 Αυγούστου κάθε χρόνο πραγματοποιείται το πανπνοντιακό προσκύνημα στη Μονή Κοζυλίου του Δ.Δ. Νέας Σαμψούντας.

Στις ημέρες μνήμης των πολιούχων Αγίων διοργανώνονται τοπικά λαϊκά πανηγύρια με περιφορές εικόνων, κεράσματα, χορούς και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

5.7.1.3. Δήμος Θεσπρωτικού

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή είναι: πανηγύρια, χοροί, θεατρικές παραστάσεις, καταγραφή του ιστορικού παρελθόντος της περιοχής, εκδηλώσεις καρναβαλιού, ράψιμο παραδοσιακών στολών.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο «**Καγκελάρι**», ένα έθιμο με κεντρικό θέμα τον τοπικό παραδοσιακό χορό στην κοινότητα Παπαδάτων την Παρασκευή του Πάσχα και το πανηγύρι, που διαρκεί και τις δυο επόμενες ημέρες της Κυριακής του Πάσχα. σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα.

5.7.1.4. Δήμος Λούρου

Θα πρέπει να γίνει αναφορά και στους νερόμυλους που υπάρχουν στον **Αβάσσο** και στις πηγές της **Γκούρας**, καθώς και στο Λαογραφικό Μουσείο της Κάτω Ρευματίας.

Η υπάρχουσα πολιτιστική υποδομή βρίσκεται σε αρχικό στάδιο ακόμη και περιορίζεται μόνο σε ένα πολιτιστικό κέντρο που υπάρχει στο δημοτικό διαμέρισμα του Ωρωπού και σε κάποιους μικρούς πολιτιστικούς συλλόγους. Στο Δήμο δραστηριοποιείται η Φιλαρμονική και το Χορευτικό του Πολιτιστικού Συλλόγου Σκάλας.

Μεγάλες εκδηλώσεις του Δήμου είναι τα «**Λουριώτικα**» και η «**Γιορτή Κρασιού**» στον Ωρωπό, που γίνονται κάθε χρόνο και προσελκύουν αρκετούς επισκέπτες.

5.7.1.5. Δήμος Φαναρίου

Το καλοκαίρι είναι η εποχή με τη μεγαλύτερη πολιτιστική δραστηριότητα για την περιοχή του Φαναρίου.

Σπουδαιότερο ακόμα και σε όλο το νομό της Πρέβεζας θεωρείται το **πανηγύρι του Αϊ-Λιά**, που γίνεται κάθε χρόνο στις 20 Ιουλίου στην Κορυφούλα. Επίσης διάφορα μουσικά συγκροτήματα επισκέπτονται την περιοχή κατά τη διάρκεια σειράς πολιτιστικών εκδηλώσεων, ανάμεσα στις οποίες σημαντική θέση κατέχουν τα «**Αχερόντεια**».

Την **Κυριακή των Απόκρεω** γίνεται στο Καναλάκι μεγάλη παρέλαση αρμάτων και μεταμφιεσμένων, και την επόμενη ημέρα, **Καθαρή Δευτέρα**, ακολουθεί συγκέντρωση των κατοίκων της περιοχής, αλλά και επισκεπτών από άλλες περιοχές, σε διάφορες εξοχικές τοποθεσίες της περιοχής για το παραδοσιακό πέταγμα του χαρταετού και την έναρξη της Σαρακοστής, με νησίσιμα εδέσματα, τραγούδια και χορό.

5.7.1.6. Δήμος Πάργας

Κάθε χρόνο στη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου πραγματοποιούνται στο Δήμο της Πάργας μια σειρά από πολιτιστικές εκδηλώσεις, τα «ΠΑΡΓΙΝΑ», που περιλαμβάνουν θεατρικές παραστάσεις, μουσικές βραδιές, εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας κ.ά. και απευθύνονται σε ανθρώπους κάθε ηλικίας.

Το αποκορύφωμα των εκδηλώσεων, τα «ΚΑΝΑΡΙΑ», έχουν διπλό χαρακτήρα στην Πάργα, θρησκευτικό και ιστορικό. Ανήμερα της Παναγίας (15 Αυγούστου) πλήθος κόσμου συγκεντρώνεται στο χώρο του λιμανιού για να παρακολουθήσει τη «βαρκαρόλα» και να διασκεδάσει με την ορχήστρα της περιοχής.

Η «βαρκαρόλα» αναπαριστά την επιστροφή των Παργινών και των Ιερών Κειμηλίων τους στην Πατρίδα, έπειτα από ένα σχεδόν αιώνα ξενιτιάς που ξεκίνησε το 1817, με αφορμή την πώληση της Πάργας από τους Άγγλους στον Αλή-Πασά των Ιωαννίνων. Αμέσως μετά η γιορτή κλείνει με πυροτεχνήματα.

5.8. ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Ο Νομός Πρέβεζας έχει κλίμα με πολλές και ποικίλες μορφές. Στα παράλια, το Ιόνιο πέλαγος και τον Αμβρακικό κόλπο απαλύνεται, με μέση ετήσια θερμοκρασία 17°-18° Κελσίου (Αθήνα 17,4°C). Αλλά όσο προχωρούμε προς το ορεινό εσωτερικό, τόσο το κλίμα γίνεται πιο ηπειρωτικό με διαφορά, ανάμεσα στις μέσες θερμοκρασίες του θερμότερου και ψυχρότερου μήνα, που ξεπερνάει τους 20°C και με μέση ετήσια θερμοκρασία στα πεδινά 13°-15°, πολύ δε χαμηλότερη στα ορεινά.

Οι τιμές της θερμοκρασίας (°C) αέρα και ύδατος στο Νομό πρέβεζας για όλο το χρόνο:

ΜΗΝΑΣ	ΑΕΡΑΣ	ΝΕΡΟ
Ιανουάριος	8,5	11,5
Φεβρουάριος	7,5	11,5
Μάρτιος	10,2	13,0
Απρίλιος	14,5	15,5
Μάιος	18,6	20,5
Ιούνιος	22,8	22,0
Ιούλιος	23,3	24,0
Αύγουστος	26,1	24,5
Σεπτέμβριος	22,1	23,5
Οκτώβριος	19,9	21,0
Νοέμβριος	13,9	17,5
Δεκέμβριος	12,0	12,5

Το κύριο όμως κλιματικό χαρακτηριστικό του Νομού Πρέβεζας είναι οι μεγάλες βροχοπτώσεις. Το φαινόμενο οφείλεται στο γεγονός ότι την περιοχή σαρώνουν νότιοι, νοτιοδυτικοί και δυτικοί άνεμοι, που προέρχονται από τη θάλασσα. Οι άνεμοι αυτοί προσκρούουν στην τραχιά ράχη της Πίνδου και, όπως είναι φορτωμένοι με υδρατμούς, τους ρίχνουν πάνω στη γη του Νομού Πρέβεζας με μορφή ραγδαίας βροχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

6.1.1. Γενικές κατευθύνσεις

Σύμφωνα με τη γενική σκιαγράφηση της υφιστάμενης σήμερα τουριστικής πραγματικότητας και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο ελληνικός τουρισμός, μπορούμε να διατυπώσουμε συνοπτικά μερικές γενικές κατευθύνσεις, που θα πρέπει να πάρει μια νέα πολιτική στον τουριστικό τομέα:

α) Βασικό μέλημα θα πρέπει να είναι ο προσδιορισμός της τουριστικής χωρητικότητας του ελληνικού χώρου στο σύνολο και ιδιαίτερα στις επιμέρους περιφέρειες· τουριστικά κέντρα για να διατηρηθεί η οικολογική ισορροπία και να μην αλλοιωθεί η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας. Η χώρα πρέπει να διαιρεθεί σε τουριστικές ζώνες, στις οποίες θα εφαρμοστούν τα αναπτυξιακά κίνητρα, ανάλογα με το επίπεδο τουριστικής ανάπτυξης κάθε τμήματος της ζώνης.

β) Άλλο μέλημα θα πρέπει να είναι η σύμμετρη ανάπτυξη του εξωτερικού και εσωτερικού τουρισμού, η βαθμιαία αποδέσμευση του εξωτερικού τουρισμού από τους «μεσάζοντες» του οργανωμένου τουρισμού, η μεγαλύτερη κατάτμηση της αγοράς για την αποφυγή των συνεπειών από ολιγοπωλιακές καταστάσεις και τουριστικές κρίσεις σε ορισμένες αγορές, η οργάνωση της εθνικής πρακτορειακής δραστηριότητας, η κατοχύρωση του τουριστικού συναλλάγματος και η προώθηση του τουρισμού των μεμονωμένων και άλλων εξειδικευμένων μορφών τουρισμού μεγαλύτερης συναλλαγματικής απόδοσης. Επίσης επιβάλλεται η κοινωνικοποίηση του εσωτερικού τουρισμού, η προώθηση

φτηνών στεγαστικών μέσων οικογενειακού χαρακτήρα και ο καθορισμός οικονομικών κινήτρων χρονικής και τοπικής διαφοροποίησης.

γ) Η εναρμόνιση της τουριστικής ανάπτυξης προς τους άλλους παραγωγικούς κλάδους και ιδιαίτερα προς τη γεωργία και τη βιομηχανία, ώστε να καθίστανται συμπληρωματικοί μεταξύ τους και όχι ανταγωνιστικοί, πρέπει να αποτελέσει άλλο μέλημα της τουριστικής πολιτικής. Στα πλαίσια αυτής της εναρμόνισης θα πρέπει να ενταθούν και οι διαφοροποιήσεις στον τουριστικό τομέα, που επιβάλλονται από την ένταξη στην Ε.Ε.

δ) Επίσης, άλλο σοβαρό μέλημα θα πρέπει να είναι η προώθηση του περιφερειακού τουρισμού με ειδικά αναπτυξιακά κίνητρα και με πλήρη σεβασμό των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει κάθε περιοχή, για την ανάπτυξη συγκεκριμένης μορφής τουρισμού. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει, για λόγους δογματικούς, να θυσιάσουμε τα συγκριτικά αυτά πλεονεκτήματα υπέρ του τουρισμού, που πρέπει σ' αυτές τις περιπτώσεις να «λειτουργεί» σαν συμπληρωματική δραστηριότητα. Τα ειδικά περιφερειακά προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης θα πρέπει να στηρίζονται σε μελέτες κόστους και ωφέλειας της ανάπτυξης, με ιδιαίτερη έμφαση στο κοινωνικό κόστος, που δεν θα ανατρέπει για το κοινωνικό σύνολο τις ωφέλειες της ανάπτυξης.

ε) Ο καθορισμός κριτηρίων επενδύσεων σε έργα κυρίως ανωδομής, που θα εξυπηρετούν τη χωροταξική κατανομή των τουριστικών μονάδων και τις ανάγκες για «ανθρώπινες» υπηρεσίες (λογικά μεγέθη), πρέπει ν' αποτελεί επίσης φροντίδα της τουριστικής πολιτικής. Ιδιαίτερα θα πρέπει να παρθούν μέτρα που θα αποτρέπουν το συγκεντρωτισμό, θα προωθούν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες μέσω φορέων πλατιάς κοινωνικής βάσης και να διασφαλιστεί το εισόδημα των εργαζομένων στον κλάδο από τις εποχιακές διακυμάνσεις.

στ) Άλλη φροντίδα της τουριστικής πολιτικής θα πρέπει να είναι η δημιουργία περιφερειακών οργάνων με ουσιαστικές αρμοδιότητες και πλατιά τοπική εκπροσώπηση και με πόρους που θα τους επιτρέπουν την εκτέλεση έργων και την οργάνωση εκδηλώσεων για την προώθηση του τουρισμού της περιοχής τους.

ζ) Τέλος, θα πρέπει να παρθεί μέριμνα για την αναδιοργάνωση της τουριστικής εκπαίδευσης σ' όλες τις βαθμίδες και να προωθηθεί η ανώτατη τουριστική παιδεία για τη δημιουργία διευθυντικών στελεχών «ελληνικής παιδείας».

6.2. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

6.2.1. Γενικά

Ο Νομός Πρέβεζας διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως κλίμα, εκτεταμένες παραλιακές ζώνες, μνημεία, φυσική ομορφιά, ώστε να μπορέσει να αποτελέσει έναν τουριστικό προορισμό για μεγάλο εύρος επισκεπτών.

Αρωγός στην προσπάθεια ανάδειξης του τόπου, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας θα προχωρήσει σε μια σειρά δράσεων, όπως συμμετοχή σε πανελλήνιες και διεθνείς εκθέσεις τουριστικής προβολής, διοργάνωση ημερίδων τουριστικής και πολιτισμικής προβολής και στις εκδόσεις εντύπων οδηγών.

6.2.2. Μέτρα Ανάπτυξης

Η τουριστική βιομηχανία μπαίνει συνεχώς σ' ένα στάδιο ωριμότητας, γρήγορης επέκτασης και ανάπτυξης. Οι τουρίστες σήμερα προσδοκούν και

απαιτούν περισσότερα, γιατί πλέον είναι έμπειροι. Δεν ικανοποιούνται πια με πρόχειρα καταλύματα και με κακές υπηρεσίες. Υπάρχουν πολλοί εναλλακτικοί τόποι προορισμού για να διαλέξουν. Όλα αυτά απαιτούν προσεκτικό σχεδιασμό και διαχείριση.

Τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για το Νομό Πρεβέζης προς μια τέτοια κατεύθυνση είναι τα εξής:

- Συνέχιση προγραμμάτων παροχής κινήτρων για την αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών, φυσικών καλλονών και την αποκατάσταση παραδοσιακών κτιρίων.
- Στήριξη της προβολής στο εσωτερικό και εξωτερικό των πόρων και των δυνατοτήτων της Πρέβεζας.
- Ενίσχυση της δημιουργίας έργων τουριστικών υποδομής (τουριστικά καταλύματα) στην Περιφέρεια.
- Χρηματοδότηση προγραμμάτων ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Προώθηση νέων τουριστικών πόλων, ιδιαίτερα στα παράλια του νομού Πρέβεζας.
- Κατασκευή γενικότερων έργων υποδομής που ενισχύουν τις τουριστικές δραστηριότητες (λιμάνια, οδοί κ.λπ.) και την τουριστική ανάπτυξη του περιβάλλοντος για την προστασία του φυσικού πλούτου.
- Μείωση του κόστους στην κοινωνία και το περιβάλλον.
- Αποφυγή της υπερεκμετάλλευσης και της καταστροφής του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου.
- Ικανότητα απορρόφησης των επισκεπτών από την κοινότητα, ακόμη και σε περιπτώσεις υπερβολικού αριθμού.

- Προστασία της ακεραιότητας και της έλξης του τουριστικού προϊόντος, καθώς και φύλαξη από τη δράση και τον ανταγωνισμό των αντιπάλων.
- Επίτευξη επαρκούς χρήσης των τουριστικών πόρων κάτω από την πίεση του πληθωρισμού και της αυξανόμενης απαίτησης για τη δημόσια ευθύνη στη διαχείριση των οικονομικών θεμάτων, καθώς νέα στοιχεία παρουσιάζονται στον τομέα του Τουρισμού.
- Ενθάρρυνση των γεωργών για ενίσχυση των εισοδημάτων τους με την παροχή καταλυμάτων σε τουρίστες.
- Τέλος, ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων του ιδιωτικού και του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.

Με όλα αυτά τα μέτρα μπορούμε να βλέπουμε ένα αισιόδοξο μέλλον για την τουριστική ανάπτυξη του Ν. Πρεβέζης. Κυβερνήσεις και ιδιώτες θα πρέπει να επανεξετάσουν θέματα που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη και να αποφασίσουν τι είδος τουρισμού επιθυμούν να έχουν. Άλλωστε η εξέλιξη του τουρισμού δεν ήταν χωρίς προβλήματα και θα πληθύνουν αν δεν λυθούν σύντομα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΛΤΣΙΔΟΠΟΥΛΟΣ. «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ». ΕΚΔΟΣΕΙΣ: «ΕΛΛΗΝ».

2. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ. «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ». ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ: ΘΕΟΔ. Π. ΤΥΡΟΒΟΛΑΣ.
3. ΠΕΡΙΚΛΗΣ Ν. ΛΥΤΡΑΣ. «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ». ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΠΑΠΑΖΗΣΗ.
4. ΝΙΚΟΣ Γ. ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ Ν. ΛΥΤΡΑΣ. «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ». ΕΚΔΟΣΕΙΣ INTERBOOKS.
5. ΠΕΡΙΚΛΗΣ Ν. ΛΥΤΡΑΣ. «ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ». ΕΚΔΟΣΕΙΣ: INTERBOOKS.
6. ΜΑΝΩΛΟΓΛΟΥ Ε., ΤΣΑΡΤΑΣ Π., ΜΑΡΚΟΥ Α., ΠΑΠΛΙΑΚΟΥ Β. «Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ». ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΕΞΑΝΤΑΣ – Ε.Κ.Κ.Ε.

7. Internet
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ 1: www.preveza.gr
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ 2: www.in.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επεξήγηση συμβόλων

Μονόκλινα δωμάτια

Μονόκλινα δωμάτια χωρίς
μπάνιο

Δίκλινα δωμάτια

Δίκλινα δωμάτια χωρίς
μπάνιο

Πρωινό

Γεύμα

Υποχρ. Πρωινό

Υποχρ. Γεύμα

Θαλάσσια σπορ

Νυχτερινό κέντρο

Roof Garden

Ιαματικά λουτρά

Ιδιωτική παραλία

Μίνι γκολφ

Αίθουσα συνεδρίων

Μερικός Κλιματισμός

Κλιματισμός

Εστιατόριο

Χώρος στάθμευσης

TV στο δωμάτιο

Μίνι μπαρ

Υπηρεσία Δωματίου

Επιτρέπονται ζώα

Μπάσκετ

Βόλλεϋ

Αθλοπαιδιές

Τένις

Εξωτερική Πισίνα

Κλειστή πισίνα

Ατομα με ειδικές ανάγκες

Συνεδριακό κέντρο

Παραδοσιακό οίκημα

